

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-44-23

Druk nr 3280
Warszawa, 17 maja 2023 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Klimatu i Środowiska.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych¹⁾

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) wielkoobszarowe tereny zdegradowane, na których jest konieczne podjęcie działań związanych z poprawą stanu środowiska;
- 2) zasady ewidencjonowania wielkoobszarowych terenów zdegradowanych;
- 3) zadania i kompetencje organów administracji publicznej dotyczące działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych;
- 4) sposób prowadzenia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych;
- 5) zasady wywłaszczenia lub czasowego zajęcia nieruchomości w celu wykonania działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych;
- 6) źródła finansowania działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) istotnym zagrożeniu dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska – rozumie się przez to zagrożenie występujące na danym obszarze spowodowane zanieczyszczeniem środowiska przynajmniej jedną substancją:
 - a) niebezpieczną w rozumieniu art. 3 pkt 37 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 877),
 - b) powodującą ryzyko w rozumieniu art. 3 pkt 37a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
 - c) stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska, o której mowa w art. 160 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, lub określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 160 ust. 3 tej ustawy,

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska oraz ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

- d) priorytetową w rozumieniu art. 16 pkt 56 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 295, 412 i 877),
 - e) szczególnie szkodliwą dla środowiska wodnego w rozumieniu art. 16 pkt 57 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,
 - f) zanieczyszczającą w rozumieniu art. 16 pkt 58 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne
- potwierdzonym badaniami, dostępnymi informacjami lub danymi przynajmniej na części tego obszaru, którego skutkiem jest przekroczenie standardów jakości środowiska w rozumieniu art. 3 pkt 34 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, mogącym mieć wpływ na zdrowie ludzi lub stan środowiska, z uwzględnieniem postaci chemicznej zanieczyszczenia, jego biodostępności, możliwości jego rozprzestrzeniania się oraz potencjalnych dróg narażenia ludzi i elementów środowiska na kontakt z zanieczyszczeniem;
- 2) miejscu gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych – rozumie się przez to miejsce niebędące składowiskiem odpadów w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 25 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699, z późn. zm.²⁾), w którym znajdują się odpady przemysłowe zgromadzone przed dniem 1 października 2001 r. i wytworzone przez zakład w rozumieniu art. 3 pkt 48 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, za pomocą którego w przeszłości działalność gospodarczą prowadzili Skarb Państwa, państwowa osoba prawna lub jednostki gospodarki społecznej, nawet jeżeli po dniu 1 października 2001 r. w tym miejscu nadal były umieszczane odpady przemysłowe lub inne odpady;
 - 3) rekultywacji gruntów – rozumie się przez to rekultywację gruntów w rozumieniu art. 4 pkt 18 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2409);
 - 4) remediacji – rozumie się przez to remediację w rozumieniu art. 3 pkt 31b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
 - 5) składowisku historycznych odpadów przemysłowych – rozumie się przez to składowisko odpadów w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 25 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, w którym znajdują się odpady przemysłowe zgromadzone przed dniem 1 października 2001 r. i wytworzone przez zakład w rozumieniu art. 3 pkt 48 ustawy z dnia 27 kwietnia

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1250, 1726, 2127 i 2722 oraz z 2023 r. poz. 295 i 877.

- 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, za pomocą którego w przeszłości działalność gospodarczą prowadzili Skarb Państwa, państwowa osoba prawna lub jednostki gospodarki uspołecznionej, nawet jeżeli po dniu 1 października 2001 r. na tym składowisku nadal były umieszczane odpady przemysłowe lub inne odpady;
- 6) terenie zamkniętym – rozumie się przez to teren zamknięty w rozumieniu art. 3 pkt 40 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
 - 7) wielkoobszarowym terenie zdegradowanym – rozumie się przez to teren o powierzchni przynajmniej 10 ha, na którym znajduje się składowisko historycznych odpadów przemysłowych lub miejsce gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych wraz z sąsiadującymi obszarami, na których występuje istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska spowodowane emisją w rozumieniu art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska z tego składowiska lub miejsca;
 - 8) władającym nieruchomością – rozumie się przez to właściciela nieruchomości, a w przypadku ustanowienia użytkownika wieczystego na nieruchomości – użytkownika wieczystego;
 - 9) zanieczyszczeniu powierzchni ziemi – rozumie się przez to zanieczyszczenie powierzchni ziemi, o którym mowa w art. 101a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
 - 10) zanieczyszczeniu wód – rozumie się przez to zanieczyszczenie wody w wyniku prowadzonej działalności przemysłowej prowadzące do przekroczenia wartości granicznej wskaźników jakości wód dla odpowiedniej klasy wód określonej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

Art. 3. 1. Listę rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, na których jest konieczne podjęcie działań związanych z poprawą stanu środowiska, określa załącznik do ustawy.

2. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a dla terenu zamkniętego – regionalny dyrektor ochrony środowiska przekazują właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska informację o zidentyfikowanych odpowiednio na terenie gminy albo na terenie zamkniętym dotychczas nierozpoznanych wielkoobszarowych terenach zdegradowanych w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia informacji o ich występowaniu na obszarze swojej właściwości. Informacja zawiera dane, o których mowa w ust. 10.

3. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska weryfikuje informację, o której mowa w ust. 2, w zakresie danych, o których mowa w ust. 10 pkt 6 lit. b, lit. c, lit. h oraz lit. j. Weryfikując te dane, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może w razie potrzeby żądać danych posiadanych przez właściwe organy, w szczególności od starosty lub marszałka województwa.

4. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska może zweryfikować informację, o której mowa w ust. 2, w zakresie pozostałych danych. W tym celu może:

- 1) żądać od:
 - a) starosty – danych, o których mowa w ust. 10 pkt 1–5,
 - b) starosty lub marszałka województwa – danych, o których mowa w ust. 10 pkt 6 lit. a oraz lit. d–g,
 - c) Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska – danych, o których mowa w ust. 10 pkt 6 lit. m,
 - d) Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego – danych, o których mowa w ust. 10 pkt 6 lit. i;
- 2) wykorzystać dane zgromadzone w rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, o którym mowa w art. 101c ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, lub w rejestrze bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku, o którym mowa w art. 26a ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187).

5. Podmioty wymienione w ust. 4 zdanie drugie pkt 1 przekazują żądane dane wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska w terminie miesiąca od dnia otrzymania żądania, o którym mowa w ust. 4 zdanie drugie pkt 1, a w przypadku nieposiadania żądanych danych albo ich części lub w przypadku trudności w zgromadzeniu tych danych informują wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o zakresie brakujących danych i przyczynach braku lub trudności w zgromadzeniu tych danych.

6. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje zmiany danych zawartych w informacji, o której mowa w ust. 2, jeżeli w wyniku weryfikacji stwierdzi ich niezgodność z posiadanymi przez ten organ danymi. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska przekazuje zweryfikowaną informację Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska nie później niż w terminie sześciu miesięcy od dnia jej otrzymania. Jeżeli weryfikacja informacji wykaże, że teren, którego ta informacja dotyczy, nie może być uznany za wielkoobszarowy teren

zdegradowany, wojewódzki inspektor ochrony środowiska zwraca tę informację wraz z uzasadnieniem organowi, który ją przekazał.

7. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska może samodzielnie zidentyfikować dotychczas nierozpoznane wielkoobszarowe tereny zdegradowane, w szczególności na podstawie informacji uzyskanych podczas wykonywania zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, 1a, 2–4, 8, 14 i 17 oraz ust. 1a ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2023 r. poz. 824). W takim przypadku wojewódzki inspektor ochrony środowiska przekazuje niezwłocznie Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oraz właściwemu wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta, a w przypadku terenu zamkniętego – regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska informację o zidentyfikowanym dotychczas nierozpoznanym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Informacja zawiera dane, o których mowa w ust. 10.

8. Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi ewidencję wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, zwaną dalej „ewidencją”, w postaci bazy danych zapisanej na informatycznych nośnikach danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57). W ewidencji zamieszcza się dane o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych zawarte w informacjach przekazanych na podstawie ust. 6 lub 7, w terminie sześciu miesięcy od dnia ich otrzymania. Informację o dokonaniu wpisu wielkoobszarowego terenu zdegradowanego do ewidencji Główny Inspektor Ochrony Środowiska przekazuje władającemu nieruchomością na adres wskazany w ewidencji gruntów i budynków.

9. Dokonując wpisu wielkoobszarowego terenu zdegradowanego do ewidencji, Główny Inspektor Ochrony Środowiska może dokonywać zmian danych zawartych w informacji przekazanej na podstawie ust. 6 lub 7, jeżeli stwierdzi ich niezgodność z posiadanymi przez ten organ danymi. Główny Inspektor Ochrony Środowiska nie dokonuje wpisu wielkoobszarowego terenu zdegradowanego do ewidencji, jeżeli weryfikacja informacji przekazanej na podstawie ust. 6 lub 7 wykaże, że teren, którego ta informacja dotyczy, nie może być uznany za wielkoobszarowy teren zdegradowany. W takim przypadku Główny Inspektor Ochrony Środowiska zwraca tę informację wraz z uzasadnieniem wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska, który ją przekazał, oraz organowi, który ją przekazał wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

10. W ewidencji gromadzi się dane o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych zawarte w informacjach przekazanych na podstawie ust. 6 lub 7 oraz zweryfikowane na podstawie ust. 9, w tym dane o:

- 1) adresie danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego;
- 2) szacowanej albo potwierdzonej powierzchni danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego w ha;
- 3) rodzaju działalności przemysłowej, która jest obecnie lub była w przeszłości prowadzona na danym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym;
- 4) numerach działek ewidencyjnych wchodzących w skład danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego wraz ze wskazaniem dla każdej z nich władającego nieruchomością, w tym jego imienia i nazwiska albo nazwy, jego adresu zamieszkania albo siedziby, rodzaju prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz informacji, czy ogłoszono w stosunku do niego upadłość;
- 5) imionach i nazwiskach albo nazwach właścicieli działek wchodzących w skład danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego oraz podmiotów posiadających inny tytuł prawny do tych działek oraz adresach ich zamieszkania albo siedziby, a także o obciążeniu tych działek ograniczonymi prawami rzeczowymi;
- 6) występujących na danym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym składowiskach historycznych odpadów przemysłowych oraz miejscach gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, w tym odrębnie dla każdego składowiska lub miejsca dane o:
 - a) lokalizacji – przez podanie adresu i numerów działek ewidencyjnych oraz całkowitej powierzchni, a także wykazu współrzędnych określających granice składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych,
 - b) ilości nagromadzonych odpadów wyrażonej w Mg i m³, przy czym może być to ilość szacunkowa,
 - c) rodzaju nagromadzonych odpadów – przez podanie kodu odpadów zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, przy czym w przypadku gdy nie jest możliwe podanie kodu odpadów, należy przedstawić informacje w formie opisu,
 - d) okresie, w którym odpady były składowane lub gromadzone, lub inne informacje pozwalające na określenie okresu nagromadzenia odpadów, przy czym gdy nie jest

możliwe precyzyjne wskazanie tego okresu, dopuszcza się jego orientacyjne wskazanie,

- e) sposobie składowania lub gromadzenia odpadów, przy czym należy wskazać w szczególności, czy odpady są zabezpieczone przed wpływem czynników atmosferycznych, znajdują się na otwartej przestrzeni czy w zamkniętym pomieszczeniu, są składowane bezpośrednio na powierzchni ziemi czy w workach, pojemnikach lub luzem,
- f) wydanych decyzjach w sprawach związanych z gromadzeniem, składowaniem lub usuwaniem odpadów, wraz z podaniem ich podstawy prawnej, daty wydania, oznaczenia i organu wydającego te decyzje,
- g) posiadaczu odpadów, w tym jego imieniu i nazwisku albo nazwie, jego adresie zamieszkania albo siedzibie, rodzaju prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz informacji, czy ogłoszono w stosunku do niego upadłość,
- h) wynikach badań odpadów, o ile takie informacje są dostępne,
- i) budowie geologicznej i hydrogeologicznej wielkoobszarowego terenu zdegradowanego,
- j) szacowanej albo potwierdzonej wielkości emisji w rozumieniu art. 3 pkt 43 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska do gleby, ziemi, wód i powietrza,
- k) zasobach środowiska, w szczególności o wodach powierzchniowych, wodach podziemnych, glebie i ziemi oraz powietrzu, na które oddziałuje składowisko historycznych odpadów przemysłowych lub miejsce gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, w szczególności naruszeniu standardów jakości tych komponentów środowiska, o ile takie dane są dostępne i zostały potwierdzone badaniami,
- l) jednolitych częściach wód powierzchniowych w rozumieniu art. 16 pkt 20 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, jednolitych częściach wód podziemnych w rozumieniu art. 16 pkt 19 tej ustawy oraz obszarach chronionych w rozumieniu art. 16 pkt 32 tej ustawy, na których znajduje się składowisko historycznych odpadów przemysłowych lub miejsce gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, wraz z ich lokalizacją na mapie,
- m) formach ochrony przyrody, na które oddziałuje składowisko historycznych odpadów przemysłowych lub miejsce gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych,

- n) oddziaływaniu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych na zdrowie ludzi, o ile takie dane są dostępne i zostały potwierdzone badaniami, albo możliwym oddziaływaniu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych na zdrowie ludzi, wynikającym z bliskiej odległości od gruntów uprawnych, ogrodów, parków, placów zabaw, terenów sportowych, budynków mieszkalnych i użytkowych, zasobów wody pitnej i ujęć wody,
- o) innych danych koniecznych do podjęcia działań związanych z poprawą stanu środowiska.

11. Główny Inspektor Ochrony Środowiska występuje co sześć miesięcy do organów, o których mowa w ust. 2, o informację, czy dane, o których mowa w ust. 10, zawarte w ewidencji uległy zmianie. Właściwy organ przekazuje informację w terminie miesiąca od dnia otrzymania wystąpienia, przekazując zmienione dane albo informację, że nie uległy one zmianie. Na podstawie otrzymanej informacji Główny Inspektor Ochrony Środowiska aktualizuje ewidencję.

12. Główny Inspektor Ochrony Środowiska przygotowuje i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw klimatu, co dwa lata, w terminie do końca lutego, zbiorczy wyciąg z ewidencji zawierający wskazanie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych wpisanych do ewidencji z podziałem na województwa, wraz z podaniem dla każdego z tych terenów odrębnie danych, o których mowa w ust. 10.

Art. 4. 1. Główny Inspektor Ochrony Środowiska zapewnia bezpieczeństwo przetwarzanych danych, informacji oraz dokumentów, które otrzymał w związku z prowadzeniem ewidencji, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.

2. Główny Inspektor Ochrony Środowiska w celu realizacji zadań związanych z prowadzeniem ewidencji przetwarza dane osobowe i jest administratorem tych danych.

3. Dane, o których mowa w art. 3 ust. 10, przechowuje się przez 50 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym został dokonany wpis do ewidencji, przy czym dane osobowe przechowuje się przez 20 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym został dokonany wpis do ewidencji.

4. Dane osobowe, o których mowa w art. 3 ust. 10, podlegają zabezpieczeniom zapobiegającym nadużyciom lub niezgodnemu z prawem dostępowi lub przekazywaniu, polegającym co najmniej na:

- 1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
- 2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w poufności.

5. Informacji, które zawierają dane, o których mowa w art. 3 ust. 10, do których przetwarzania ma zastosowanie ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 756), lub wyłączonych z udostępniania na podstawie odrębnych przepisów nie wprowadza się do ewidencji.

Art. 5. 1. Organem właściwym w sprawach prowadzenia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych wskazanych w załączniku do ustawy jest:

- 1) wójt, burmistrz albo prezydent miasta,
- 2) w przypadku gdy w skład wielkoobszarowego terenu zdegradowanego wchodzi teren zamknięty:
 - a) regionalny dyrektor ochrony środowiska dla tego terenu zamkniętego,
 - b) wójt, burmistrz albo prezydent miasta dla pozostałej części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego,
- 3) w przypadku gdy wielkoobszarowy teren zdegradowany jest położony na obszarze co najmniej dwóch gmin – wójt, burmistrz albo prezydent miasta, będący organem wykonawczym gminy, na której obszarze znajduje się większa część powierzchni wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, z zastrzeżeniem pkt 2 lit. a

– zwani dalej „właściwym organem”.

2. Zadania w zakresie prowadzenia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, z wyjątkiem działań prowadzonych na terenach zamkniętych, stanowią zadania własne gminy.

Art. 6. 1. Właściwy organ jest obowiązany do wykonania lub zlecenia wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wskazanym w załączniku do ustawy, zwanej dalej „kompleksową oceną”, oraz opracowania lub zlecenia opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska na tym terenie, zwanego dalej „planem”, na podstawie tej oceny, po objęciu przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu tej oceny i opracowaniu tego projektu wsparciem ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 lub 4.

2. Kompleksowa ocena obejmuje:

- 1) badania właściwości odpadów;
- 2) badania zanieczyszczenia powierzchni ziemi zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 3) badania zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz sporządzenie mapy wskazującej położenie wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, w tym składowisk historycznych odpadów przemysłowych i miejsc gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, względem zlewni jednolitych części wód powierzchniowych w rozumieniu art. 16 pkt 20 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne lub jednolitych części wód podziemnych w rozumieniu art. 16 pkt 19 tej ustawy oraz obszarów chronionych w rozumieniu art. 16 pkt 32 tej ustawy;
- 4) badania zanieczyszczenia powietrza, o ile w ramach badań, o których mowa w pkt 1 lub 2, stwierdzono w odpadach lub powierzchni ziemi obecność substancji lotnych mogących oddziaływać na zdrowie ludzi;
- 5) inne niezbędne badania konieczne do opracowania projektu planu.

3. Badania, o których mowa w ust. 2, w tym pobieranie próbek, są wykonywane przez laboratorium posiadające w badanym zakresie akredytację w rozumieniu art. 5 pkt 11 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2023 r. poz. 215) lub laboratorium posiadające certyfikat systemu zarządzania jakością obejmujący wykonywane badania.

4. Na czas wykonywania kompleksowej oceny przy granicy składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, lub obszaru, na którym przeprowadza się badania zanieczyszczenia powierzchni ziemi, rozmieszcza się tablice ostrzegawcze w miejscach uzasadnionych koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa osób postronnych.

5. Wykonując kompleksową ocenę, można wykorzystywać wyniki badań sporządzone na podstawie obowiązujących przepisów, o ile spełniają wymagania określone w tych przepisach oraz mogą być wykorzystane do przygotowania projektu planu.

6. Właściwy organ określa, w drodze decyzji skierowanej do władającego nieruchomością, termin udostępnienia tej nieruchomości właściwemu organowi lub upoważnionej przez niego osobie w celu wykonania kompleksowej oceny, w tym koniecznych do tej oceny badań, oraz zakres i sposób wykonania tej oceny, w tym badań. Ustalając termin

udostępnienia nieruchomości, właściwy organ bierze pod uwagę rodzaj prowadzonej na tej nieruchomości działalności oraz czas niezbędny do przygotowania nieruchomości do wykonania kompleksowej oceny, w tym badań. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

7. Władający nieruchomością udostępnia nieruchomość oraz umożliwia wykonanie badań w terminie, zakresie i w sposób, które są określone w decyzji, o której mowa w ust. 6. W przypadku gdy nie można ustalić władającego nieruchomością, nie wydaje się decyzji, o której mowa w ust. 6, a właściwemu organowi lub upoważnionej przez niego osobie przysługuje prawo wstępu na tę nieruchomość w celu wykonania kompleksowej oceny, w tym koniecznych do tej oceny badań.

8. W przypadku nieruchomości położonej na terenie zamkniętym termin udostępnienia tej nieruchomości właściwemu organowi lub upoważnionej przez niego osobie w celu wykonania kompleksowej oceny, w tym koniecznych do tej oceny badań, oraz zakres i sposób wykonania tej oceny, w tym badań, określa porozumienie między właściwym organem a właściwym zarządcą terenu lub innym podmiotem władającym nieruchomością na terenie zamkniętym. Zawierając porozumienie, strony biorą pod uwagę konieczność zachowania bezpieczeństwa działalności prowadzonej na terenie zamkniętym oraz zachowania celu kompleksowej oceny, w tym badań.

9. W przypadku braku porozumienia, o którym mowa w ust. 8, albo niewykonania tego porozumienia przez zarządcę terenu lub inny podmiot władający nieruchomością na terenie zamkniętym właściwy organ wydaje decyzję, o której mowa w ust. 6, skierowaną do tego zarządcy lub tego podmiotu. Wydając decyzję, właściwy organ uwzględnia konieczność zachowania bezpieczeństwa działalności prowadzonej na terenie zamkniętym.

10. W przypadku gdy władający nieruchomością albo właściwy zarządca terenu lub inny podmiot władający nieruchomością na terenie zamkniętym nie udostępniają nieruchomości lub uniemożliwiają wykonanie kompleksowej oceny, w tym badań, w terminie, zakresie i w sposób, które są określone w decyzji wydanej na podstawie ust. 6 albo 9, stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2022 r. poz. 479, z późn. zm.³⁾).

11. Za szkody powstałe na nieruchomości w wyniku wykonywania kompleksowej oceny, w tym koniecznych do tej oceny badań stanu środowiska, przysługuje od gminy, w przypadku

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1301, 1692, 1967, 2127, 2180, 2600, 2640 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 556, 614 i 852.

gdy organem właściwym jest wójt, burmistrz albo prezydent miasta, albo od Skarbu Państwa, w przypadku gdy organem właściwym jest regionalny dyrektor ochrony środowiska, odszkodowanie ustalane na zasadach wynikających z ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337 i 2339 oraz z 2023 r. poz. 326).

12. Do zapłaty odszkodowania, o którym mowa w ust. 11, jest obowiązany właściwy organ.

13. Władający nieruchomością, która znajduje się na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, i posiadacz odpadów znajdujących się na tym terenie przekazują na pisemny wniosek właściwego organu wszelkie znajdujące się w ich posiadaniu informacje i dokumenty dotyczące stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w tym również informacje i dokumenty o historii tego terenu mogące mieć wpływ na zanieczyszczenie środowiska, a w przypadku gdy nie posiadają takich informacji i dokumentów – składają pisemne oświadczenie o nieposiadaniu takich informacji i dokumentów.

14. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 13, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

15. Projekt planu zawiera informacje o planowanym sposobie i harmonogramie:

- 1) usuwania odpadów ze składowisk historycznych odpadów przemysłowych lub miejsc gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych lub zabezpieczenia powierzchni składowisk historycznych odpadów przemysłowych lub miejsc gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, lub ich rekultywacji, a także zagospodarowania odpadów wytwarzanych w wyniku tych działań, przy czym jeżeli w ramach usuwania odpadów planuje się wydobywanie odpadów ze składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub z miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, zawiera także:
 - a) informacje o rodzaju i szacunkowej masie odpadów przewidzianych do wydobycia,
 - b) informacje o technicznym sposobie wydobywania odpadów,
 - c) informacje o sposobie zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu wydobywania odpadów na życie lub zdrowie ludzi oraz na środowisko,
 - d) opis oddziaływania planowanego wydobywania odpadów na środowisko,

- e) opis technicznego zabezpieczenia miejsca po wydobyciu odpadów, a w przypadku zamkniętego składowiska odpadów albo jego części – także opis działań rekultywacyjnych;
- 2) przetwarzania odpadów, jeżeli przetwarzanie odpadów wytwarzanych w wyniku działań, o których mowa w pkt 1, w celu usunięcia z nich zanieczyszczeń odbywa się w tymczasowej instalacji lub urządzeniu, zlokalizowanych na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym albo poza instalacją lub urządzeniem na nieruchomości położonej na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w tym zawiera:
- a) oznaczenie miejsca przetwarzania odpadów,
 - b) wskazanie:
 - miejsca i sposobu magazynowania odpadów oraz rodzaju magazynowanych odpadów,
 - maksymalnej masy poszczególnych rodzajów odpadów i maksymalnej łącznej masy wszystkich rodzajów odpadów, które mogą być magazynowane w tym samym czasie oraz które mogą być magazynowane w okresie roku,
 - największej masy odpadów, które mogłyby być magazynowane w tym samym czasie w instalacji, obiekcie budowlanym lub jego części lub innym miejscu magazynowania odpadów, wynikającej z wymiarów instalacji, obiektu budowlanego lub jego części lub innego miejsca magazynowania odpadów,
 - całkowitej pojemności (wyrażonej w Mg) instalacji lub urządzenia, lub ich części, lub innego miejsca magazynowania odpadów,
 - c) szczegółowy opis stosowanej metody lub metod przetwarzania odpadów oraz opis procesu technologicznego z podaniem rocznej mocy przerobowej instalacji lub urządzenia;
- 3) rekultywacji gruntów, o ile jest konieczna, w tym o:
- a) terenie wymagającym przeprowadzenia rekultywacji, przez wskazanie adresu i numerów działek ewidencyjnych oraz ich powierzchni,
 - b) kierunku i terminie wykonania rekultywacji gruntów;
- 4) remediacji – w przypadku gdy stwierdzono zanieczyszczenie powierzchni ziemi, w tym o:
- a) terenie wymagającym przeprowadzenia remediacji, przez wskazanie adresu i numerów działek ewidencyjnych oraz ich powierzchni,

- b) aktualnym i, o ile jest to możliwe, planowanym sposobie użytkowania zanieczyszczonego terenu,
 - c) właściwościach gleby oraz rodzaju pokrycia terenu, w tym roślinności i zabudowie,
 - d) nazwach substancji powodujących ryzyko w rozumieniu art. 3 pkt 37a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska wraz z wynikami badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami wykonanymi przez laboratorium posiadające w badanym zakresie akredytację w rozumieniu art. 5 pkt 11 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności lub laboratorium posiadające certyfikat systemu zarządzania jakością obejmujący wykonywane badania,
 - e) nazwach substancji powodujących ryzyko w rozumieniu art. 3 pkt 37a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska oraz ich zawartości w glebie i w ziemi, do jakich doprowadzi remediacja,
 - f) ocenie występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, o którym mowa w art. 1011 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
 - g) budowie geologicznej i warunkach hydrogeologicznych niezbędnych do dokonania oceny, o której mowa w lit. f, o ile zachodzi taka potrzeba,
 - h) planowanym sposobie przeprowadzenia remediacji,
 - i) planowanym terminie rozpoczęcia i zakończenia remediacji,
 - j) sposobie potwierdzenia przeprowadzenia remediacji oraz terminie przedłożenia dokumentacji z jej przeprowadzenia, w tym wyników badań zanieczyszczenia gleby i ziemi wykonanych przez laboratorium posiadające w badanym zakresie akredytację w rozumieniu art. 5 pkt 11 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności lub laboratorium posiadające certyfikat systemu zarządzania jakością obejmujący wykonywane badania;
- 5) przeprowadzenia działań na rzecz ochrony wód powierzchniowych lub podziemnych lub powierzchni ziemi, w szczególności budowy nieprzepuszczalnych barier poziomych lub pionowych lub systemów studni, lub pomp i oczyszczalni pozwalających na oczyszczanie wód, lub barier reaktywnych oczyszczających wody podziemne, lub kaskad i systemów napowietrzania wód, lub poletek służących fitooczyszczaniu wód, lub innych urządzeń lub instalacji służących oczyszczaniu wód – w przypadku gdy występuje zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych lub podziemnych lub powierzchni ziemi;
- 6) odtwarzania elementów przyrodniczych, o ile jest to konieczne;

- 7) usuwania drzew i krzewów, o ile jest to niezbędne do wykonania działań, o których mowa w pkt 1–5;
- 8) monitoringu stanu środowiska lub monitoringu stabilności geotechnicznej składowanych lub zgromadzonych odpadów na danym terenie w trakcie wykonywania działań, o których mowa w pkt 1–6, wraz ze wskazaniem zakresu monitorowanych parametrów, czasu i częstotliwości jego prowadzenia;
- 9) rozmieszczenia tablic ostrzegawczych przy granicy składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, lub obszaru, na którym przeprowadza się remediację powierzchni ziemi;
- 10) ogrodzenia lub prowadzenia wizyjnego systemu kontroli składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, o ile jest to konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa dla życia i zdrowia ludzi, w przypadku ich przebywania na tym obszarze, lub dla zachowania efektów działań, o których mowa w pkt 1–5 i 7;
- 11) ograniczenia sposobu użytkowania nieruchomości, na której znajduje się składowisko historycznych odpadów przemysłowych lub miejsce gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, o ile jest to konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa dla życia i zdrowia ludzi, w przypadku ich przebywania na tym obszarze, lub dla zachowania efektów działań, o których mowa w pkt 1–5 i 7;
- 12) ogrodzenia lub ograniczenia sposobu użytkowania nieruchomości, na której:
 - a) przeprowadza się remediację powierzchni ziemi, o ile jest to konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa dla życia i zdrowia ludzi, w przypadku ich przebywania na tym obszarze,
 - b) są zlokalizowane instalacje lub urządzenia służące oczyszczaniu środowiska, o ile jest to konieczne dla ich prawidłowego funkcjonowania.

16. Właściwy organ zleca wykonanie kompleksowej oceny oraz opracowanie projektu planu wykonawcy, który posiada warunki techniczne i organizacyjne niezbędne do wykonania tej oceny lub opracowania tego projektu oraz zapewnia ich wykonanie i opracowanie przez osoby posiadające co najmniej stopień naukowy doktora oraz wiedzę i doświadczenie zawodowe w zakresie:

- 1) inżynierii środowiska;
- 2) geologii, w tym oceny możliwości rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w środowisku;

- 3) hydrogeologii, w tym oceny możliwości rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w środowisku;
- 4) toksykologii rozumianej jako ocena wpływu substancji niebezpiecznych na organizmy, populacje i ekosystemy oraz ocena ryzyka zdrowotnego i środowiskowego wynikającego z zanieczyszczenia środowiska.

17. Działania objęte projektem planu są planowane i projektowane w taki sposób, aby uwzględniały warunki geologiczne i hydrogeologiczne na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, zapewniały stabilność geotechniczną składowanych lub zgromadzonych na tym terenie odpadów, w przypadku gdy odpady te nie są usuwane, oraz zapewniały stabilność budynków lub budowli położonych na tym terenie lub na terenach sąsiednich.

18. W przypadku gdy na nieruchomości, na której znajdują się działające elementy infrastruktury kolejowej w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 602), stwierdza się występowanie zanieczyszczenia powierzchni ziemi bez obecności odpadów, remediacja tych zanieczyszczeń nie jest objęta projektem planu, a zanieczyszczenie powierzchni ziemi jest poddawane remediacji odpowiednio na podstawie przepisów o historycznych zanieczyszczeniach powierzchni ziemi określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska lub przepisów o szkodach w środowisku określonych w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

19. W przypadku gdy na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się obszar kolejowy w rozumieniu art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, obszar objęty decyzją o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, o której mowa w art. 9o ust. 1 tej ustawy, lub obszar objęty decyzją o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, o której mowa w art. 112 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344), projekt planu zawiera dodatkowo ocenę wpływu planowanych działań na budynki lub budowle zlokalizowane w granicach tych obszarów.

Art. 7. 1. Właściwy organ jest obowiązany do sporządzenia i przedłożenia staroście wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, zwanej dalej „decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska”, niezwłocznie po wykonaniu kompleksowej oceny i opracowaniu projektu planu oraz po otrzymaniu informacji o możliwości finansowania działań związanych z poprawą stanu środowiska ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1–5, lub środków, o których mowa

w art. 18 ust. 4, od ministra właściwego do spraw klimatu lub właściwego podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie tych środków.

2. Właściwy organ może sporządzić i przedłożyć staroście wniosek, o którym mowa w ust. 1, niezwłocznie po wykonaniu kompleksowej oceny i opracowaniu projektu planu oraz po stwierdzeniu możliwości finansowania działań związanych z poprawą stanu środowiska ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 6.

3. Właściwy organ jest obowiązany do podjęcia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wskazanym w załączniku do ustawy po dniu, gdy decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się ostateczna oraz po objęciu przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu tych działań wsparciem ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 lub 4.

4. W przypadku gdy dostępne środki, o których mowa w art. 18 ust. 3 lub 4, nie są wystarczające na wykonanie wszystkich działań zawartych w projekcie planu, wniosek, o którym mowa w ust. 1, może dotyczyć wykonania działań na części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego. Część wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, która ma zostać objęta tymi działaniami, wskazuje właściwy organ na podstawie projektu planu, w pierwszej kolejności uwzględniając obszar, na którym stwierdzono największe istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

5. W sprawach, o których mowa w ust. 1, w których organem właściwym do sporządzenia i przedłożenia wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska jest prezydent miasta na prawach powiatu sprawujący funkcję starosty, podlega on wyłączeniu na zasadach określonych w rozdziale 5 działu I ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 i 803), przy czym organem wyższego stopnia jest w tym przypadku wojewoda, który do załatwienia sprawy wyznacza starostę albo innego prezydenta miasta na prawach powiatu sprawującego funkcję starosty.

6. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, załącza się:

- 1) kompleksową ocenę oraz sporządzony na jej podstawie projekt planu wraz z harmonogramem i terminem jego wykonania;
- 2) szacunkowe koszty wykonania projektowanego planu wraz ze wskazaniem planowanych źródeł ich finansowania, przy czym szacunkowe koszty przedstawia się w ujęciu ogólnym oraz w rozbiciu na szacowane koszty działań na poszczególnych nieruchomościach, na których plan będzie wykonywany, a także podział kosztów obsługi przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu działań związanych z poprawą stanu środowiska

na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ujęty proporcjonalnie do powierzchni tych nieruchomości;

- 3) wykaz nieruchomości, na których projektowany plan będzie wykonywany, który zawiera:
- a) wskazanie nieruchomości z podaniem oznaczeń z księgi wieczystej lub zbioru dokumentów prowadzonego dla tej nieruchomości oraz z ewidencji gruntów i budynków,
 - b) wskazanie działań związanych z poprawą stanu środowiska na danym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, do których wykonania nieruchomości jest niezbędna,
 - c) powierzchnię nieruchomości, a jeżeli projekt planu obejmuje tylko jej część – powierzchnię tej części i całej nieruchomości,
 - d) wskazanie dotychczasowego sposobu korzystania z nieruchomości i stanu jej zagospodarowania,
 - e) imiona i nazwiska albo nazwy właścicieli działek wchodzących w skład danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego oraz podmiotów posiadających inny tytuł prawny do tych działek oraz adresy ich zamieszkania albo siedziby,
 - f) informacje o obciążeniu działek wchodzących w skład danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego ograniczonymi prawami rzeczowymi i wskazanie osoby, której przysługują ograniczone prawa rzeczowe na nieruchomości, w tym imię i nazwisko albo nazwę oraz adres jej zamieszkania albo siedziby,
 - g) wypis z ewidencji gruntów i budynków wraz z kopią mapy ewidencyjnej oraz wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli został uchwalony,
 - h) mapę z rejestrem nieruchomości, na których ma być wykonany projektowany plan, a w przypadku gdy projekt planu dotyczy tylko części nieruchomości – mapę z podziałem i rejestrem nieruchomości,
 - i) odpis księgi wieczystej albo oświadczenie przedstawiające aktualny stan wpisów w księdze wieczystej założonej dla nieruchomości wraz ze wskazaniem numeru księgi wieczystej albo zaświadczenie o stanie prawnym, jaki wynika ze zbioru dokumentów prowadzonego dla tej nieruchomości, a w przypadku ich braku – zaświadczenie właściwego sądu stwierdzające, że nieruchomość nie ma założonej księgi wieczystej lub że nie jest dla niej prowadzony zbiór dokumentów,

- j) wskazanie nieruchomości podlegających wywłaszczeniu albo czasowemu zajęciu w celu wykonania projektowanego planu, przy czym w przypadku nieruchomości, które mają być wywłaszczone, wykaz zawiera dodatkowo informacje o:
- prawach podlegających wywłaszczeniu,
 - proponowanych lokalach zamiennych oraz sposobie i terminie ich zapewnienia najemcom wywłaszczonych lokali,
 - proponowanych nieruchomościach zamiennych oraz sposobie i terminie ich zapewnienia władającym wywłaszczonymi nieruchomościami, jeżeli właściwy organ takie oferuje,
 - innych okolicznościach istotnych w sprawie wywłaszczenia;
- 4) wykaz decyzji z zakresu ochrony środowiska dotyczących obszaru stanowiącego wielkoobszarowy teren zdegradowany albo jego część, które wygasają w całości albo w części z mocy prawa w związku z wykonaniem projektowanego planu, w szczególności z uwagi na brak możliwości egzekucji obowiązków wynikających z tych decyzji albo sprzeczności tych decyzji z projektowanym planem, a także w przypadku decyzji nakładających na Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego obowiązki w zakresie ochrony środowiska, których zakres częściowo albo całkowicie pokrywałby się z projektowanym planem, w tym:
- a) decyzji o usunięciu odpadów wydanej na podstawie art. 26 ust. 2 lub art. 26a ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
 - b) decyzji o cofnięciu zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów wydanej na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
 - c) decyzji w sprawie zgody na wydobywanie odpadów wydanej na podstawie art. 144 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
 - d) decyzji dotyczącej zamknięcia składowiska odpadów, w części dotyczącej rekultywacji tego składowiska, wydanej na podstawie art. 146 ust. 2 lub art. 148 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
 - e) decyzji o ograniczeniu oddziaływania na środowisko wydanej na podstawie art. 362 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
 - f) decyzji ustalającej plan remediacji wydanej na podstawie art. 101i ust. 4, art. 101m ust. 1 pkt 2 lub art. 101o ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,

- g) decyzji uzgadniającej warunki przeprowadzenia działań naprawczych wydanej na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, decyzji nakładającej obowiązek przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych wydanej na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 2 tej ustawy lub decyzji określającej zakres i sposób przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych wydanej na podstawie art. 17 ust. 2 tej ustawy,
- h) decyzji o rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów wydanej na podstawie art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- i) decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanej na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.⁴⁾),
- j) decyzji z zakresu ochrony środowiska wydanych przed obowiązywaniem przepisów, o których mowa w lit. a–i, w szczególności:
- decyzji wydanych na podstawie uchylonego art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o utrzymaniu czystości i porządku w miastach i osiedlach (Dz. U. poz. 167),
 - decyzji ustalającej działania mające na celu usunięcie przyczyn szkodliwego oddziaływania na środowisko lub działania mające na celu usunięcie zagrożenia i przywrócenie środowiska do stanu właściwego, wydanej na podstawie uchylonego art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. z 1994 r. poz. 196, z późn. zm.⁵⁾),
 - pozwolenia na budowę składowiska odpadów, w części określającej wymagania zapewniające ochronę życia i zdrowia ludzi, ochronę środowiska, ochronę uzasadnionych interesów osób trzecich oraz określającej sposób i termin rekultywacji terenu składowiska odpadów, zgodnie z uchylonym art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o odpadach (Dz. U. poz. 592, z późn. zm.⁶⁾);

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1260, 1261, 1783, 1846, 2185 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 553 i 595.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1995 r. poz. 446, z 1996 r. poz. 496 i 622, z 1997 r. poz. 553, 592, 770 i 885, z 1998 r. poz. 668, z 1999 r. poz. 1178, z 2000 r. poz. 136, 550, 718 i 1157 oraz z 2001 r. poz. 452, 497, 634, 764 i 811.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. poz. 668 i 715, z 1999 r. poz. 1178 oraz z 2000 r. poz. 136, 272, 991 i 1157.

- 5) wykaz decyzji z zakresu ochrony środowiska dotyczących obszaru stanowiącego wielkoobszarowy teren zdegradowany albo jego część, które zachowują moc, o ile określone w nich działania są zgodne z projektowanym planem, nie będą utrudniały wykonania tego planu oraz są realizowane, a ich wykonanie jest planowane w terminach zgodnych z tym planem, w tym:
- a) decyzji o usunięciu odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania wydanej na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
 - b) decyzji w sprawie zgody na wydobywanie odpadów wydanej na podstawie art. 144 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
 - c) decyzji ustalającej plan remediacji wydanej na podstawie art. 1011 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
 - d) decyzji uzgadniającej warunki przeprowadzenia działań naprawczych wydanej na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
 - e) decyzji o rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów wydanej na podstawie art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- 6) wykaz toczących się postępowań w sprawie wydania decyzji, o których mowa w pkt 4 lit. a–i oraz pkt 5;
- 7) wskazanie zakresu działań zapobiegawczych lub naprawczych podjętych przed dniem złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, które powinny być kontynuowane w celu zachowania efektu tych działań.

7. Właściwy organ przekazuje organom, o których mowa w art. 8 ust. 4, projekt planu w celu wskazania informacji o wydanych decyzjach, o których mowa w ust. 6 pkt 5, oraz o toczących się postępowaniach, o których mowa w ust. 6 pkt 6.

8. Organy, o których mowa w art. 8 ust. 4, przekazują informacje, o których mowa w ust. 7, w terminie miesiąca od dnia otrzymania żądania ich przekazania.

9. Organy administracji publicznej, spółki prawa handlowego będące państwowymi osobami prawnymi, podmioty gospodarujące nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa oraz Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa są obowiązani do nieodpłatnego udostępniania właściwemu organowi danych niezbędnych do sporządzenia

wniosku, o którym mowa w ust. 1, w tym danych zawartych w prowadzonych przez te organy i podmioty rejestrach, ewidencjach i wykazach.

10. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, sporządza się w postaci papierowej oraz w postaci elektronicznej na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Art. 8. 1. Na wniosek, o którym mowa w art. 7 ust. 1, starosta wydaje decyzję w sprawie poprawy stanu środowiska.

2. Decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska może dotyczyć całości albo części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego.

3. Decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska zawiera:

- 1) plan zawierający informacje, o których mowa w art. 6 ust. 15, oraz harmonogram i termin jego wykonania;
- 2) szacunkowe koszty wykonania planu wraz ze wskazaniem ich źródeł finansowania, przy czym szacunkowe koszty przedstawia się w ujęciu ogólnym oraz w rozbiciu na szacowane koszty działań na poszczególnych nieruchomościach, na których plan będzie wykonywany, a także podział kosztów obsługi przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ujęty proporcjonalnie do powierzchni tych nieruchomości;
- 3) wykaz nieruchomości, na których plan będzie wykonywany, w tym:
 - a) wskazanie nieruchomości z podaniem oznaczeń z księgi wieczystej lub zbioru dokumentów prowadzonego dla tej nieruchomości oraz z ewidencji gruntów i budynków,
 - b) wskazanie celu związanego z poprawą stanu środowiska na danym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, do którego wykonania nieruchomość jest niezbędna,
 - c) imiona i nazwiska albo nazwy właścicieli działek wchodzących w skład danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego oraz podmiotów posiadających inny tytuł prawny do tych działek oraz adresy ich zamieszkania albo siedziby,
 - d) informacje o obciążeniu działek wchodzących w skład danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego ograniczonymi prawami rzeczowymi i wskazanie osoby, której przysługują ograniczone prawa rzeczowe na nieruchomości, w tym imię i nazwisko albo nazwę oraz adres jej zamieszkania albo siedziby,

- e) wskazanie nieruchomości podlegających wywłaszczeniu albo czasowemu zajęciu, w celu wykonania planu, przy czym w przypadku nieruchomości wywłaszczanych dodatkowo:
- określenie praw podlegających wywłaszczeniu,
 - zobowiązanie do zapewnienia lokali zamiennych oraz sposób i termin ich zapewnienia najemcom wywłaszczonych lokali,
 - zobowiązanie do zapewnienia nieruchomości zamiennych oraz sposób i termin ich zapewnienia władającym wywłaszczonymi nieruchomościami, jeżeli właściwy organ takie oferuje,
 - ustalenie wysokości odszkodowania;
- 4) określenie granic terenu, którego dotyczą ograniczenia, o których mowa w art. 6 ust. 15 pkt 11 i 12, w postaci wykazu współrzędnych w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych;
- 5) wykaz decyzji z zakresu ochrony środowiska, o których mowa w art. 7 ust. 6 pkt 4, które wygasają w całości albo w części z mocy prawa w związku z wykonaniem planu; w przypadku decyzji z zakresu ochrony środowiska, która wygasa w części, w decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska wskazuje się zakres, w jakim ta decyzja wygasa;
- 6) wykaz toczących się postępowań w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 7 ust. 6 pkt 4, które podlegają umorzeniu z mocy prawa;
- 7) wskazanie zakresu działań zapobiegawczych lub naprawczych podjętych przed dniem wydania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, które powinny być kontynuowane w celu zachowania efektu tych działań;
- 8) sposobie potwierdzenia wykonania planu oraz terminie przedłożenia dokumentacji z jego wykonania, w tym wyników badań stanu środowiska wykonanych przez laboratorium posiadające w badanym zakresie akredytację w rozumieniu art. 5 pkt 11 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności lub laboratorium posiadające certyfikat systemu zarządzania jakością obejmujący wykonywane badania.

4. Decyzję w sprawie poprawy stanu środowiska wydaje się po zasięgnięciu opinii zarządzającego terenem zamkniętym lub innego podmiotu władającego nieruchomością na terenie zamkniętym znajdującym się na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym oraz uzgodnieniu projektu decyzji w zakresie planu z:

- 1) marszałkiem województwa w zakresie postępowania z odpadami;
- 2) regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi oraz ocen oddziaływania na środowisko, z wyjątkiem projektu decyzji dotyczącej terenu zamkniętego;
- 3) dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w zakresie usuwania zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz innych działań mogących wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 i art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne;
- 4) wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta, będącym organem wykonawczym gminy, na której znajduje się mniejsza część powierzchni wielkoobszarowego terenu zdegradowanego – w przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3;
- 5) państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym w zakresie oceny występowania istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska i znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, o którym mowa w art. 1011 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w odniesieniu do zdrowia ludzi;
- 6) państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym w odniesieniu do zanieczyszczenia w ujęciach wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- 7) wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta obowiązany do wykonania planu na pozostałej części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego – w przypadku terenów zamkniętych, gdy organem właściwym jest regionalny dyrektor ochrony środowiska.

5. Starosta, występując o opinię albo uzgodnienie, o których mowa w ust. 4, przedkłada projekt decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska.

6. Podmioty, o których mowa w ust. 4, przekazują opinię albo stanowisko w sprawie uzgodnienia w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska. Nieprzekazanie opinii albo stanowiska w sprawie uzgodnienia przez podmioty, o których mowa w ust. 4, w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska uważa się za rezygnację z prawa wyrażenia opinii albo uzgodnienie warunków zawartych w tym projekcie.

7. W przypadku terenów zamkniętych decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska uwzględnia konieczność zachowania bezpieczeństwa działalności prowadzonej na terenie zamkniętym. Właściwy organ niezwłocznie zawiadamia właściwego zarządcę terenu lub inny

podmiot władający nieruchomością na terenie zamkniętym o wydaniu decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska, przekazując kopię tej decyzji.

8. W przypadku stwierdzenia, że działania określone w decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa działalności prowadzonej na terenie zamkniętym, zarządca terenu może wnieść o zmianę terminu czasowego zajęcia tej nieruchomości w celu wykonania planu lub o zmianę sposobu wykonania tego planu, pod warunkiem zachowania jego celu.

9. Starosta ogłasza w prasie miejscowej, udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu, a także ogłasza w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, informację o:

- 1) dniu, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna;
- 2) utracie mocy przez miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu określonego w ust. 3 pkt 4.

Do informacji, o których mowa w zdaniu pierwszym pkt 2, dołącza się załącznik graficzny stanowiący prezentację graficzną granic terenu, o którym mowa w tym przepisie, z wykorzystaniem map ewidencyjnych lub mapy topograficznej pochodzącej z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

10. Wojewoda jest organem wyższego stopnia w stosunku do starosty w sprawach wydania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska.

Art. 9. 1. Działania związane z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym stanowią cel publiczny, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

2. Wywłaszczenie lub czasowe zajęcie nieruchomości w celu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym dotyczy nieruchomości, na których:

- 1) znajdują się odpady lub
- 2) występuje zanieczyszczenie powierzchni ziemi, lub
- 3) jest konieczne zlokalizowanie niezbędnych urządzeń lub instalacji służących oczyszczaniu środowiska.

3. Wywłaszczenie nieruchomości w celu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym dotyczy przypadków, gdy:

- 1) władający nieruchomością jest sprawcą zanieczyszczenia lub następcą prawnym sprawcy zanieczyszczenia lub przejął na własność, lub objął w użytkowanie wieczyste nieruchomość sprawcy zanieczyszczenia, a wykonanie planu bez wywłaszczenia tej

nieruchomości mogłoby naruszać zasadę określoną w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska lub

- 2) władający nieruchomością na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym nie wywiązuje się z obowiązków dotyczących tej nieruchomości nałożonych ostateczną decyzją z zakresu ochrony środowiska, a nieruchomość ma być wywłaszczona w celu wykonania tych obowiązków, oraz:
 - a) upłynął termin wykonania tej decyzji i nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego albo egzekucja okazała się bezskuteczna albo
 - b) decyzja nie wskazuje terminu wykonania tych obowiązków, a od dnia, w którym stała się ona ostateczna, upłynęło więcej niż 10 lat.

4. Wywłaszczenie polega na pozbawieniu, w drodze decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska, prawa własności, prawa użytkowania wieczystego lub innego prawa rzeczowego na nieruchomości.

5. Nieruchomość, na której znajdują się działające elementy infrastruktury kolejowej w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, nie podlega wywłaszczeniu.

6. Po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w art. 7 ust. 1, starosta niezwłocznie wysyła władającemu nieruchomością na adres wskazany w ewidencji gruntów i budynków oraz właściwemu organowi zawiadomienie o ujęciu nieruchomości w wykazie nieruchomości przeznaczonych do wywłaszczenia w celu wykonania planu i możliwości przystąpienia do rokowań w sprawie nabycia tej nieruchomości.

7. Doręczenie zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6, na adres wskazany w ewidencji gruntów i budynków jest skuteczne.

8. Starosta ogłasza w prasie miejscowej, udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu, a także ogłasza w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości obwieszczenie w sprawie ujęcia nieruchomości w wykazie nieruchomości przeznaczonych do wywłaszczenia w celu wykonania planu i możliwości przystąpienia do rokowań w sprawie nabycia tej nieruchomości. Właściwy organ udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu informację o obwieszczeniu wydanym przez starostę.

9. Rokowania z władającym nieruchomością prowadzi starosta w porozumieniu z właściwym organem.

10. Rokowania przeprowadza się w terminie 2 miesięcy od dnia doręczenia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6.

11. Przystępując do rozpoczęcia rokowań, starosta w porozumieniu z właściwym organem jest uprawniony do przedstawienia:

- 1) oferty proponowanego lokalu zamiennego lub
- 2) oferty nieruchomości zamiennej, lub
- 3) propozycji ceny nabycia nieruchomości.

12. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 10, nie dojdzie do uzgodnienia ceny i warunków nabycia nieruchomości, rokowania podlegają zakończeniu, a nieruchomości te wskazuje się w decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska jako podlegające wywłaszczeniu.

13. Przy uzgadnianiu ceny nabycia nieruchomości bierze się pod uwagę stan, przeznaczenie i wartość nieruchomości w dniu wysłania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6. Cenę nabycia nieruchomości oblicza się jako różnicę wartości rynkowej nieruchomości określonej zgodnie z przepisami działu IV rozdziału 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami oraz szacunkowych kosztów wykonania planu na tej nieruchomości. W przypadku gdy szacunkowe koszty wykonania planu na tej nieruchomości były wyższe od rzeczywiście poniesionych, władającemu nieruchomością przysługuje zwrot różnicy między szacunkowymi a rzeczywistymi kosztami, o ile ta różnica miałaby wpływ na wysokość ceny nabycia nieruchomości, gdyby była brana pod uwagę przy jej obliczaniu. Zwrot różnicy następuje na podstawie decyzji wydawanej z urzędu przez starostę, który wydał decyzję w sprawie poprawy stanu środowiska.

14. W przypadku nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym informację o zamiarze wywłaszczenia starosta podaje do publicznej wiadomości niezwłocznie po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w art. 7 ust. 1, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, a także przez ogłoszenie w prasie o zasięgu ogólnopolskim. Jeżeli wywłaszczenie dotyczy części nieruchomości, ogłoszenie zawiera również informację o zamiarze podziału tej nieruchomości. W przypadku terenu zamkniętego, w skład którego wchodzi nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, informacja o zamiarze wywłaszczenia jest przekazywana również organowi, który ustanowił ten teren, oraz zarządcy tego terenu.

15. Jeżeli w terminie dwóch miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w ust. 14, nie zgłoszą się osoby, które wykazą, że przysługują im prawa rzeczowe do nieruchomości, nieruchomości te wskazuje się w decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska jako podlegające wywłaszczeniu.

16. Z dniem, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna:

- 1) wywłaszczone nieruchomości stają się własnością:
 - a) Skarbu Państwa – w przypadku gdy organem właściwym jest regionalny dyrektor ochrony środowiska,
 - b) gminy – w przypadku gdy organem właściwym jest jej organ wykonawczy;
- 2) wygasa prawo użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego;
- 3) wygasają inne prawa rzeczowe na nieruchomościach, o których mowa w pkt 1 i 2.

17. W przypadku, o którym mowa w ust. 16 pkt 1 lit. a, regionalny dyrektor ochrony środowiska otrzymuje z mocy prawa, nieodpłatnie, w trwałą zarząd nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa na czas wykonania na tych nieruchomościach planu.

18. W przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3, w dniu, w którym decyzja w sprawie zakończenia wykonania planu stała się ostateczna, wywłaszczone nieruchomości, o których mowa w ust. 16 pkt 1 lit. b, stają się własnością gminy, na terenie której są położone. Z przekazania nieruchomości sporządza się protokół zdawczo-odbiorczy.

19. Przepisu ust. 18 nie stosuje się do nieruchomości, na których znajdują się instalacje lub urządzenia służące oczyszczaniu środowiska wymagające utrzymania.

20. Prawomocna decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stanowi podstawę do dokonania wpisu w księdze wieczystej. Wpisu dokonuje się na wniosek właściwego organu.

21. W przypadku, o którym mowa w ust. 18, wpisu w księdze wieczystej dokonuje się na wniosek organu wykonawczego gminy, która stała się właścicielem nieruchomości.

Art. 10. 1. Za wywłaszczone nieruchomości przysługuje władającemu nieruchomością oraz osobie, której przysługują ograniczone prawa rzeczowe do nieruchomości, odszkodowanie. W przypadku nieruchomości, dla których nie ustalono osób, którym przysługują prawa rzeczowe do tych nieruchomości, odszkodowanie składa się do depozytu sądowego na okres 10 lat.

2. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, ustala starosta w decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska. Wysokość odszkodowania oblicza się jako różnicę wartości rynkowej

nieruchomości określonej zgodnie z przepisami działu IV rozdziału 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami oraz szacunkowych kosztów wykonania planu na tej nieruchomości. W przypadku gdy szacunkowe koszty wykonania planu na tej nieruchomości były wyższe od rzeczywiście poniesionych, władającemu nieruchomością przysługuje zwrot różnicy między szacunkowymi a rzeczywistymi kosztami, o ile ta różnica miałaby wpływ na wysokość odszkodowania, gdyby była brana pod uwagę przy jego obliczaniu. Zwrot różnicy następuje na podstawie decyzji wydawanej z urzędu przez starostę, który wydał decyzję w sprawie poprawy stanu środowiska.

3. Suma wysokości odszkodowania przysługującego dotychczasowemu właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu, z wyłączeniem kwoty, o której mowa w ust. 7, i wysokości odszkodowania z tytułu wygaśnięcia ograniczonych praw rzeczowych ustanowionych na tej nieruchomości lub na prawie użytkowania wieczystego nie może przekroczyć wartości nieruchomości lub wartości prawa użytkowania wieczystego.

4. Jeżeli na nieruchomościach, o których mowa w ust. 1, lub na prawie użytkowania wieczystego tych nieruchomości są ustanowione ograniczone prawa rzeczowe, wysokość odszkodowania przysługującego dotychczasowemu właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu zmniejsza się o kwotę równą wartości tych praw.

5. Jeżeli na nieruchomościach, o których mowa w ust. 1, lub na prawie użytkowania wieczystego tych nieruchomości jest ustanowiona hipoteka, wysokość odszkodowania z tytułu wygaśnięcia hipoteki ustala się w wysokości świadczenia głównego wierzytelności zabezpieczonej hipoteką wraz z odsetkami zabezpieczonymi tą hipoteką. Odszkodowanie to podlega zaliczeniu na spłatę świadczenia głównego wierzytelności zabezpieczonej hipoteką wraz z odsetkami.

6. Kwotę odszkodowania z tytułu wygaśnięcia ograniczonych praw rzeczowych ustaloną na dzień wydania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska wypłaca się osobom, którym te prawa przysługiwały.

7. W przypadku gdy decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska dotyczy nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym albo budynkiem, w którym został wyodrębniony lokal mieszkalny, wysokość odszkodowania, o którym mowa w ust. 1, przysługującego dotychczasowemu właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu zamieszkałemu w tym budynku albo lokalu, powiększa się o kwotę 10 000 zł w odniesieniu do tej nieruchomości.

8. W przypadku gdy decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska dotyczy rodzinnych ogrodów działkowych założonych na zasadach określonych w ustawie z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1073), podmiot, w którego interesie nastąpi likwidacja rodzinnego ogrodu działkowego albo jego części, jest obowiązany:

- 1) wypłacić działkowcom odszkodowanie za stanowiące ich własność nasadzenia, urządzenia i obiekty znajdujące się na działkach;
- 2) wypłacić stowarzyszeniu ogrodowemu odszkodowanie za stanowiące jego własność urządzenia, budynki i budowle rodzinnego ogrodu działkowego przeznaczone do wspólnego korzystania przez użytkowników działki i służące do zapewnienia funkcjonowania ogrodu;
- 3) zapewnić grunty zastępcze na odtworzenie rodzinnego ogrodu działkowego.

9. Obowiązki wynikające z ust. 8 są ustalane w decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska.

10. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, podmiot, na rzecz którego została ustanowiona hipoteka, na żądanie starosty, ma obowiązek udzielenia informacji o wysokości świadczenia głównego wierzytelności zabezpieczonej hipoteką wraz z odsetkami zabezpieczonymi tą hipoteką.

11. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, podlega waloryzacji na dzień jego wypłaty.

12. Skarb Państwa lub gmina, które stały się właścicielem wywłaszczonych nieruchomości na podstawie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska, nie odpowiadają za spłatę zobowiązań podmiotów, które wcześniej władały tymi nieruchomościami.

Art. 11. 1. Po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w art. 7 ust. 1, starosta niezwłocznie wysyła władającemu nieruchomością na adres wskazany w ewidencji gruntów i budynków oraz właściwemu organowi zawiadomienie o ujęciu nieruchomości w wykazie nieruchomości przeznaczonych do czasowego zajęcia w celu wykonania planu. Doręczenie zawiadomienia na adres wskazany w ewidencji gruntów i budynków jest skuteczne.

2. W przypadkach innych niż określone w art. 9 ust. 3 starosta w decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska orzeka o czasowym, nieodpłatnym zajęciu nieruchomości, jeżeli jest to niezbędne do wykonania planu, określając termin i sposób udostępnienia tej nieruchomości oraz działania, jakie na tej nieruchomości zostaną wykonane. Czasowe zajęcie nieruchomości może nastąpić na okres konieczny do wykonania tych działań.

3. Nieruchomości, na których znajdują się działające elementy infrastruktury kolejowej w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, podlegają

czasowemu zajęciu jedynie w przypadku, gdy znajdują się na nich odpady niebezpieczne, których usunięcie jest niezbędne do wykonania planu.

4. W przypadku gdy wartość czasowo zajętej nieruchomości może wzrosnąć w wyniku wykonania planu, przed dokonaniem czasowego zajęcia wartość tej nieruchomości określa się według stanu na dzień wydania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska zgodnie z przepisami działu IV rozdziału 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

5. Za szkody powstałe w wyniku czasowego zajęcia nieruchomości przysługuje od gminy, w przypadku gdy organem właściwym jest wójt, burmistrz albo prezydent miasta, albo od Skarbu Państwa, w przypadku gdy organem właściwym jest regionalny dyrektor ochrony środowiska, odszkodowanie ustalane na zasadach wynikających z ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. Właściwy organ jest obowiązany do zapłaty odszkodowania.

6. W przypadku gdy wartość nieruchomości, która została czasowo zajęta, wzrosła w wyniku wykonania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska, właściwy organ nakłada w drodze decyzji na władającego nieruchomością opłatę z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku wykonania planu na rzecz:

- 1) Skarbu Państwa – w przypadku gdy organem właściwym jest regionalny dyrektor ochrony środowiska;
- 2) gminy – w przypadku gdy organem właściwym jest jej organ wykonawczy.

7. Decyzję w sprawie nałożenia opłaty, o której mowa w ust. 6, wydaje się z urzędu w terminie do 3 lat od dnia, w którym decyzja w sprawie zakończenia wykonania planu stała się ostateczna.

8. Ustalenie wysokości opłaty, o której mowa w ust. 6, następuje po określeniu wartości nieruchomości zgodnie z przepisami działu IV rozdziału 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami według stanu na dzień, w którym decyzja w sprawie zakończenia wykonania planu stała się ostateczna.

9. Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 6, jest równa różnicy między wartością nieruchomości określoną zgodnie z ust. 8 oraz wartością nieruchomości określoną na dzień wydania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska.

10. Opłatę, o której mowa w ust. 6, wnosi się w terminie miesiąca od dnia, w którym decyzja o ustaleniu opłaty stała się ostateczna, na rachunek bankowy wskazany w tej decyzji.

11. W przypadkach uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi władającego nieruchomością, władający nieruchomością może wystąpić do właściwego organu z wnioskiem o:

- 1) odroczenie terminu wniesienia opłaty, o której mowa w ust. 6, nie dłużej niż o 10 lat albo
- 2) rozłożenie opłaty, o której mowa w ust. 6, na raty, nie więcej niż na 10 rocznych rat.

12. Odroczenie terminu wniesienia opłaty, o której mowa w ust. 6, albo rozłożenie jej na raty następuje w drodze decyzji.

13. W decyzji, o której mowa w ust. 12, określa się odroczone terminy wniesienia opłaty albo wysokość rat i terminy ich wniesienia.

14. Należność z tytułu opłaty, o której mowa w ust. 6, której termin wniesienia został odroczone albo która została rozłożona na raty, podlega zabezpieczeniu na rzecz właściwego organu przez ustanowienie hipoteki na nieruchomości, o której mowa w ust. 6. Ostateczna decyzja, o której mowa w ust. 12, stanowi podstawę do dokonania wpisu w księdze wieczystej.

15. Należność z tytułu opłaty, o której mowa w ust. 6, której termin wniesienia został odroczone albo która została rozłożona na raty, podlega oprocentowaniu w wysokości równej stopie referencyjnej, o której mowa w § 2 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz. U. z 2018 r. poz. 461).

16. Od opłaty, o której mowa w ust. 6, albo od raty tej opłaty, nieuiszczonej w terminie, nalicza się odsetki jak dla zaległości podatkowych.

17. Do dochodzenia należności z tytułu opłaty, o której mowa w ust. 6, i odsetek stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 12. 1. Z dniem wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska zawiesza się postępowania, o których mowa w art. 7 ust. 6 pkt 6.

2. Z dniem, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna:

- 1) wygasają w całości albo w części z mocy prawa decyzje, o których mowa w art. 8 ust. 3 pkt 5;
- 2) umarza się z mocy prawa postępowania, o których mowa w art. 8 ust. 3 pkt 6.

3. Starosta przesyła kopię decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska do organów właściwych do:

- 1) wydania decyzji, o których mowa w art. 8 ust. 3 pkt 5, a także w miarę możliwości do adresatów tych decyzji,

2) prowadzenia postępowań, o których mowa w art. 8 ust. 3 pkt 6

– informując jednocześnie o skutkach prawnych, o których mowa w ust. 2.

4. Z dniem, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna, właściwy organ staje się posiadaczem odpadów zgromadzonych na wywłaszczanej lub czasowo zajętej nieruchomości. Właściwy organ przejmuje obowiązki posiadacza odpadów w zakresie usuwania lub wydobywania odpadów określone w decyzjach, o których mowa w art. 7 ust. 6 pkt 4 lit. a–e oraz lit. j, które wygasają w całości albo w części z mocy prawa w związku z wykonaniem planu.

Art. 13. 1. W przypadku gdy decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna, w zakresie działań i nieruchomości objętych tą decyzją nie wydaje się:

- 1) decyzji o usunięciu odpadów na podstawie art. 26 ust. 2 lub art. 26a ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- 2) zezwolenia na przetwarzanie odpadów na podstawie art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach – w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 15 pkt 2;
- 3) decyzji o cofnięciu zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- 4) decyzji w sprawie zgody na wydobywanie odpadów na podstawie art. 144 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- 5) decyzji dotyczącej zamknięcia składowiska odpadów, w części dotyczącej rekultywacji tego składowiska, na podstawie art. 146 ust. 2 lub art. 148 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- 6) decyzji o ograniczeniu oddziaływania na środowisko na podstawie art. 362 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 7) decyzji ustalającej plan remediacji na podstawie art. 101i ust. 4, art. 101m ust. 1 pkt 2 lub art. 101o ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 8) decyzji uzgadniającej warunki przeprowadzenia działań naprawczych na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, decyzji nakładającej obowiązek przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 2 tej ustawy lub decyzji określającej zakres i sposób przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych na podstawie art. 17 ust. 2 tej ustawy;
- 9) decyzji o rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na podstawie art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;

10) decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2. Po dniu, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna, regionalny dyrektor ochrony środowiska nie podejmuje działań zapobiegawczych lub naprawczych na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

3. Do dnia, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna, regionalny dyrektor ochrony środowiska może podejmować lub kontynuować działania zapobiegawcze lub naprawcze na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym objętym tą decyzją.

4. W przypadku gdy w okresie między dniem złożenia wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska a dniem wydania tej decyzji regionalny dyrektor ochrony środowiska podejmie nowe działania zapobiegawcze lub naprawcze na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, niezwłocznie zawiadamia o ich podjęciu właściwy organ w celu uzupełnienia wniosku o wydanie tej decyzji o te działania.

5. W przypadku gdy w okresie między dniem wydania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska a dniem, w którym ta decyzja stała się prawomocna, regionalny dyrektor ochrony środowiska podejmie działania zapobiegawcze lub naprawcze na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, niezwłocznie zawiadamia o ich podjęciu właściwy organ. Zawiadomienie zawiera wskazanie tych działań, ich zakres, sposób i termin wykonania.

6. Działania zapobiegawcze lub naprawcze podjęte na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, w przypadkach, o których mowa w ust. 3–5, mogą być kontynuowane przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska po dniu, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna w zakresie wskazanym odpowiednio w tej decyzji lub w zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 5.

7. W dniu, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna, tracą moc ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu określonego w art. 8 ust. 3 pkt 4.

8. Ustalenia decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska uwzględnia się w postępowaniach w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 7, inwestycja, dla której zostało wydane ostateczne pozwolenie na budowę, albo inwestycja, dla której dokonano zgłoszenia na podstawie art. 30 ust. 1b ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2023 r. poz. 682 i 553), do którego organ administracji architektoniczno-budowlanej nie wniósł sprzeciwu, może być realizowana zgodnie z dotychczasowymi ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

10. W przypadku gdy na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydanej przed dniem, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się prawomocna, dla inwestycji wydano pozwolenie na budowę albo gdy dla inwestycji podlegającej zgłoszeniu na podstawie art. 30 ust. 1b ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane organ administracji architektoniczno-budowlanej nie wniósł sprzeciwu, inwestycja może być realizowana zgodnie z tym pozwoleniem na budowę albo tym zgłoszeniem.

11. Do gruntów leśnych objętych decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska nie stosuje się przepisów art. 11 i art. 12 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz postanowień planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu, o których mowa w art. 21 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 672, 1726 i 2311 oraz z 2023 r. poz. 412 i 803).

12. Do usuwania drzew i krzewów znajdujących się na gruntach niebędących gruntami leśnymi objętych decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska nie stosuje się przepisów o ochronie przyrody w zakresie obowiązku uzyskiwania zezwoleń na ich usunięcie oraz opłat z tym związanych.

13. Do rekultywacji gruntów objętych decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

14. Do remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi objętej decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska nie stosuje się przepisów art. 101h i art. 101i ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

15. Jeżeli decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska w zakresie działań objętych tą decyzją przewiduje remediację, po wydaniu oraz po wykonaniu tej decyzji właściwy organ przekazuje regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska odpowiednio informację o wydaniu

albo o wykonaniu tej decyzji. Informacja o wydaniu decyzji zawiera odpowiednio dane, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 101c ust. 12 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska albo art. 26a ust. 7 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

16. Po otrzymaniu informacji, o której mowa w ust. 15, regionalny dyrektor ochrony środowiska wprowadza informację o rozpoczęciu lub o wykonaniu remediacji odpowiednio do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, o którym mowa w art. 101c ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, albo do rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku, o którym mowa w art. 26a ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

17. W przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4, do właściwego organu nie stosuje się przepisów art. 66 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Podmiotem zobowiązanym do prowadzenia ewidencji odpadów, o której mowa w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, staje się podmiot działający na zlecenie właściwego organu wykonujący działania w zakresie gospodarowania odpadami na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.

Art. 14. Właściwy organ zleca wykonanie działań określonych w planie wykonawcy, który ze względu na posiadane kompetencje, doświadczenie oraz warunki techniczne i organizacyjne w zakresie prowadzenia tych działań będzie gwarantował należyte ich wykonanie.

Art. 15. 1. Instalacje lub urządzenia służące oczyszczaniu środowiska niezbędne do wykonania planu lokalizuje się na nieruchomościach, których władającym jest właściwy organ.

2. Do lokalizacji instalacji lub urządzeń, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

3. Właściwy organ jest obowiązany do zapewnienia funkcjonowania instalacji lub urządzeń, o których mowa w ust. 1, a także utrzymania funkcjonowania tych instalacji lub urządzeń po wykonaniu planu, o ile jest to konieczne dla zachowania właściwego stanu środowiska.

Art. 16. 1. Zakazuje się przenoszenia własności lub oddawania w użytkowanie wieczyste nieruchomości albo ich części wywłaszczonych na rzecz Skarbu Państwa lub gminy, na których jest wykonywana decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska, do dnia, w którym decyzja w sprawie zakończenia wykonania planu stała się ostateczna.

2. W przypadku przeniesienia własności albo oddania w użytkowanie wieczyste nieruchomości albo ich części, o których mowa w ust. 1, przed upływem 10 lat następujących po roku, w którym decyzja w sprawie zakończenia wykonania planu stała się ostateczna, właściwy organ jest obowiązany do poinformowania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej albo wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w zależności od tego, który fundusz udzielił wsparcia, o którym mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1–3 lub ust. 4, o tej czynności oraz do zwrotu środków finansowych uzyskanych na wykonanie planu, do wysokości ceny uzyskanej z przeniesienia własności tej nieruchomości albo jej części lub sumy opłaty za ustanowienie użytkowania wieczystego oraz opłat rocznych, na rachunek bankowy funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z którego uzyskano środki finansowe, w terminie 14 dni od dnia dokonania sprzedaży nieruchomości.

3. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 2, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej albo wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w zależności od tego, który fundusz udzielił wsparcia, o którym mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1–3 lub ust. 4, wzywa właściwy organ do zwrotu środków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

4. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 3, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej albo wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w zależności od tego, który fundusz udzielił wsparcia, o którym mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1–3 lub ust. 4, wydaje decyzję określającą wysokość środków podlegających zwrotowi i termin zwrotu tych środków.

5. Od decyzji, o której mowa w ust. 4, wydanej przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej albo wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw klimatu.

6. Do spraw dotyczących należności, o których mowa w ust. 4, stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r.

poz. 2651, z późn. zm.⁷⁾), z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują odpowiednio Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej albo właściwemu wojewódzkiemu funduszowi ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

7. W przypadku gdy przed dniem wystosowania wezwania, o którym mowa w ust. 3, lub przed dniem wydania decyzji, o której mowa w ust. 4, środki, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1–3 lub ust. 4, uzyskane na wykonanie planu zostały zwrócone w całości albo w części przez właściwy organ, na podstawie określonej w przepisach odrębnych, w wezwaniu, o którym mowa w ust. 3, lub w decyzji, o której mowa w ust. 4, nie ujmuje się kwot uprzednio zwróconych.

Art. 17. 1. Starosta dokonuje oceny wykonania planu, która polega na stwierdzeniu zgodności zakresu, sposobu i harmonogramu przeprowadzonych działań związanych z poprawą stanu środowiska z ustalonym planem na podstawie dokumentacji przedłożonej zgodnie z art. 8 ust. 3 pkt 8.

2. Dokonując oceny wykonania planu, starosta zasięga opinii:

- 1) marszałka województwa w zakresie postępowania z odpadami;
- 2) regionalnego dyrektora ochrony środowiska w zakresie remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi;
- 3) dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w zakresie usuwania zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz innych działań mogących wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 i art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne;
- 4) wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, będącego organem wykonawczym gminy, na której znajduje się mniejsza część powierzchni wielkoobszarowego terenu zdegradowanego – w przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3;
- 5) państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego w zakresie oceny występowania istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska i znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, o którym mowa w art. 1011 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w odniesieniu do zdrowia ludzi;

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2707 oraz z 2023 r. poz. 180, 326, 511, 556 i 614.

- 6) państwowego powiatowego inspektora sanitarnego w odniesieniu do zanieczyszczenia w ujęciach wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- 7) wójta, burmistrza albo prezydenta miasta obowiązane do wykonania planu na pozostałej części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego – w przypadku terenów zamkniętych, gdy organem właściwym jest regionalny dyrektor ochrony środowiska.

3. Na wniosek starosty wojewódzki inspektor ochrony środowiska przeprowadza kontrolę wykonania planu.

4. W przypadku gdy stwierdzono niezgodność przeprowadzonych działań związanych z poprawą stanu środowiska z planem, starosta wzywa właściwy organ do usunięcia tej niezgodności w określonym terminie. Po bezskutecznym upływie terminu starosta określa, w drodze decyzji, sposób i termin usunięcia niezgodności.

5. W przypadku stwierdzenia zgodności przeprowadzonych działań związanych z poprawą stanu środowiska z planem albo w przypadku usunięcia niezgodności zgodnie z decyzją, o której mowa w ust. 4, starosta wydaje decyzję w sprawie zakończenia wykonania planu. Stroną postępowania w sprawie wydania decyzji w sprawie zakończenia wykonania planu jest właściwy organ.

Art. 18. 1. Koszty działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym obejmują:

- 1) wykonanie kompleksowej oceny;
- 2) opracowanie projektu planu;
- 3) cenę nabycia nieruchomości albo wysokość odszkodowania za wywłaszczenie i czasowe zajęcie nieruchomości albo odszkodowania za szkodę poniesioną w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości;
- 4) wykonanie planu.

2. Koszty działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym obejmują także działania zapobiegawcze lub naprawcze podejmowane na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

3. Koszty, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być finansowane ze środków:

- 1) Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności;
- 2) Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- 3) Funduszu Spójności;

- 4) Funduszu InvestEU;
- 5) innych pozyskanych przez właściwy organ;
- 6) własnych gminy.

4. Koszty, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być finansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w przypadku, gdy nie mogą być objęte w całości finansowaniem ze środków, o których mowa w ust. 3.

5. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a w przypadku gdy na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym znajduje się teren zamknięty – wójt, burmistrz albo prezydent miasta w uzgodnieniu z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, podejmują działania w celu zapewnienia finansowania działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w szczególności zgłaszają potrzebę finansowania do właściwego podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie środków, o których mowa w ust. 3 pkt 1–5, lub podmiotu, o którym mowa w ust. 4.

6. Po otrzymaniu zgłoszenia potrzeby finansowania, o którym mowa w ust. 5, właściwy podmiot odpowiedzialny za wdrażanie środków, o których mowa w ust. 3 pkt 1–5, lub podmiot, o którym mowa w ust. 4, informuje właściwy organ o możliwości finansowania:

- 1) wykonania kompleksowej oceny oraz opracowania projektu planu;
- 2) działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4.

7. Wniosek o wsparcie:

- 1) wykonania kompleksowej oceny oraz opracowania projektu planu,
- 2) działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4

– ze środków, o których mowa w ust. 3 pkt 1–5 lub ust. 4, przygotowują i składają wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a w przypadku gdy na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym znajduje się teren zamknięty – wójt, burmistrz albo prezydent miasta w uzgodnieniu z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, niezwłocznie po otrzymaniu informacji, o której mowa w ust. 6.

Art. 19. 1. W przypadku gdy podmiot był obowiązany do wykonania decyzji z zakresu ochrony środowiska, która wygasła z mocy prawa w całości albo w części na podstawie art. 12 ust. 2 pkt 1, a działania objęte tą decyzją zostały wykonane w ramach planu, właściwy organ nakłada na ten podmiot, w drodze decyzji, obowiązek zwrotu poniesionych kosztów wykonania

tych działań w przypadku ich sfinansowania ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1–5 lub ust. 4, na rachunek bankowy funduszu, z którego uzyskano środki finansowe – Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub właściwego wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a w pozostałych przypadkach – na rachunek bankowy gminy, określając w niej wysokość kwoty zwrotu, sposób i termin jej uiszczenia.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku wygaśnięcia decyzji nakładającej na Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego obowiązki w zakresie ochrony środowiska, których zakres częściowo albo całkowicie pokrywa się z planem.

3. Roszczenia względem podmiotu, o którym mowa w ust. 1, o zwrot kosztów wykonania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska przedawniają się z upływem 10 lat od dnia, w którym ta decyzja stała się prawomocna.

4. Do należności z tytułu obowiązku zwrotu kosztów wykonania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują właściwemu organowi.

Art. 20. 1. Właściwy organ, na terenie którego jest położony wielkoobszarowy teren zdegradowany, ponosi coroczną opłatę w wysokości 10 000 zł, w przypadku gdy wbrew obowiązkowi:

- 1) o którym mowa w art. 18 ust. 7 pkt 1, nie złożył wniosku, o którym mowa w tym przepisie;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 1, nie wykonał lub nie zlecił wykonania kompleksowej oceny oraz opracowania projektu planu po objęciu wsparciem tych przedsięwzięć ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1–5 lub ust. 4;
- 3) o którym mowa w art. 18 ust. 7 pkt 2, nie złożył wniosku, o którym mowa w tym przepisie;
- 4) o którym mowa w art. 7 ust. 1, nie złożył wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska po objęciu wsparciem przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1–5 lub ust. 4;
- 5) określone w decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska nie przystąpił do wykonania planu po tym, jak decyzja ta stała się ostateczna, oraz po objęciu przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wsparciem ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 lub 4.

2. Opłatę, o której mowa w ust. 1, nalicza się w przypadku, o którym mowa w ust. 1:

- 1) pkt 1 – od roku następującego po roku, w którym upłynęło 12 miesięcy od dnia otrzymania informacji, o której mowa w art. 18 ust. 6 pkt 1;
- 2) pkt 2 – od roku następującego po roku, w którym upłynęło 12 miesięcy od dnia objęcia wsparciem wykonania kompleksowej oceny oraz opracowania projektu planu;
- 3) pkt 3 – od roku następującego po roku, w którym upłynęło 12 miesięcy od dnia otrzymania informacji, o której mowa w art. 18 ust. 6 pkt 2;
- 4) pkt 4 – od roku następującego po roku, w którym upłynęło 12 miesięcy od dnia otrzymania informacji, o której mowa w art. 18 ust. 6 pkt 2;
- 5) pkt 5 – od roku następującego po roku, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się ostateczna, lub objęcia przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wsparciem ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 lub 4, w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpiło później.

3. Właściwy organ wnosi opłatę, o której mowa w ust. 1, bez wezwania w terminie do dnia 1 lutego każdego roku za rok poprzedni na rachunek bankowy właściwego wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

4. Do opłaty, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują właściwemu wojewódzkiemu funduszowi ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Art. 21. W ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2023 r. poz. 824) w art. 2 w ust. 1 po pkt 10 dodaje się pkt 10a w brzmieniu:

„10a) wykonywanie zadań określonych w przepisach ustawy z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (Dz. U. poz. ...);”.

Art. 22. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 877) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 73 w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu: „4) ustawy z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (Dz. U. poz. ...)”;
- 2) w art. 129 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W przypadku, o którym mowa w art. 130 ust. 1 pkt 4, z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1–3, można wystąpić w okresie 3 lat od dnia uprawomocnienia się decyzji

w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, o której mowa w ustawie z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.”;

- 3) w art. 130 w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
„4) wydanie na podstawie przepisów ustawy z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym obejmującej ograniczenie sposobu użytkowania nieruchomości, na której znajduje się składowisko historycznych odpadów przemysłowych lub miejsce gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, lub nieruchomości, na której przeprowadza się remediację powierzchni ziemi, lub nieruchomości, na której są zlokalizowane instalacje lub urządzenia służące oczyszczaniu środowiska.”;
- 4) w art. 400a w ust. 1 po pkt 20 dodaje się pkt 20a w brzmieniu:
„20a) działania związane z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, o których mowa w ustawie z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych;”;
- 5) w art. 401 w ust. 7 w pkt 19 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 20 w brzmieniu:
„20) wpływy z tytułu:
a) zwrotu środków finansowych, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych,
b) zwrotu kosztów, o których mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych,
c) opłat, o których mowa w art. 20 ust. 1 i art. 25 ust. 5 ustawy z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.”.

Art. 23. W ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.⁸⁾) w art. 21 w ust. 2 po pkt 36 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 37 w brzmieniu:

„37) z zakresu ustawy z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (Dz. U. poz. ...) o:

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1260, 1261, 1783, 1846, 2185 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 553 i 595.

- a) ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, o której mowa w art. 3 ust. 8 tej ustawy,
- b) decyzjach w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, o których mowa w art. 8 ust. 1 tej ustawy, oraz decyzjach w sprawie zakończenia wykonania planu, o których mowa w art. 17 ust. 5 tej ustawy.”.

Art. 24. 1. Burmistrz albo prezydent miasta, będący organem wykonawczym gminy, na której znajduje się większa część powierzchni wielkoobszarowego terenu zdegradowanego wskazanego w załączniku do ustawy, a dla terenu zamkniętego – regionalny dyrektor ochrony środowiska przekazują właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska informację dotyczącą danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego zawierającą dane, o których mowa w art. 3 ust. 10, w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska weryfikuje informację, o której mowa w ust. 1. Do weryfikacji stosuje się przepisy art. 3 ust. 3–5 oraz ust. 6 zdanie pierwsze. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska przekazuje Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska zweryfikowaną informację w terminie sześciu miesięcy od dnia jej otrzymania. Główny Inspektor Ochrony Środowiska zamieszcza tę informację w ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, o której mowa w art. 3 ust. 8, w terminie sześciu miesięcy od dnia jej otrzymania.

3. Główny Inspektor Ochrony Środowiska występuje po raz pierwszy z wnioskiem, o którym mowa w art. 3 ust. 11, po upływie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

4. Główny Inspektor Ochrony Środowiska przekazuje pierwszy zbiorczy wyciąg z ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, o którym mowa w art. 3 ust. 12, w terminie do końca lutego roku następującego po upływie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 25. 1. W przypadku gdy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostały podjęte działania zapobiegawcze lub naprawcze, o których mowa w art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, których celem jest zatrzymanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczenia pochodzącego ze składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, wójt, burmistrz albo prezydent miasta prowadzi w pierwszej kolejności ocenę

stanu środowiska dla części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, na której znajduje się to składowisko lub miejsce. Do wykonania tej oceny stosuje się przepisy art. 6.

2. Niezwłocznie po dniu wejścia w życie ustawy właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska przekazuje wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta wszystkie informacje mogące posłużyć do przygotowania oceny, o której mowa w ust. 1, oraz wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.

3. Po wykonaniu oceny, o której mowa w ust. 1, wójt, burmistrz albo prezydent miasta składa wniosek o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym dla części tego terenu, o której mowa w ust. 1. Do wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym dla części terenu, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 7, przy czym w przypadku gdy ta decyzja będzie wydawana dla części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, na której były prowadzone działania zapobiegawcze lub naprawcze, o których mowa w art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, przez kompleksową ocenę, o której mowa w art. 7, rozumie się ocenę, o której mowa w ust. 1.

4. W przypadkach innych niż gdy decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym będzie wydawana dla części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, na której były prowadzone działania zapobiegawcze lub naprawcze, o których mowa w art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, ocena, o której mowa w ust. 1, jest dołączana do kompleksowej oceny stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.

5. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, o którym mowa w ust. 1, ponosi coroczną opłatę w wysokości 10 000 zł, w przypadku gdy wbrew obowiązkowi:

- 1) o którym mowa w art. 18 ust. 7 pkt 1, nie złożył wniosku, o którym mowa w tym przepisie;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 1, nie wykonał lub nie zlecił wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska oraz opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska po objęciu tych przedsięwzięć wsparciem ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1–5 lub ust. 4;
- 3) o którym mowa w art. 18 ust. 7 pkt 2, nie złożył wniosku, o którym mowa w tym przepisie;
- 4) o którym mowa w art. 7 ust. 1, nie złożył wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym po objęciu przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu działań związanych z poprawą stanu

środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wsparciem ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1–5 lub ust. 4;

- 5) określone w decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym nie przystąpił do wykonania planu poprawy stanu środowiska po tym, jak decyzja ta stała się ostateczna, oraz po objęciu przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wsparciem ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 lub 4.

6. Opłatę, o której mowa w ust. 5, nalicza się w przypadku, o którym mowa w ust. 5:

- 1) pkt 1 – od roku następującego po roku, w którym upłynęło 12 miesięcy od dnia otrzymania informacji, o której mowa w art. 18 ust. 6 pkt 1;
- 2) pkt 2 – od roku następującego po roku, w którym upłynęło 12 miesięcy od dnia objęcia wsparciem wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska oraz opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska;
- 3) pkt 3 – od roku następującego po roku, w którym upłynęło 12 miesięcy od dnia otrzymania informacji, o której mowa w art. 18 ust. 6 pkt 2;
- 4) pkt 4 – od roku następującego po roku, w którym upłynęło 12 miesięcy od dnia otrzymania informacji, o której mowa w art. 18 ust. 6 pkt 2;
- 5) pkt 5 – od roku następującego po roku, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym stała się ostateczna, lub objęcia przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wsparciem ze środków, o których mowa w art. 18 ust. 3 lub 4, w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpiło później.

7. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta wnosi opłatę, o której mowa w ust. 5, bez wezwania w terminie do dnia 1 lutego każdego roku za rok poprzedni na rachunek bankowy właściwego wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

8. Do opłaty, o której mowa w ust. 5, stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują właściwemu wojewódzkiemu funduszowi ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Art. 26. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik do ustawy z dnia ...
(Dz. U. poz. ...)

LISTA ROZPOZNANYCH WIELKOBSZAROWYCH TERENÓW
ZDEGRADOWANYCH, NA KTÓRYCH JEST KONIECZNE PODJĘCIE DZIAŁAŃ
ZWIĄZANYCH Z POPRAWĄ STANU ŚRODOWISKA

1. Tereny Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy
2. Tereny Zakładów Chemicznych „Organika-Azot” w Jaworznie
3. Tereny Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach
4. Tereny Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu
5. Tereny Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim

UZASADNIENIE

Doświadczenia związane ze stosowaniem krajowych przepisów w zakresie gospodarki odpadami wskazują, że mimo istnienia przepisów obejmujących właściwe składowanie odpadów oraz usuwanie odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych na terenie kraju są sygnalizowane problemy związane z obecnością odpadów niebezpiecznych, zgromadzonych w przeszłości, w sposób stwarzający zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi (w szczególności przez zakłady należące w przeszłości lub obecnie do Skarbu Państwa). Skutkiem obecności odpadów niebezpiecznych w środowisku mogą być emisje do wód powierzchniowych i podziemnych, emisje do powietrza, a także zanieczyszczenie powierzchni ziemi, a finalnie również zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego. Bardzo często wyegzekwowanie wykonania obowiązku wyeliminowania lub ograniczenia wpływu na środowisko zgromadzonych odpadów jest bardzo trudne, gdyż zdeponowanie odpadów nastąpiło dawno temu, a na przestrzeni wielu lat tereny, na których znajdują się odpady, znalazły się we władaniu wielu podmiotów prywatnych – następował podział gruntów i zmiany ich własności. Problem dotyczy głównie odpadów gromadzonych w przeszłości na wielkoobszarowych terenach państwowych zakładów przemysłowych, w czasach przed obowiązywaniem szczegółowych przepisów regulujących gospodarowanie odpadami w sposób zapewniający właściwy poziom ochrony środowiska. Potocznie, np. w doniesieniach prasowych, miejsca takie są określane jako „bomby ekologiczne”, jednak stosowanie tego terminu, który nie jest sprecyzowany i zdefiniowany prawnie, budzi poważne wątpliwości. Przykładami terenów, gdzie stwierdzono występowanie omawianych problemów, są m.in.: tereny Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy, Zakładów Chemicznych „Organika-Azot” w Jaworznie, Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach, Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu oraz Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim. Istnieje również potrzeba identyfikacji innych obszarów o podobnym charakterze, jednak obecnie nie zostały one zdiagnozowane.

Na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych największe problemy występują w miejscach, gdzie zalegają odpady, zgromadzone tam w przeszłości w sposób bez zabezpieczenia podłoża, w niektórych przypadkach również bez wykonania warstwy rekultywacyjnej na powierzchni tych miejsc. Konsekwencją takiego stanu jest migracja substancji niebezpiecznych do środowiska gruntowo-wodnego i rozprzestrzenianie się ich, co może wywoływać negatywny wpływ na zdrowie i życie ludzi oraz stan środowiska. Natomiast miejsca wolne od odpadów na wielkoobszarowych terenach dawnych zakładów

mogą być zagospodarowywane. Często tereny takie zostały podzielone geodezyjnie na mniejsze działki i prowadzone są tam działalności o innym niż pierwotnie profilu. Zdarza się, że w miejscach wolnych od odpadów badania powierzchni ziemi nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko.

Aktualnie kwestie związane ze składowaniem lub magazynowaniem odpadów reguluje ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o odpadach”. Na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych oprócz składowisk odpadów występują również tereny, na których znajdują się odpady o nieuregulowanym statusie prawnym. Miejsc tych nie można rozpatrywać jako obiektów budowlanych przeznaczonych do składowania odpadów w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów ustawy o odpadach. Jeżeli deponowanie odpadów na przedmiotowym terenie zostało zakończone przed dniem wejścia w życie nieobowiązującej już ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. poz. 1243, z późn. zm.) i teren ten nie mógł być traktowany jako istniejące składowisko, gdyż z chwilą wejścia w życie tej ustawy, mimo że były obecne w danym miejscu odpady nagromadzone w przeszłości, teren ten nie był użytkowany jako składowisko (por. art. 36 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, tzw. ustawy „wprowadzającej” – Dz. U. poz. 1085, z późn. zm.), nie można rozpatrywać go jako obiektu budowlanego przeznaczonego do składowania odpadów w rozumieniu przepisów ustawy o odpadach.

Przed 2001 r. sprawy dotyczące lokalizacji, sposobu eksploatacji oraz rekultywacji takich obiektów były regulowane przepisami ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o odpadach (Dz. U. poz. 592, z późn. zm.), zawartymi w art. 21. Wcześniej kwestie postępowania z odpadami były regulowane w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. poz. 6) i były zawarte jedynie w art. 6 ust. 4 pkt 2 oraz w art. 54 tej ustawy.

Z drugiej strony warto zaznaczyć, że w odniesieniu do zagadnień dotyczących starych, nieczynnych składowisk odpadów, których działalność została zapoczątkowana w innych reżimach prawnych niż obowiązujące, należy dodać, że taka sytuacja nie musi oznaczać, że obiekt taki z racji zmiany przepisów utracił charakter składowiska odpadów, gdyż stan faktyczny jest taki, że w danym miejscu wciąż znajdują się odpady i nie można w takiej sytuacji mówić o nim jako o powierzchni ziemi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą Poś”.

Jednocześnie nie można wykluczyć, że przed wejściem w życie ustawy o odpadach oraz ustawy Poś odpady były wykorzystywane lub składowane zgodnie z obowiązującym w danym czasie stanem prawnym, innym niż obowiązujące uregulowania. W tym zakresie z historycznego punktu widzenia część składowisk odpadów była lokalizowana jako element działalności przemysłowej, co było sankcjonowane mocą decyzji ówczesnych organów różnego szczebla lub jedynie zarządzających zakładem. W 2001 r., tj. z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach i ustawy Poś, wprowadzono przepisy przejściowe dotyczące przeglądów ekologicznych, a następnie zobowiązano Polskę do przedstawienia UE listy składowisk, a także zostały określone okresy przejściowe dla składowisk odpadów komunalnych. W tej sytuacji należy przyjąć, że każdy z historycznych przypadków wykorzystania lub składowania odpadów powinien być oceniany indywidualnie w aspekcie zarówno wynikającym z zasłogi, w szczególności ewentualnych wydanych decyzji administracyjnych, jak i obecnego stanu formalno-prawnego danego terenu.

Ponieważ przepisy o odpadach nie zawierają szczegółowych regulacji dotyczących rozwiązywania problemów, takich jak wyżej opisane, na terenie kraju są podejmowane próby zastosowania w tych przypadkach przepisów dedykowanych zanieczyszczeniu powierzchni ziemi, tj. o przekroczeniu dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi. Jednak, ponieważ celem tych przepisów nie jest usuwanie odpadów lub oczyszczanie zanieczyszczonych wód, nie są one dobrym narzędziem do rozwiązywania kompleksowego problemu wielkoobszarowych terenów zdegradowanych. Problem ograniczenia wpływu na środowisko wielkoobszarowych terenów zdegradowanych jest zagadnieniem interdyscyplinarnym i wykracza daleko poza zagadnienie ochrony powierzchni ziemi. Na tych terenach mamy bowiem głównie do czynienia z szeregiem innych problemów ochrony środowiska, przede wszystkim takich jak obecność odpadów zgromadzonych w dalekiej przeszłości i emisja niebezpiecznych substancji do wód powierzchniowych i podziemnych, a czasem również do powietrza.

Warto podkreślić, że zagadnienie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych jest dodatkowo skomplikowane z uwagi na kwestie pozostające przynajmniej częściowo poza kompetencją Ministra Klimatu i Środowiska, takie jak: obecność zdegradowanej infrastruktury i budynków, upadłość przedsiębiorstw i kwestia określenia ich następców prawnych, problemy z określeniem własności gruntów, handel zanieczyszczonymi nieruchomościami, kwestie dopuszczalności pomocy publicznej. Wobec powyższego przepisy o gospodarce odpadami lub

z zakresu ochrony powierzchni ziemi okazują się nieefektywne w zakresie rozwiązania tego rodzaju problemów poszczególnych terenów.

Zgodnie z art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344) celem publicznym jest w szczególności budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania. Zakwalifikowanie inwestycji do celów publicznych uprawnia do zastosowania instrumentów władczego nabycia praw do nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego (tj. wywłaszczenia przez pozbawienie albo ograniczenie prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego).

Do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, w stosunku do których starosta może bez ograniczeń podejmować wszelkie czynności z zakresu gospodarowania mieniem publicznym, stosownie do art. 21 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, należą nieruchomości będące własnością Skarbu Państwa, które nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz będące przedmiotem użytkowania wieczystego Skarbu Państwa.

Uprawnienie do dokonywania czynności zmierzających do zachowania gruntu w stanie niepogorszonego, w tym wstępu w celu usunięcia odpadów będących w posiadaniu innych podmiotów, stanowi przejaw ingerencji w sferę władztwa użytkownika wieczystego, która powinna być uzasadniona szczególnymi względami oraz znajdować stosowne umocowanie w ustawie.

Projekt ustawy zawiera przepisy mające na celu:

- rozpoznanie, przygotowanie i ocenę skali problemów związanych z ograniczaniem wpływu na środowisko i zdrowie ludzi wielkoobszarowych terenów zdegradowanych,
- usunięcie lub ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w tym eliminację lub zabezpieczenie odpadów stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi oraz oczyszczenie zanieczyszczonych terenów w celu późniejszego zagospodarowania,
- przywrócenie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych do ponownego wykorzystania lub przygotowania do pełnienia nowych funkcji, o ile jest to możliwe.

Konieczne jest rozwiązanie problemu wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w tym głównie „starych miejsc deponowania odpadów”. W tym celu niezbędne jest uregulowanie tego zagadnienia w odrębnej ustawie dedykowanej specjalnie tego rodzaju miejscom, której zakres

powinien być ograniczony i dopasowany do miejsc deponowania w przeszłości odpadów powodujących zagrożenie dla środowiska lub zdrowia ludzi.

Projekt ma charakter specustawy dedykowanej konkretnym, już zidentyfikowanym terenom przemysłowym, wybranym w oparciu o informacje na temat wpływu na środowisko tych terenów zgromadzone w trakcie prac Zespołu ds. terenów zdegradowanych¹⁾, dla których działania związane z inwentaryzacją i diagnozą oraz poprawą stanu środowiska będą mogły być sfinansowane m.in. z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) oraz innych funduszy europejskich w ramach polityki spójności w latach 2021–2027. Dodatkowo, z uwagi na charakterystykę podobną do obiektów objętych KPO, w załączniku do projektu ustawy uwzględniono również zgłoszone podczas konsultacji publicznych i opiniowania tereny Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim. Teren w Tomaszowie Mazowieckim uwzględniono również w ramach projektu rewizji KPO, który jest obecnie procedowany.

Ograniczenie zakresu reformy do kilku konkretnych obiektów umożliwia rzeczywiste oszacowanie skutków finansowych planowanej reformy. Priorytetem reformy jest przede wszystkim usunięcie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, jakie stwarzają wielkoobszarowe tereny przemysłowe oraz – jeśli jest to możliwe – odzyskanie tych terenów do ponownego wykorzystania, w niektórych przypadkach przez nadanie im nowych funkcji. Ewentualne przyszłe rozszerzenie listy terenów z załącznika do projektu ustawy może być wprowadzone w wyniku nowelizacji przepisów i będzie podlegało odrębnej ocenie skutków.

Zakres ustawy

Zgodnie z projektowanym art. 1 ustawa będzie określać:

- 1) wielkoobszarowe tereny zdegradowane, na których jest konieczne podjęcie działań związanych z poprawą stanu środowiska;
- 2) zasady ewidencjonowania wielkoobszarowych terenów zdegradowanych;
- 3) zadania i kompetencje organów administracji publicznej dotyczące działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych;

¹⁾ Powołanego zarządzeniem Ministra Klimatu z dnia 1 lipca 2020 r. (Dz. Urz. MK poz. 35), zmienionym zarządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 grudnia 2020 r. (Dz. Urz. MKiŚ poz. 21). Zespół kontynuuje prace rozpoczęte przez Zespół do spraw terenów zdegradowanych, powołany zarządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 października 2016 r. (Dz. Urz. MŚ poz. 67).

- 4) sposób prowadzenia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych;
- 5) zasady wywłaszczenia lub czasowego zajęcia nieruchomości w celu wykonania działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych;
- 6) źródła finansowania działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

W art. 2 projektowanej regulacji wprowadzono definicje kluczowe dla prawidłowego stosowania przepisów projektowanej ustawy. Wprowadzenie definicji wielkoobszarowego terenu zdegradowanego²⁾ jest niezbędne dla poprawnego rozumienia zakresu przedmiotowej ustawy, wskazując, że najważniejszym wyznacznikiem uznania danego terenu za wielkoobszarowy teren zdegradowany jest, oprócz jego wielkości i objęcia zanieczyszczeniem powierzchni przynajmniej 10 ha, obecność na tym terenie lub jego części składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, a także potwierdzenie występowania istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, w tym również zdefiniowanego zanieczyszczenia powierzchni ziemi oraz zanieczyszczenia wód, które to pojęcia zostały zdefiniowane odrębnie przez odesłanie do obowiązujących regulacji.

Jeżeli chodzi o definicję składowiska historycznych odpadów przemysłowych, przyjęto, że rozumie się przez to składowisko odpadów pochodzących z działalności dawnego państwowego zakładu przemysłowego, na którym deponowano odpady przed dniem 1 października 2001 r., czyli przed datą wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, która wprowadziła istotne przepisy dotyczące składowania odpadów. Składowiska przemysłowe, na których składowano odpady przed tą datą, nie musiały spełniać wysokich standardów ochrony środowiska i tym samym mogą wciąż powodować zagrożenie. Doprecyzowano przy tym również, że dodatkowe deponowanie po dniu 1 października 2001 r. nowych odpadów na warstwie odpadów niebezpiecznych pochodzących z działalności przemysłowej zdeponowanych w przeszłości nie wyklucza określenia tego składowiska jako składowiska historycznych odpadów przemysłowych.

²⁾ W projekcie przewidziano również wskazanie listy wybranych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, na których jest konieczne podjęcie działań dotyczących poprawy stanu środowiska.

Nie każde z miejsc gromadzenia odpadów sprzed 2001 r. ma status składowiska odpadów. Na terenie kraju występują miejsca, gdzie zgromadzono w przeszłości odpady, jednak miejsca te nie mają statusu instalacji ani budowli stanowiącej składowisko odpadów. Sytuacja taka ma miejsce ze względu na fakt, że miejsca te nie funkcjonowały jako składowiska odpadów z chwilą wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, kiedy zaczęły obowiązywać odpowiednie wymagania prawne dotyczące składowania odpadów oraz nie zostały objęte stosownymi przepisami dostosowawczymi. Zgromadzone tam odpady w większości przypadków nie są w pełni zabezpieczone, co może negatywnie oddziaływać na różne komponenty środowiska. Dlatego też konieczne jest również zdefiniowanie innych niż składowiska miejsc gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, przy czym przyjęto tu tę samą, jak dla składowisk, datę graniczną, która powoduje uznanie tego miejsca za problem o charakterze zaszłości historycznej, tj. 1 października 2001 r.

Z uwagi na to, że na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych gleba i ziemia mogą być zanieczyszczone, należy przeprowadzić ich oczyszczenie przez wykonanie remediacji. W przypadku potwierdzenia na terenie zdegradowanym historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi powstaje obowiązek przeprowadzenia jej remediacji. Ponieważ kwestie związane z zanieczyszczeniem powierzchni ziemi i wykonywaniem remediacji reguluje obecnie ustawa Poś, a projektowane przepisy mają mieć charakter *lex specialis* w stosunku do ogólnie obowiązujących przepisów ochrony środowiska, niezbędne jest odesłanie w zakresie definicji remediacji i zanieczyszczenia powierzchni ziemi do przepisów ustawy Poś, która zawiera szczegółowe przepisy w tym zakresie.

Jeżeli w wyniku porządkowania terenów zdegradowanych pojawi się potrzeba przeprowadzenia rekultywacji zdewastowanych lub zdegradowanych gruntów na tych terenach, to wówczas należy podejmować działania rekultywacyjne zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2409). Stąd przewidziano stosowne odesłanie w zakresie definicji rekultywacji gruntów do przepisów tej ustawy.

Z uwagi na konieczność wskazania organów dla części wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, które są położone na terenach zamkniętych, projekt zawiera również definicję terenu zamkniętego analogiczną do zawartej w przepisie art. 3 pkt 40 ustawy Poś.

Z kolei na potrzeby szczegółowych przepisów dotyczących gospodarki nieruchomościami na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, zawartych w projektowanych art. 9–11,

zdefiniowano pojęcie władającego nieruchomością. Należy przy tym zauważyć, że istotne jest w tym zakresie wskazanie faktycznych właścicieli lub użytkowników wieczystych danej nieruchomości, a nie długotrwałych dzierżawców, nawet w przypadku, gdy zostali oni wskazani w ewidencji gruntów i budynków, gdyż przepisy projektowanych art. 9–11 dotyczą kwestii własności działek, tj. wywłaszczenia lub czasowego zajęcia nieruchomości.

Przepis projektowanego art. 3 ust. 1 wskazuje, że listę rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, na których jest konieczne podjęcie działań dotyczących poprawy stanu środowiska, określa załącznik do ustawy. Rozwiązanie takie przyjęto z uwagi na potrzebę nieobciążania samorządu obowiązkami dotyczącymi poprawy stanu środowiska na terenach zdegradowanych, które z uwagi na rodzaj prowadzonych działalności oraz ich skalę, jak również horyzont czasowy, w którym powstawały, są bardzo problematyczne. Ograniczenie zakresu projektu ustawy do kilku konkretnych obiektów, które były rozpoznawane w ramach prac Zespołu ds. terenów zdegradowanych, umożliwia rzeczywiste oszacowanie skutków finansowych planowanej reformy i zaplanowanie odpowiednich źródeł finansowania kosztownego procesu poprawy stanu środowiska na tego rodzaju terenach. Dodatkowo w projekcie ustawy uwzględniono zgłoszony na etapie konsultacji publicznych i opiniowania teren Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim. Ewentualne przyszłe rozszerzenie listy terenów z załącznika do ustawy może być wprowadzone w wyniku nowelizacji przepisów i będzie podlegało odrębnej ocenie skutków. Projektowany art. 3 ust. 2 zobowiązuje właściwy organ do prowadzenia identyfikacji dotychczas nierozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych oraz przekazywania do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska (WIOŚ) informacji dotyczących odnalezionych na terenie gminy wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w celu uzupełniania ich ewidencji. Tym samym odpowiednio samorząd albo na terenach zamkniętych – regionalny dyrektor ochrony środowiska będzie miał również wpływ na przekazywanie na poziom centralny informacji o występujących na danym terenie problemach ochrony środowiska wynikających z obecności na obszarze gminy dawnych miejsc składowania lub gromadzenia odpadów. Dodatkowo również WIOŚ po powzięciu od tych organów informacji o istnieniu dotychczas nierozpoznanego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, po weryfikacji tej informacji z udziałem innych właściwych organów oraz instytutów badawczych zajmujących się ochroną środowiska, będzie obowiązany do jej przekazania Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska (GIOŚ) – projektowany art. 3 ust. 3–6. Należy przy tym zwrócić uwagę, że informacje o rozpoznanych wielkoobszarowych terenach zdegradowanych wymienionych w

załączniku do ustawy również będą gromadzone w ewidencji na podstawie projektowanego art. 4. W projekcie ustawy przewidziano również możliwość, że właściwy WIOŚ zidentyfikuje dotychczas nierozpoznany wielkoobszarowy teren zdegradowany w ramach zadań Inspekcji Ochrony Środowiska, przykładowo podczas prowadzonej kontroli. W takim przypadku odpowiednia informacja powinna zostać przekazana do GIOŚ, a także do właściwego organu (projektowany art. 3 ust. 7). Ponadto art. 3 ust. 8 projektu ustawy wprowadza dla GIOŚ obowiązek prowadzenia ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych. Ewidencja ma obejmować wielkoobszarowe tereny zdegradowane zarówno rozpoznane – wymienione w załączniku do ustawy, jak i nierozpoznane – zgłaszane na podstawie projektowanego art. 3 ust. 6 i 7. Przy czym, aby zapewnić kontrolę nad jakością danych gromadzonych w ewidencji, dokonując wpisu do ewidencji, GIOŚ będzie miał prawo ingerencji w treść danych zgromadzonych na poziomie właściwego organu i WIOŚ (projektowany art. 3 ust. 9). GIOŚ ma szerokie doświadczenie w zakresie oceny prawidłowości postępowania z odpadami, w tym funkcjonowania składowisk odpadów oraz miejsc, w których odpady zostały zgromadzone z naruszeniem przepisów, oraz gromadzenia i przetwarzania informacji o środowisku, a także opracowywania raportów o stanie środowiska. Należy także zwrócić uwagę, że w ramach prac Zespołu ds. terenów zdegradowanych GIOŚ w ramach zwykłych obowiązków powierzonych przez Ministra wykonał inwentaryzację miejsc nagromadzenia odpadów, które stwarzają zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi. Dokument ten był wykorzystywany przy opracowaniu założeń do niniejszego projektu ustawy. Zatem uznano, że to właśnie GIOŚ będzie najlepszym organem, któremu należy powierzyć prowadzenie ewidencji. Warte przypomnienia jest również, że to właśnie GIOŚ w 1990 r. opublikował „Listę 80” zawierającą wskazanie zakładów przemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska. Obecnie wiele z tych zakładów pozostawiło po sobie tereny zdegradowane. Należy również wyjaśnić, że istniejące rejestry prowadzone przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, tj. rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku odnoszący się do zanieczyszczenia gleb i wód oraz szkód w gatunkach chronionych i chronionych siedliskach przyrodniczych, a także rejestr historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, są dedykowane innym celom i nie obejmują swoim zakresem składowisk odpadów i innych miejsc gromadzenia odpadów. Dzięki uruchomieniu ewidencji dane na temat wielkoobszarowych terenów zdegradowanych gromadzone i weryfikowane przez GIOŚ będą dostępne publicznie w jednolitym systemie dla obszaru całego kraju. Informacje na temat ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych mają podlegać udostępnieniu – projektowany art. 23.

Projektowany art. 3 ust. 10 określa zakres informacji gromadzonych w ewidencji na temat każdego z wielkoobszarowych terenów zdegradowanych. Informacje takie są konieczne do podejmowania decyzji, kształtowania polityki i planowania finansowania poprawy stanu tych miejsc. Jeżeli chodzi o tytuł prawny do działek na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, istotna jest informacja, czy jest to własność, współwłasność, użytkowanie wieczyste lub dzierżawa. Przewidziano również, że GIOŚ będzie zobowiązany do aktualizowania ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych co sześć miesięcy, gdyż w ramach prowadzonej kompleksowej oceny stanu środowiska, a następnie działań dotyczących stanu środowiska mogą pojawić się nowe informacje o wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, który został wcześniej zgłoszony do ewidencji (art. 3 ust. 11). W projektowanym art. 3 ust. 12 zawarto zobowiązanie dla GIOŚ do przygotowywania i przekazywania co dwa lata ministrowi właściwemu do spraw klimatu zbiorczej informacji na temat zawartości ewidencji. Informacje te oraz ocena dostępności środków finansowych na ochronę środowiska, a także ocena stopnia gotowości samorządu oraz przygotowania terenu do podjęcia działań dotyczących poprawy stanu środowiska pozwolą ministrowi właściwemu do spraw klimatu w zależności od wyników analizy podjąć działania zmierzające do zainicjowania procesu legislacyjnego w celu zmiany załącznika do ustawy.

W art. 4 ust. 1–5 zawarto przepisy mające zapewnić bezpieczeństwo danych osobowych z ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, czyli informacji identyfikujących władających nieruchomościami na tych terenach. Ponadto, z uwagi na prowadzenie na części wielkoobszarowych terenów zdegradowanych działalności, które mogą mieć częściowo charakter niejawnny, w art. 4 ust. 5 wyłączono z gromadzenia w ewidencji informacji niejawnnych.

W art. 5 ust. 1 pkt 1 wskazano wójta, burmistrza albo prezydenta miasta jako organ administracji właściwy w sprawach wykonania działań w zakresie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Wyznaczono organ tego szczebla z uwagi na to, że to właśnie na poziomie lokalnym najlepiej znane są specyficzne problemy poszczególnych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych. Ponadto z dotychczasowych doświadczeń w ramach prac Zespołu ds. terenów zdegradowanych wynika, że to właśnie urzędy miast spośród organów administracji lokalnej i regionalnej były dotychczas najbardziej aktywne i zabiegały o rozwiązanie tego problemu. Zadania w zakresie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, jako zadania z zakresu zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty obejmujące sprawy gospodarki nieruchomościami i ochrony środowiska, będą stanowić

zadanie własne gminy (art. 5 ust. 2). Dodatkowo, w drodze wyjątku, dla terenów zamkniętych organem właściwym będzie, analogicznie do wielu innych przepisów ochrony środowiska – regionalny dyrektor ochrony środowiska (art. 5 ust. 1 pkt 2). To wyłączenie wynika ze specyfiki terenu zamkniętego, który charakteryzuje się ograniczoną dostępnością. Identyczne rozwiązanie znajduje się w innych ustawach nakładających na organy administracji publicznej zadania z zakresu ochrony środowiska. W projektowanym art. 5 ust. 1 pkt 3 doprecyzowano ponadto właściwość organów, w przypadku gdy wielkoobszarowy teren zdegradowany występuje na obszarze dwóch lub więcej gmin. Przyjęto, że właściwa powinna być gmina, na której znajduje się większa powierzchnia wielkoobszarowego terenu. W takim przypadku działania dotyczące poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym będą uzgadniane z pozostałymi gminami, na podstawie art. 8 ust. 4 pkt 4 projektowanej ustawy. Ponadto w celu uproszczenia tekstu ustawy zdecydowano się zastosować skrót w dalszej części ustawy i uzasadnienia – organy wskazane w art. 5 ust. 1 pkt 1–3 są nazywane „właściwym organem”.

W kwestii kompetencji dotyczącej wydawania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w tym m.in. uregulowania problemów gospodarki nieruchomościami, stosowne wyjaśnienia zawarto poniżej.

Art. 6 ust. 1 i 2 zawierają zobowiązanie dla właściwego organu do wykonania lub zlecenia wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w tym badań właściwości odpadów, badań zanieczyszczenia powierzchni ziemi, badań zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, a także w razie potrzeby – badań zanieczyszczenia powietrza. Wykonanie takich badań jest konieczne dla prawidłowego opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska dla danego terenu. Ponadto przepis ten wskazuje obowiązek dla właściwego organu do opracowania lub zlecenia opracowania na podstawie wykonanej kompleksowej oceny stanu środowiska projektu planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 wykonanie badań stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ma zostać zapewnione przez akredytowane laboratorium, przy czym dopuszcza się wykonanie tych badań w laboratorium posiadającym certyfikat systemu zarządzania jakością. Wprowadzenie wymogu, aby badania stanu środowiska były wykonywane przez akredytowane laboratorium, jest rozwiązaniem konsekwentnym i spójnym z pozostałymi przepisami ochrony środowiska. Zasada ta została wprowadzona, aby uzyskane wyniki mogły być uznane za miarodajne. Dopuszczenie wykonywania badań w laboratorium

nieposiadającym akredytacji, a jedynie certyfikat systemu zarządzania jakością, wynika z potrzeby prowadzenia badań również w przypadku, gdy na terenie Polski nie funkcjonuje laboratorium posiadające akredytację w badanym zakresie. Z uwagi na specyficzne, rzadkie zanieczyszczenia występujące na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych może pojawić się przypadek, w którym zabraknie laboratorium posiadającego akredytację na jego badanie. Problemy takie pojawiały się w odniesieniu do akredytacji laboratoriów badających glebę i ziemię na zawartość rzadkich zanieczyszczeń.

W art. 6 ust. 4 wskazano, że na czas wykonywania kompleksowej oceny stanu środowiska na obszarach, na których przeprowadza się badania zanieczyszczenia powierzchni ziemi, rozmieszcza się tablice ostrzegawcze w miejscach uzasadnionych koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa osób postronnych. Należy zauważyć, że prowadzenie badań może w niektórych przypadkach spowodować uwolnienie substancji niebezpiecznych do środowiska, dlatego też należy ograniczyć ich potencjalny wpływ na zdrowie ludzi. Ponadto prowadzenie badań może odbywać się z użyciem urządzeń i sprzętów, w których zasięgu nie powinni przebywać ludzie inni niż przeszkoleni operatorzy.

W art. 6 ust. 5 wskazano, że wykonując kompleksową ocenę stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, można wykorzystywać istniejące wyniki badań. Rozwiązanie takie przyjęto z uwagi na niezasadność prowadzenia nowych badań, w przypadku gdy są one dostępne. Celem przepisu jest uniknięcie niepotrzebnych obciążeń związanych z wykonywaniem nowych badań terenowych, przy czym zastrzeżono, że korzystanie z wyników istniejących powinno być możliwe jedynie wtedy, gdy spełniają aktualne wymagania prawne dotyczące sposobu prowadzenia tych badań i są przydatne do przygotowania projektu planu poprawy stanu środowiska. Przykładowo przepis może mieć zastosowanie, gdy istniejące wyniki badań spełniają aktualne wymagania wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów ochrony środowiska, np. w zakresie metodyk badawczych, w tym pobierania próbek. Przepisy art. 6 ust. 6–12 zawierają uregulowania, których celem jest wyeliminowanie działań ograniczających lub uniemożliwiających wykonanie badań stanu środowiska na terenie zdegradowanym i zobowiązujące władającego gruntem do umożliwienia wykonywania badań na terenie będącym w jego władaniu, przy czym za szkody powstałe na nieruchomości w wyniku prowadzenia badań jakości środowiska będzie przysługiwało stosowne odszkodowanie. W art. 6 ust. 11 zawarto odesłanie do przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, z późn. zm.) w zakresie dotyczącym odszkodowania na zasadach odpowiedzialności deliktowej. W art. 6

ust. 13 i 14 wprowadzono zobowiązanie dla władającego powierzchnią ziemi i posiadacza odpadów do przekazywania właściwemu organowi informacji na temat stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w tym również informacji o historii terenu mogących mieć wpływ na zanieczyszczenie środowiska. Rozwiązanie takie przyjęto z uwagi na możliwość ograniczenia zakresu prowadzenia nowych badań, w przypadku gdy przedsiębiorca władający terenem lub będący posiadaczem odpadów dysponuje wynikami badań, opracowaniami eksperckimi lub materiałami archiwalnymi przydatnymi do opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska. Przykładowo cenne mogą okazać się archiwa zakładowe dawnych zakładów państwowych, np. w zakresie stosowanych technologii i używanych substancji, wszelkie historyczne materiały kartograficzne wskazujące na prowadzenie w danym miejscu działalności przemysłowej oraz historyczne zdjęcia lotnicze. Ponadto w projektowanym art. 6 ust. 15 wskazano szczegółowe informacje, jakie powinien zawierać projekt planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym odnośnie do planowanego sposobu i harmonogramu wykonania wszystkich prac w zakresie usuwania odpadów lub zabezpieczenia powierzchni składowisk i miejsc gromadzenia odpadów lub ich rekultywacji, rekultywacji gruntów, remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi, działań związanych z ochroną wód i powierzchni ziemi, odtwarzania elementów przyrodniczych, niezbędnego usuwania drzew i krzewów oraz monitoringu, a także rozmieszczenia tablic ostrzegawczych, ogrodzenia lub prowadzenia wizyjnego systemu kontroli składowisk odpadów, ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości. Celem przepisu jest zarówno zapewnienie pełnego zabezpieczenia przed negatywnym oddziaływaniem zanieczyszczeń na życie i zdrowie ludzi, jak i właściwe, niezakłócone wykonywanie prac terenowych na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, a także zachowanie efektów przeprowadzonych działań zabezpieczających lub prawidłowego funkcjonowania wybudowanych instalacji ochrony środowiska. Wielkoobszarowy teren zdegradowany powinien zostać zabezpieczony przez ogrodzenie, prowadzenie wizyjnego systemu kontroli lub ograniczenie jego sposobu użytkowania, a także w niektórych przypadkach przez prowadzenie stosownego monitoringu stanu środowiska i zgromadzonych odpadów. Warto przy tym zwrócić uwagę, że problemem terenów poprzemysłowych jest brak świadomości okolicznych mieszkańców o zagrożeniach wynikających z przebywania i korzystania z zanieczyszczonego terenu. Często występuje również na takich terenach dodatkowe porzucanie kolejnych odpadów. Należy przy tym zwrócić uwagę, że decyzja w sprawie poprawy stanu na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ma zastąpić wiele

innych decyzji z zakresu ochrony środowiska i powinna wskazywać szczegółowo, jakie działania mają być przeprowadzone, aby wyeliminować negatywny wpływ tego terenu na zdrowie ludzi i stan środowiska.

Działania dotyczące poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym mają charakter kompleksowy i będą obejmowały rozwiązywanie szeregu problemów ochrony środowiska, przede wszystkim takich jak obecność odpadów zgromadzonych w dalekiej przeszłości i emisja niebezpiecznych substancji do gleby, ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, a czasem również do powietrza, a także potencjalny wpływ tych zanieczyszczeń oraz projektowanych prac terenowych na zdrowie ludzi. Celem projektowanej regulacji jest zapewnienie odpowiedniego poziomu merytorycznego wykonywanej kompleksowej oceny stanu środowiska i projektowanego planu poprawy stanu środowiska, które powinny być przygotowywane z uwzględnieniem dostępnych informacji oraz aktualnego poziomu wiedzy i techniki. Proponowany art. 6 ust. 16 wskazuje zatem, że właściwy organ powinien zlecić wykonanie kompleksowej oceny stanu środowiska wykonawcy, który ze względu na posiadane kompetencje, doświadczenie oraz warunki techniczne i organizacyjne będzie gwarantował należyte jego opracowanie lub wykonanie, przy czym wskazano wymagania dotyczące ekspertów uprawnionych do przeprowadzenia tej oceny. Należy zauważyć, że wykonanie kompleksowej oceny stanu środowiska jedynie przez uprawnionych wykonawców ma na celu zapewnienie właściwego wskazania zakresu potrzebnych badań jakości środowiska i nadzoru merytorycznego nad przeprowadzonymi analizami w terenie, aby żadne z istniejących zagrożeń nie zostało pominięte. W projektowanym przepisie wskazano również minimalne wymagania, jakie musi spełnić zespół odpowiedzialny za opracowanie projektu planu poprawy stanu środowiska. Spełnienie tych wymagań zagwarantuje odpowiedni poziom merytoryczny projektu planu poprawy stanu środowiska oraz znacznie przyspieszy czas podjęcia rzeczywistych działań w terenie.

Zobowiązano również właściwy organ do projektowania działań objętych planem poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w taki sposób, aby uwzględniały warunki geologiczne i hydrogeologiczne na danym terenie (art. 6 ust. 17).

Dodatkowo, biorąc pod uwagę szczególne zagrożenia występujące na obszarach kolejowych znajdujących się na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, przewidziano również prowadzenie na tych terenach remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi niezależnie od planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym oraz przeprowadzenie oceny wpływu działań w zakresie poprawy stanu środowiska na budynki lub

budowle zlokalizowane na tych obszarach (art. 6 ust. 18 i 19). Celem tych przepisów jest utrzymanie niezakłóconego działania linii kolejowych na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych poddawanych działaniom z zakresu poprawy stanu środowiska.

Przepisy art. 7 ust. 1–3 wskazują, że właściwy organ jest obowiązany do podjęcia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym i przedłożenia staroście stosownego wniosku o wydanie decyzji w tej sprawie, przy czym obowiązek ten jest uzależniony od dostępności środków na ten cel. Rozwiązanie takie wynika z faktu, że nie ma możliwości nałożenia tego obowiązku na sprawcę, zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”. Sprawcami degradacji były obecnie nieistniejące przedsiębiorstwa państwowe, które funkcjonowały w odległej przeszłości w innym reżimie prawnym. W art. 7 ust. 4 wskazano, że wniosek o wydanie przedmiotowej decyzji może dotyczyć części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego. Rozwiązanie takie przyjęto, aby umożliwić etapowanie prowadzonych działań i wykorzystać dostępne środki, w przypadku braku dostępności środków finansowych na wykonanie planu poprawy stanu środowiska obejmującego cały teren zdegradowany. W art. 7 ust. 5 zawarto wyjątek dotyczący organu wydającego decyzję, w przypadku gdy organem właściwym do sporządzenia i przedłożenia wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym jest prezydent miasta na prawach powiatu sprawujący funkcję starosty. Proponowane rozwiązanie przyjęto w celu uniknięcia wydawania decyzji przez organ dla samego siebie.

W art. 7 ust. 6 określono zakres wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, który zawiera m.in. projekt planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, wykaz nieruchomości, na których będzie realizowany ten plan, a także wykaz decyzji administracyjnych, których uchylenie w całości lub w części jest konieczne do wykonania projektu, oraz wykaz decyzji administracyjnych, które powinny zachować moc. Wykaz nieruchomości, na których będzie realizowany plan poprawy stanu środowiska, zawiera m.in. wskazanie nieruchomości podlegających wywłaszczeniu albo czasowemu zajęciu. Rozwiązanie takie przyjęto z uwagi na fakt, że rzeczywista poprawa stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym nie będzie możliwa bez uzyskania tytułu prawnego przynajmniej do części nieruchomości, które wymagają interwencji. Prace Zespołu ds. terenów zdegradowanych wskazały jednoznacznie, że rozwiązanie problemu analizowanych terenów zdegradowanych nie będzie możliwe jedynie przez finansowanie projektów z zakresu ochrony

środowiska albo na gruncie zmiany przepisów dotyczących jedynie ochrony środowiska, gdyż na przeszkodzie wykonaniu prac terenowych stoi prywatna własność terenów, która powoduje problemy związane z naruszeniem zasady „zanieczyszczający płaci” oraz zasad udzielania pomocy publicznej. Należy przy tym wyjaśnić, że projektowana ustawa celowo, z uwagi między innymi na zasadę „zanieczyszczający płaci”, nie przewiduje możliwości udzielania pomocy publicznej sprawcom zanieczyszczenia lub ich następcom prawnym. Zanieczyszczenia często znajdują się na terenie będącym własnością prywatną lub własnością Skarbu Państwa, pozostającą w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych lub prawnych – przedsiębiorstw, z których niektóre ponoszą odpowiedzialność za istniejące zanieczyszczenia. Stanowi to przeszkodę w finansowaniu działań dotyczących poprawy stanu środowiska. W związku z zasadami udzielania pomocy publicznej i zasadą „zanieczyszczający płaci” nie powinno się dopuszczać wsparcia ze środków publicznych zysku podmiotów prywatnych, w tym podwyższenia wartości nieruchomości, która zostanie oczyszczona. Z kolei podmioty będące właścicielami gruntów lub posiadaczami odpadów nie mogą być skutecznie pociągnięte do odpowiedzialności za wykonanie poprawy stanu środowiska na tych terenach, gdyż nakłady finansowe niezbędne do wyeliminowania szkodliwego oddziaływania na środowisko zgromadzonych odpadów niebezpiecznych znacznie przekraczają możliwości finansowe następców prawnych sprawców zanieczyszczeń. Zdecydowano się zatem na rozwiązanie dedykowane jedynie specyficznym problemom wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, które stanowi wyjątek w odniesieniu do ogólnych obowiązków w dziedzinie ochrony środowiska, w tym przejęcie zanieczyszczonych nieruchomości i wygaśnięcie decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska, których wygaśnięcie w całości lub w części jest konieczne do wykonania projektu poprawy stanu środowiska na danym terenie. Szczegółowe zasady dotyczące wywłaszczenia lub czasowego zajęcia nieruchomości określono w art. 9–11.

Wykazy decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska, o których mowa w projektowanych art. 7 ust. 6 pkt 4 i 5, tj. decyzji, które zostaną wygaszone z mocy prawa, oraz decyzji, które zachowają moc, służą uporządkowaniu stanu prawnego na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych były w przeszłości wydawane liczne decyzje administracyjne obligujące do działań w zakresie ochrony środowiska. Część z tych decyzji nadal obowiązuje, mimo braku możliwości ich egzekucji. Warunkiem skutecznego przeprowadzenia poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym jest objęcie go kompleksowym

planem w tym zakresie. Prowadzone obecnie cząstkowe działania nie są skuteczne w rozwiązywaniu problemów wielkoobszarowych terenów zdegradowanych jako całości, co więcej istniejące decyzje administracyjne i działania prowadzone w zakresie remediacji i rekultywacji mogą być przeszkodą dla planu poprawy stanu środowiska. Oczywiście nic nie stoi na przeszkodzie, aby trwający projekt remediacyjny lub rekultywacyjny włączyć w planowane działania w zakresie poprawy stanu środowiska, ale jedynie wtedy, gdy kompleksowa ocena stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wykaże, że jest to zasadne i nie jest sprzeczne z planowanymi kompleksowymi działaniami. Szczególnym przypadkiem w tym zakresie jest podejmowanie działań przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska bezpośrednio na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187), tj. w przypadku gdy z uwagi na zagrożenie dla zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku, konieczne jest niezwłoczne podjęcie działań zapobiegawczych lub naprawczych (projektowany art. 7 ust. 6 pkt 7). W celu utrzymania efektu działań prewencyjnych prowadzonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska powinno się dopuścić kontynuowanie rozpoczętych działań zapobiegawczych lub naprawczych, w tym utrzymanie dotychczas wykonanych instalacji i urządzeń służących oczyszczaniu środowiska, o ile kontynuacja ich działania będzie służyła poprawie stanu środowiska. Decyzja w sprawie utrzymania w mocy lub wygaszenia decyzji będzie poprzedzona analizą z udziałem wskazanych organów ochrony środowiska (art. 7 ust. 7 i 8).

W projektowanym art. 7 ust. 9 wskazano możliwość nieodpłatnego korzystania z informacji na temat wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w tym przykładowo danych z zakresu stanu środowiska, a także gospodarki nieruchomościami, gromadzonych przez różne organy, przedsiębiorstwa, a także Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Natomiast przepis art. 7 ust. 10 wskazuje, że wniosek o wydanie przedmiotowej decyzji sporządza się nie tylko w wersji papierowej, ale również w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych, aby ułatwić obieg dokumentów i ograniczyć wykorzystanie papieru.

W projekcie w art. 8 ust. 1 wskazano, że na wniosek właściwego organu starosta wydaje decyzję w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Jako organ administracji właściwy w sprawach wydania decyzji zatwierdzającej plan poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wskazano starostę, gdyż jest organem zajmującym się wydawaniem decyzji w zakresie gospodarki odpadami i posiada pracowników wyspecjalizowanych w tej dziedzinie. Dodatkowo starosta jest również organem

reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami (art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami), a istotnym elementem wykonywania projektu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym jest uregulowanie problemów gospodarki nieruchomościami, co uregulowano szczegółowo w art. 9–11. Organem wyższego stopnia w stosunku do starosty będzie wojewoda (art. 8 ust. 10).

Art. 8 ust. 2 projektu ustawy wskazuje, że przedmiotowa decyzja może dotyczyć całości lub części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego. Uzasadnienie takiego rozwiązania zawarto wyżej – w odniesieniu do projektowanego art. 7 ust. 4.

Zgodnie z projektowanym art. 8 ust. 3 decyzją będzie ustalony przede wszystkim plan poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, wskazujący zakres prac terenowych oraz monitoringu na danym obszarze, a także wykaz nieruchomości, na których plan będzie realizowany. Co istotne decyzja ta ma dla wielkoobszarowego terenu zdegradowanego zastąpić wiele innych decyzji z zakresu ochrony środowiska (art. 8 ust. 3 pkt 5 projektu ustawy).

Dodatkowo, aby umożliwić wykonanie planu poprawy stanu środowiska, przewidziano wskazanie w decyzji wykazu nieruchomości, na których plan będzie wykonywany z wyszczególnieniem nieruchomości podlegających wywłaszczeniu lub czasowemu zajęciu (projektowany art. 8 ust. 3 pkt 3). Wykonanie planu poprawy stanu środowiska na działkach będących we władaniu prywatnym uniemożliwia bowiem skorzystanie z dostępnych źródeł finansowania, w tym funduszy ochrony środowiska oraz funduszy Unii Europejskiej. Dlatego też konieczne jest zaplanowanie przepisów pozwalających zapewnić bezpieczeństwo dla zdrowia i życia ludzi oraz stanu środowiska przy jednoczesnym braku naruszenia zasady „zanieczyszczający płaci” oraz zasad udzielania pomocy publicznej. Zasady wywłaszczenia oraz czasowego zajęcia nieruchomości zawarto w projektowanych art. 9–11.

Decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ma również uregulować kwestię decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska wydanych dla działek znajdujących się na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w tym przesądzić, które z tych decyzji wygasają, oraz wskazać, które z toczących się postępowań w sprawie wydania decyzji podlegają umorzeniu z mocy prawa (art. 8 ust. 3 pkt 5 i 6). Szczególnym przypadkiem jest podejmowanie działań zapobiegawczych lub naprawczych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska bezpośrednio na podstawie art. 16 pkt 2

ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. W tym przypadku przewidziano możliwość kontynuowania rozpoczętych prac, co wyjaśniono szczegółowo wyżej w uzasadnieniu do projektowanego art. 7 ust. 6 pkt 7. Dodatkowo decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ureguje kwestię wskazanych postępowań administracyjnych dotyczących wydawania decyzji z zakresu ochrony środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Rozwiązanie takie ma na celu umożliwienie sprawnego przeprowadzenia prac terenowych w ramach wykonania jednego planu poprawy stanu środowiska, który powinien kompleksowo rozwiązać problemy danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego oraz wyeliminować groźbę niespójności różnych decyzji z zakresu ochrony środowiska. Jak wskazują dotychczasowe doświadczenia, wydawanie dla jednego terenu zdegradowanego wielu decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska może, z uwagi na stopień skomplikowania problemów na tego rodzaju terenach, opóźnić lub wręcz uniemożliwić przeprowadzenie działań na rzecz poprawy stanu środowiska. Dlatego przyjęto również rozwiązanie polegające na wydawaniu decyzji w tej sprawie przez organ ochrony środowiska, jakim jest starosta, w szerokim uzgodnieniu z innymi właściwymi organami ochrony środowiska (zgodnie z projektowanym art. 8 ust. 4 jest to marszałek województwa w zakresie postępowania z odpadami, regionalny dyrektor ochrony środowiska w zakresie remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi oraz dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej w zakresie usuwania zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, a także władze gminy, na której znajduje się część wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, w przypadku gdy teren ten obejmuje obszar na terenie dwóch lub więcej gmin, a także organy inspekcji sanitarnej w zakresie swojej kompetencji – przy czym wskazując zakres uzgodnienia z państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym, podkreślono wyraźnie, że dotyczy ono zagrożenia dla zdrowia ludzi, precyzując, w oparciu o jakie definicje takie uzgodnienie następuje³⁾), a także po zasięgnięciu opinii zarządzającego terenem zamkniętym. Przewidziano również opiniowanie projektu decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska przez zarządzającego terenem zamkniętym znajdującym się na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w celu zachowania bezpieczeństwa działalności prowadzonej na terenie zamkniętym. Rozwiązanie takie ma zapewnić właściwy poziom merytoryczny ustalanego planu poprawy stanu środowiska i

³⁾ Przepis zawiera odesłania do definicji „istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska” zawartej w art. 2 pkt 1 projektowanej ustawy oraz pojęcia znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, o którym mowa w art. 1011 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

niepominięcie żadnego z ważnych aspektów projektowanych rozwiązań. W celu ułatwienia i przyspieszenia procedury administracyjnej w projektowanym art. 8 ust. 5 i 6 wyjaśniono, że opiniowanie i uzgodnienie dotyczy przedłożonego przez starostę projektu decyzji, a nieprzedstawienie stanowiska we wskazanym terminie zostanie uznane za akceptację tego projektu. W przepisach art. 8 zawarto również rozwiązanie dedykowane terenom zamkniętym. W art. 8 ust. 4 pkt 7 przewidziano konsultowanie projektu decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym przez właściwy organ, którym jest w tym przypadku regionalny dyrektor ochrony środowiska, z organem gminy, na której położona jest pozostała część wielkoobszarowego terenu zdegradowanego. Celem przepisu jest zapewnienie spójności działań na całym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym i koordynacji działań prowadzonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na terenach zamkniętych z działaniami na pozostałej części tego terenu. Ponadto w art. 8 ust. 7 i 8 wskazano konieczność zachowania bezpieczeństwa działalności prowadzonej na terenie zamkniętym i odpowiedniego informowania zarządcy tego terenu o planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska. Przepis dotyczy między innymi obszarów kolejowych i ma na celu zachowanie bezpieczeństwa i ciągłości działania linii kolejowych na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

Dodatkowo, z uwagi na wpływ uprawomocnienia się decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym na utratę mocy przez inne decyzje z zakresu ochrony środowiska (uzasadnienie do art. 12 i art. 13) oraz na miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego ze względu na ograniczenia sposobu użytkowania nieruchomości wynikające z planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym (art. 6 ust. 15 pkt 11 i 12), zobowiązano starostę do odpowiedniego informowania społeczeństwa o uprawomocnieniu się tej decyzji (art. 8 ust. 9).

Projektowany art. 9 ma na celu regulowanie zasad dotyczących gospodarki nieruchomościami na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ma całkowicie zastąpić dla tego rodzaju terenów wydawanie decyzji wywłaszczeniowych wydawanych na podstawie art. 119 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Zgodnie z art. 9 ust. 1 działania związane z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym będą stanowić realizację celu publicznego, co pozwoli na wywłaszczenie działek koniecznych do wykonania tych działań. W art. 9 ust. 2, aby ograniczyć skutki planowanej regulacji, przewidziano wywłaszczenie lub czasowe zajęcie jedynie nieruchomości, na której znajdują się

odpady, nieruchomości, na których występuje zanieczyszczenie powierzchni ziemi, oraz nieruchomości, na których konieczne jest zlokalizowanie niezbędnych urządzeń lub instalacji służących oczyszczaniu środowiska. Z kolei projektowany art. 9 ust. 3 ogranicza wywłaszczenia do przypadków, gdy prowadzenie działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym przez samorząd na terenie zakupionym od sprawcy zanieczyszczenia albo na czasowo zajęтым terenie należącym do sprawcy zanieczyszczenia naruszałoby zasadę „zanieczyszczający płaci” – zgodnie z ustawą Poś, kto powoduje zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty usunięcia skutków tego zanieczyszczenia, a kto może spowodować zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty zapobiegania temu zanieczyszczeniu. Przepis art. 9 ust. 3 precyzuje również, że wywłaszczeniu mogą podlegać nieruchomości, których właściciel lub użytkownik wieczysty (osoba fizyczna lub prawna) nie wywiązuje się z nałożonych decyzją administracyjną obowiązków w zakresie ochrony środowiska, co pozwoli na ograniczenie zakresu wywłaszczeń jedynie do nieruchomości, dla których jest to konieczne dla osiągnięcia właściwego poziomu ochrony środowiska.

Art. 9 ust. 4 precyzuje, na czym polega wywłaszczenie nieruchomości na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Wyjaśniono przy tym, że oprócz pozbawienia prawa własności pozbawia się również prawa użytkowania wieczystego lub innego prawa rzeczowego na nieruchomości. Zgodnie z projektowanym art. 9 ust. 5 nieruchomość, na której znajduje się działająca infrastruktura kolejowa, nie podlega wywłaszczeniu.

Przepisy art. 9 ust. 6–15 regulują zasady zawiadamiania władających nieruchomościami o możliwości przystąpienia do rokowań między starostą działającym w porozumieniu z właściwym organem i władającymi nieruchomością w sprawie nabycia nieruchomości oraz prowadzenia tych rokowań. Ponieważ nie można liczyć, że uda się w każdym przypadku osiągnąć odpowiednie porozumienie, projektowane przepisy zakładają, że po 2-miesięcznych bezskutecznych rokowaniach nieruchomości zostaną wskazane w wykazie nieruchomości przeznaczonych do wywłaszczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że nabycie w drodze umowy za cenę rynkową praw do nieruchomości, którą władca sprawca zanieczyszczenia lub jego następca prawny, byłoby naruszeniem zasady „zanieczyszczający płaci”. Stąd projektowany art. 9 ust. 13 wskazuje, że przy obliczaniu ceny za nabycie nieruchomości uwzględnia się szacunkowe koszty wykonania planu poprawy stanu środowiska, co pozwala uwzględnić w cenie nieruchomości istniejące na niej zanieczyszczenie środowiska. Powyższy przepis ma na celu niedopuszczenie do przysporzenia korzyści władającemu terenem

zanieczyszczonym przez przejęcie nieruchomości za odszkodowaniem nieuwzględniającym rzeczywistej wartości nieruchomości, która jest obciążona zanieczyszczeniem, i wykonywania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na danym terenie ze środków publicznych. Jest to szczególnie istotne z uwagi na fakt, że część właścicieli terenów na obszarach przemysłowych uchylała się od wykonywania obowiązków w zakresie ochrony środowiska, zakładając, że presja medialna na „rozwiązanie problemu bomb ekologicznych” spowoduje w końcu oczyszczenie tych gruntów przez państwo, a ich wartość znacząco wzrośnie. Art. 9 ust. 14 i 15 regulują z kolei kwestię wywłaszczenia nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, aby nie spowalniać procesu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym z przyczyn związanych z problemem w ustaleniu władających nieruchomościami.

Art. 9 ust. 16 i 17 projektu ustawy określają podmioty, które przejmują władanie nieruchomościami podlegającymi wywłaszczeniu – są to podmioty odpowiedzialne za wykonanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Z kolei art. 9 ust. 18 reguluje kwestię nieruchomości położonych poza obszarem gminy obowiązanej do wykonania planu poprawy stanu środowiska, po zakończeniu wykonania tego planu. Celem tego przepisu jest powrót własności nieruchomości do gminy, na której nieruchomość się znajduje, z wyjątkiem określonym w art. 9 ust. 19 dotyczącym działek, na których są położone instalacje ochrony środowiska, których utrzymaniem powinna zajmować się gmina odpowiedzialna za wykonanie planu poprawy stanu środowiska.

Z kolei art. 9 ust. 20 i 21 regulują kwestię odpowiedzialności za dokonanie odpowiednich wpisów do ksiąg wieczystych wynikających z wyżej opisanych zmian dotyczących władania nieruchomościami na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

Projektowany art. 10 reguluje odrębnie od przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami kwestie wysokości odszkodowań za wywłaszczenie. Co istotne również w przypadku ustalania wysokości odszkodowania należy brać pod uwagę wpływ spodziewanych kosztów wykonania planu poprawy stanu środowiska na wartość nieruchomości (art. 10 ust. 2). Wysokość odszkodowania nie może także przekraczać wartości nieruchomości (art. 10 ust. 3). Uregulowano także zmniejszenie wartości nieruchomości o wartość praw rzeczowych ustanowionych na prawie użytkowania wieczystego tej nieruchomości (art. 10 ust. 4), a także wpływ objęcia nieruchomości hipoteką na wartość odszkodowania (art. 10 ust. 5 i 10). Doprecyzowano również szczegółowo kwestię odszkodowań za nieruchomości, na których znajdują się budynki mieszkalne i ogrody

działkowe (art. 10 ust. 7–9). Wskazano również zasady waloryzacji wysokości odszkodowania (art. 10 ust. 11). Zgodnie z projektowanym art. 10 ust. 12 właściwy organ nie powinien odpowiadać za spłatę zobowiązań i wierzytelności podmiotów, które wcześniej władały przejmowanym terenem, co mogłoby stanowić znaczące obciążenie budżetu gminy i uniemożliwić wykonanie priorytetowych działań związanych z poprawą stanu środowiska. Obciążenie terenu tego rodzaju zobowiązaniami nie powinno negatywnie wpływać na działania związane z poprawą stanu środowiska.

Projektowany art. 11 dotyczy czasowego, nieodpłatnego zajęcia nieruchomości, w przypadku gdy jest to niezbędne do wykonania planu poprawy stanu środowiska. Ponadto określa termin i sposób udostępnienia tej nieruchomości oraz czynności, jakie na tej nieruchomości zostaną przeprowadzone. Aby ograniczyć wywłaszczenia jedynie do terenów, dla których jest to absolutnie konieczne, przewidziano również dla części terenów możliwość czasowego zajęcia nieruchomości na czas wykonania planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, co dla tego rodzaju terenów zastępuje wydawanie decyzji na podstawie art. 126 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Należy zauważyć, że nie wszystkie nieruchomości objęte planem poprawy stanu środowiska będą musiały podlegać wywłaszczeniu. Na części działek wykonanie planu poprawy stanu środowiska nie będzie naruszało zasady „zanieczyszczający płaci” i będą one mogły podlegać czasowemu zajęciu w celu wykonania odpowiednich prac z zakresu ochrony środowiska. W art. 11 ust. 3 został zawarty wyjątek, wskazujący, że nieruchomości, na których znajdują się działające elementy infrastruktury kolejowej, podlegają czasowemu zajęciu jedynie w przypadku, gdy znajdują się na nich odpady niebezpieczne. W art. 11 ust. 5 dotyczącym szkód powstałych w wyniku zajęcia nieruchomości zawarto odesłanie do przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny w zakresie dotyczącym odszkodowania na zasadach odpowiedzialności deliktowej. Ponadto w art. 11 ust. 4 oraz 6–17 zawarto przepisy dotyczące opłaty na rzecz właściwego organu z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku wykonania planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że dla terenów, dla których wartość nieruchomości wzrosła w wyniku prowadzonych prac terenowych, konieczne jest uwzględnienie odpowiedniego zwrotu kosztów poniesionych przez właściwy organ, gdyż działania prowadzące do poprawy stanu środowiska są prowadzone ze środków publicznych i nie powinno się dopuszczać do wzbogacenia prywatnych właścicieli nieruchomości tym kosztem.

Projektowany art. 12 zawiera regulacje dotyczące skutków wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym i wydania tej decyzji. W art. 12 ust. 1 uregulowano kwestię zawieszenia postępowań administracyjnych w sprawie wydania decyzji z zakresu ochrony środowiska, które mają być analizowane pod kątem ich wygaśnięcia lub zachowania w mocy. Ponadto w art. 12 ust. 2 i 3 zawarto regulacje dotyczące wygaśnięcia decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska, które powinny utracić moc w całości lub w części, w celu wykonania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, a także informowania o tym organów wydających te decyzje. Art. 12 ust. 2 i 3 dotyczą wskazania, które decyzje wygasają oraz które postępowania administracyjne w sprawie wydania decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska podlegają umorzeniu, a także wskazują potrzebę informowania przez starostę organów właściwych do wydania wygaszanych decyzji. Potrzebę wygaśnięcia tych decyzji i umorzenia postępowań wyjaśniono wyżej w uzasadnieniu do art. 8 ust. 3. Zgodnie z projektowanym art. 12 ust. 4 po wydaniu decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym właściwy organ staje się posiadaczem odpadów zgromadzonych na wywłaszczonej lub czasowo zajętej nieruchomości i przejmuje wskazane w tym przepisie obowiązki związane z gospodarką odpadami. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 19 ustawy o odpadach przez posiadacza odpadów rozumie się wytwórcę odpadów lub osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej będące w posiadaniu odpadów, przy czym domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości. Przejęcie praw do nieruchomości nie zawsze zatem oznacza przejęcie własności odpadów. Celem projektowanego przepisu jest wyraźne i niebudzące wątpliwości interpretacyjnych określenie własności odpadów, co umożliwi odpowiednie wykonanie działań w zakresie gospodarowania odpadami wynikających z decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na danym terenie.

Przepis projektowanego art. 13 ust. 1 wskazuje rodzaje decyzji, których nie wydaje się, jeżeli została wydana decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym i wskazane działania są objęte tą decyzją. Celem regulacji jest uniknięcie nakładania się obowiązków wynikających z różnych przepisów w zakresie ochrony środowiska. Planowany przepis nie wyklucza wydawania wymienionych decyzji na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, o ile ich zakres nie jest objęty decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska. Przykładowo w przypadku porzucenia nowych odpadów na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, których usuwanie nie było objęte decyzją w

sprawie poprawy stanu środowiska, będzie możliwe wydanie decyzji o usunięciu odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania. Art. 13 ust. 2–5 dotyczą szczególnego przypadku, jakim jest podejmowanie działań zapobiegawczych lub naprawczych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. W tym przypadku przewidziano możliwość kontynuowania rozpoczętych prac, co wyjaśniono szczegółowo wyżej w uzasadnieniu do projektowanego art. 7 ust. 6 pkt 7. Należy jednak wyjaśnić, że regionalny dyrektor ochrony środowiska nie będzie podejmował na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym nowych działań na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska dotyczącej tego terenu, a jedynie kontynuował działania już rozpoczęte w zakresie wskazanym w tej decyzji. W projektowanych przepisach uregulowano również możliwość podejmowania doraźnych działań zapobiegawczych lub naprawczych w okresie między złożeniem wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska a wydaniem tej decyzji – w takim przypadku wnioski o wydanie decyzji będzie stosownie uzupełniano (art. 13 ust. 4), a także w okresie między wydaniem tej decyzji a jej uprawomocnieniem – w takim przypadku regionalny dyrektor ochrony środowiska będzie przekazywał właściwemu organowi stosowne zawiadomienie, na podstawie którego będzie możliwe dokończenie działań zapobiegawczych lub naprawczych (art. 13 ust. 5).

Art. 13 ust. 7–10 dotyczą utraty ważności części miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, która dotyczy wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, na którym wprowadzono ograniczenia sposobu użytkowania nieruchomości, na której znajduje się składowisko historycznych odpadów przemysłowych lub miejsce gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, lub przeprowadza się remediację powierzchni ziemi, lub są zlokalizowane instalacje lub urządzenia służące oczyszczaniu środowiska, zgodnie z art. 6 ust. 15 pkt 11 i 12 projektu ustawy. Konieczność zmiany planów miejscowych na tych terenach wynika również z niżej opisanych projektowanych zmian w art. 73 ust. 1, art. 129 i art. 130 ust. 1 ustawy Poś dotyczących ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną zasobów środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Uregulowano również kwestię postępowania w przypadku postępowań wszczętych, ale niezakończonych decyzją ostateczną w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a także postępowania, w przypadku gdy na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym są prowadzone inwestycje już posiadające pozwolenie na budowę lub decyzję o warunkach

zabudowy i zagospodarowania terenu.

Art. 13 ust. 11 i 12 mają umożliwić odpowiednio szybkie usuwanie drzew i krzewów na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych w celu prowadzenia niektórych działań związanych z poprawą stanu środowiska na tych terenach, w tym przykładowo usuwania odpadów w miejscach porośniętych roślinnością, remediacji prowadzonej metodą *ex-situ* wymagającą wykopania zanieczyszczonej gleby lub ziemi lub budowy instalacji lub urządzeń takich jak bariery nieprzepuszczalne czy stacje pomp. Należy zwrócić przy tym uwagę, że usuwanie drzew i krzewów na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych wykonuje się tylko wtedy, gdy jest to niezbędne do wykonania tego rodzaju prac (projektowany art. 6 ust. 15 pkt 7).

Z uwagi na objęcie rekultywacji gruntów i remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w celu wyjaśnienia wątpliwości w zakresie odpowiedzialności za wykonywanie rekultywacji i remediacji na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych w zakresie objętym tą decyzją w art. 13 ust. 13 i 14 wyłączono przepisy dotyczące wskazywania odpowiedzialności za rekultywację gruntów, tj. art. 22 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, oraz przepisy dotyczące odpowiedzialności za remediację zawarte w art. 101h i art. 101i ustawy Poś.

W art. 13 ust. 15 i 16 uregulowano kwestię informowania regionalnego dyrektora ochrony środowiska o wydaniu lub wykonaniu decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, która zawierała działania dotyczące remediacji, w celu umożliwienia dokonania odpowiednich wpisów do rejestrów historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku lub szkód w środowisku.

Z dniem, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym stała się prawomocna, właściwy organ staje się posiadaczem odpadów zgromadzonych na wyłączonej lub czasowo zajętej nieruchomości, a zatem w celu uproszczenia działań organu oraz ograniczenia obciążenia administracyjnego w projektowanym art. 13 ust. 17 przewidziano zwolnienie dla właściwego organu z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów, przy czym do prowadzenia ewidencji zobowiązano podmiot działający na zlecenie właściwego organu wykonujący działania w zakresie gospodarowania odpadami na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.

Jeżeli zakres i sposób wykonania planu poprawy stanu środowiska zostanie przygotowany przez właściwy zespół wykonawczy (uzasadnienie do art. 6 ust. 16), samo wykonanie działań w terenie można powierzyć wykonawcy wyłonionemu zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych, który ze względu na posiadane kompetencje, doświadczenie oraz warunki techniczne i organizacyjne będzie gwarantował należyte wykonanie tego projektu (projektowany art. 14).

Przepisy art. 15 wprowadzają obowiązek lokalizowania na terenie będącym własnością właściwego organu oraz zapewnienia funkcjonowania instalacji lub urządzeń, które powstały w związku z wykonywaniem decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, jeżeli jest to konieczne dla zachowania właściwego stanu środowiska. Celem wprowadzenia tego obowiązku jest zapewnienie funkcjonowania i utrzymywania instalacji lub urządzeń takich jak np. składowiska, systemy drenażowe, studnie i pompy, oczyszczalnie ścieków, bariery reaktywne, urządzenia do monitoringu, w przypadku konieczności ich długoterminowego funkcjonowania na danym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Należy zauważyć, że nie we wszystkich przypadkach istnieje techniczna, organizacyjna i finansowa możliwość oczyszczenia danego terenu w taki sposób, aby całkowicie nie były na nim obecne odpady albo żeby skutki ich obecności wyeliminować w okresie realizacji projektu w całości. W przypadku pozostawienia odpadów na danym terenie będą one wymagały stosownego wyeliminowania wpływu na otaczające elementy środowiska. Z kolei zanieczyszczenia rozproszone np. w wodach podziemnych mogą wymagać funkcjonowania stosownych barier i systemów monitoringowych wiele lat po usunięciu lub zabezpieczeniu głównego źródła zanieczyszczenia. Analiza przypadków wielkoobszarowych terenów zdegradowanych prowadzona w ramach funkcjonowania Zespołu ds. terenów zdegradowanych wykazała ponadto, że sprzedaż terenów, na których funkcjonują instalacje lub urządzenia ochrony środowiska, stanowi poważny problem przy zabezpieczeniu terenów zdegradowanych przed ich wpływem na otaczające środowisko. Nowi właściciele przez niewiedzę lub świadome zaniedbanie nie zawsze utrzymywali instalacje w odpowiedniej sprawności. Projektowany przepis ma zapobiegać tego rodzaju problemom, pozostawiając niezbędne instalacje we władaniu władz samorządowych lub w przypadku terenów zamkniętych – regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Ponadto, w celu uproszczenia i przyspieszenia lokalizacji niezbędnych instalacji lub urządzeń przewidzianych w planie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w art. 15 ust. 2 wprowadzono wyjątki dotyczące stosowania przepisów

budowlanych oraz przepisów dotyczących ocen oddziaływania na środowisko.

W celu zapewnienia właściwego wykonania poprawy stanu środowiska na terenach, które mają wartość inwestycyjną, w projektowanym art. 16 ust. 1 wprowadzono zakaz sprzedaży przejętych przez właściwy organ nieruchomości, na których jest wykonywana decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, do czasu zakończenia jej wykonania. Celem przepisu jest zapewnienie trwałości wykonywanego planu poprawy stanu środowiska, w tym prac technicznych polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu odpadów, rekultywacji, remediacji i oczyszczaniu wód, przykładowo pełnego wykonania okryw rekultywacyjnych składowisk, w tym zapewnienie czasu na wzrost właściwej okrywy roślinnej, prawidłowe monitorowanie osiadania bryły składowiska, niezakłócanie długotrwałego oczyszczania powierzchni ziemi lub wód gruntowych, np. w procesach bioremediacji, w tym okresowe monitorowanie efektu prowadzonych prac, umożliwienie wzrastania roślin na rekultywowanych gruntach, a także zapewnienie ciągłości wykonywania monitoringu stanu środowiska i monitoringu stabilności geotechnicznej składowanych lub zgromadzonych odpadów. W związku z istotnym wpływem przedmiotowego przepisu na kwestię prawa własności nieruchomości rozważono zgodność projektowanego przepisu z Konstytucją RP. Zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, lub dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Zgodnie natomiast z art. 64 ust. 3 Konstytucji RP własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności. Istotą testu proporcjonalności jest ocena środka w relacji do konkretnego, zakładanego przez ustawodawcę, celu. Osiągnięcie trwałej poprawy stanu środowiska wielkoobszarowych terenów zdegradowanych jest celem publicznym o zasadniczej doniosłości nie tylko dla rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego kraju, ale także dla życia i zdrowia wszystkich obywateli – jest zatem sprawą dobra wspólnego. Następcze sprzedaże nieruchomości wchodzące w skład wielkoobszarowych terenów zdegradowanych są w dużej mierze przyczyną problemów z ustaleniem odpowiedzialności za wykonanie działań związanych z poprawą stanu środowiska na tych terenach, a także przyczyną wyłączenia lub dewastacji istniejących urządzeń ochrony środowiska. Sprzedaż tych nieruchomości spowoduje brak właściwego utrzymania istniejących na danym terenie urządzeń, co może

doprowadzić do powtórzenia się sytuacji, które już miały miejsce w przeszłości, tj. zniweczenia podejmowanych wysiłków na rzecz ochrony środowiska. Co więcej sprzedaż działek, na których znajdują się urządzenia ochrony środowiska, tj. przykładowo bariery zatrzymujące rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń, uniemożliwia przeznaczanie środków publicznych na utrzymanie tych urządzeń. Zakaz sprzedaży nieruchomości ma charakter czasowy i dotyczy jedynie okresu, w którym jest wykonywany plan poprawy stanu środowiska, na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez starostę. Proces usuwania odpadów oraz remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi jest długotrwały, ale ograniczony w czasie. Nie powinno się dopuszczać do sprzedaży nieruchomości, na której zanieczyszczenie może stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi. Proces inwestycyjny na tych nieruchomościach powinien rozpocząć się dopiero po uznaniu wykonania planu poprawy stanu środowiska za zakończony. Szczegółowa analiza wymagań określonych w art. 31 ust. 3 i art. 64 ust. 3 Konstytucji RP prowadzi do wniosku o proporcjonalności zastosowanego środka, jakim jest zakaz sprzedaży wywłaszczanej nieruchomości, służącego realizacji celu publicznego, tj. osiągnięcia trwałej poprawy stanu środowiska wielkoobszarowych terenów zdegradowanych. Wobec powyższego należy zauważyć, że celem nadrzędnym projektowanej regulacji jest ochrona zdrowia ludzi i stanu środowiska. Wybrany środek wydaje się najwłaściwszy do założonego celu, tj. osiągnięcia trwałej poprawy stanu środowiska. Osiągnięcie tego celu nie będzie możliwe bez projektowanego przepisu.

Przewidziano również (art. 16 ust. 2–7), że w przypadku sprzedaży nieruchomości po wykonaniu decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym właściwy organ jest obowiązany do zwrotu środków finansowych uzyskanych na wykonanie tej decyzji, do wysokości wartości sprzedaży nieruchomości. Celem przepisu jest zasilenie funduszy ochrony środowiska w środki, które mogą być przeznaczane na poprawę stanu środowiska na innych terenach zdegradowanych.

Proponowany art. 17 dotyczy oceny wykonania planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, co ma zapewnić odpowiedni nadzór starosty we współpracy z innymi, wskazanymi w tym przepisie, organami ochrony środowiska nad osiągnięciem efektu ekologicznego prowadzonych działań. Lista organów opiniujących tę ocenę jest tożsama z listą organów uzgadniających decyzję w sprawie poprawy stanu środowiska (uzasadnienie do art. 8 ust. 4). W art. 17 ust. 5 przewidziano również wydanie stosownej decyzji administracyjnej, która pozwoli uznać wykonanie planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym za zakończone.

Art. 18 ust. 1 i 2 precyzują, że koszty wykonania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym obejmują nie tylko sam koszt wykonania prac terenowych, ale również koszty badania stanu środowiska, badania stabilności geotechnicznej i opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska, a także ceny nabycia nieruchomości albo odszkodowań za wywłaszczenia i czasowe zajmowanie nieruchomości oraz odszkodowań za ograniczenie sposobu użytkowania nieruchomości. Właściwe wykonanie prac terenowych wymaga odpowiedniego przygotowania projektu planu poprawy stanu środowiska na podstawie wyników badań. Ponadto, z uwagi na konieczność kontynuowania części działań prowadzonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, co opisano wyżej w uzasadnieniu do projektowanego art. 7 ust. 6 pkt 7, przewidziano również możliwość finansowania tych działań. W projektowanym art. 18 ust. 3 wskazano źródła, z jakich mogą być pozyskiwane środki finansowe na wykonanie projektu planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Proponuje się, aby były to: Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Fundusz Invest EU, środki własne gminy oraz inne środki pozyskane przez właściwy organ. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawiono w OSR. Zgodnie z art. 400q ust. 2 ustawy Poś Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej prowadzą gospodarkę finansową w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Zatem, zgodnie z projektowanym art. 18 ust. 4, w zakresie, w jakim potrzebne środki nie mogą być objęte finansowaniem ze środków UE, mogą pochodzić z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Należy przy tym zwrócić uwagę, że analizy prowadzone w ramach Zespołu ds. terenów zdegradowanych wskazały, że nakłady finansowe niezbędne do wyeliminowania szkodliwego oddziaływania zgromadzonych odpadów niebezpiecznych na środowisko i zdrowie ludzi znacznie przekraczają możliwości finansowe władz miasta czy gminy. Projektowany art. 18 ust. 5 obliguje wójta, burmistrza albo prezydenta miasta do aktywnego poszukiwania źródeł finansowania działań z zakresu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Istotne jest, aby właściwy organ zgłaszał do właściwych instytucji finansujących potrzeby finansowania działań w tym zakresie. Należy zauważyć, że dotychczas niektóre właściwe samorządy nie były wystarczająco aktywne, przykładowo w zgłaszaniu potrzeb do właściwych regionalnych programów

operacyjnych. W projektowanym art. 18 ust. 6 na podmioty odpowiedzialne za wdrażanie środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności i Funduszu Invest EU oraz innych funduszy zapewniających finansowanie działań na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, a także na Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej nałożono obowiązek informowania właściwego organu o istniejących możliwościach dotyczących finansowania przedsięwzięć na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Jest to szczególnie istotne z uwagi na uzależnienie obowiązków właściwego organu od dostępności stosownych środków finansowych. Zgodnie z art. 18 ust. 7 wnioski o dofinansowanie z funduszy będzie przygotowywać wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a w przypadku terenów zamkniętych – wójt, burmistrz albo prezydent miasta w uzgodnieniu z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Proponowane rozwiązanie ma zapewnić przygotowanie planu poprawy stanu środowiska we współpracy z właściwymi organami, aby było możliwe osiągnięcie spójności prowadzonych przez nie działań. Celem projektowanego rozwiązania jest również ograniczenie liczby wniosków o dofinansowanie i przedkładanie kompleksowych wniosków dotyczących przedsięwzięć na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

Kolejnym przepisem, który ma na celu niezdejmowanie odpowiedzialności z podmiotów, które starały się unikać wypełniania zobowiązań w zakresie ochrony środowiska, i zachowanie w możliwie największym stopniu zasady „zanieczyszczający płaci” jest projektowany art. 19 ust. 1, zgodnie z którym, w przypadku gdy podmiot był obowiązany do wykonania decyzji administracyjnej z zakresu ochrony środowiska, która została uchylona, a działania w niej przewidziane zostały włączone do decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, właściwy organ nakłada na ten podmiot obowiązek zwrotu poniesionych kosztów wykonania tych działań. Zwrot kosztów następuje odpowiednio na rzecz właściwego funduszu ochrony środowiska lub gminy, w zależności od źródła pochodzenia środków, co ma zapewnić fundusze na wykonywanie kolejnych projektów dotyczących poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. W art. 19 ust. 2 przewidziano wyjątek, wskazujący, że zwrot kosztów wykonania planu poprawy stanu środowiska nie dotyczy Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego. Ponadto zgodnie z projektowanym art. 19 ust. 3 roszczenia względem podmiotu o zwrot kosztów wykonania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym przedawniają się z upływem 10 lat od dnia, w którym ta decyzja stała

się prawomocna. W projektowanym art. 19 ust. 4 wskazano, że do należności z tytułu obowiązku zwrotu kosztów wykonania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, z późn. zm.), z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują właściwemu organowi, o którym mowa w art. 5 ust. 1 projektowanej ustawy. Odesłanie takie jest dość powszechnie przyjęte w przepisach ochrony środowiska.

W art. 20 wskazano obowiązek ponoszenia corocznej opłaty przez właściwy organ, na terenie którego właściwości znajduje się wielkoobszarowy teren zdegradowany. Organ ten jest obowiązany do ponoszenia opłaty, w przypadku gdy nie podjął wymaganych przepisami projektowanej ustawy działań w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. W art. 20 ust. 3 przewidziano przy tym odpowiedni czas na podjęcie działań. Celem ustanowienia opłaty jest zadośćuczynienie skutkom zaniechania działań dotyczących poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Należy zauważyć, że zanieczyszczenia mogą w miarę upływu czasu przemieszczać się w środowisku, migrując w kierunku siedzib ludzkich lub cennych elementów środowiska przyrodniczego. Istotne jest zatem, aby działania właściwego organu były podejmowane jak najszybciej od chwili, gdy jest możliwe ich wykonanie. Warto przy tym ponownie wyjaśnić, że obowiązek podjęcia działań jest uzależniony od dostępności środków finansowych. Projektowany art. 20 ma na celu zmobilizowanie właściwych organów do podejmowania wysiłków na rzecz poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych oraz ma zapewnić odpowiednio wysokie wykorzystanie dostępnych środków, w tym m.in. środków pochodzących z KPO, a także osiągnięcie wskaźników wymaganych tym planem.

Zmiany innych ustaw

Zgodnie z art. 21 projektu ustawy wprowadza się zmianę w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2023 r. poz. 824). Wprowadzenie zmiany w tej ustawie wynika z nałożenia na GIOŚ obowiązku prowadzenia ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych oraz weryfikacji danych przed wpisaniem do ewidencji przez WIOŚ na podstawie art. 3 projektu ustawy, a także kontroli wykonywania planu poprawy stanu środowiska wykonywanej przez WIOŚ na wniosek starosty zgodnie z projektowanym art. 17 ust. 3.

W art. 22 projektu ustawy wprowadza się zmiany w ustawie Poś w następującym zakresie:

- w art. 22 pkt 1 zawarto zmianę w art. 73 w ust. 1 ustawy Poś, która pozwoli na uwzględnienie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu ograniczeń wynikających z planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym; celem takiego rozwiązania jest uwzględnienie w planowaniu przestrzennym potrzeby utrzymania efektów wykonanego planu poprawy stanu środowiska na danym terenie w taki sposób, aby ewentualny nowy sposób zagospodarowania nieruchomości nie był sprzeczny z utrzymaniem wykonanych instalacji i urządzeń ochrony środowiska, a także warstw okrywy rekultywacyjnej lub ochronnej okrywy roślinnej; warto przy tym zauważyć, że nie każdy teren zdegradowany, nawet po wykonaniu prac zabezpieczających, nadaje się do ponownego wykorzystania, a dotychczas obowiązujące przepisy z zakresu zagospodarowania przestrzennego nie zawsze zabezpieczały takie tereny przed presją inwestycyjną,
- art. 22 pkt 2 i 3 przewidują dodanie w art. 129 po ust. 4 nowego ust. 4a ustawy Poś i zmianę w art. 130 ust. 1 tej ustawy, która pozwoli na ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną zasobów środowiska przez wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym (art. 7 ust. 6 pkt 11 projektowanej ustawy),
- w art. 22 pkt 4 zawarto zmianę w art. 400a ust. 1 ustawy Poś, której celem jest wskazanie wprost, że finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej obejmuje m.in. przedsięwzięcia związane z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych,
- w art. 22 pkt 5 zawarto zmianę w art. 401 ust. 7 ustawy Poś, polegającą na uzupełnieniu katalogu przychodów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o zwrot środków finansowych uzyskanych na wykonanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w przypadku sprzedaży nieruchomości (uzasadnienie do art. 16 ust. 2–7 projektowanej ustawy), a także o wpływy z tytułu opłaty za występowanie na terenie własności organu wielkoobszarowego terenu zdegradowanego (uzasadnienie do art. 20).

W art. 23 wprowadza się zmiany w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.). Zgodnie

z przepisami tej ustawy dane o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach. Przewidziano w tym zakresie dodanie obowiązku umieszczania w publicznie dostępnych wykazach informacji o ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych oraz informacji na temat decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 24 projektu ustawy dotyczy zbierania danych do ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych dotyczących już rozpoznanych terenów wymienionych w załączniku do ustawy. Zgodnie z art. 24 ust. 1 właściwy organ przekazuje właściwemu WIOŚ informację dotyczącą danego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Ponadto w art. 24 ust. 2 uregulowano kwestię weryfikacji tej informacji i przekazania jej do GIOŚ. Natomiast art. 24 ust. 4 wskazuje, że sporządzenie i przekazanie pierwszego zbiorczego wyciągu z tej ewidencji nastąpi dwa lata od dnia wejścia w życie ustawy. Proponowany czas na gromadzenie danych i przygotowanie zbiorczych informacji z ewidencji wynika z potrzeby zebrania i weryfikacji stosownych informacji z obszaru całego kraju.

W art. 25 przewidziano wyjątek, tj. odstępstwo od ogólnych zasad przeprowadzenia kompleksowej oceny stanu środowiska i prowadzenia działań związanych z poprawą stanu środowiska w przypadkach, gdy przed wejściem w życie ustawy rozpoczęto prowadzenie działań zapobiegawczych lub naprawczych, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. Odstępstwo to umożliwi kontynuację rozpoczętych działań do chwili, gdy decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym stanie się prawomocna. Celem takiej regulacji jest zapewnienie ciągłości i spójności rozpoczętych działań, wyeliminowanie ryzyka zawieszania takich działań do czasu wydania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska, a tym samym utrzymanie ich efektów ekologicznych. Jednocześnie celem zapewnienia realizacji ciągłości pilnych działań wprowadzono obowiązek wydawania w pierwszej kolejności decyzji do tej części terenu zdegradowanego, na której są prowadzone działania zapobiegawcze lub naprawcze. Przewidziano przy tym odpowiednią współpracę między regionalnym dyrektorem ochrony środowiska a wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta, w celu przekazania wszystkich informacji zgromadzonych dotychczas przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w ramach prowadzonych działań zapobiegawczych lub naprawczych. Aby zapewnić odpowiednie przygotowanie dokumentów

niezbędnych do raportowania w ramach KPO, ocena stanu środowiska wykonywana dla fragmentu terenu, na którym były prowadzone działania zapobiegawcze lub naprawcze, zostanie ostatecznie dołączona do kompleksowej oceny stanu środowiska po jej wykonaniu dla całego wielkoobszarowego terenu zdegradowanego.

Zgodnie z projektowanym art. 26 ze względu na pilną potrzebę podjęcia działań wejście w życie przepisów ustawy jest planowane po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Zgodnie z KPO, przyjętym przez Radę Ministrów 30 kwietnia 2021 r., w ramach komponentu B3.2. „*Wsparcie naprawy stanu środowiska i zabezpieczenia przed substancjami niebezpiecznymi*” przewiduje się działania do sierpnia 2026 r. Z kolei przyjęcie ustawy dedykowanej wielkoobszarowym terenom zdegradowanym przewidziano na IV kw. 2022 r., zatem aktualnie notowane jest opóźnienie w procedowaniu projektu. Projekt ustawy przewiduje nałożenie obowiązków głównie na organy administracji, nie jest zatem zasadne wydłużanie okresu *vacatio legis*.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do przepisu art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Opracowanie ww. projektu ustawy wynika wprost z **KPO** i wiąże się z reformą B3.2. „*Wsparcie naprawy stanu środowiska i zabezpieczenia przed substancjami niebezpiecznymi*”. Projektowany akt prawny realizuje kamień milowy B14L „*Wejście w życie ustawy umożliwiającej kompleksowe eliminowanie negatywnego wpływu na środowisko na wielkoobszarowych terenach przemysłowych*”. Wszystkie wprowadzane w projekcie ustawy rozwiązania w pełni realizują wymagania kamienia milowego, w tym usunięcie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, jakie stwarzają wielkoobszarowe tereny przemysłowe,

oraz minimalizację ich negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze, a także odzyskanie tych terenów do ponownego wykorzystania. Projekt przewiduje zobowiązanie samorządu i nadanie niezbędnych kompetencji umożliwiających podjęcie działań związanych z poprawą stanu środowiska na tych terenach. Projektowana ustawa usunie bariery organizacyjne i prawne w kompleksowej likwidacji negatywnego oddziaływania na środowisko na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Zakres projektu obejmuje rozpoznanie tych terenów, ocenę skali problemów związanych z ich oddziaływaniem na środowisko oraz opracowanie kompleksowej dokumentacji umożliwiającej realizację projektów dotyczących poprawy stanu środowiska na tych terenach. Projekt obejmuje tereny wprost wymienione w KPO, tj. Zakłady Chemiczne „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach; Zakłady Chemiczne „Zachem” w Bydgoszczy; Zakłady „Organika-Azot” w Jaworznie; Zakłady Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu. Dodatkowo w załączniku do ustawy uwzględniono zgłoszony podczas konsultacji publicznych teren Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim nieobjęty na obecnym etapie finansowaniem z KPO, ale uwzględniony w ramach projektu rewizji KPO, który jest obecnie procedowany.

Ponadto planowana w projekcie ewidencja dotychczas nierozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych daje możliwość realizacji w przyszłości innych projektów o podobnym charakterze po ewentualnym rozszerzeniu zakresu ustawy.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Klimatu i Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Sekretarz Stanu – pan Jacek Ozdoba</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Katarzyna Nowak, tel. (022) 36 92 658 e-mail: katarzyna.nowak@mos.gov.pl Joanna Kwapisz tel. (022) 36 92 274, e-mail: joanna.kwapisz@mos.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 26.04.2023</p> <p>Źródło Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD312</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Doświadczenia związane ze stosowaniem krajowych przepisów w zakresie gospodarki odpadami wskazują, że mimo istnienia regulacji w zakresie właściwego składowania odpadów oraz usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych na terenie kraju są sygnalizowane problemy związane z obecnością odpadów niebezpiecznych, zgromadzonych w przeszłości, w sposób stwarzający zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi (w szczególności przez podmioty należące w przeszłości lub obecnie do Skarbu Państwa). Skutkiem obecności odpadów niebezpiecznych w środowisku mogą być emisje substancji do wód powierzchniowych i podziemnych, jak również ich przemieszczanie do wód Morza Bałtyckiego, emisje substancji do powietrza, a także zanieczyszczenie powierzchni ziemi, a finalnie również zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego. Zdarzają się przypadki, gdy wyegzekwowanie wykonania obowiązku wyeliminowania lub ograniczenia wpływu na środowisko zgromadzonych odpadów jest bardzo trudne, gdyż zdeponowanie odpadów nastąpiło w przeszłości, a na przestrzeni wielu lat tereny, na których znajdują się odpady, znalazły się we władaniu wielu podmiotów, w tym również podmiotów prywatnych, co wynikało m.in. z podziału gruntów i zmiany ich stanu własnościowego. Problem dotyczy głównie odpadów gromadzonych w przeszłości na wielkoobszarowych terenach państwowych zakładów przemysłowych, w czasach przed obowiązywaniem szczegółowych przepisów regulujących gospodarowanie odpadami w sposób zapewniający właściwy poziom ochrony środowiska. Przykładami terenów, gdzie stwierdzono występowanie omawianych problemów, są m.in.: tereny Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy, Zakładów Chemicznych „Organika-Azot” w Jaworznie, Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach oraz Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu. Dodatkowo w załączniku do ustawy uwzględniono również, z uwagi na podobną charakterystykę, zgłoszone podczas konsultacji publicznych tereny Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim. Istnieje również potrzeba identyfikacji innych terenów o podobnym charakterze i objęcia ich planowaną regulacją w miarę dostępności środków finansowych na ochronę środowiska, biorąc również pod uwagę ocenę stopnia gotowości samorządu oraz przygotowania terenu do podjęcia działań dotyczących poprawy stanu środowiska.

Na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych największe problemy występują w miejscach, gdzie zalegają odpady, zgromadzone tam w przeszłości bez zabezpieczenia podłoża, w niektórych przypadkach również bez wykonania rekultywacji powierzchni tych miejsc składowania. Konsekwencją takiego stanu jest migracja substancji stwarzających zagrożenie¹⁾ do środowiska gruntowo-wodnego i rozprzestrzenianie się ich, co może wywoływać negatywny wpływ na zdrowie i życie ludzi oraz stan środowiska. Natomiast miejsca wolne od odpadów na wielkoobszarowych terenach dawnych zakładów mogą być zagospodarowywane. Często tereny zdegradowane zostały podzielone geodezyjnie na mniejsze działki i są tam prowadzone działalności o innym niż pierwotnie profilu. Zdarza się, że na tych terenach w miejscach wolnych od odpadów badania powierzchni ziemi nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko.

Aktualnie kwestie związane ze składowaniem lub magazynowaniem odpadów reguluje ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o odpadach”. Na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych oprócz składowisk odpadów występują również miejsca, na których znajdują się odpady o nieuregulowanym statusie prawnym. Miejsc tych nie można klasyfikować jako obiekty budowlane przeznaczone do

¹⁾ Projekt ustawy odnosi się do zanieczyszczenia substancją niebezpieczną w rozumieniu art. 3 pkt 37 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.), substancją powodującą ryzyko w rozumieniu art. 3 pkt 37a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, substancją stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska, o której mowa w art. 160 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, substancją priorytetową w rozumieniu art. 16 pkt 56 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.), substancją szczególnie szkodliwą dla środowiska wodnego w rozumieniu art. 16 pkt 56 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, substancją zanieczyszczającą w rozumieniu art. 16 pkt 57 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

składowania odpadów w rozumieniu przepisów ustawy o odpadach. Jeżeli deponowanie odpadów w przedmiotowym miejscu zostało zakończone przed dniem wejścia w życie nieobowiązującej już ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. poz. 1243, z późn. zm.) i miejsce to nie mogło być traktowane jako istniejące składowisko, gdyż z chwilą wejścia w życie tej ustawy, mimo że były obecne w danym miejscu odpady nagromadzone w przeszłości, teren ten nie był użytkowany jako składowisko (por. art. 36 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, tzw. ustawy „wprowadzającej” – Dz. U. poz. 1085), w konsekwencji nie można rozpatrywać takiego miejsca jako obiektu budowlanego przeznaczonego do składowania odpadów w rozumieniu przepisów ustawy o odpadach.

Przed 2001 r. sprawy dotyczące lokalizacji, sposobu eksploatacji oraz rekultywacji takich obiektów były regulowane przepisami art. 21 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o odpadach (Dz. U. poz. 592, z późn. zm.). Wcześniej kwestie postępowania z odpadami były regulowane w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. poz. 6, z późn. zm.) i były zawarte jedynie w art. 6 ust. 4 pkt 2 oraz w art. 54 tej ustawy.

Z drugiej strony warto zaznaczyć, że stare, nieczynne składowiska odpadów, których działalność została zapoczątkowana w innym stanie prawnym niż obecnie obowiązujący i które od strony formalnej nie stanowią składowisk zgodnie z obowiązującymi przepisami, z punktu widzenia merytorycznego wciąż mają charakter zbliżony do składowiska odpadów, gdyż w danym miejscu znajdują się odpady. Nie można zatem w takiej sytuacji uznawać takich terenów za powierzchnię ziemi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą Poś”. Jednocześnie nie można wykluczyć, że przed wejściem w życie ustawy o odpadach oraz ustawy Poś odpady były wykorzystywane lub składowane zgodnie z obowiązującym w danym czasie stanem prawnym, innym niż obecnie obowiązujące uregulowania. W tym zakresie, z historycznego punktu widzenia, część składowisk odpadów była lokalizowana jako element działalności przemysłowej, co było sankcjonowane mocą decyzji ówczesnych organów różnego szczebla lub jedynie zarządzających zakładem. W 2001 r., tj. z wejściem w życie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach i ustawy Poś, wprowadzono przepisy przejściowe dotyczące przeglądów ekologicznych, a następnie zobowiązano Polskę do przedstawienia UE listy składowisk, a także zostały określone okresy przejściowe dla składowisk odpadów komunalnych. W tej sytuacji należy przyjąć, że każdy z historycznych przypadków wykorzystania lub składowania odpadów powinien być oceniany indywidualnie w aspekcie zarówno wynikającym z wcześniej obowiązujących regulacji prawnych, w szczególności wydanych decyzji administracyjnych, jak i obecnego stanu formalno-prawnego danego terenu.

Ponieważ przepisy o odpadach nie zawierają szczegółowych regulacji dotyczących wyżej opisanych zagadnień, na terenie kraju są podejmowane próby zastosowania w tych przypadkach przepisów dedykowanych zanieczyszczeniu powierzchni ziemi, tj. przekroczeniu dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi. Ze względu na fakt, że celem tych przepisów nie jest usuwanie odpadów lub oczyszczanie zanieczyszczonych wód, nie są one odpowiednim narzędziem do rozwiązywania kompleksowego problemu wielkoobszarowych terenów zdegradowanych. Problem ograniczenia wpływu na środowisko wielkoobszarowych terenów zdegradowanych jest zagadnieniem interdyscyplinarnym i wykracza daleko poza zagadnienie ochrony powierzchni ziemi. Na tych terenach mamy bowiem głównie do czynienia z szeregiem innych problemów ochrony środowiska, przede wszystkim takich jak obecność odpadów zgromadzonych w dalekiej przeszłości i emisja substancji stwarzających zagrożenie do wód powierzchniowych i podziemnych, a czasem również do powietrza.

Warto podkreślić, że zagadnienie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych jest dodatkowo skomplikowane z uwagi na kwestie pozostające przynajmniej częściowo poza zakresem przepisów dotyczących ochrony środowiska, takie jak – obecność zdegradowanej infrastruktury i budynków, upadłość przedsiębiorstw i kwestia określenia ich następców prawnych, problemy z określeniem własności gruntów, handel zanieczyszczonymi nieruchomościami, kwestie dopuszczalności pomocy publicznej. Wobec powyższego przepisy o odpadach lub z zakresu ochrony powierzchni ziemi okazują się nieefektywne w zakresie rozwiązania specyficznych problemów poszczególnych terenów tego rodzaju, które z reguły cechują się istotnie odmiennymi uwarunkowaniami formalno-przestrzennymi.

Zgodnie z art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344) celem publicznym jest w szczególności budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania. Zakwalifikowanie inwestycji do celów publicznych uprawnia do zastosowania instrumentów władczego nabycia praw do nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego (tj. wywłaszczenia przez pozbawienie albo ograniczenie prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego).

Do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, w stosunku do których starosta może bez ograniczeń podejmować wszelkie czynności z zakresu gospodarowania mieniem publicznym, stosownie do art. 21 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r.

o gospodarce nieruchomościami, należą nieruchomości będące własnością Skarbu Państwa, które nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz będące przedmiotem użytkowania wieczystego Skarbu Państwa.

Uprawnienie do dokonywania czynności zmierzających do zachowania gruntu w stanie niepogorszonym, w tym wstępu w celu usunięcia odpadów będących w posiadaniu innych podmiotów, stanowi przejaw ingerencji w sferę władztwa użytkownika wieczystego, która powinna być uzasadniona szczególnymi względami oraz znajdować stosowne umocowanie w ustawie. Z tego względu osiągnięcie zakładanych celów regulacji może zostać zrealizowane jedynie przez podjęcie proponowanych działań legislacyjnych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Konieczne jest rozwiązanie problemu wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w tym głównie znajdujących się na tych terenach „starych miejsc deponowania odpadów”. W tym celu niezbędne jest uregulowanie omawianego zagadnienia w odrębnej ustawie dedykowanej specjalnie tego rodzaju terenom, której zakres powinien być ograniczony i dostosowany do terenów, na których występują miejsca deponowania w przeszłości odpadów powodujących zagrożenie dla środowiska lub zdrowia ludzi (należy te tereny precyzyjnie wskazać w załączniku do projektu ustawy).

Projekt ma charakter specustawy dedykowanej konkretnym, już zidentyfikowanym terenom przemysłowym, wybranym w oparciu o informacje na temat wpływu na środowisko tych terenów zgromadzonych w trakcie prac Zespołu ds. terenów zdegradowanych, dla których działania poprawiające stan środowiska mogą być współfinansowane z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) oraz innych funduszy europejskich, m.in. w ramach polityki spójności w latach 2021–2027. Dodatkowo projekt uwzględnia zgłoszony na etapie konsultacji publicznych teren Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim, przy czym należy podkreślić, że teren ten nie został uwzględniony na obecnym etapie w KPO, ale jest uwzględniony w ramach projektu rewizji KPO, która jest obecnie procedowana.

Ograniczenie zakresu regulacji do kilku konkretnych obiektów ułatwia oszacowanie skutków finansowych planowanej regulacji. Priorytetem projektowanej ustawy jest przede wszystkim usunięcie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, jakie stwarzają wielkoobszarowe tereny przemysłowe oraz – jeśli jest to możliwe – odzyskanie tych terenów do ponownego wykorzystania, w niektórych przypadkach przez nadanie im nowych funkcji. Określenie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, dla których jest konieczne podjęcie działań dotyczących poprawy stanu środowiska, nastąpi w drodze ich wylistowania w załączniku do ustawy. Ewentualne przyszłe rozszerzenie listy terenów z załącznika do projektu ustawy może być wprowadzone w wyniku nowelizacji przepisów i będzie podlegało odrębnej ocenie skutków. Kwalifikowanie nowych lokalizacji do wpisania ich do załącznika do ustawy będzie opierało się na prowadzonej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, zwanego dalej „GIOŚ”, ewidencji, w której będą gromadzone szczegółowe informacje o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Na podstawie przedstawianych przez GIOŚ zbiorczych informacji z ewidencji, biorąc pod uwagę ocenę dostępności środków finansowych na ochronę środowiska oraz ocenę stopnia gotowości samorządu, oraz przygotowania terenu do podjęcia działań dotyczących poprawy stanu środowiska minister właściwy do spraw klimatu będzie analizował potrzebę i możliwość uzupełnienia załącznika do ustawy.

Celem planowanej regulacji jest:

- 1) rozpoznanie, przygotowanie i ocena skali problemów związanych z ograniczaniem wpływu na środowisko i zdrowie ludzi wielkoobszarowych terenów zdegradowanych,
- 2) usunięcie lub ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w tym eliminacja lub zabezpieczenie odpadów stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi oraz oczyszczenie zanieczyszczonych terenów w celu późniejszego zagospodarowania,
- 3) przywrócenie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych do ponownego wykorzystania lub przygotowania do pełnienia nowych funkcji, o ile jest to możliwe.

Nowe przepisy powinny stanowić *lex specialis* w stosunku do aktualnie obowiązujących ustaw z zakresu ochrony środowiska i w razie potrzeby przewidywać stosowne reguły kolizyjne z przepisami dotyczącymi składowania odpadów oraz usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Nie zdecydowano się na powołanie spółki celowej Skarbu Państwa, której zadaniem byłoby wykonywanie zadań dotyczących poprawy stanu środowiska na terenach zdegradowanych. Rozwiązanie takie odrzucono z uwagi na czasochłonny i kosztochłonny proces powoływania tego rodzaju podmiotu. Wzięto również pod uwagę położenie poszczególnych terenów zdegradowanych w różnych regionach kraju oraz ich odmienne problemy z zakresu ochrony środowiska i zagadnień formalno-prawnych, które wymagają każdorazowo zastosowania indywidualnego podejścia. Zróżnicowanie poszczególnych terenów utrudniłoby sprawne i efektywne zarządzanie planowanymi działaniami przez podmiot centralny, który nie znałby ich specyfiki tak dokładnie, jak będące najbliższe problemu władze lokalne.

W celu zapewnienia przygotowania, prowadzenia, dokumentowania i oceny efektów eliminowania wpływu na środowisko i zdrowie ludzi wielkoobszarowych terenów zdegradowanych projekt ustawy powinien przewidywać:

- 1) zdefiniowanie wielkoobszarowego terenu zdegradowanego oraz składowiska historycznych odpadów przemysłowych i miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych;

- 2) określenie w załączniku do ustawy listy rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, dla których jest konieczne podjęcie działań dotyczących poprawy stanu środowiska;
- 3) wprowadzenie obowiązku prowadzenia przez GIOŚ ewidencji zarówno rozpoznanych, jak i dotychczas nierozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych i wskazanie obowiązków dla właściwego organu oraz właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w zakresie identyfikacji, weryfikacji i udostępniania GIOŚ informacji na temat wielkoobszarowych terenów zdegradowanych w celu uzupełniania ewidencji tych terenów;
- 4) wskazanie organu administracji właściwego w sprawach poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (wójt, burmistrz, prezydent miasta lub dla terenów zamkniętych – regionalny dyrektor ochrony środowiska), zwanego dalej „właściwym organem”, oraz organu administracji właściwego w sprawie wydania decyzji administracyjnej w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym (starosta);
- 5) wskazanie obowiązków dla właściwego organu w zakresie wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wskazanym w załączniku do ustawy oraz projektu planu poprawy stanu środowiska na tym terenie, w miarę dostępności środków na ten cel;
- 6) zobowiązanie właściwego organu do podjęcia działań dotyczących poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w miarę dostępności środków na ten cel, w tym przygotowania wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, który ustali m.in. plan poprawy stanu środowiska na tym terenie oraz wykaz nieruchomości, których zajęcie jest konieczne do wykonania tego planu;
- 7) wydanie przez starostę, na wniosek właściwego organu, decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska (w przypadku miast na prawach powiatu, gdy prezydent miasta podlega wyłączeniu, organem będzie starosta wskazany przez wojewodę);
- 8) zobowiązanie właściwego organu do podjęcia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wskazanym w załączniku do ustawy po dniu, gdy decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska stała się ostateczna, w miarę dostępności środków na ten cel;
- 9) określenie zasad wywłaszczenia nieruchomości lub czasowego zajęcia nieruchomości w celu wykonania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, a także zasad ustalania wysokości odszkodowań dla władających nieruchomościami oraz nakładania opłat z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku wykonania planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym;
- 10) przepis wskazujący, że właściwy organ staje się posiadaczem odpadów zgromadzonych na wywłaszczanej lub czasowo zajętej nieruchomości;
- 11) zasady dokonywania oceny wykonania projektu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym i wydawania decyzji o zakończeniu wykonania planu poprawy stanu środowiska;
- 12) zobowiązanie właściwego organu do zapewnienia funkcjonowania instalacji i urządzeń, które powstały w związku z wykonywaniem decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym;
- 13) wprowadzenie zakazu sprzedaży przejętych nieruchomości do dnia, w którym decyzja o zakończeniu wykonania planu poprawy stanu środowiska stała się ostateczna;
- 14) zagwarantowanie zwrotu poniesionych kosztów poprawy stanu środowiska w przypadku prowadzonej przez właściwy organ sprzedaży lub zwrotu nieruchomości poprzedniemu właścicielowi, na rzecz odpowiednio funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z którego uzyskano środki finansowe, lub gminy;
- 15) wskazanie rodzajów kosztów wykonania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym oraz wskazanie ich źródeł finansowania (m.in. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Fundusz Invest EU, środki własne gminy, inne środki pozyskane przez gminę, a także w celu zagwarantowania pełnego wykorzystania środków UE, w zakresie, w jakim wykonanie tych zadań nie może być objęte finansowaniem ze środków UE, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zwany dalej „NFOŚiGW”, i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zwane dalej „WFOŚiGW”);
- 16) nałożenie przez właściwy organ na podmiot będący adresatem niewykonanej decyzji administracyjnej, która została uchylona decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, obowiązku zwrotu kosztów wykonania planu poprawy stanu środowiska na rzecz odpowiednio NFOŚiGW lub gminy;
- 17) nałożenie na właściwy organ obowiązku ponoszenia corocznej opłaty za występowanie na terenie jego własności wielkoobszarowego terenu zdegradowanego w celu zmobilizowania do podejmowania działań w zakresie poprawy stanu środowiska, w przypadku dostępności odpowiednich środków finansowych, i tym samym pełnego wykorzystania dostępnych środków na poziomie krajowym i Unii Europejskiej;
- 18) wprowadzenie odpowiednich zmian w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska – w zakresie rozszerzenia katalogu ograniczeń w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu o ograniczenia wynikające z zabezpieczenia wielkoobszarowego terenu zdegradowanego; rozszerzenia przesłanek możliwości ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości o wydanie decyzji o zabezpieczeniu wielkoobszarowego terenu zdegradowanego;
- 19) wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2023 r. poz. 824) dotyczących zadań inspekcji w zakresie ewidencjonowania i kontrolowania wielkoobszarowych terenów zdegradowanych oraz zmian w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego

ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.) w zakresie udostępniania informacji o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Modele przywracania do użytku społeczno-gospodarczego terenów zdegradowanych w krajach UE (źródło: prezentacja firmy Haldex S.A., Politechniki Śląskiej i Głównego Instytutu Górnictwa, Katowice 2017 r.)²⁾.

1. Niemcy – Zagłębie Ruhry, Operator NRW URBAN GmbH, doświadczenia:
 - 1) stworzono procedury i instytucje Powiernika odpowiedzialnego za rewitalizację, tj. Operator Rewitalizacji;
 - 2) rewitalizacja jest dokonywana na obszarach problemowych pod względem ekonomicznym, społecznym, technicznym i ekologicznym wraz z infrastrukturą techniczną;
 - 3) za rewitalizację obszarów kryzysowych są odpowiedzialne władze landów/województw, pełniąc rolę Organizatora Rewitalizacji, które planują, organizują, finansują i współpracują z Operatorem Rewitalizacji;
 - 4) instytucja Powiernika powierzona Operatorowi przez Organizatora dysponuje majątkiem powierniczym Organizatora w celach przeprowadzenia procesu rewitalizacji;
 - 5) prawo federalne zezwala na przymusowy wykup nieruchomości prywatnych za określonym odszkodowaniem od właścicieli, którzy nie gwarantują realizacji ustalonych planów rewitalizacji.
2. Francja – Region Nord-Pas-deCalais (NPdC) / Publiczna Agencja Polityki Gruntowej (EPF-NPdC), doświadczenia:
 - 1) operator publiczny/wojewódzki scala działki, wykupuje grunty, rekultywuje, przygotowuje teren pod budowę;
 - 2) prawo pierwokupu przez inwestora lub operatora publicznego terenu lub nieruchomości w tzw. strefie interwencji gruntowej;
 - 3) EPF-NPdC nie jest inwestorem obiektów na terenach zrehabilitowanych, lecz doprowadza teren do „stanu zerowego”. Nie ma charakteru rynkowo/konkurencyjnego;
 - 4) organem decyzyjnym jest Rada Gubernatorów – 32 przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych.
3. Wielka Brytania – Narodowy Program dla Zagłębi Węglowych. Narodowa Agencja Rewitalizacji/Operator Rewitalizacji na poziomie kraju:
 - 1) uporządkowane planowanie przestrzenne/surowe zasady planistyczne wykluczające zagospodarowanie terenów zielonych otaczających miasta;
 - 2) potwierdzona przydatność Narodowej Bazy Terenów wcześniej zagospodarowanych;
 - 3) obowiązkowa przynależność firm z obszaru „Strefy Poprawy Funkcjonowania Firm” – z ich składek jest częściowo finansowana rewitalizacja.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
GIOŚ	1	-	<ul style="list-style-type: none"> – obowiązek prowadzenia ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, – Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ na zlecenie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska wykonuje pobór próbek i badania odpadów w celu ustalenia ich rodzajów
Wojewódzki inspektor ochrony środowiska	16	-	<ul style="list-style-type: none"> – weryfikacja informacji o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, przekazywanych przez właściwy organ, – obowiązek przekazywania do GIOŚ informacji o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych uzyskanych podczas

²⁾ Podane przykłady dotyczą zdegradowanych terenów górniczych.

			<p>wykonywania zadań Inspekcji,</p> <ul style="list-style-type: none"> – na wniosek starosty – kontrola wykonania planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym
Wójt, burmistrz, prezydent miasta	od kilkunastu do kilkudziesięciu gmin, w obszarze których znajdują się tereny po byłych państwowych zakładach przemysłowych	według oceny MKiŚ	<ul style="list-style-type: none"> – obowiązek udostępniania wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska informacji na temat wielkoobszarowych terenów zdegradowanych
Regionalny dyrektor ochrony środowiska	16	-	<ul style="list-style-type: none"> – obowiązek udostępniania wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska informacji na temat wielkoobszarowych terenów zdegradowanych na terenach zamkniętych
Wójt, burmistrz, prezydent miasta w wybranych lokalizacjach: Bydgoszcz, Jaworzno, Tarnowskie Góry, Zgierz, Tomaszów Mazowiecki	5	<p>Zgodnie z załącznikiem do projektu ustawy – lista wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, dla których jest konieczne podjęcie działań dotyczących poprawy stanu środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tereny dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy, – tereny Zakładów Chemicznych „Organika-Azot” w Jaworznie, – tereny byłych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach, – tereny Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu, – Tereny Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonanie kompleksowej oceny stanu środowiska i opracowanie projektu planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w miarę dostępności środków na ten cel, – podjęcie działań dotyczących poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w miarę dostępności środków na ten cel, w tym przygotowanie wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, która ustali m.in. plan poprawy stanu środowiska na tym terenie oraz wykaz nieruchomości, których zajęcie jest konieczne do wykonania tego planu, – zapewnienie funkcjonowania instalacji i urządzeń, które powstały w związku z wykonywaniem

			projekt poprawy stanu środowiska
Regionalny dyrektor ochrony środowiska w wybranych lokalizacjach: Bydgoszcz, Jaworzno, Tarnowskie Góry, Zgierz, Tomaszów Mazowiecki	5	jw.	<ul style="list-style-type: none"> – współpraca z wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta w zakresie wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym i opracowania planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, – wystąpienie do starosty z wnioskiem o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na terenie zamkniętym położonym na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym
Starosta w wybranych lokalizacjach (Tarnowskie Góry, Zgierz, Tomaszów Mazowiecki), a także w przypadku miast na prawach powiatu, gdy prezydent miasta podlega wyłączeniu (Bydgoszcz, Jaworzno) – starosta wskazany przez wojewodę	5	jw.	<ul style="list-style-type: none"> – wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym
Osoby lub podmioty będące właścicielami lub posiadające w użytkowaniu wieczystym grunty na wybranych czterech/pięciu wielkoobszarowych terenach zdegradowanych	ponad 100	Dane na podstawie informacji prezentowanych przez samorządy na posiedzeniach Zespołu ds. terenów zdegradowanych. Dane dotyczące Tomaszowa Mazowieckiego uzupełniono podczas konsultacji do projektu ustawy	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość zajęcia nieruchomości, w tym jej wywłaszczenia lub czasowego zajęcia, albo objęcie opłatą za wzrost wartości nieruchomości, – w przypadku zwrotu oczyszczonej nieruchomości – zwrot kosztów wykonania planu poprawy stanu środowiska
Mieszkańcy miast, w których znajdują się wybrane wielkoobszarowe tereny zdegradowane	ok. 550 tys. + 60 tys. (Tomaszów Mazowiecki)	GUS	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczenie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie ludzi, – ewentualne udostępnienie oczyszczonych terenów

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt podlegał opiniowaniu przez reprezentatywne organizacje pracodawców (z terminem opiniowania 30 dni):

- 1) Pracodawcy RP;
- 2) Konfederacja Lewiatan;
- 3) Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP);
- 4) Związek Pracodawców Business Centre Club (BCC-ZP);

- 5) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP);
- 6) Federacja Przedsiębiorców Polskich (FPP).

W ramach konsultacji publicznych (przynajmniej na 21 dni) projekt otrzymały:

- 1) Związek Powiatów Polskich;
- 2) Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP;
- 3) Śląski Związek Gmin i Powiatów;
- 4) Unia Metropolii Polskich;
- 5) Unia Miasteczek Polskich;
- 6) Związek Miast Polskich;
- 7) Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) Biuro Wspierania Lobbyingu Ekologicznego;
- 9) Centrum Prawa Ekologicznego – stowarzyszenie;
- 10) Fundacja Instytut na Rzecz Ekorozwoju;
- 11) Polski Klub Ekologiczny;
- 12) Polska Izba Ekologii;
- 13) Stowarzyszenie Instytut Remediacji Terenów Zanieczyszczonych;
- 14) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 15) Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa;
- 16) Polska Izba Przemysłu Chemicznego;
- 17) Krajowa Izba Gospodarki Odpadami;
- 18) Polska Izba Gospodarki Odpadami;
- 19) Instytut Gospodarowania Odpadami sp. z o.o.;
- 20) Polska Izba Gospodarcza „Ekorozwój”;
- 21) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 22) Stowarzyszenie Polskich Przedsiębiorców Gospodarki Odpadami;
- 23) Związek Pracodawców Gospodarki Odpadami;
- 24) Instytut Gospodarki Nieruchomościami;
- 25) Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami;
- 26) Ogólnopolska Izba Gospodarki Nieruchomościami;
- 27) Polska Unia Właścicieli Nieruchomości;
- 28) Polska Federacja Organizacji Zarządców, Administratorów i Właścicieli Nieruchomości;
- 29) Polska Federacja Rynku Nieruchomości;
- 30) Polska Federacja Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych;
- 31) Polska Federacja Stowarzyszeń Zawodów Nieruchomościowych;
- 32) Polska Izba Nieruchomości Komercyjnych;
- 33) Polska Izba Rzeczoznawstwa Majątkowego;
- 34) Polskie Towarzystwo Rzeczoznawców Majątkowych;
- 35) Stowarzyszenie Ekspertów Rynku Nieruchomości;
- 36) Stowarzyszenie Rzeczoznawców Majątkowych „POLONIA”.

W ramach opiniowania (21 dni) projekt otrzymały:

- 1) Krajowa Rada Notarialna;
- 2) Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych;
- 3) Instytut Ochrony Środowiska – PIB;
- 4) Państwowy Instytut Geologiczny – PIB;
- 5) Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – PIB;
- 6) wojewodowie;
- 7) Rzecznik Praw Obywatelskich;
- 8) Główny Inspektorat Sanitarny;
- 9) Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”;
- 10) wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska;
- 11) regionalni dyrektorzy ochrony środowiska;
- 12) Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości;
- 13) NFOŚiGW;
- 14) WFOŚiGW;
- 15) Państwowa Rada Ochrony Środowiska;
- 16) Urząd Miasta Bydgoszczy;
- 17) Urząd Miasta Zgierza;
- 18) Urząd Miejski w Jaworznie;
- 19) Urząd Miejski w Tarnowskich Górach.

Do projektu ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (UD312) zgłoszono 132 uwagi w ramach konsultacji publicznych. Większość uwag dotyczyła wywłaszczenia nieruchomości i kwestii odszkodowań za wywłaszczenie. Część uwag została uwzględniona, natomiast do pozostałej części uwag przedstawiono wyjaśnienia w zestawieniu uwag oraz w raporcie z konsultacji publicznych.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy praw i interesów oraz zadań związków zawodowych, projekt nie podlega opiniowaniu przez reprezentatywne organizacje związków zawodowych.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759) projekt ustawy wraz z uzasadnieniem i oceną skutków regulacji został skierowany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego przedstawiła pozytywną opinię.

Projekt został przekazany także do zaopiniowania przez Prokuraturę Generalną Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt został przekazany do Rady Dialogu Społecznego, zgodnie z ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.).

Projekt nie podlegał opiniowaniu, konsultacjom ani uzgodnieniom z organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym z Europejskim Bankiem Centralnym.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2021/2022 r. ³⁾)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Źródła finansowania	<p>Działania dotyczące poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych będą finansowane ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Funduszu InvestEU, innych środków pozyskanych przez właściwy organ oraz środków własnych gminy.</p> <p>KPO przewiduje 4 projekty dot. tzw. „bomb ekologicznych”. Na finansowanie prac badawczo-koncepcyjnych zarezerwowano dla nich kwotę 55 mln euro w ramach programu B.3.2.1. „Inwestycje w neutralizację zagrożeń oraz odnowę wielkoobszarowych terenów zdegradowanych i Morza Bałtyckiego”. Dodatkowo w ramach procedowanej obecnie rewizji KPO przewiduje się dodanie w tym komponencie terenu w Tomaszowie Mazowieckim (10 mln euro). Środki na prace terenowe związane z poprawą stanu środowiska muszą zostać zabezpieczone z innych źródeł.</p>												

³⁾ Koszty utworzenia etatów w samorządzie zostały obliczone na podstawie danych z 2021 r., gdyż nie są jeszcze dostępne dane GUS dot. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenie brutto w administracji samorządu terytorialnego na poziomie gminy i miasta na prawach powiatu za rok 2022. Z kolei koszty funkcjonowania Centralnego Laboratorium Badawczego GIOŚ i etatu dla GIOŚ były obliczane w 2022 r. na podstawie cen aktualnych.

Optymalnym rozwiązaniem jest w tym przypadku połączenie finansowania krajowego i europejskiego. W ramach projektu Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (FEnIKS) na działania związane z rewaloryzacją obszarów przemysłowych i rekultywacją skażonych gruntów zaplanowano kwotę 40 mln euro. Kwota ta nie jest ostateczna i może jeszcze ulec zmianie, m.in. w toku rozmów z Komisją Europejską. Dodatkowo będzie istniała możliwość realizacji tego typu działań w ramach regionalnych programów operacyjnych, o ile właściwe władze wojewódzkie stwierdzą zasadność realizacji takich inwestycji i zaplanują możliwość ich realizacji w swoim programie regionalnym, jednak zakres wsparcia będzie uzależniony od finalnego kształtu linii demarkacyjnej. Należy zakładać, że w ramach KPO będzie sumarycznie więcej środków na omawiany cel niż w samym FEnIKS. Ponadto działania związane z poprawą stanu środowiska na terenach przemysłowych (także zanieczyszczonych) i przywracanie takich terenów do zrównoważonego użytkowania będą mogły stanowić przedmiot projektów wspieranych z funduszu InvestEU na zasadach gwarancji kredytowej ze strony UE. Inwestycje w tym obszarze będą mogły być realizowane w ramach szerszego obszaru wsparcia Zrównoważona infrastruktura, na który łącznie przeznaczono 9,9 mld EUR (w formie gwarancji). Należy przewidzieć również wsparcie ze środków krajowych, aby zapewnić odpowiedni wkład własny do montażu finansowego przedsięwzięć.

NFOŚiGW dysponuje programem „Ochrona powierzchni ziemi”, którego celem jest ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko oraz przywrócenie do ponownego użytkowania terenów zdegradowanych przez rekultywację, w tym remediację, wraz z usuwaniem odpadów, przy czym program przewiduje dofinansowanie w formie zwrotnej. Jeżeli chodzi o środki właściwych WFOŚiGW, należy zauważyć, że:

- 1) Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach prowadzi program „Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi”, w ramach którego możliwe jest finansowanie m.in. przedsięwzięć w zakresie „rewitalizacji terenów poprzemysłowych”, istnieje przy tym możliwość finansowania tego typu działań w ramach hybrydowego (łączego) wykorzystania środków dotacyjno-pożyczkowych NFOŚiGW oraz WFOŚiGW. W ramach przedmiotowej koncepcji istnieje możliwość uzyskania dotacji na poziomie 10% kosztów z NFOŚiGW, 15% kosztów z WFOŚiGW oraz pożyczki z WFOŚiGW w pozostałej niezbędnej kwocie nawet do 100% kosztów przedsięwzięcia;
- 2) Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi nie posiada aktualnie programu dedykowanego terenom zdegradowanym ani remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi. Natomiast program „Niezwłoczne usuwanie odpadów ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska” jest ograniczony do przypadków wskazanych w art. 26a ustawy o odpadach;
- 3) Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu nie posiada aktualnie programu dedykowanego terenom zdegradowanym, usuwaniu odpadów lub remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi.

Należy liczyć się z tym, że prawdopodobne będzie zaangażowanie wkładu własnego właściwej jednostki samorządu terytorialnego, przy czym jego wysokość będzie uzależniona od konkretnych uwarunkowań danej lokalizacji.

Istnieje konieczność uwzględnienia finansowania ewentualnych odszkodowań dla właścicieli gruntów – na etapie prac terenowych związanych z poprawą stanu środowiska, przy czym należy zwrócić uwagę, że odszkodowania mogą być finansowane zarówno ze środków KPO, jak i FEnIKS. Podjęto próbę oszacowania przewidywanych kosztów dla jednostek samorządu terytorialnego, wykraczających poza dodatkowe zatrudnienie, dotyczących przewidywanych wysokości odszkodowań dla właścicieli gruntów/użytkowników wieczystych. Na obecnym etapie prac jedynie Urząd Miejski w Tarnowskich Górach był w stanie przedstawić wiarygodne oszacowanie powierzchni koniecznej do wywłaszczenia, informując, że dotyczy to ok. 11 ha gruntów, których wartość szacuje się na około 1–1,5 mln zł. Urząd Miasta Zgierza poinformował, że odnośnie do nieruchomości, na których są zlokalizowane składowiska odpadów, został już rozwiązany wyrokiem sądu stosunek prawny użytkownika wieczystego, natomiast obecnie trwa procedura wykreślenia spółki z ksiąg wieczystych. Zatem, jeśli chodzi o tereny zajęte przez odpady, aktualnie został wyeliminowany problem wywłaszczenia i odszkodowań z tym związanych. Jednakże niezbadany zasięg oddziaływania składowisk potencjalnie może doprowadzić do potrzeby wywłaszczenia zajętych zanieczyszczeniami terenów przyległych. Z kolei Urząd Miasta Bydgoszczy zwrócił uwagę, że na terenie dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” nie jest w pełni rozpoznany zasięg występowania i stopień zanieczyszczenia, wobec czego na obecnym etapie nie jest możliwe pełne oszacowanie wymaganych kosztów poprawy stanu środowiska i ewentualnych wywłaszczeń, a zatem również wkładu własnego gminy. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku odpowiedzi Urzędu Miasta Jaworzno –

poinformowano, że na potrzeby realizacji projektu poprawy stanu środowiska będzie konieczne zabezpieczenie około 16 ha gruntów, jednakże nie jest na obecnym etapie możliwe wiarygodne oszacowanie przewidywanych wysokości odszkodowań dla użytkowników gruntów. Zgodnie z informacjami Urzędu Miasta Tomaszów Mazowiecki działka o powierzchni 8,55 ha, na której znajduje się składowisko odpadów, jest własnością Skarbu Państwa oraz w użytkowaniu wieczystym gminy miasta Tomaszów Mazowiecki, natomiast działka, na której znajdują się Laguny osadnikowe o powierzchni ok. 16 ha, jest we władaniu Zakładu Komunalnego „Oczyszczalnia Ścieków Sp. z o.o.” w Tomaszowie Mazowieckim. Z racji nie w pełni rozpoznanego zasięgu występowania i stopnia zanieczyszczenia terenu byłych Zakładów Włókien Chemicznych „WISTOM” w Tomaszowie Mazowieckim na obecnym etapie nie jest możliwe pełne oszacowanie wymaganych kosztów poprawy stanu środowiska.

Koszty prac badawczych i analitycznych oraz koszty prac terenowych związanych z poprawą stanu środowiska
 Koszty obliczono na podstawie uzyskanych od odpowiednich samorządów danych na temat powierzchni terenów zdegradowanych, w tym składowisk odpadów niebezpiecznych. Powierzchnię analizowanych obszarów przemnożono przez przeciętny koszt działań związanych z poprawą stanu środowiska na terenach zdegradowanych wyliczony na podstawie dotychczas realizowanych projektów o zbliżonym charakterze w ramach POIiŚ 2014–2020, który wynosi około 2 mln zł/ha. Pełna ocena stanu środowiska na danym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym oraz zinventaryzowanie potrzeb w zakresie naprawy stanu środowiska, a tym samym określenie ich szczegółowych kosztów oraz harmonogramu ich wydatkowania będzie możliwe dopiero po przejęciu nieruchomości na podstawie planowanych przepisów specustawy przez wskazany w tej ustawie organ administracji. Ponieważ koszty mają być ponoszone z ww. funduszy, nie uwzględniono ich jako kosztu dla finansów publicznych.

Zwiększenie zatrudnienia w wybranych gminach
 Wdrażanie rozwiązań zawartych w projekcie ustawy będzie miało wpływ na wykonywanie zadań przez Urząd Miasta Bydgoszczy, Urząd Miasta Jaworzno, Urząd Miejski w Tarnowskich Górach, Urząd Miasta Zgierza. Nałożenie na jednostki nowego zadania administracyjnego nie powinno jednak od razu generować kosztów w postaci automatycznego zwiększenia zatrudnienia w danej jednostce organizacyjnej, gdyż pracownik może zostać oddelegowany czasowo do tego zadania. Ponadto przeprowadzenie działań dotyczących poprawy stanu środowiska ma charakter projektowy, a nowe zadania będą realizowane jedynie przez określony czas.

Zwiększenie zatrudnienia w starostwach powiatowych
 Nie jest konieczne zwiększenie zatrudnienia w starostwach powiatowych, gdyż zwiększenie obciążenia urzędów będzie niewielkie, tj. będzie wymagało jedynie wydania jednorazowo decyzji dla 5 wielkoobszarowych terenów zdegradowanych wymienionych w załączniku do ustawy.

Zadania GIOŚ
 Wdrażanie rozwiązań zawartych w projekcie ustawy będzie miało wpływ na wykonywanie zadań przez GIOŚ. Jednakże planuje się wykonywanie tych zadań w ramach dostępnego limitu wydatków dysponenta przez odpowiednią alokację obecnych zasobów finansowych i kadrowych, bez konieczności ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa. Szacuje się, że przygotowanie ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych będzie mogło być wykonane w ramach bieżącej działalności urzędu w ramach posiadanego limitu wydatków. Warto zauważyć, że na uruchomienie i aktualizację systemu teleinformatycznego do prowadzenia znacznie bardziej skomplikowanych i aktualizowanych na bieżąco rejestrów prowadzonych przez GDOŚ, tj. rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą i szkód w środowisku oraz rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, poniesiono koszty w wysokości 25 755 zł.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i							

z r.)	średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	<p>Projekt może mieć wpływ na podmioty działające na terenie wybranych pięciu wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, które są właścicielami lub posiadają w użytkowaniu wieczystym grunty na tych terenach, jest to jednak wpływ trudny do oszacowania liczbowego. Podjęto próbę oszacowania przewidywanego obciążenia właścicieli lub użytkowników wieczystych gruntów z tytułu objęcia opłatą za wzrost wartości nieruchomości lub ewentualnego zwrotu kosztów wykonania poprawy stanu środowiska na podstawie danych uzyskanych od samorządów, jednakże z uwagi na brak kompleksowych informacji dotyczących zasięgu zanieczyszczenia w poszczególnych lokalizacjach nie jest możliwe wskazanie, jakiej powierzchni dotyczyć będzie obciążenie, i tym samym oszacowanie kosztów.</p> <p>Ponadto głównym celem projektu ustawy jest ochrona zdrowia oraz życia ludzi i stanu środowiska na terenach zdegradowanych, co ma znaczący wpływ na odporność społeczną. Pośrednio realizacja projektu wpływa również na czynniki kreujące wzrost gospodarczy. Projekt wzmocni potencjał wzrostu gospodarczego przez stworzenie lub utrzymanie specjalistycznych miejsc pracy dedykowanych zagospodarowaniu odpadów, rekultywacji i remediacji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych. Dodatkowo będzie konieczne przeprowadzenie działań związanych z późniejszym zagospodarowaniem tych terenów. Ponadto sam proces badań środowiska, usuwania i unieszkodliwiania odpadów, zabezpieczenia i rekultywacji miejsc składowania odpadów, rekultywacji gruntów czy też remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi może przyczynić się do rozwoju specjalistycznych firm zajmujących się ochroną środowiska w wielu różnych aspektach tej dziedziny.</p>						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Zmniejszenie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie ludzi.						
	osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne	Brak wpływu.						
Niemierzalne	mieszkańcy miast, w których znajdują się wybrane wielkoobszarowe tereny zdegradowane	Zmniejszenie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie ludzi, ewentualne udostępnienie terenów dotychczas zajętych przez odpady i zanieczyszczenia.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		<p>Teren dawnych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach jest w większości własnością Skarbu Państwa, jednak część odpadów zalega na gruntach prywatnych, których władający nie zostali zobowiązani do usunięcia odpadów. Teren dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy jest w większości własnością Skarbu Państwa, częściowo w zarządzie Lasów Państwowych i Gminy Bydgoszcz, a częściowo w użytkowaniu wieczystym firm prywatnych. Centralne składowisko odpadów na terenie Zakładów „Organika-Azot” w Jaworznie jest własnością Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym firmy prywatnej będącej spadkobiercą zakładów państwowych, natomiast tereny dawnych wyrobisk popiaskowych rekultywowanych z udziałem odpadów niebezpiecznych oraz stara hałda przy torach stanowią działki prywatne we władaniu ok. 60 właścicieli, w tym głównie przedsiębiorstw. Teren dawnych Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu jest własnością Skarbu Państwa – wyrokiem sądu został rozwiązany</p>						

	stosunek prawny użytkownika wieczystego firmy prywatnej będącej spadkobiercą zakładów państwowych. Teren Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim, na którym znajduje się składowisko odpadów, jest własnością Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym gminy miasta Tomaszów Mazowiecki. Natomiast działka, na której znajdują się Laguny osadnikowe, jest we władaniu spółki komunalnej.
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne: ...

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne: ...

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

W przypadku wydania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w zakresie działań objętych tą decyzją nie wydaje się wielu innych decyzji z zakresu ochrony środowiska, których zakres zostanie objęty decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska.

9. Wpływ na rynek pracy

Realizacja projektów dotyczących poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych może przyczynić się do powstrzymania utraty i tworzenia nowych miejsc pracy osób już pracujących w szeroko rozumianym sektorze ochrony środowiska i sektorach powiązanych, jak również na terenach położonych w okolicy obszarów planowanych do rekultywacji lub remediacji, czyli ma stymulować wzmocnienie potencjału utrzymania istniejących oraz tworzenia nowych miejsc pracy, w tym wysoko wyspecjalizowanych z zakresu ochrony środowiska.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe

demografia
 mienie państwowe
 inne:

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Program poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych spełnia zasadę „do no significant harm” (zgodnie z rozumieniem ujętym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088)), ponieważ jego głównym celem jest ochrona zdrowia ludzi i stanu środowiska. Tym samym program wspiera realizację celów klimatycznych neutralności klimatycznej/zielonej gospodarki, gospodarki obiegu zamkniętego oraz adaptacji i dostosowania do zmiany klimatu.

Zanieczyszczenie gleby i ziemi oraz wód substancjami, które mają negatywny wpływ na zdrowie oraz życie ludzi i stan środowiska, jest skutkiem prowadzenia w dalekiej przeszłości różnych rodzajów działalności gospodarczej, w tym niewłaściwie prowadzonej gospodarki odpadami. Obecność zanieczyszczenia ma również wpływ na zdrowie ludzi oraz funkcje pełnione przez powierzchnię ziemi, w tym sposób zagospodarowania gruntów. Proponowany do realizacji program przyczynia się do osiągnięcia neutralności klimatycznej, przez przywracanie terenów zdegradowanych do użytkowania, zamiast zajmowania nowych terenów niezagospodarowanych, co ma znaczenie dla magazynowania CO₂ w glebie i pokrywie roślinnej. Część terenów zostanie poddana procesom likwidującym zasklepienie gleby i przywrócona użytkowaniu przyrodniczemu, co również przyczynia się do ograniczenia zmian klimatycznych. Ponowne wykorzystanie terenów, zapobiegające procesowi tzw. „rozlewania się miast”, jest również jednym

	<p>z fundamentów przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz będzie skutkowało zmniejszeniem presji antropogenicznej na środowisko naturalne. Co więcej kompleksowe działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych, w tym z obecnością odpadów, mają na celu przywrócenie ich potencjału rozwojowego.</p>
--	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Zgodnie z KPO przyjęcie ustawy dedykowanej wielkoobszarowym terenom zdegradowanym powinno nastąpić w IV kw. 2022 r. Z uwagi na opóźnienie procedowania projektu wejście w życie ustawy przewiduje się w II kw. 2023 r., co uwzględniono również w aktualnie procedowanej rewizji KPO.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Miernik zgodny z KPO – 4 zestawy dokumentacji inwestycyjnej opracowane na potrzeby projektów dotyczących negatywnego oddziaływania na środowisko wybranych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych mają być realizowane w okresie: do sierpnia 2026 r. (zgodnie z procedowaną obecnie rewizją KPO – po dodaniu terenu w Tomaszowie Mazowieckim powstanie obowiązek przedstawienia 5 zestawów dokumentacji inwestycyjnej).

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.

RAPORT Z KONSULTACJI

Projekt ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (UD312)

1. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania

Projekt nie był przedmiotem pre-konsultacji.

Projekt, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa i § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt został przekazany do konsultacji publicznych w dniu 22 lipca 2022 r. z terminem zgłaszania uwag w ciągu 21 dni do następujących podmiotów:

- 1) Związek Powiatów Polskich;
- 2) Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP;
- 3) Śląski Związek Gmin i Powiatów;
- 4) Unia Metropolii Polskich;
- 5) Unia Miasteczek Polskich;
- 6) Związek Miast Polskich;
- 7) Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) Biuro Wspierania Lobbyingu Ekologicznego;
- 9) Centrum Prawa Ekologicznego – stowarzyszenie;
- 10) Fundacja Instytut na Rzecz Ekorozwoju;
- 11) Polski Klub Ekologiczny;
- 12) Polska Izba Ekologii;
- 13) Stowarzyszenie Instytut Remediacji Terenów Zanieczyszczonych;
- 14) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 15) Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa;
- 16) Polska Izba Przemysłu Chemicznego;
- 17) Krajowa Izba Gospodarki Odpadami;
- 18) Polska Izba Gospodarki Odpadami;
- 19) Instytut Gospodarowania Odpadami sp. z o.o.;
- 20) Polska Izba Gospodarcza „Ekorozwój”;
- 21) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 22) Stowarzyszenie Polskich Przedsiębiorców Gospodarki Odpadami;
- 23) Związek Pracodawców Gospodarki Odpadami;
- 24) Instytut Gospodarki Nieruchomościami;
- 25) Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami;
- 26) Ogólnopolska Izba Gospodarki Nieruchomościami;
- 27) Polska Unia Właścicieli Nieruchomości;
- 28) Polska Federacja Organizacji Zarządców, Administratorów i Właścicieli Nieruchomości;
- 29) Polska Federacja Rynku Nieruchomości;
- 30) Polska Federacja Stowarzyszeń Rzecznawców Majątkowych;
- 31) Polska Federacja Stowarzyszeń Zawodów Nieruchomościowych;
- 32) Polska Izba Nieruchomości Komercyjnych;
- 33) Polska Izba Rzecznawstwa Majątkowego;
- 34) Polskie Towarzystwo Rzecznawców Majątkowych;

- 35) Stowarzyszenie Ekspertów Rynku Nieruchomości;
- 36) Stowarzyszenie Rzecznawców Majątkowych „POLONIA”.

Projekt został przekazany do zaopiniowania w dniu 22 lipca 2022 r. z terminem zgłaszania uwag w ciągu 21 dni następującym podmiotom:

- 1) Krajowa Rada Notarialna;
- 2) Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych;
- 3) Instytut Ochrony Środowiska – PIB;
- 4) Państwowy Instytut Geologiczny – PIB;
- 5) Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – PIB;
- 6) wojewodowie;
- 7) Rzecznik Praw Obywatelskich,
- 8) Główny Inspektorat Sanitarny;
- 9) Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”;
- 10) wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska;
- 11) regionalni dyrektorzy ochrony środowiska;
- 12) Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości;
- 13) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 14) wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- 15) Państwowa Rada Ochrony Środowiska;
- 16) Urząd Miasta Bydgoszczy;
- 17) Urząd Miasta Zgierza;
- 18) Urząd Miejski w Jaworznie;
- 19) Urząd Miejski w Tarnowskich Górach.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy zadań związków zawodowych, projekt nie podlegał opiniowaniu przez reprezentatywne związki zawodowe.

Projekt został przekazany (30 dni) do następujących reprezentatywnych organizacji pracodawców:

- 1) Pracodawcy RP;
- 2) Konfederacja Lewiatan;
- 3) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 4) Związek Pracodawców Business Centre Club;
- 5) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 6) Federacja Przedsiębiorców Polskich.

Projekt został przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, gdyż dotyczy spraw związanych z samorządem terytorialnym, o których mowa w ustawie z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej. KWRiST przedstawiła pozytywną opinię do projektu w dniu 2 grudnia 2022 r.

Projekt dotyczy spraw, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego, wobec czego został przekazany do opiniowania przez RDS.

Uwagi do projektu w ramach konsultacji publicznych zgłosiły następujące podmioty:

- 1) Lion Environmental Sp. z o. o.;

- 2) Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia;
- 3) Stowarzyszenie Instytut Remediacji Terenów Zanieczyszczonych;
- 4) Związek Powiatów Polskich.

Uwagi do projektu w ramach opiniowania zgłosiły następujące podmioty:

- 1) Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich;
- 2) Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- 3) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 4) Główny Inspektorat Sanitarny;
- 5) Instytut Ochrony Środowiska – PIB;
- 6) Agencja Rozwoju Przemysłu;
- 7) WIOŚ Olsztyn;
- 8) Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie;
- 9) Prezydent miasta Jaworzna;
- 10) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach;
- 11) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie;
- 12) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi;
- 13) Urząd Miejski w Tarnowskich Górach;
- 14) Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego;
- 15) Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego;
- 16) Urząd Miasta Bydgoszczy;
- 17) Urząd Miasta Zgierza;
- 18) Wojewoda Lubuski;
- 19) WIOŚ Katowice;
- 20) WIOŚ Warszawa.

Szczegółowe uwagi ww. podmiotów oraz stanowisko organu wnioskującego do uwag, stanowią załącznik do niniejszego raportu.

2. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

3. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku.

Nie odnotowano zgłoszeń zainteresowanych podmiotów w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Załącznik:

Tabela uwag z konsultacji publicznych i opiniowania wraz ze stanowiskiem organu wnioskującego.

Zestawienie uwag zgłoszonych do **projektu ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych**
w ramach konsultacji publicznych i opiniowania

L.p.	Przepis	Zgłaszający uwagę	Treść uwagi	Stanowisko Ministerstwa Środowiska
Uwagi ogólne				
1.	Uwaga ogólna	Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska	<p>Ustawa wypełni istniejącą w stanie prawnym lukę dotyczącą odpadów najogólniej rzecz ujmując powstałych przed wejściem w życie ustawy o odpadach jak również odpadów, które powstały podczas obowiązywania w Polsce innych systemów prawnych przed zmianami ustrojowymi, które to odpady nie zawsze wypełniają definicję zanieczyszczeń historycznych. Ustawa ureguluje powstające wcześniej wątpliwości dotyczące kwestii prawnych związanych np. z czasem kiedy zanieczyszczenia powstały i co za tym idzie zastosowaniem odpowiedniego aktu prawnego.</p> <p>[...]</p> <p>Identyfikacja wielkoobszarowych terenów zdegradowanych będzie leżała w gestii samorządów, co jest chyba najlepszym rozwiązaniem biorąc pod uwagę to, że samorzady są źródłem najlepszej wiedzy w tym zakresie. Jednocześnie opisane w art. 3 ust. 6 projektu ustawy dopuszczenie możliwości zgłoszenia tego typu obszaru przez WIOŚ, o ile w trakcie prowadzenia czynności podjęto takie ustalenia, również wydaje się dobrym rozwiązaniem. Pozostawienie we właściwości regionalnego dyrektora ochrony środowiska terenów zamkniętych jest w tym wypadku kontynuacją innych ustaw określających te kwestie.</p> <p>Bardzo dobrym rozwiązaniem wydaje się być plan finansowania działań podejmowanych na mocy ustawy w celu wyeliminowania negatywnego wpływu na środowisko wielkoobszarowych terenów zdegradowanych m.in. z Krajowego Planu Odbudowy oraz innych funduszy europejskich w ramach polityki spójności w latach 2021-2027. W ten sposób ciężar nierzadko bardzo kosztownej utylizacji usuwanych z tych obszarów odpadów nie będzie stanowił obciążenia dla i tak już nadwyrężonego budżetu samorządów, szczególnie należy mieć tu na myśli gminy mniej zamożne, które dysponują ograniczonymi środkami.</p>	Uwaga ma charakter pozytywnego komentarza.
1.	Uwaga ogólna	IOŚ – BIP	<p>Ustawa jest w części niekonsekwentna – z jednej strony prezentuje ogólne postanowienia dotyczące wielkoobszarowych terenów zdegradowanych (WTZ) – ich identyfikowanie, odpowiedzialność za działania na ich terenie, a z drugiej ogranicza swój zakres do terenów z listy stanowiącej załącznik do ustawy, czyli do 4 zidentyfikowanych i problematycznych WTZ. Wskazane jest uporządkowanie przepisów ustawy, tak by było wyraźne odniesienie, czy odnosi się ona tylko i wyłącznie do 4 przedstawionych w załączniku terenów (w takim przypadku powinny zostać usunięte z ustawy kwestie ogólne lub powinny zostać preredagowane, by odnosiły się do wyłącznie do terenów z załącznika) czy jest będzie odnosiła się również do innych, obecnie nie zidentyfikowanych terenów (w takim przypadku niezbędne jest uporządkowanie przepisów ogólnych i szczegółowych – odnoszących się tylko do 4 wymienionych w załącznikach terenów).</p>	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.

2.	Uwaga ogólna	Lion Environmental Sp. z o. o.	<p>Chcielibyśmy, aby rozważyli Państwo następujące kwestie; Ogólne: 1. Ustawa nie zakłada analizy oceny projektu poprawy stanu środowiska z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju. Tego typu analizy dotyczące projektów remediacji są obecnie powszechnie stosowane na etapie decyzji remediacyjnych we Włoszech. Taka ocena pozwoliłaby zminimalizować stosowanie niezrównoważonych środowiskowo metod remediacji tj. remediacja ex-situ do niezbędnego minimum. 2. Ustawa odnosi się jedynie do miejsc gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, włączając tym samym wielkoobszarowe tereny zdegradowane powstałe w wyniku niewłaściwego magazynowania paliw płynnych tj. Lotnisko Krzywa położone w gminie Gromadka, województwo dolnośląskie. Czy Ustawodawca celowo wykluczył te obszary i są dla nich planowane podobne rozwiązania jak w ww. ustawie?</p>	<p>Ad. 1. Uwaga nie została uwzględniona. Poprawa stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych jest zagadnieniem skomplikowanym i interdyscyplinarnym, obejmującym nie tylko remediację gleby i ziemi, ale również usuwanie i zagospodarowanie odpadów, oczyszczanie wód, rekultywację gruntów i odtwarzanie elementów przyrodniczych. Ponadto, przedmiotowy projekt ustawy ma charakter specustawy będącej lex specialis w stosunku do innych przepisów ochrony środowiska. Dodatkowo również, przewidziano przygotowanie projektu poprawy stanu środowiska przez wyspecjalizowane instytucje naukowe. Z uwagi na powyższe nie zdecydowano się w przedmiotowym projekcie ustawy ingerować szczegółowo w sposób prowadzenia poprawy stanu środowiska, ponad już obowiązujące regulacje ochrony środowiska. Natomiast zgłoszony przez Państwa postulat będzie rozważany przy ewentualnych przyszłych pracach dotyczących zmian przepisów o ochronie powierzchni ziemi.</p> <p>Ad. 2. Uwaga nie została uwzględniona. Należy zauważyć, że w przypadku zanieczyszczenia gleby lub ziemi paliwami, istnieją odpowiednie regulacje w zakresie ochrony powierzchni ziemi pozwalające na podjęcie remediacji. Nie jest zatem konieczne uzupełnienie projektu ustawy. Zwracamy uwagę, że jeśli posiadają Państwo wiedzę na temat potencjalnego historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi istnieje możliwość zgłoszenia tej informacji do właściwego starosty.</p>
3.	Uwaga ogólna	PIGO	<p>Na terenach dawnych państwowych kombinatów funkcjonują od lat liczne, nowe podmioty, które posiadają zróżnicowane tytuły prawne do terenu (własność, dzierżawa wieczysta, użytkowania długoterminowe, wynajmy). Podmioty te realizują swoje projekty rozwojowe i inwestycyjne, które centralnie sterowany projekt rewitalizacji może zaburzać lub wręcz uniemożliwiać, czy odwlekać w</p>	<p>Wyjaśnienie. Prowadzący działalność gospodarczą na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym może być władającym nieruchomością lub</p>

			czasie. Dlatego cała wiedza, zarówno dotycząca prowadzenia i wyników rozpoznania skażeń, propozycji sposobów rewitalizacji, zasad jej prowadzenia i wszelkich innych aspektów mogących mieć wpływ na bieżącą i przyszłą działalność tych firm powinna być dla tych firm dostępna i przekazywana na bieżąco (pisma do zainteresowanych stron - analogicznie jak w procedurach sądowych). Zainteresowani powinni także mieć ustawowo zagwarantowaną możliwość wyrażania swoich opinii i wyrażania sprzeciwów.	dzierżawcą tymczasowym, a zatem będą włączeni w postępowanie dotyczące wywłaszczenia lub czasowego zajęcia nieruchomości w celu poprawy stanu środowiska na danym terenie.
Uwagi szczegółowe				
2.	Art. 2 pkt 1 lit. b	NFOŚiGW	W art. 2 w pkt 1 w lit. b dane publikacyjne ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska powinny otrzymać brzmienie „(Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, 2127 i 2269 oraz z 2022 r. poz. 1079, 1260, 1504 i 1576)”.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
3.	Art. 2 pkt 1	PIGO	W definicji "miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych" (art. 2 pkt 1) oraz "składowisk historycznych odpadów przemysłowych" należy doprecyzować, że obie przesłanki z lit. a) i b) muszą zostać spełnione łącznie.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
4.	Art. 2 pkt 1 lit. b oraz art. 2 pkt 5 lit b	Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	Definicja „miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych” oraz „składowiska historycznego odpadów przemysłowych”. Zgodnie z definicją, aby zakwalifikować nieruchomość do jednej z powyższych definicji, odpady składowane na niej powinny być wytworzone przez zakład będący w przeszłości własnością Skarbu Państwa. W ocenie ARP z uwagi na czynne wykonywanie nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa zasadniczy problem z taką konstrukcją definicji polega na tym, że znaczna część zakładów wytwarzających wówczas odpady funkcjonowała w formie przedsiębiorstw państwowych, które nie stanowiły części Skarbu Państwa. Pierwotne brzmienie art. 34 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r. nr 16 poz. 93) tj. Skarb Państwa uważany jest w stosunkach cywilno-prawnych za podmiot praw i obowiązków, które dotyczą części mienia ogólnonarodowego nie będących pod zarządem innych państwowych osób prawnych, wskazuje na rozłączność majątku Skarbu Państwa i przedsiębiorstw Państwowych. Również w ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu pierwotnym), ustawodawca wyraźnie przewidział, że Przedsiębiorstwo jest samodzielną, samorządną i samofinansującą się jednostką gospodarczą, posiadającą osobowość prawną, a w ustawie nie sposób znaleźć przepisu, który ustanawiałby węzeł bezpośredniej własności pomiędzy przedsiębiorstwem państwowym a Skarbem Państwa. Konstrukcja art. 34 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny jest definicją negatywną, wskazującą, że do Skarbu Państwa należy wszystko, co nie należy do innych państwowych osób prawnych. Pomimo przyjęcia, zdaniem ARP słusznej koncepcji, zgodnie, z którą władza publiczna bierze odpowiedzialność za poprawę stanu miejsc, które zostały skażone poprzez działanie podmiotów pozostających w domenie państwa, należy rozciągnąć przesłanki określone w art. 2 pkt 1) lit. b) oraz art. 2 pkt 5) lit. b) na przedsiębiorstwa państwowe albo na jednostki gospodarki uspołecznionej wymienione w art. 33 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny w brzmieniu pierwotnym, tj. z dnia 23 kwietnia 1964 r., aby mieć pewność, że żadne tereny, na których państwowe podmioty składowały odpady nie zostaną pominięte.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.

			<p>Zdaniem ARP konstrukcja przesłanek przedstawiona w Projekcie ustawy może doprowadzić do nieuzasadnionego różnicowania składowisk odpadów ze względu na formę prawną byłych zakładów państwowych, które rozpoczęły ich składowanie, w tym celu należy w ramach przesłanek art. 2 pkt. 1 lit. b) i art. 2 pkt 5 lit. b) wymienić wszystkie możliwe formy prowadzenia działalności gospodarczej przez państwo. Podobnie krąg potencjalnych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych zawężą użyty w projekcie zwrot „będący w przeszłości własnością”, który wskazuje tylko na własność bezpośrednią Skarbu Państwa, bez uwzględnienia innych tytułów prawnych. Korzystając z faktu, że definicja „zakładu” w ustawie Prawo Ochrony Środowiska ma znaczenie przedmiotowe, podobny cel można osiągnąć używając zwrotu wskazującego na prowadzenie działalności gospodarczej w przeszłości. Poniżej proponowane przez ARP brzmienie ww. definicji: Art. 2 pkt. 1 lit. b):</p> <p>„b) wytworzonych przez zakład, w rozumieniu art. 3 pkt 48 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, za pomocą którego w przeszłości działalność gospodarczą prowadził Skarb Państwa, państwowa osoba prawna lub osoba prawna, o której mowa w art. 33 § 1 pkt 1 – 6 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny w brzmieniu z dnia 1 stycznia 1965 r.”;</p> <p>Art. 2 pkt. 5 lit. b):</p> <p>„b) wytworzonych przez zakład, w rozumieniu art. 3 pkt 48 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, za pomocą którego w przeszłości działalność gospodarczą prowadził Skarb Państwa, państwowa osoba prawna lub osoba prawna, o której mowa w art. 33 § 1 pkt 1 – 6 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny w brzmieniu z dnia 1 stycznia 1965 r.”;</p> <p>Ustalenie brzmienia zaproponowanego powyżej, nie wyklucza wpisania na listę wielkopowierzchniowych terenów zdegradowanych podmiotów będących w przeszłości pod kontrolą Skarbu Państwa w ramach jakiegokolwiek formy organizacyjnej, a ostatecznie wiążące jest wpisanie na listę, o której mowa w art. 3 ust. 1 Projektu ustawy. Ponadto powyższe brzmienie realizuje cel kamienia milowego Krajowego Planu Odbudowy, w którym wyraźnie wskazano, że ustawa powinna regulować ten obszar kompleksowo, a przecież ustawodawca nie zna z góry formy prawnej funkcjonowania podmiotu państwowego, który składował odpady na terenie wymagającym wpisania na listę, o której mowa w art. 3 ust. 1 Projektu ustawy.</p> <p>Za zmianą definicji w projekcie przemawia również fakt, że wszystkie tereny wpisane na listę, będącą załącznikiem do projektu, są miejscami składowania odpadów po zakładach prowadzonych przez przedsiębiorstwa państwowe, których własność nie jest tożsama z własnością Skarbu Państwa, ani na gruncie ustaw sprzed 1989 r. (definicja negatywna własności Skarbu Państwa) ani obowiązującej obecnie (własność pośrednia).</p>	
5.	Art. 2 pkt 2 i pkt 6	Urząd Miasta Zgierza	<p>Projekt ustawy obciąża organizacyjnie urząd gminy i obciąża finansowo budżet gminy wykonaniem założeń projektu. Projekt zakłada:</p> <p>a) rozpoznanie i zakwalifikowanie obiektów i odpadów do poszczególnych charakterystyk przedstawionych w art. 2. Akurat np. w przypadku wskazanego wyżej tzw. wysypiska za Bzurą, którego powierzchnia szacowana jest na ok. 4,5 ha, położonego w dolinie rzeki gdzie nachylenie terenu zamyka szeroką migrację odcieków, kumulując ją na brzegu rzeki, nie do spełnienia wydaje</p>	<p>Uwaga została uwzględniona poprzez zmiany w brzmieniu definicji.</p> <p>Należy zwrócić uwagę, że obliczając powierzchnię terenu zdegradowanego należy brać pod uwagę łącznie wszystkie obecne na</p>

			<p>się warunek wskazany w art. 2 pkt 6 wskazujący jako kwalifikujący obszar przynajmniej 10 ha. Przy czym istnieje identyfikowane już w roku 2000 zagrożenie obsunięcia się skarpy tego historycznego składowiska do rzeki Bzury, założonego najprawdopodobniej 100 lat temu. W związku z upływem czasu trudnym do udokumentowania będzie, że na danym obiekcie/obszarze gromadzone były wyłącznie odpady przemysłowe powstające w wyniku działalności gospodarczej obejmującej proces produkcji przemysłowej, wytworzone przez zakład będący w przeszłości własnością Skarbu Państwa, z racji braku dokumentacji danego zakładu. Ponadto w przypadku dwóch zgierskich obiektów na tereny składowiska poprodukcyjnego i osadników gipsów i popiołów w ostatnich latach trafiły odpady sprowadzane spoza macierzystego zakładu tych składowisk - ZPB Boruta, który wówczas już nie istniał, tj. przez następcę prawnego Eko-Boruta Sp. z o. o.</p>	<p>terenie dawnych zakładów składowiska i miejsca składowania historycznych odpadów przemysłowych, wraz z zasięgiem ich oddziaływania na środowisko</p> <p>Wprowadzono.</p>
6.	Art. 2 pkt 6	Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	<p>Definicja ustawowa „wielkoobszarowego terenu zdegradowanego”.</p> <p>Art. 2 pkt 6) Projektu ustawy stanowi, że wielkoobszarowym terenem zdegradowanym jest teren o powierzchni przynajmniej 10 ha, na którym stwierdzono istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska wynikające z obecności na tym terenie lub na części tego terenu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych. Zdaniem ARP powyższa definicja jest nieostra, ponieważ może prowadzić zarówno do interpretacji, że intencją ustawodawcy jest wyznaczenie granicy 10 ha dla powierzchni szkodliwego oddziaływania, jak i do wniosku, że 10 ha powinna mieć sama powierzchnia nieruchomości, na której składowane są odpady. Dodatkowo ARP mając na względzie istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, wskazuje, że krąg odpadów nie powinien zamykać się w obrębie historycznych odpadów przemysłowych w myśl Projektu ustawy z uwagi na czynnik czasu, który powoduje, że w miejscach gromadzenia lub składowania historycznych odpadów przemysłowych, często zostały w sposób nielegalny zgromadzone lub zeskładowane odpady niebezpieczne w myśl art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699), których dopiero uprzednie usunięcie pozwoli na przeprowadzenie właściwych działań w myśli Projektu ustawy tj. działań związanych z poprawą stanu środowiska. Zdaniem ARP prawidłowa definicja mogłaby otrzymać brzmienie:</p> <p>„wielkoobszarowym terenem zdegradowanym jest teren, na którym stwierdzono istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, oddziałujące na obszar co najmniej 10 ha, wynikające z obecności na tym terenie lub na części tego terenu składowiska w szczególności odpadów historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia w szczególności historycznych odpadów przemysłowych.”</p> <p>Zdaniem ARP zasadne byłoby również dodanie przepisu, który nada uprawnionemu organowi (konsekwentnie Generalnemu Inspektorowi Ochrony Środowiska) uprawnienia do wpisania do ewidencji, o której mowa w art. 3 ust. 7 Projektu ustawy, gruntu, który nie spełnia kryterium powierzchni, ale z innych ważnych przyczyn uzasadnione jest wpisanie go do ewidencji i podjęcie działań rewitalizacyjnych.</p> <p>Dodatkowo wprowadzenie możliwości odstąpienia od kryterium powierzchni w uzasadnionych</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono zmiany w brzmieniu definicji wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, składowiska historycznych odpadów przemysłowych oraz miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych. Zdaniem MKiŚ nie ma jednak potrzeby dodawania możliwości uwzględnienia w ewidencji obiektów mniejszych niż 10 ha, gdyż wielkoobszarowe tereny zdegradowane, które zostały dotychczas rozpoznane mają znacznie większe powierzchnie (licząc samą powierzchnię wszystkich składowisk na terenie danego zakładu należy przyjąć dla ZCh Tarnowskie Góry – ok. 16 ha, ZCh Zachem Bydgoszcz – ok. 14 ha, ZCh Organika Azot Jaworzno – ok. 44 ha, natomiast ZCh Boruta Zgierz ok. 21 ha, nie licząc obszarów oddziaływania tych składowisk, gdyż oddziaływanie to nie zostało jeszcze w pełni ocenione, ale na podstawie dostępnych, częściowych informacji należy zakładać, że obejmuje znacznie większe obszary, przykładowo, że ZCh Zachem w Bydgoszczy zajmują powierzchnię 1200 ha, a obszar oddziaływania zakładów szacuje się nawet na 20 km²). Biorąc pod uwagę, że celem ustawy jest pomoc w wykonaniu działań dotyczących</p>

			<p>przypadkach pozwoleń na ponowne rozpatrzenie wpływu konkretnego składowiska odpadów, co do którego wcześniej stwierdzono, że nie spełnia kryterium powierzchni, a wpływ zanieczyszczeń może wywierać coraz większy wpływ na środowisko. Pozwoli to na przekazywanie uprawnionym organom informacji otrzymanych w ramach bieżącego nadzoru właścicielskiego nad spółkami, które obecnie są właścicielami majątku po byłych przedsiębiorstwach państwowych składujących odpady. Dotychczas jedyną czynnością, którą mógł podjąć organ nadzoru właścicielskiego było złożenie wniosku do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska o przeprowadzenie kontroli legalności przechowywania odpadów, która w najlepszym wypadku może doprowadzić do wszczęcia postępowania przygotowawczego przez właściwą prokuraturę, ale nie realnie wpłynąć na poprawę stanu składowiska odpadów lub ograniczenie jego wpływu na środowisko.</p>	<p>poprawy stanu środowiska na największych i najbardziej uciążliwych terenach nie jest jednak uzasadnione nadmierne obniżanie progu powierzchni.</p> <p>Wprowadzono.</p>
7.	Art. 2 pkt 6	Stowarzyszenie Instytut Remediacji Terenów Zanieczyszczonych	<p>Należy doprecyzować czy powierzchnia terenu uwzględnia również powierzchnię lustra zbiornika wodnego, który na terenie zdegradowanym może stanowić źródło pierwotne lub źródło wtórne zanieczyszczenia pochodzącego z terenów przyległych oraz czy uwzględnia się obszar zanieczyszczony odpadami. Zmiana brzmienia na:</p> <p>„wielkoobszarowym terenie zdegradowanym – rozumie się przez to teren o powierzchni przynajmniej 6 ha, wliczając powierzchnię lustra wód powierzchniowych znajdujących się na tym terenie, na którym stwierdzono istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska wynikające z obecności na tym terenie lub na części tego terenu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych lub zanieczyszczeń powierzchni ziemi lub wód powierzchniowych pochodzących z tych odpadów;”</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Jeśli na terenie zdegradowanym znajduje się zbiornik wodny, należy zakładać, że mógł on zostać zanieczyszczony w wyniku spływu wód podziemnych i powierzchniowych, które transportowały zanieczyszczenia z terenu do zbiornika lub że zbiornik jest pierwotnym źródłem zanieczyszczenia i mógł w przeszłości stanowić nielegalne składowisko, osadnik lub inną formę nielegalnego deponowania odpadów. Wartość 10ha jest w naszej ocenie wartością zbyt wysoką. Dodatkowo dla oceny czy mamy do czynienia z wielkoobszarowym terenem zdegradowanym powinien być brany pod uwagę także obszar zanieczyszczony odpadami, a nie tylko obszar gdzie te odpady się znajdują.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona poprzez zmiany brzmieniu definicji wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, definicji istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi i stanu środowiska oraz definicji zanieczyszczenia wód, które uwzględniają zagrożenie związane z zanieczyszczeniem wód.</p> <p>Zdaniem MKiŚ nie ma jednak potrzeby dodawania możliwości uwzględnienia w ewidencji obiektów mniejszych niż 10 ha, gdyż wielkoobszarowe tereny zdegradowane, które zostały dotychczas rozpoznane mają znacznie większe powierzchnie (licząc samą powierzchnię wszystkich składowisk na terenie danego zakładu należy przyjąć dla ZCh Tarnowskie Góry – ok.16 ha, ZCh Zachem Bydgoszcz – ok.14 ha, ZCh Organika Azot Jaworzno – ok. 44 ha, natomiast ZCh Boruta Zgierz ok. 21 ha, nie licząc obszarów oddziaływania tych składowisk, gdyż oddziaływanie to nie zostało jeszcze w pełni ocenione, ale na podstawie dostępnych, częściowych informacji należy zakładać, że obejmuje znacznie większe obszary, przykładowo, że ZCH Zachem w Bydgoszczy zajmują powierzchnię 1200 ha, a obszar oddziaływania zakładów szacuje się nawet na 20 km2). Biorąc pod uwagę, że celem ustawy</p>

				<p>jest pomoc w wykonaniu działań dotyczących poprawy stanu środowiska na największych i najbardziej uciążliwych terenach nie jest jednak uzasadnione nadmierne obniżanie progu powierzchni.</p> <p>Wprowadzono.</p>
8.	Art. 2 pkt 6	Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska	<p>Określona w art. 2 ust. 6 projektu ustawy powierzchnia przynajmniej 10 ha, na której stwierdzono istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska wynikające z obecności na tym terenie lub na części tego terenu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych jest być może trochę za duża. W trakcie stosowania ustawy mogą pojawić się mniejsze niż 10 ha tereny wypełniające definicję wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, należy mieć na uwadze, iż nierzadko tereny dawnych zakładów przemysłowych i itp., należących w przeszłości do Skarbu Państwa były dzielone na mniejsze działki i może się okazać, że przyjęta w projekcie dolna granica 10 ha wyłącza w ten sposób niektóre tereny.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona poprzez zmiany w brzmieniu definicji.</p> <p>Należy zwrócić uwagę, że obliczając powierzchnię terenu zdegradowanego należy brać pod uwagę łącznie wszystkie obecne na terenie dawnych zakładów składowiska i miejsca składowania historycznych odpadów przemysłowych, wraz z zasięgiem ich oddziaływania na środowisko</p> <p>Zdaniem MKiŚ nie ma jednak potrzeby dodawania możliwości uwzględnienia w ewidencji obiektów mniejszych niż 10 ha, gdyż wielkoobszarowe tereny zdegradowane, które zostały dotychczas rozpoznane mają znacznie większe powierzchnie (licząc samą powierzchnię wszystkich składowisk na terenie danego zakładu należy przyjąć dla ZCh Tarnowskie Góry – ok. 16 ha, ZCh Zachem Bydgoszcz – ok. 14 ha, ZCh Organika Azot Jaworzno – ok. 44 ha, natomiast ZCh Boruta Zgierz ok. 21 ha, nie licząc obszarów oddziaływania tych składowisk, gdyż oddziaływanie to nie zostało jeszcze w pełni ocenione, ale na podstawie dostępnych, częściowych informacji należy zakładać, że obejmuje znacznie większe obszary, przykładowo, że ZCh Zachem w Bydgoszczy zajmują powierzchnię 1200 ha, a obszar oddziaływania zakładów szacuje się nawet na 20 km²). Biorąc pod uwagę, że celem ustawy</p>

				<p>jest pomoc w wykonaniu działań dotyczących poprawy stanu środowiska na największych i najbardziej uciążliwych terenach nie jest jednak uzasadnione nadmierne obniżanie progu powierzchni.</p> <p>Wprowadzono.</p>
9.	Art. 2 pkt 6	GDOŚ	<p>Definicja wielkoobszarowego terenu zdegradowanego przedstawiona w art. 2 pkt. 6 projektowanej ustawy wskazują, że jest to teren o powierzchni przynajmniej 10 ha, na którym stwierdzono istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska wynikające z obecności na tym terenie lub na części tego terenu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych. Wskazane byłoby uogólnienie tej definicji, aby ustawa miała zastosowanie również na terenach mniejszych niż 10 ha. Należy wskazać, że możliwa będzie sytuacja, w której – po wpisaniu do ewidencji terenu i przeprowadzeniu kompleksowej oceny stanu środowiska – okaże się, że teren nie przekracza 10 ha, wobec czego niemożliwym będzie wydanie decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona poprzez zmiany w brzmieniu definicji.</p> <p>Należy zwrócić uwagę, że obliczając powierzchnię terenu zdegradowanego należy brać pod uwagę łącznie wszystkie obecne na terenie dawnych zakładów składowiska i miejsca składowania historycznych odpadów przemysłowych, wraz z zasięgiem ich oddziaływania na środowisko</p> <p>Zdaniem MKiŚ nie ma jednak potrzeby dodawania możliwości uwzględnienia w ewidencji obiektów mniejszych niż 10 ha, gdyż wielkoobszarowe tereny zdegradowane, które zostały dotychczas rozpoznane mają znacznie większe powierzchnie (licząc samą powierzchnię wszystkich składowisk na terenie danego zakładu należy przyjąć dla ZCh Tarnowskie Góry – ok. 16 ha, ZCh Zachem Bydgoszcz – ok. 14 ha, ZCh Organika Azot Jaworzno – ok. 44 ha, natomiast ZCh Boruta Zgierz ok. 21 ha, nie licząc obszarów oddziaływania tych składowisk, gdyż oddziaływanie to nie zostało jeszcze w pełni ocenione, ale na podstawie dostępnych, częściowych informacji należy zakładać, że obejmuje znacznie większe obszary, przykładowo, że ZCh Zachem w Bydgoszczy zajmują powierzchnię 1200 ha, a obszar oddziaływania zakładów szacuje się nawet na 20 km²). Biorąc pod uwagę, że celem ustawy</p>

				jest pomoc w wykonaniu działań dotyczących poprawy stanu środowiska na największych i najbardziej uciążliwych terenach nie jest jednak uzasadnione nadmierne obniżanie progu powierzchni. Wprowadzono.
10.	Art. 2 pkt 6	PIGO	<p>Z wielkoobszarowych terenów zdegradowanych powinny zostać wyłączone nieruchomości, na których:</p> <p>a) prowadzi się aktualnie prace remediacyjne, rekultywacyjne lub działania mające na celu usunięcie „historyczne odpady przemysłowe”, na podstawie decyzji wydanych przez właściwe organy,</p> <p>b) władający nieruchomością wystąpił do właściwego organu o wydanie odpowiednich decyzji w zakresie ochrony środowiska np. na remediację, rekultywację, wydobywanie odpadów, etc. i jest w trakcie ich uzyskiwania pod warunkiem zrealizowania tych obowiązków w terminach określonych w ww. decyzjach (po ich uzyskaniu). Brak takiego wyłączenia wprowadza daleko idącą niepewność po stronie inwestorów co do rozpoczęcia lub prowadzenia danej inwestycji. W każdym momencie rozpoczętego procesu organ może rozpocząć procedurę i wydać decyzję w sprawie poprawy stanu środowiska na danym terenie zdegradowanym. Taki proces po stronie organu może przy tym trwać zdecydowanie dłużej niż w przypadku przedsiębiorcy (projekt ustawy nie przewiduje żadnych ram czasowych do przeprowadzenia procedury i realizacji prac). Projekt planu poprawy stanu środowiska powinien uwzględniać wydane dla wielkoobszarowego terenu zdegradowanego decyzje remediacyjne, rekultywacyjne czy nakazujące usunięcie odpadów co do wykonania których podmiot zobowiązany się nie uchyla. Niezrozumiałym jest z jakiego powodu, w przypadkach, kiedy aktualnie władający nieruchomością z własnej inicjatywy dokonuje działań mających na celu poprawę stanu środowiska tj. wykonuje badania, wnioskuję o wydanie stosownych decyzji administracyjnych na usunięcie zanieczyszczeń czy odpadów działania te mają być przejmowane/zajmowane przez organy gminy, a decyzje uzyskane przez podmiot we wskazanym zakresie - uchylane.</p> <p>Kolejno, definicję wielkoobszarowego terenu zdegradowanego należy uznać za nieprecyzyjną i dające ogromne pole do nadinterpretacji:</p> <p>Art. 2 pkt 6 Projektu: wielkoobszarowym terenie zdegradowanym - rozumie się przez to teren o powierzchni przynajmniej 10 ha, na którym stwierdzono istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska wynikające z obecności na tym terenie lub na części tego terenu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych;</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
11.	Art. 2 pkt 7	GDOŚ	<p>W art. 2 pkt 7 projektu ustawy proponuje się ujednoczenie terminologii z innymi przepisami prawa z zakresu szeroko pojętej gałęzi prawa, jaką jest prawo ochrony środowiska – poprzez zastąpienie pojęcia „władającego nieruchomością” pojęciem „władający powierzchnią ziemi”. Termin ten</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona.</p> <p>W projekcie celowo rozróżniono pojęcie</p>

			odnosi się do właściciela nieruchomości lub innego władającego ujawnionego w ewidencji gruntów i budynków i został zdefiniowany w art. 3 pkt 44 POŚ.	władającego powierzchnią ziemi od władającego nieruchomością, na której znajduje się wielkoobszarowy teren zdegradowany, gdyż cel wskazania władającego jest w tym przypadku inny i będzie miał wpływ na prowadzony proces wywłaszczeń.
12.	Art. 2 pkt 7	Wojewoda Mazowiecki	projekt ustawy wielokrotnie posługuje się pojęciem władający nieruchomością, m.in. w przepisach dotyczących wywłaszczenia nieruchomości oraz przyznania prawa do odszkodowania za nieruchomość wywłączoną. Należy zastanowić się nad prawidłowością takiego rozwiązania, bowiem pojęcie wydaje się zbyt szerokie. Władającym nieruchomością może być np. posiadacz nieruchomości, który nie ma do niej żadnego tytułu prawnego. Niewłaściwe jest w takim wypadku mówienie o wywłaszczeniu posiadacza, jak również problematyczna będzie kwestia ustalenia odszkodowania dla osoby, która nie ma żadnego tytułu do nieruchomości. Sugeruję zmianę poprzez wskazanie, że wszelkie te kwestie dotyczą właściciela nieruchomości oraz osób, którym przysługują inne prawa do nieruchomości;	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
13.	Art. 2 pkt 9	PIGO	art. 2 pkt 9 Projektu: istotnym zagrożeniu dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska - rozumie się przez to występowanie emisji, w rozumieniu art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, której wpływ na stan środowiska, w rozumieniu art. 3 pkt 39 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, został przynajmniej częściowo potwierdzony badaniami lub wynika z dostępnych dokumentów; art. 3 pkt 4 POŚ: emisji - rozumie się przez to wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi: a) substancje, b) energie, takie jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne Z przywołanych powyżej definicji wynika, że wystąpienie jakiegokolwiek emisji powinno być traktowane jako istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska i staje się jedną z przesłanek do uznania danego terenu za wielkoobszarowy teren zdegradowany. Należy bezwzględnie doprecyzować, kiedy emisja może zostać uznana za istotne zagrożenie dla zdrowia lub stanu środowiska przez np. wskazanie jakichś wartości progowych, gdyż oczywistym jest, że nie każda emisja będzie stanowiła istotne zagrożenie	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
14.	Art. 2 pkt 9	Urząd Miasta Zgierza	b) rozpoznanie istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub środowiska ze strony emisji i jej wpływu na stan środowiska przynajmniej częściowo potwierdzonego badaniami. Ze względu na brak podania w projekcie ustawy mierników do rozpoznania istotnego zagrożenia, o którym mowa wyżej, warunek powyższy jest niedookreślony, co powodować będzie rozbieżności w interpretacji jego spełnienia;	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
15.	Art. 2 pkt 9	Stowarzyszenie Instytut	Brak definicji zanieczyszczenia wód powierzchniowych będących integralną częścią terenu zdegradowanego.	Uwaga została uwzględniona.

		Remediacji Terenów Zanieczyszczonych	<p>Dodanie definicji zanieczyszczenia wody w pkt. 9). Obecny pkt. 9) zmienić na pkt 10). Brzmienie proponowanego pkt. 9): „zanieczyszczeniu wody – rozumie się przez to zanieczyszczenie wody w wyniku prowadzonej działalności przemysłowej prowadzące do przekroczenia wartości granicznej wskaźników jakości wód dla odpowiedniej klasy wód. Sposób klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych określa Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych” Wody powierzchniowe (osadniki, zbiorniki poflotacyjne, stawy) mogły stanowić nielegalne składowiska odpadów, w tym odpadów przemysłowych, ścieków oraz innych substancji będących produktem działalności przemysłowej na terenie zdegradowanym. Wody podziemne mogły być zanieczyszczone nielegalnymi zrzutami odpadów ciekłych do gruntu lub substancjami pochodzącymi z awarii układów i instalacji przemysłowych. W sytuacji pionowej migracji płynnych substancji niebezpiecznych do gruntu, zanieczyszczony zostaje grunt oraz woda gruntowa znajdująca się na terenie zdegradowanym. Zasadnym wydaje się zatem aby zanieczyszczenie usuwać zarówno z gruntu jak również wód powierzchniowych i wód podziemnych. Nieoczyszczone wody mogą stać się źródłem wtórnego zanieczyszczenia gruntów w wyniku naturalnego przepływu wód podziemnych oraz wahań zwierciadła wód podziemnych i wód powierzchniowych, powodując przemieszczanie zanieczyszczeń znajdujących się w tychże wodach. Dodatkowo, w art. 6 ust. 2 pkt. 3 ustawa zakłada wykonanie badania zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych w ramach oceny stanu środowiska, sugerując, że one również podlegają pod działania remediacyjne lub rekultywacyjne.</p>	Wprowadzono.
16.	Art. 3	Prezydent Miasta Zgierza	<p>Wątpliwości budzi brzmienie art. 3. Jest tu potrzeba doprecyzowania, czy umieszczenie zgierskich obiektów na wskazanej w załączniku do ustawy liście rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych wyłącza potrzebę ich weryfikowania pod kątem spełnienia uwarunkowań art. 2 i wyłącza spod dyrektywy art. 3 ust. 2, i czy Zgierskie; rozpoznane wg brzmienia art. 3 ust. 1 wielkoobszarowe tereny zdegradowane będą wpisane do prowadzonej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych (art. 3 ust. 7), skąd i przez kogo zorganizowane zostaną dane, o których mowa w art. 3 ust. 9? Celowym będzie ustawowe wskazanie uprawnień do nieodpłatnego pozyskania przez wskazane w projekcie „właściwe organy” tj. wójta, burmistrza, prezydenta miasta, danych z ewidencji gruntów i budynków o nieruchomościach i ich właścicielach.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona poprzez uwzględnienie rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych w planowanej ewidencji, a także dodanie uprawnień do pozyskiwania danych z ewidencji gruntów i budynków.</p> <p>Wprowadzono.</p>
17.	Art. 3 ust. 1 oraz art. 7 ust. 5 pkt 4	Wojewoda Śląski	<p>Decyzją z dnia 8 czerwca 2022 r. Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry nałożył na Skarb Państwa — Wojewodę Śląskiego obowiązek usunięcia odpadów w ilości 478,7 tys. Mg, zalegających na działkach nr 254/38, 3302/38 oraz 33303/38, stanowiących zwałowisko nr 1 po zlikwidowanych Zakładach Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach (kopia decyzji w załączeniu). Na mocy przepisu art. 3 ust. 1 projektowanej ustawy, tereny Zakładów znajdują się na liście</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>

		<p>rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, dla których jest konieczne podjęcie działań związanych z poprawą stanu środowiska. Skarb Państwa - Wojewoda Śląski złożył odwołanie od ww. decyzji, kwestionując przede wszystkim następstwo prawne po zlikwidowanych Zakładach w postaci przejścia na Skarb Państwa posiadania odpadów. Trudno jednakże przewidzieć wynik złożonych środków odwoławczych lub ewentualnych postępowań sądowo — administracyjnych, przy czym należy zauważyć, iż całość postępowania odwoławczego i skargowego może toczyć się przez kilka lat.</p> <p>Tymczasem, zgodnie z art. 7 ust. 5 pkt 4 projektowanej ustawy właściwy organ do wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym załącza wykaz decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska dotyczących obszaru stanowiącego obecnie wielkoobszarowy teren zdegradowany lub jego część, których uchylenie w całości lub w części jest konieczne do wykonania projektu, zwłaszcza z uwagi na brak możliwości egzekucji wykonania tych decyzji albo ich sprzeczności z projektem, w tym w szczególności decyzji o usunięciu odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania wydanej na podstawie art. 26 lub art. 26a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Tym samym w wypadku, w którym zobowiązanym do usunięcia odpadów będzie podmiot publiczny - Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, właściwy organ nie będzie zobligowany do wskazania jako podlegającej uchyleniu np. decyzji o usunięciu odpadów, a tym samym usunięcie tych odpadów nie będzie wykonane w trybie przepisów procedowanej ustawy i przy użyciu środków, o których mowa w art. 19 ust. 2 projektowanej ustawy. Biorąc pod uwagę dotychczasową współpracę z organami jednostek samorządu terytorialnego w sprawie terenów po Zakładach Chemicznych Tarnowskie Góry w Tarnowskich Górach, właściwy burmistrz i starosta mogą nie być zainteresowani usunięciem odpadów w trybie i przy wykorzystaniu środków wskazanych w art. 19 ust. 2 ustawy, cedując ten obowiązek całkowicie na Skarb Państwa na mocy decyzji nakładającej obowiązek usunięcia odpadów. Warto przy tym zaznaczyć, iż koszt ich usunięcia, w przypadku rzeczonych Zakładów, może przekraczać kwotę 100 mln zł.</p> <p>W związku z powyższym proponuję, aby w projektowanej ustawie zawrzeć przepis, na mocy którego z dniem wejścia w życie ustawy, tracą moc decyzje administracyjne z zakresu ochrony środowiska dotyczące terenów, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy, w których zobowiązanym jest Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego.</p> <p>W przypadku nieuwzględnienia zmiany w powyższym zakresie, proponuję zmianę art. 7 ust. 5 pkt 4 procedowanej ustawy poprzez nadanie mu brzmienia: „wykaz podlegających obligatoryjnemu uchyleniu decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska dotyczących obszaru stanowiącego obecnie wielkoobszarowy teren zdegradowany lub jego część, w których zobowiązanym jest Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, albo których uchylenie w całości lub w części jest konieczne do wykonania projektu, zwłaszcza z uwagi na brak możliwości egzekucji wykonania tych decyzji albo ich sprzeczności z projektem, w tym w szczególności:”.</p>	
--	--	---	--

18.	Art. 3 ust. 2	NFOŚiGW	W art. 3 w ust. 2: 1) wyrazy „art. 3 pkt 4” należy zastąpić wyrazami „art. 3 pkt 40”; 2) skrót ustawy – Prawo ochrony środowiska powinien zostać użyty przy pierwszym przywołaniu ustawy, tj. w art. 2 pkt 1 lit. b.	Ad. 1. Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono. Ad. 2. Wyjaśnienie. Zgodnie z aktualnymi zasadami techniki legislacyjnej nie należy wprowadzać skrótów w definicjach.
19.	Art. 3 ust. 2	GDOŚ	W art. 3 ust. 2 ustawy projektowanej, w którym wskazano właściwość dla regionalnego dyrektora ochrony środowiska w zakresie terenów zamkniętych, błędnie odniesiono się do art. 3 pkt 4 POŚ, ponieważ teren zamknięty zdefiniowany jest w art. 3 pkt. 40 POŚ.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
20.	Art. 3 ust. 2	GDOŚ	Ponadto należy zwrócić uwagę na to, że właściwość regionalnego dyrektora ochrony środowiska zgodnie z POŚ dotyczy terenów zamkniętych ustalonych przez Ministra Obrony Narodowej (art. 378 POŚ). Ustawa o odpadach w tym zakresie także zostanie zmieniona projektowaną ustawą o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie oraz niektórych innych ustaw. Należy w związku z tym zauważyć, że projektowana ustawa (art. 3 ust 2 i art. 5 ust. 2 pkt 1) nie zapewni spójności przepisów prawa (systemowa zgodność przepisów), jak również mogą się pojawić ewentualne sprzeczności w przepisach. Przedmiotowy projekt powinien przewidywać kompetencje regionalnego dyrektora ochrony środowiska do prowadzenia działań dotyczących wielkoobszarowych terenów zdegradowanych jedynie na terenach zamkniętych ustalonych przez Ministra Obrony Narodowej. Takie rozwiązanie zapewni systemową spójność przepisów regulujących ochronę środowiska. Dodatkowo należy wskazać, że w takim brzmieniu ustawy dojdzie do sytuacji, że regionalny dyrektor ochrony środowiska będzie organem właściwym do prowadzenia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych oraz organem uzgadniającym projekt decyzji i opiniującym ocenę wykonania planu poprawy stanu środowiska.	Wyjaśnienie. MKiŚ podtrzymuje potrzebę wskazania regionalnego dyrektora ochrony środowiska, jako organu do wszystkich terenów zamkniętych. Należy zauważyć, że jest to autonomiczne rozwiązanie na potrzeby projektowanej ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, która z uwagi na charakter specustawy zawiera szereg różnic w stosunku do przepisów ogólnie obowiązujących.
21.	Art. 3	WIOŚ Warszawa	Art. 3 ust. 3 i 4 projektowanej ustawy przewiduje kompetencje dla Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska. Zauważam, że kompetencje przewidziane w art. 3 ust. 3 mają charakter obligatoryjny, natomiast określone w art. 3 ust. 4 charakter fakultatywny. Kompetencje przewidziane w obu przepisach w części pokrywają się, co oznacza wewnętrzną sprzeczność tworzonego przepisu, gdyż nie będzie wiadomo kiedy weryfikacja jest obowiązkowa, a kiedy fakultatywna. Dotyczy to przepisów przywołanych w art. 3 ust. 3, tj. „ust. 9 pkt 6 lit. b-c oraz h-j” oraz w ust. 4 pkt 2, tj. „ust. 9 pkt 6 lit. a-h”, a także pkt 4 tj. „ust. 9 pkt 6 lit. i”.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
22.	Art. 3 ust. 3 i 4	WIOŚ w Katowicach	Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 3 i 4 projektu ustawy na wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska nałożono nowe zadania w zakresie weryfikacji informacji o zidentyfikowanych odpowiednio na terenie gminy albo na terenie zamkniętym dotychczas nierozpoznanych wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Wprowadzono obowiązek weryfikacji nałożono tylko w ust. 3 wskazanego przepisu, natomiast w ust. 4 możliwość weryfikacji, niemniej jednak są to nowe dodatkowe zadania dla wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska. Jeśli chodzi o weryfikację przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska informacji w zakresie budowy geologicznej i hydrologicznej wielkoobszarowego terenu zdegradowanego (art. 3 ust. 9 pkt 6 lit i projektu ustawy) - wojewódzki inspektor ochrony środowiska nie ma takiej możliwości, gdyż nie	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono. Przepis poprawiono pod względem legislacyjnym, aby nie było wątpliwości, które informacje muszą być weryfikowane obligatoryjnie, a które fakultatywnie. Weryfikacja informacji geologicznych ma

			należy to do zadań inspekcji, a co za tym idzie inspekcja nie ma ekspertów w tych dziedzinach.	charakter fakultatywny. Wprowadzono również przepis, na podstawie którego WIOŚ może żądać odpowiednich informacji od Państwowego Instytutu Geologicznego - PIB.
23.	Art. 3 ust. 4	GDOŚ	<p>W art. 3 ust. 4 ustawy projektowanej wskazano, iż wojewódzki inspektor ochrony środowiska może żądać danych od Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska takich jak: zasoby środowiska, w szczególności wody powierzchniowe, wody podziemne, gleba i ziemia oraz powietrze, na które oddziałuje składowisko historycznych odpadów przemysłowych lub miejsce gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, o ile takie informacje są dostępne i zostały potwierdzone badaniami; oddziaływaniu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych na zdrowie ludzi, o ile takie informacje są dostępne i zostały potwierdzone badaniami albo możliwym oddziaływaniu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych na zdrowie ludzi, wynikającym z bliskiej odległości od gruntów uprawnych, ogrodów, parków, placów zabaw, terenów sportowych, budynków mieszkalnych i użytkowych, zasobów wody pitnej i ujęć wód oraz o formach ochrony przyrody, na które oddziałuje składowisko historycznych odpadów przemysłowych lub miejsce gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych.</p> <p>Zadania Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska wymienione są w art. 127 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W świetle tych zadań należy zwrócić uwagę, że GDOŚ nie posiada informacji o oddziaływaniu składowisk historycznych odpadów przemysłowych lub miejsc gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych na zasoby środowiska i zdrowie ludzi ani tym bardziej badań w tym zakresie. GDOŚ prowadzi rejestr historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz rejestr szkód w środowisku, w którym mogą być informacje przydatne przy identyfikacji wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, jednakże zgodnie z art. 101c ust. 10 POŚ oraz art. 26a ust. 5 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187) bezpośredni dostęp do wszystkich danych zawartych w rejestrze posiadają za pośrednictwem systemu teleinformatycznego organy ochrony środowiska oraz organy Inspekcji Ochrony Środowiska. Wobec tego projektowany przepis nie jest zasadny, a w zakresie informacji jakie GDOŚ faktycznie posiada stanowić będzie superfluum ustawowe, ponieważ zarówno WIOŚ jak i GIOŚ mają dostęp do ww. rejestrów.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
24.	Art. 3 ust. 7	Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	<p>Ewidencjonowanie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych.</p> <p>Zgodnie z projektem Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi ewidencję takich terenów, a jednocześnie lista rozpoznanych wielkoobszarowych terenów stanowi załącznik do Projektu ustawy. Takie rozwiązanie spowoduje, że dodanie nowego terenu do wyżej wskazanej listy jest zmianą załącznika do ustawy, czyli zmianą ustawy, która wymaga prac legislacyjnych i osiągnięcia wymaganej większości w Sejmie. ARP oddaje pod rozwagę zmianę przepisu w taki</p>	Uwaga została częściowo uwzględniona w zakresie objęcia ewidencją również rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych.

			<p>sposób, aby minister właściwy ds. klimatu ustalał listę w drodze rozporządzenia i aktualizował ją wydając kolejne rozporządzenia, co nie spowoduje utraty waloru delegacji ustawowej. Dodatkowo rozważyć można zastrzeżenie, że lista wydana w drodze rozporządzenia może być aktualizowana o tereny będące w ewidencji, o której mowa w art. 3 ust. 7 Projektu ustawy, co spowodowałoby, że lista wielkoobszarowych terenów zdegradowanych oraz ewidencja byłyby wobec siebie komplementarne.</p> <p>Jednocześnie uprzejmie informuję, że zgodnie z treścią pisma wskazanego na wstępie, przesłałam niniejsze wystąpienie ARP w sprawie również w formacie edytowalnym na wskazane w piśmie adresy poczty elektronicznej.</p>	<p>Jeśli chodzi o wskazywanie wybranych wtz w załączniku do ustawy, a nie w rozporządzeniu, należy wyjaśnić, że rozwiązanie to jest celowe, gdyż rozporządzenie nie powinno wpływać na zakres stosowania ustawy.</p> <p>Wprowadzono.</p>
25.	Art. 3 ust. 7	GDOS	<p>Odnośnie do ewidencji, w art. 3 ust. 7 ustawy projektowanej wskazano, iż Główny Inspektor Ochrony Środowiska sporządza ewidencję wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w których zamieszcza dane dotychczas nierozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych zawarte w informacjach przekazanych przez właściwe organy. Powyższy przepis oznacza, iż w ewidencji nie będą gromadzone oraz aktualizowane dane o terenach wskazanych w załączniku do ustawy. W opinii tut. Organu zasadnym jest rozszerzenie zakresu prowadzonego rejestru, przez dalsze przechowywanie w nim informacji o terenach wpisanych do załącznika oraz ich aktualizacji poprzez dodawanie danych o wydanych na podstawie ustawy projektowanej decyzjach oraz statusie wykonania projektu poprawy stanu środowiska.</p>	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona w zakresie objęcia ewidencją również rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych.</p> <p>Jeżeli chodzi o aktualizację danych w ewidencji, należy wyjaśnić, że nie jest celem ewidencji monitorowanie postępu prac dotyczących poprawy stanu środowiska na tych terenach, a jedynie gromadzenie informacji o tych terenach, w celu ewentualnego rozszerzenia załącznika do ustawy.</p> <p>Monitorowanie prac będzie się odbywało na podstawie informacji pozyskiwanych bezpośrednio od właściwych organów oraz starostów wydających decyzje w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.</p> <p>Wprowadzono.</p>
26.	Art. 3 ust. 7	GDOS	<p>Ponadto, dla ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych nie wskazano jakie organy administracji publicznej, w jaki sposób oraz w jakim zakresie będą miały prawo dostępu do zgromadzonych w niej danych. W ustawie projektowanej nie jest sprecyzowane w jakiej formie ewidencja ta ma być prowadzona. Jeśli ma być prowadzona w formie elektronicznej, to być może wszystkie organy ochrony środowiska powinny mieć możliwość wglądu w ten rejestr. W szczególności z uwagi na fakt, że dla terenów tych mają nie być wydawane poszczególne decyzje w zakresie poprawy stanu środowiska (art. 13 ustawy projektowanej), a wgląd w rejestr dawałby już pewien pogląd, czy teren ten może będzie objęty zakresem projektu poprawy stanu środowiska.</p>	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona.</p> <p>Planowana ewidencja ma być prowadzona w postaci bazy danych zapisanej na informatycznych nośnikach danych, a zatem dostęp do niej będzie możliwy jedynie na wniosek. Wprowadzono również stosowne zmiany dotyczące udostępniania informacji z zakresu planowanej ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o</p>

				<p>udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r. poz. 1029, 1260, 1261, 1783, 1846).</p> <p>Wprowadzono.</p>
27.	Art. 3 ust. 9 pkt 6 lit. c i lit. e	Urząd Miasta Zgierza	<p>Rozpoznanie ilości nagromadzonych odpadów, kodów odpadów zgodnie z przepisami ustawy o odpadach w lub w formie opisu, sposobie składowania (art. 3 ust. 9 lit. e), emisji do gleby, ziemi i powietrza. Wiąże się to z potrzebą ingerencji w przyrodę w celu pobrania prób do badania, co chociażby ze względu na poziom zalegania odpadów i niewiadome ich rozmieszczenie może być niebezpieczne lub niemożliwe do zidentyfikowania, szczególnie w przypadku obiektów historycznych tj. tzw. wysypiska za Bzurą, a dane jakimi dysponuje WIOŚ w Łodzi (badania wody z kilku piezometrów) są niewystarczające.</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Projektowany przepis art. 3 ust. 9 pkt 6 lit. c umożliwi zapisanie informacji o rodzajach odpadów w sposób ogólny, w postaci opisu, gdy nie jest możliwe podanie kodów odpadów. Ewidencja prowadzona przez GIOŚ ma charakter pomocniczy i orientacyjny, niemniej jednak wszystkie posiadane informacje, w tym w zakresie rodzajów odpadów powinny się w niej znaleźć. Oczywiście dopiero kompleksowa ocena stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym pozwoli na szczegółowe badania terenowe.</p>
28.	Art. 3 ust. 9 pkt 6 lit. k i lit. m	PIGO	<p>Zgodnie z art. 3 ust 9 pkt 6 lit k) i m) w ewidencji, o której mowa w ust. 7 (Główny Inspektor Ochrony Środowiska sporządza ewidencję wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w której zamieszcza dane dotyczących nierozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych zawarte w informacjach przekazanych na podstawie ust. 5 lub 6.), gromadzi się dane o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych w zakresie, w jakim zostały przekazane na podstawie ust. 5 lub 6 występujących na danym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym składowiskach historycznych odpadów przemysłowych oraz miejscach gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, w tym odrębnie dla każdego składowiska lub miejsca informacje o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasobach środowiska, w szczególności o wodach powierzchniowych, wodach podziemnych, glebie i ziemi oraz powietrzu, na które oddziałuje składowisko historycznych odpadów przemysłowych lub miejsce gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, o ile takie informacje są dostępne i zostały potwierdzone badaniami, - oddziaływaniu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych na zdrowie ludzi, o ile takie informacje są dostępne i zostały potwierdzone badaniami albo możliwym oddziaływaniu składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych na zdrowie ludzi, wynikającym z bliskiej odległości od gruntów uprawnych, ogrodów, parków, placów zabaw, terenów sportowych, budynków mieszkalnych i użytkowych, zasobów wody pitnej i ujęć wody. 	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona.</p> <p>W ewidencji gromadzi się informacje o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, które zostały zdefiniowane w art. 2 pkt 6.</p> <p>Przepis ten wskazuje jednoznacznie, że wielkoobszarowym terenem zdegradowanym nie będzie miejsce gromadzenia odpadów, które nie wykazuje istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Natomiast zawarta w art. 2 pkt 9 definicja istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska została doprecyzowana, zapobiegając niezasadnemu umieszczaniu w ewidencji obiektów, które nie oddziałują na środowisko w sposób negatywny.</p> <p>Wprowadzono.</p>

			Mając na uwadze powyższe tj. brak badań potwierdzających negatywny wpływ składowanych czy gromadzonych odpadów na poszczególne komponenty środowiska oraz zdrowie ludzi pojawia się pytanie, na jakiej podstawie dany teren zostaje uznany za wielkoobszarowy teren zdegradowany. Samo zdeponowanie historycznych odpadów przemysłowych nie jest wystarczającą przesłanką do uznania terenu za wielkopowierzchniowy obszar zdegradowany, druga przesłanką jest stwierdzenie istnienia zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska.	
29.	Art. 3 ust. 10 i 11	Stowarzyszenie Instytut Remediacji Terenów Zanieczyszczonych	Zbyt rzadka częstotliwość aktualizacji ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych. Nowe brzmienie Art. 3 ust. 10: „Główny Inspektor Ochrony Środowiska aktualizuje ewidencję raz w roku.” Nowe brzemienie Art. 3 ust. 11: „Główny Inspektor Ochrony Środowiska przygotowuje i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw klimatu, raz na rok, w terminie do końca lutego, zbiorczy wyciąg z ewidencji zawierający wskazanie wpisanych do ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych z podziałem na województwa wraz z podaniem dla każdego z tych terenów odrębnie danych, o których mowa w ust. 9.” Uwzględniając sposób prowadzonej działalności na obszarach przemysłowych, substancje zanieczyszczające mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi oraz pogorszenie stanu środowiska. Co więcej, migracja zanieczyszczeń w środowisku gruntowo-wodnym powoduje ich rozprzestrzenienie, zwiększenie powierzchni zanieczyszczonych a co za tym idzie, wzrost kosztów oczyszczania terenu zdegradowanego. Zasadnym jest podjęcie wszelkich możliwych działań aby ewidencję uzupełniać możliwie często a działania remediacyjne oraz rekultywacyjne podejmować jak najszybciej.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
30.	Art. 3 ust. 3 i 4	Wojewoda Mazowiecki	art. 3 ust. 3 i 4 projektowanej ustawy przewiduje kompetencje dla Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska. Należy zwrócić uwagę, że kompetencje przewidziane w art. 3 ust. 3 mają charakter obligatoryjny natomiast określone w art. 3 ust. 4 charakter fakultatywny. Kompetencje przewidziane w obu przepisach w części pokrywają się, co oznacza wewnętrzną sprzeczność tworzonego przepisu, gdyż nie będzie wiadomo, kiedy weryfikacja będzie obowiązkowa, a kiedy fakultatywna. Dotyczy to przepisów w art. ust. 3 tj. „ust. 9 pkt 6 lit. b-c oraz h-j”, w ust. 4 pkt 2 tj. „ust. 9 pkt 6 lit. a-h oraz w pkt 4 lit. i”.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
31.	Art. 5	RDOŚ w Katowicach	Łączenie właściwości dwóch (lub więcej) organów (wójt/burmistrz/prezydent miasta i RDOŚ) na tym samym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym może przyczynić się do nieosiągnięcia zakładanego efektu ekologicznego (dwa lub więcej rozbieżnych planów poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wraz z nieprzystającymi do siebie harmonogramami ich wykonania). Ponadto wydaje się to również nieuzasadnione w zakresie finansowym.	Uwaga została częściowo uwzględniona. Wskazanie organu właściwego do terenów zamkniętych wydaje się konieczne. W art. 8 ust. 4 dokonano zmiany, wskazującej, że w przypadku terenów zamkniętych, gdy właściwym organem jest regionalny dyrektor ochrony środowiska decyzję w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wydaje się po uzgodnieniu projektu decyzji z

				wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta, obowiązany do wykonania poprawy stanu środowiska na pozostałej części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego.
32.	Art. 5 ust. 1	Prezydent Miasta Bydgoszczy	<p>Nieakceptowalne i niezrozumiałe jest wskazanie wójta, burmistrza i prezydenta miasta, jako podmiotu odpowiedzialnego za poprawę stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w tym dokonanie kompleksowej oceny tego terenu oraz zobowiązanie do zapewnienia funkcjonowania instalacji i urządzeń ochrony środowiska, które powstały w związku z wykonywaniem projektu.</p> <p>Niewłaściwe jest również wskazanie starosty jako organu pełniącego funkcję regulatora, nakazującego przeprowadzenie gminie działań.</p> <p>Jak już wcześniej podnosiłem, także poprzez moich przedstawicieli na posiedzeniach Zespołu ds. Terenów Zdegradowanych przy MKiŚ, zarządzanie remediacją obszaru byłych Zakładów Chemicznych ZACHEM w Bydgoszczy przekracza możliwości (organizacyjne i finansowe) samorządu gminy. Niemożliwe jest przejęcie zadań wskazanych w projekcie ustawy jako zadań własnych zwłaszcza, że są to zadania wymagające znaczących nakładów na przestrzeni wielu lat. Należy podkreślić, że Zakłady Chemiczne ZACHEM zawsze były przedsiębiorstwem państwowym, a gmina nie była ich organem założycielskim ani współnikiem spółki powstałej z ich przekształcenia. Biorąc pod uwagę ogromną dysproporcję w powierzchni czterech obszarów wskazanych w projekcie ustawy, w odniesieniu do dostępnych środków finansowych i czasu potrzebnego na realizację działań poprawiających stan środowiska, konieczne wydaje się wyodrębnienie z projektu ustawy obszaru byłych Z.Ch. ZACHEM i stworzenie dla tego obszaru odrębnej ustawy specjalnej.</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Zdaniem MKiŚ nie jest zasadne wydzielenie zagrożenia dla środowiska spowodowanego przez Zakłady Chemiczne „Zachem” jako problemu odrębnego od pozostałych zagrożeń występujących w miejscach o podobnym charakterze. Ponadto wpisanie tego terenu do załącznika do ustawy daje niepowtarzalną szansę skorzystania z nadarzającej się okazji, tj. otrzymania dofinansowania z Krajowego Planu Odbudowy oraz programu FEnIKS, Należy przy tym również zwrócić uwagę, że konstrukcja przepisów nie obciąża samorządu, gdyż obowiązki dotyczące wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska i planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym są uzależnione od dostępności środków i otrzymania wsparcia z dostępnych środków UE. Zgodnie z projektowanymi przepisami samorząd ma otrzymać również wsparcie merytoryczne instytutów naukowych na etapie prowadzenia badań i opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska oraz innych organów administracji, opiniujących projekt decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska.</p>
33.	Art. 5	Prezydent Miasta Bydgoszczy	<p>Organ gminy nie jest przygotowany do prowadzenia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Obecnie obowiązujące przepisy dotyczące zanieczyszczeń powierzchni ziemi, uregulowane zarówno w ustawie Prawo ochrony środowiska, jak i ustawie o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie wskazują regionalnego dyrektora ochrony środowiska jako organ odpowiedzialny za uzgadnianie warunków prowadzonych działań, jak również za ich prowadzenie w określonych przepisami sytuacjach. Organ gromadzi zespoły wyspecjalizowanej kadry, posiadającej doświadczenie w podejmowaniu działań objętych projektowaną ustawą. W przypadku terenu po byłych Z.Ch. ZACHEM, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy już takie działania podejmuje. Realizuje projekt,</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona.</p> <p>Działania podejmowane przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na terenie byłego „Zachemu” są ograniczone do ochrony powierzchni ziemi i jej remediacji oraz zapobieganiu szkodzie w środowisku w wodach gruntowych. Natomiast poprawa stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ma charakter kompleksowy i</p>

			<p>którego celem jest remediacja środowiska gruntowo-wodnego części obszaru byłych Z.Ch. ZACHEM, w rejonie kompleksu składowisk „Zielona” oraz sukcesywnie bada pozostałe tereny, na których zanieczyszczenie powierzchni ziemi jest spodziewane. Z powyższych powodów w pełni jest uzasadnione zaangażowanie RDOŚ w realizację działań podejmowanych w celu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, w tym także w „prace badawczo-koncepcyjne”. Starostwa powiatowe nie są przygotowane organizacyjnie i osobowo do odpowiedzialnego pełnienia funkcji administracyjnych w złożonych procesach poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Należy zauważyć, iż Z.Ch. ZACHEM prowadziły działalność gospodarczą zaliczaną, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, do przedsięwzięć zawsze mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których organem właściwym w zakresie wydawania decyzji dotyczących gospodarki odpadami był wojewoda, a po zmianach kompetencyjnych marszałek województwa. Funkcję kontrolną posiadał wojewódzki inspektorat ochrony środowiska. Nadmieniam, iż Z.Ch. ZACHEM działały na podstawie pozwolenia zintegrowanego wydanego przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego, a następnie przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego. To te organy posiadają pełną wiedzę w zakresie prowadzonej produkcji, używanych materiałów, wytwarzanych odpadów, sposobów ich magazynowania i dalszego zagospodarowania, składowisk odpadów, prowadzonego na terenie zakładu monitoringu środowiska i jego wyników. Organ gminy, jak również starosty nigdy nie posiadał kompetencji do prowadzenia nadzoru nad prowadzoną działalnością. Dodatkowo, to wojewoda prowadził proces w sprawie wykreślenia Z.Ch. ZACHEM z „Listy 80”, w trakcie którego ustalone były zadania do realizacji przez zakład a następnie dokonywał weryfikacji ich efektów.</p> <p>Wprowadzenie w projekcie ustawy kompetencji dla regionalnego dyrektora ochrony środowiska na terenie zamkniętym, jakim w przypadku byłych Z.Ch. ZACHEM jest położony centralnie obszar Zakładów Chemicznych NITRO-CHEM S.A., spowoduje chaos kompetencyjny. Wszelkie działania, z uwagi na migrujące zanieczyszczenia, które nie uznają granic własności, muszą obejmować cały obszar i powinny być prowadzone w sposób skoordynowany. Wskazanie w ustawie dwóch organów regulujących działania: starosty i regionalnego dyrektora ochrony środowiska skutecznie taką koordynację działań uniemożliwi.</p> <p>Ponadto należy zauważyć, iż prowadzone prace legislacyjne dotyczące Prawa geologicznego i górniczego zmierzają do ograniczenia kompetencji starosty w zakresie przyjmowania projektów i dokumentacji geologicznych, czego powodem jest brak pracowników z wiedzą specjalistyczną. Także w ustawie o odpadach zostały wprowadzone zmiany, które część kompetencji należących do starosty przeniosły do marszałka województwa, np. wydawanie zezwoleń na zbieranie odpadów, w przypadku gdy maksymalna łączna masa wszystkich rodzajów odpadów magazynowanych w okresie roku przekracza 3000 Mg.</p>	<p>interdyscyplinarny, obejmując m.in. postępowanie z odpadami będącymi przyczyną zanieczyszczenia.</p> <p>Do poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wskazano organ gminy, gdyż to właśnie gminy na etapie prac Zespołu ds. terenów zdegradowanych wykazywały się największą wiedzą dotyczącą problemów środowiskowych, planistycznych, własności gruntów, prowadzonej aktualnie działalności na danym terenie oraz historii danego terenu. To również gmina ma szanse najlepiej zaproponować preferowany sposób zagospodarowania terenu. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że gminy są również możliwym beneficjentem środków na poziomie krajowym i Unii Europejskiej. Należy także wyjaśnić, że zgodnie z projektem ustawy gmina ma nie pozostawać osamotniona w realizacji zadań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Zgodnie z projektowanymi przepisami samorząd ma otrzymać również wsparcie merytoryczne instytutów naukowych na etapie prowadzenia badań i opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska oraz innych organów administracji, opiniujących projekt decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska.</p>
34.	Art. 5	Prezydent Miasta	Projekt ustawy wskazuje odpowiedzialnym za rozpoznanie, zaprojektowanie, realizację i utrzymanie obiektów, „właściwy organ” tj. wójta, burmistrza, prezydenta miasta, w zakresie	Wyjaśnienie. Jeśli chodzi o wskazanie organu, należy

		<p>Zgierza</p>	<p>prowadzenia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych wskazanych w załączniku do ustawy oraz wykonania lub zlecenia wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska. Powyższe zobowiązanie wskazuje się w sytuacji kiedy zarówno nieruchomości, jak i działania podmiotów w zakresie gospodarki odpadami nigdy nie podlegały właściwości organów gminy. Rozważyć w tej sytuacji należy włączenie choćby do partycypowania w powyższych założeniach organów, które były/są właścicielami nieruchomości, organów do właściwości których należało/należy kształtowanie gospodarki odpadami i nadzorowanie poprawności jej prowadzenia oraz nade wszystko organów regionalnych w kompetencjach których aktualnie leżą zadania z zakresu egzekwowania spraw związanych ze szkodami w środowisku. Za kluczową przesłankę nałożenia na te organy działań w zakresie opracowania poprawy stanu środowiska oraz kompleksowej oceny stanu środowiska należy uznać posiadanie potencjału kadrowego do realizacji powyższych zadań z racji przypisanych tym organom kompetencji.</p> <p>Celowym będzie doprecyzowanie pułapu udziału w realizacji ww. założeń środków gminy. Powyższe wydaje się niezbędne, aby zapewnić gminom obciążonym powyższymi zadaniami możliwość precyzyjnego kalkulowania i utrzymania stabilności w kreowaniu wydatków budżetowych. Niemniej pożądanym byłoby wskazanie konkretnych przesłanek uzasadniających wydatkowanie środków gminy w realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.</p>	<p>wyjaśnić, że w projektowanym art. 8 ust. 4 wyliczono organy uczestniczące w uzgadnianiu decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.</p> <p>Z kolei realizacja przedsięwzięć związanych z badaniem stanu zanieczyszczenia środowiska, a w późniejszym czasie z oczyszczeniem terenów zdegradowanych, stwarzających zagrożenie dla środowiska naturalnego oraz zdrowia lub życia mieszkańców, wynika z realnej potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa dla danej gminy i jej mieszkańców. Z tego względu częściowa partycypacja w kosztach przedsięwzięcia ze strony właściwego organu (w tym gminy) jest w pełni uzasadniona. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że dla ww. rodzaju działań możliwe jest i będzie pozyskanie różnego rodzaju środków zewnętrznych właściwych w obszarze ochrony środowiska (finansowanych z programów krajowych i unijnych). Pułap udziału środków gminy będzie zatem zależny od rodzaju pozyskanych środków zewnętrznych, jak również będzie uzależniony od wyniku badań terenowych przeprowadzonych w pierwszym etapie przedsięwzięcia przy głównym finansowaniu ze środków europejskich (np. program B.3.2.1 KPO). Kluczowe jest, iż podmiot będzie zobowiązany do realizacji inwestycji w przypadku pozyskania finansowania zewnętrznego, co ma na celu minimalizację obciążenia zadaniem jego środków własnych.</p>
<p>35.</p>	<p>Art. 5 i art. 13 w związku z art.8 ust. 4, a</p>	<p>Prezydent Miasta Zgierza</p>	<p>Z analizy projektu ustawy i kreowanych w niej założeń co do dokumentacji w postaci kompleksowej oceny stanu środowiska oraz projektu planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych wraz harmonogramem można zauważyć analogię do występujących już w przepisach prawa: przeglądu ekologicznego, projektu rekultywacji czy działań zapobiegawczych lub naprawczych w zakresie szkód w środowisku. Co więcej projekt ustawy w art. 13 i dalej, przedstawia katalog aktów wyłączonych. Wobec powyższego uzasadnionym wydaje</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Należy zauważyć, że zarówno regionalny dyrektor ochrony środowiska, jak i marszałek województwa zostali wskazani, jako organy uzgadniające treść decyzji w sprawie poprawy</p>

	także art. 20		<p>się przeniesienie ciężaru opracowań lub co najmniej ich uzgadnianie do regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Ponadto wyłączenie starostów i marszałków ze sfery działań związanych zarówno z opracowaniem dokumentacji jak i udziałem w wykonaniu jej założeń wyłącza na rzecz wójtów, burmistrzów, prezydentów miast posiadane przez te organy właściwości oraz kompetencje (do wykonywania działań zarządczych w zakresie własności Skarbu Państwa lub egzekucyjnych w zakresie niewykonanych decyzji).</p> <p>W podobnym kształcie należy odnieść się również do przepisu art. 20 z którego wynika, że ostatecznie to wójt, burmistrz, prezydentów miasta rozliczy roszczenia wobec podmiotów, które były obowiązane do wykonania decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska (wydanych najprawdopodobniej przez marszałka województwa), uchylonych decyzją starosty o poprawie stanu środowiska. Tworzy to swego rodzaju hybrydę, zwalnia organy zobowiązane z wykonania egzekucji i ciężar realizacji przenosi na kolejny najniższego szczebla organ administracji. Powyższe wymaga nie tylko nakładu na realizację, ale i rozbudowania kadry. Nie zrekompensują tego zakładane dochody z opłaty adiacenckiej. W przypadku Zgierza podmiotem zobowiązanym była Eko-Boruta Spółka z o. o. obecnie w likwidacji, a w dodatku z rozeznania wynika, że nie będzie możliwe wyegzekwowanie zwrotu poniesionych kosztów.</p>	<p>stanu środowiska ze starostą, który jest organem właściwym do jej wydania (art. 8 ust. 4).</p> <p>Z kolei, jeśli chodzi o zwrot kosztów przez podmiot obowiązany do wykonania decyzji administracyjnej z zakresu ochrony środowiska uchylonej decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska, zdaniem MKiŚ właściwym organem do egzekucji roszczeń z tego tytułu względem podmiotu powinien pozostać organ właściwy do wykonania poprawy stanu środowiska, gdyż będzie on beneficjentem środków i odpowiedzialnym za wykonanie poprawy stanu środowiska. Wcześniejsze decyzje administracyjne uchylane decyzją w sprawie poprawy stanu środowiska nie mogą być już bowiem przedmiotem egzekucji.</p>
36.	Art. 5 ust. 1	RDOŚ w Katowicach	<p>Nie jest jasne czy lista WTZ, o której mowa w art. 5 ust. 1 jest tożsama z ewidencją, o której mowa w art. 3 ust. 7 i którą będzie aktualizowana co dwa lata (zgodnie z art. 5 ust. 11). Czy minister właściwy ds. klimatu będzie występował o aktualizacje ustawy co 2 lata, jeśli zostaną wskazane kolejne WTZ?</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Przepis art. 5 ust. 1 wyraźnie wskazuje organ właściwy do poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, który został wymieniony w załączniku do ustawy. Natomiast ewidencja prowadzona przez GIOŚ na podstawie art. 3 ust. 7 ma charakter pomocniczy i orientacyjny. Ewidencja ma służyć Ministrowi Klimatu i Środowiska do analizy ewentualnej potrzeby rozszerzenia załącznika do ustawy. W uzasadnieniu i OSR wyjaśniono, że analiza ta będzie obejmowała ocenę dostępności środków finansowych na ochronę środowiska, ocenę stopnia gotowości samorządu oraz przygotowania terenu do podjęcia działań dotyczących poprawy stanu środowiska. W projekcie ustawy wprowadzono zmiany doprecyzowujące, wskazujące na objęcie ewidencją wielkoobszarowych terenów zdegradowanych wymienionych w załączniku do ustawy oraz dotychczas nierozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych.</p>

37.	Art. 5 ust. 2 pkt. 1	RDOŚ w Katowicach	Bardzo lakoniczne uzasadnienie wskazania RDOŚ jako organu właściwego w sprawach wielkoobszarowych terenów zdegradowanych położonych na terenach zamkniętych. W uzasadnieniu do projektu ustawy ograniczono się jedynie do stwierdzenia: „[d]odatkowo, w drodze wyjątku, dla terenów zamkniętych organem właściwym będzie, analogicznie do wielu innych przepisów ochrony środowiska – regionalny dyrektor ochrony środowiska”	Wyjaśnienie. Uzasadnienie wyłączenia wynika z specyfiki terenu zamkniętego, który charakteryzuje się ograniczoną dostępnością. Identyczne rozwiązania znajdują się i w innych ustawach nakładających na organy administracji publicznej zadania z zakresu ochrony środowiska.
38.	Art. 5 ust. 2 pkt 1	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie	Między innymi w art. 5 ust. 2 pkt 1 projektu ustawy wskazano regionalnego dyrektora ochrony środowiska jako organ administracji właściwy w sprawach wykonania działań w zakresie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym znajdującym się na terenie zamkniętym w rozumieniu art. 3 pkt 40 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, ze zm.), dalej jako „ustawa Poś”. Celem zapewnienia spójności przepisów prawa, w tym biorąc pod uwagę projektowaną treść ustawy o zmianie ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie oraz niektórych innych ustaw [w tym ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 699)], należy rozważyć możliwość doprecyzowania przepisów projektu ustawy poprzez wskazanie regionalnego dyrektora ochrony środowiska jako organu właściwego wyłącznie w odniesieniu do terenów zamkniętych ustalonych przez Ministra Obrony Narodowej.	Wyjaśnienie. MKiŚ podtrzymuje potrzebę wskazania regionalnego dyrektora ochrony środowiska, jako organu do wszystkich terenów zamkniętych. Należy zauważyć, że jest to autonomiczne rozwiązanie na potrzeby projektowanej ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, która z uwagi na charakter specustawy zawiera szereg różnic w stosunku do przepisów ogólnie obowiązujących.
39.	Art. 5 ust. 3	IOŚ-BIP	Przeredagowania wymaga art. 5 pkt. 3 ustawy w celu zachowania poprawności gramatycznej zdania.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
40.	Art. 6 oraz art. 7 ust. 1.	Prezydent Miasta Zgierza	Celowym będzie doprecyzowanie brzmienia art. 6 „właściwy organ wykonuje lub zleca wykonanie kompleksowej oceny stanu środowiska”, w zakresie w jakich okolicznościach wykonuje, a w jakich zleca, jak również doprecyzowanie kiedy „ jest możliwe finansowanie tej oceny ze środków , o których mowa w art. 19 ust 2”, a konkretnie ze „środków własnych gminy”(pkt5)?. Tożsame doprecyzowanie winno nastąpić również w odniesieniu do zapisów art. 7 ust.1.	Uwaga została częściowo uwzględniona. Wprowadzono. Zwrot „dostępność środków” odnosi się do zawarcia umowy o dofinansowanie lub innego równoważnego aktu w wyniku pozyskania przez „właściwy organ” środków zewnętrznych na realizację przedsięwzięcia. Co do zasady zakłada się, że środki „właściwego organu” powinny mieć charakter uzupełniający względem środków zewnętrznych w zakresie wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska – w tym zapewnienie wkładu własnego w zakresie ewentualnych kosztów niekwalifikowalnych (np. podatek VAT o ile

				<p>wystąpi , koszty obsługi administracyjnej przedsięwzięcia). Zatem, brzmienie przepisu zmieniono, w taki sposób by obowiązek zależał od objęcia przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu kompleksowej oceny stanu środowiska wsparciem ze środków, o których mowa w art. 16 ust. 2.</p> <p>Natomiast nie wydaje się zasadne doprecyzowanie w przepisach ustawy, kiedy organ ma wykonywać samodzielnie, a kiedy zlecać wykonanie kompleksowej oceny stanu środowiska lub działań związanych z poprawą stanu środowiska. Zdaniem MKiŚ jest zasadne, aby pozostawić w tym zakresie organowi swobodę działania, w zależności od dostępnych pracowników urzędu i ich kompetencji. Prawdopodobnie w większości przypadków działania te będą w większości zlecane wyspecjalizowanym jednostkom w całości lub przynajmniej w części.</p>
41.	Art. 6 ust. 1 i art. 7 ust.2	Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry	<p>Zapisy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 są w mojej ocenie niejasne. Wykonanie lub zlecenie kompleksowej oceny stanu środowiska, jak również obowiązek podjęcia działań związanych z poprawą stanu środowiska warunkowany jest „możliwością finansowania” lub „dostępnością środków” określonych w art. 19 ust. 2. Katalog ten nie obejmuje środków Skarbu Państwa, czyli właściciela zakładów, które swoją działalnością doprowadziły do powstania istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Wśród źródeł finansowania znalazły się środki własne gminy, co rodzi obawy, że znaczna część ciężaru finansowania zadania może zostać przerzucona na gminy. Należałoby wprost określić, że w ramach przyjętych źródeł finansowania pojawią się środki dedykowane na realizację zadań określonych ustawą, co zobowiąże gminy do ich pozyskania i podjęcia prac.</p>	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona</p> <p>Wprowadzono.</p> <p>Zwrot „dostępność środków” odnosi się do zawarcia umowy o dofinansowanie lub innego równoważnego aktu w wyniku pozyskania przez „właściwy organ” środków zewnętrznych na realizację przedsięwzięcia. Co do zasady zakłada się, że środki „właściwego organu” powinny mieć charakter uzupełniający względem środków zewnętrznych w zakresie wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska – w tym zapewnienie wkładu własnego w zakresie ewentualnych kosztów niekwalifikowalnych (np. podatek VAT o ile wystąpi , koszty obsługi administracyjnej przedsięwzięcia). Zatem, brzmienie przepisu</p>

				<p>zmieniono, w taki sposób by obowiązek zależał od objęcia przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu kompleksowej oceny stanu środowiska wsparciem ze środków, o których mowa w art. 16 ust. 2.</p> <p>Źródła finansowania wskazane w art. 19 ust. 2 projektu ustawy zawierają lub będą zawierać środki na cele określone niniejszym projektem ustawy, niemniej jednak ustawodawca nie jest w stanie wprost zabezpieczyć niniejszym projektem ustawy środków na zadania (lokalizacje) w nim ujętych – z uwagi na uwarunkowania niezależne od ustawodawcy. Środki budżetu państwa potencjalnie mogą być ujmowane w poz. 1) oraz poz. 6) art. 19 ust. 2, np. środki z PFR w ramach trwających prac nad rozporządzeniem MFiPR mających zabezpieczyć dla gmin finansowanie bezzwrotne w ramach inwestycji B.3.2.1 KPO. Niemniej jednak nie może to zostać przesądzone w projekcie niniejszej ustawy - z uwagi na trwające prace dotyczące zasad finansowania oraz uregulowania zewnętrzne, niezależne od MKiŚ.</p>
42.	Art. 6 ust. 1	NFOŚiGW	<p>Zgodnie z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze, na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, wskazanym w załączniku do projektowanej ustawy, właściwy organ (wójt, burmistrz albo prezydent miasta albo RDOŚ) jest obowiązany wykonać lub zlecić wykonanie kompleksowej oceny stanu środowiska, jeżeli jest możliwe finansowanie tej oceny ze środków publicznych ze wskazanych źródeł.</p> <p>Nie zostało jednak określone, kto i w jaki sposób decyduje o tym, że jest możliwe finansowanie kompleksowej oceny stanu środowiska ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Funduszu InvestEU, środków własnych gminy lub innych środków pozyskanych przez właściwy organ.</p> <p>2. Zgodnie z art. 6 ust. 1 zdanie drugie, właściwy organ (wójt, burmistrz albo prezydent miasta albo RDOŚ) przystępuje do wykonania lub zlecenia wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska niezwłocznie po powzięciu informacji o dostępności środków publicznych ze wskazanych powyżej źródeł.</p> <p>Czy powzięcie informacji o dostępności środków publicznych powinno stanowić podstawę do przystąpienia do wykonania lub zlecenia wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska? Czy nie powinno to nastąpić dopiero po przekazaniu środków na rachunek JST albo po otrzymaniu przez</p>	<p>Uwaga została uwzględniona</p> <p>Wprowadzono.</p> <p>Zwrot „dostępność środków” odnosi się do zawarcia umowy o dofinansowanie lub innego równoważnego aktu w wyniku pozyskania przez „właściwy organ” środków zewnętrznych na realizację przedsięwzięcia. Co do zasady zakłada się, że środki „właściwego organu” powinny mieć charakter uzupełniający względem środków zewnętrznych w zakresie wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska – w tym zapewnienie wkładu własnego w zakresie ewentualnych kosztów</p>

			JST lub RDOŚ od właściwego dysponenta środków publicznych zapewnienia finansowania z danego źródła?	<p>niekwalifikowalnych (np. podatek VAT o ile wystąpi, koszty obsługi administracyjnej przedsięwzięcia). Zatem, brzmienie przepisu zmieniono, w taki sposób by obowiązek zależał od objęcia przedsięwzięcia polegającego na wykonaniu kompleksowej oceny stanu środowiska wsparciem ze środków, o których mowa w art. 16 ust. 2.</p> <p>Kwestie związane z przepływami finansowymi będą uzależnione od regulacji właściwych dla pozyskanego źródła finansowania inwestycji zgodnie z umową o dofinansowanie (aktem równorzędnym) zawartym z instytucją współfinansującą.</p> <p>Decyzja o przyznaniu finansowania przedsięwzięcia z danego źródła będzie podejmowana zgodnie z właściwymi w jego względzie regulacjami zewnętrznymi, które co do zasady są niezależne od ustawodawcy, wobec czego nie podlegają regulacjom zawartym w niniejszej ustawie, a następuje jedynie odwołanie do konkretnych źródeł wsparcia.</p>
43.	Art. 6 ust 2	GDOŚ	W art. 6 ust. 2 projektowanej ustawy wskazano zamknięty katalog badań obejmujących kompleksową ocenę stanu środowiska. Należy zauważyć, że w zależności od konkretnego przypadku na danym terenie może nie być potrzeby wykonywania wszystkich spośród wymienionych badań (np. badań zanieczyszczenia wód powierzchniowych, jeśli na danym terenie się takie nie znajdują) – w związku z czym rekomenduję się wprowadzenie katalogu otwartego.	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Zdaniem MKiŚ pozostawienie swobody zakresu badań wydaje się pozornie słuszne z uwagi na oszczędność kosztów, jednakże organ samorządu może jednocześnie niezasadnie ograniczać zakres badań, czego należałoby uniknąć w celu zapewnienia właściwej jakości wykonanych prac analitycznych. Zatem określenie ścisłego katalogu badań koniecznych do przeprowadzenia, wydaje się lepszym rozwiązaniem.</p>
44.	Art. 6 ust 2 pkt 5	GDOŚ	Projektowane przepisy w art. 6 ust. 2 pkt 5 nakazują wykonanie „oceny stanu zdrowia ludzi na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym oraz terenach sąsiadujących z tym terenem, o ile na podstawie badań, o których mowa w pkt 1–4 stwierdzono obecność substancji powodujących ryzyko dla zdrowia ludzi”. Nie określono natomiast jak należy taką ocenę przeprowadzić, zgodnie z jakimi przepisami lub wytycznymi. Wydaje się, że w tym zakresie mogą pojawić się praktyczne	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>

			wątpliwości, którym warto zapobiec doprecyzowując treść przepisu.	
45.	Art. 6 ust. 9	Lion Environmental Sp. z o. o.	Art. 6 ust. 9, Art. 11 Projekt wskazuje na możliwość wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska jedynie przez uprawnionego wykonawcę. Powszechnie przyjętą praktyką jest, że realizacja takiej oceny jakości środowiska wykonywana jest przez doświadczonych ekspertów środowiskowych, natomiast dotychczas nie stosowane są jak również nie wydaje się wskazane, aby była konieczność posiadania specjalistycznych uprawnień do takich prac. Jeżeli ustawodawca nie przewiduje takich uprawnień, wnosimy o przeredagowanie treści projektu	Wyjaśnienie. Przepis nie wprowadza obowiązku posiadania uprawnień, nie będą one zatem wymagane, chyba, że są już obecnie wymagane odrębnymi przepisami (przykładowo w zakresie uprawnień geologicznych).
46.	Art. 6 ust. 10	Lion Environmental Sp. z o. o.	Art. 6 ust. 10 Zapis jest niejednoznaczny i pozwala rozumieć, iż badania powinny być prowadzone wyłącznie przez laboratoria. Jeżeli ustawodawca zakłada, że zapis ogranicza się wyłącznie do poboru prób i analiz laboratoryjnych, powinien zostać on odpowiednio zrehabilitowany, aby nie budzić powyższych wątpliwości. W innym wypadku, przyjęta już i powszechnie stosowana praktyka prowadzenia badań jakości środowiska gruntu - wodnego w Polsce zostanie przedmiotową ustawą zaniechana, co nie jest racjonalnym sposobem wykorzystania zasobów, kompetencji i możliwości technicznych ekspertów w danej dziedzinie. Projekt ustawy w takim brzmieniu ogranicza możliwość wykonywania badań wyłącznie do laboratoriów analitycznych, wykluczając tym samym inne podmioty, które się w takich badaniach specjalizują. Obecnie bowiem projektowanie i wykonywanie badań jakości środowiska realizowane jest przez doświadczonych w tym zakresie konsultantów środowiskowych we współpracy z laboratoriami, które wykonują jedynie analizy laboratoryjne i ewentualnie akredytowany pobór prób. Przykładów realizacji prac w Polsce, gdzie to laboratoria pełnią funkcję wykonawcy badań jakości środowiska i odpadów całościowo jest mało, i to nie w tym zakresie laboratoria mają doświadczenie. Podmioty laboratoryjne specjalizują się w metodach analitycznych a nie w projektowaniu miejsc poboru, właściwego badania terenowego przed właściwym opróbowaniem, dezynfekcji sprzętu do poboru oraz innych prac, które mają na celu selekcję odpowiednich prób oraz zachowanie odpowiedniej ich jakości. Wnosimy zatem o zmianę zapisów w tym artykule w takim brzmieniu, aby akredytowane laboratoria posiadające certyfikaty zarządzania jakością wykonywały analizy laboratoryjne, gdzie pobór prób był również akredytowany. Taki zapis otworzy możliwość projektowania i wykonywania badań podmiotom specjalizującym się w tego typu pracach, które nie są laboratoriami	Wyjaśnienie. Przepis został sformułowany w sposób analogiczny do innych, już obowiązujących przepisów ochrony środowiska, przykładowo art. 101e ust. 2 pkt 4 w związku z art. 147a ust. 1 i ust. 1a ustawy – Prawo ochrony środowiska. Badania, w tym pobieranie próbek powinny być wykonywane przez laboratorium akredytowane lub laboratorium posiadające certyfikat systemu zarządzania jakością.
47.	Art. 6 ust. 10	PIGO	Jeśli (zgodnie z uzasadnieniem do projektu) wprowadzenie wymogu, aby badania stanu środowiska wykonywane były przez akredytowane laboratorium jest rozwiązaniem konsekwentnym i spójnym z pozostałymi przepisami ochrony środowiska to proponuje się wprowadzenie w art. 6 ust. 10 projektu, przy określaniu jednostek upoważnionych do wykonywania badań odwołanie do art. 147 ust 1 pkt 1 i ust. 1a ustawy POŚ, analogicznie jak jest to w innych przepisach środowiskowych.	Wyjaśnienie. Uwaga ma charakter legislacyjny. Należy wyjaśnić, że celem sformułowania przepisu w projektowanej ustawie bez odesłania do art. 147a ustawy – Prawo ochrony środowiska jest uniknięcie podwójnego odesłania, gdyż art. 147a odsyła z kolei do ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2021 r. poz. 1344).
48.	Art. 7 ust. 1	RDOŚ w	Wątpliwości budzi art. 7 ust. 1 ustawy wskazujący, że obowiązek podjęcia działań związanych z poprawą stanu środowiska dotyczy wyłącznie WTZ wskazanych w załączniku do ustawy.	Wyjaśnienie. Nie jest możliwe wpisanie do projektu ustawy

		Katowicach	Powinien on dotyczyć wszystkich zidentyfikowanych terenów, o ile będzie możliwe pozyskanie środków na te działania z funduszy innych niż środki własne gminy, na której obszarze znajduje się WTZ. Odrębnie ustawa powinna wskazywać środki, które zostaną przeznaczona na działania związane z poprawą stanu środowiska na terenie 4 pierwszych zidentyfikowanych WTZ, wskazanych w załączniku do ustawy.	obowiązku dla nieznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, gdyż nie jest możliwe opracowanie dla nich oceny skutków regulacji. Ustawa przewiduje mechanizm gromadzenia informacji o dotychczas nierozpoznanych wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, przewidziano również sposób uzupełniania załącznika do ustawy, co opisano w uzasadnieniu i OSR.
49.	Art. 7 ust. 1	Lion Environmental Sp. z o. o.	Art. 7. ust. 1 Zapis „w miarę dostępności środków na ten cel” w sposób istotny ogranicza możliwość wykonania niezbędnych prac. W naszej ocenie zapis ten powinien być usunięty, gdyż środki na ochronę środowiska w Polsce są zwykle znacznie uszczuplane, gdy tylko pojawią się inne, dla ustawodawcy bardziej istotne cele tj. infrastruktura czy obronność. Biorąc pod uwagę niewielką liczbę wieloobszarowych terenów zdegradowanych wpisanych na listę mającą być załącznikiem do Ustawy, a dokładnie cztery tereny, przy jednocześnie ograniczonym czasie do wdrożenia działań naprawczych tzn. do 2027 oraz nadchodzący kryzys gospodarczy, zapis o dostępności środków może spowodować niemożność wykonania prac w ogóle	Wyjaśnienie. Celem opracowania projektu ustawy jest wykorzystanie dostępnych środków z funduszy UE i funduszy krajowych, które mogą być wykorzystane na poprawę stanu środowiska na wieloobszarowych terenach zdegradowanych. Jednakże ogromne, trudne do oszacowania na obecnym etapie koszty tych działań, uniemożliwiają nałożenie restrykcyjnego obowiązku prowadzenia poprawy stanu środowiska na tych terenach przez samorząd. Dlatego też zdecydowano się na uzależnienie obowiązków gminy od dostępności środków. Celem ustawy nie może być niezasadne obciążenie samorządu. Zwracamy uwagę, że równoległe z projektem ustawy MKiŚ prowadzi prace nad umożliwieniem finansowania projektów dotyczących wieloobszarowych terenów zdegradowanych z KPO i FEnIKS oraz innych funduszy UE, co opisano szczegółowo w OSR.
50.	Art. 7 ust. 3	Lion Environmental Sp. z o. o.	Art. 7. ust. 3 Ustawodawca wskazuje na możliwość etapowania prac w podziale na części zdegradowanej nieruchomości. Specyfika wieloobszarowych terenów zdegradowanych jest taka, że prace związane z usuwaniem odpadów oraz remediacją są zwykle skomplikowane i długotrwałe a postęp prac początkowych determinuje metody prac późniejszych. W związku z tym sugeruje się, aby wystąpiła możliwość etapowania prac naprawczych, co da możliwość organowi odpowiedzialnemu na etapowanie prac i wybór najlepszych dostępnych technik po realizacji kolejnych etapów, jeżeli zajdzie taka możliwość	Wyjaśnienie. Projektowany przepis art. 7 ust. 3 ma właśnie na celu umożliwienie etapowania prac, w przypadku braku dostępności środków finansowych w wysokości pozwalającej wykonać wszystkie potrzebne działania w jednym projekcie.
51.	Art. 7 ust. 5	PIGO	Art. 7 ust 5 pkt 4 lit. f) powinno być art. 101 ust 4. Art. 7 ust 5 błędna numeracja punktów - podwójny pkt 2).	Uwaga została częściowo uwzględniona. Odesłanie do art. 101 ust. 4 ustawy – Prawo

				ochrony środowiska jest prawidłowe. Wprowadzono.
52.	Art. 7 ust. 5 pkt 3	GDOŚ	W art. 7 ust. 5 pkt 2 po punkcie 2 oznaczenie kolejnego punktu również ma nr 2.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
53.	Art. 7 ust. 5 pkt 3 oraz art. 8 ust. 3 pkt 4.	Biuro RPO	<p>Wątpliwości dotyczą także obowiązku zamieszczenia wykazu nieruchomości, dla których przewiduje się wzrost wartości w wyniku wykonania projektu i dla których zastosowanie znajdują przepisy o opłacie adiacenckiej z ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899), przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta, we wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, a następnie przez starostę w samej decyzji – o czym stanowią odpowiednio art. 7 ust. 5 pkt 3 projektu, a następnie art. 8 ust. 3 pkt 4.</p> <p>Po pierwsze, należy zauważyć, że o powstaniu podstaw do obciążenia obywatela opłatą adiacencką można mówić dopiero po sporządzeniu wyceny nieruchomości przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego, w ramach wszczętego postępowania administracyjnego w tej sprawie, na zlecenie właściwego organu. W związku z tym powstaje pytanie, na jakiej zasadzie, właściwy organ miałby przewidywać, których nieruchomości może dotyczyć wzrost, poza ramami tego postępowania.</p> <p>Po drugie, zamieszczenie przedmiotowego wykazu, a więc zakwalifikowanie nieruchomości do objęcia opłatą, odbywałoby się tutaj z pominięciem adresatów opłaty. W projekcie nie przewiduje się ich udziału ani w procedurze wnioskowania o decyzję ani w procedurze jej wydawania. Oznacza to nie tylko brak możliwości uzyskania wiedzy o decyzjach władzy publicznej mających wpływ na sytuację majątkową danego podmiotu, ale także prowadzić może do naruszenia gwarantowanego art. 78 Konstytucji, prawa do kwestionowania rozstrzygnięć podjętych w pierwszej instancji.</p> <p>Powyższe uwagi przedstawiam Panu Ministrowi w oparciu o art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), wyrażając nadzieję na ich rozważenie w toku dalszych prac legislacyjnych.</p>	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
54.	Art. 7 ust. 6 pkt 3	GDOŚ	<p>Art. 7 ust. 6 pkt 3 projektowanej ustawy określa szczegółowe informacje, jakie powinien zawierać projekt poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w zakresie planowanego sposobu i harmonogramu wykonania remediacji w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w tym m.in. informacje o nazwach substancji powodujących ryzyko wraz z wynikami badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami.</p> <p>Należy wskazać, że Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska podjął działania zmierzające do zmiany ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie oraz niektórych innych ustaw, w tym w szczególności w zakresie informacji, jakie powinien zawierać projekt planu remediacji – projektowana zmiana ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku... zakłada, zmianę sformułowania „informacja o nazwach substancji powodujących ryzyko wraz z wynikami badań</p>	Wyjaśnienie. Projekt zmiany ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie jest na bardzo wczesnym etapie procedowania i nie został jeszcze wpisany do wykazu prac Rady Ministrów. Nie jest zatem zasadna zmiana brzmienia art. 7 ust. 6 pkt 3 projektowanej ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Z punktu widzenia legislacyjnego nieprawidłowe byłoby także

			zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami” na: „informacje o identyfikacji terenu zanieczyszczonego, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy POŚ, w tym wynikach badań zanieczyszczenia gleby i ziemi”. W związku z tym proponuje się również w projektowanej ustawie odesłanie do art. 1011 POŚ , określającego zawartość projektu planu remediacji, bez wyszczególniania dokładnych informacji na ten temat.	odesłanie do art. 1011 ustawy – Prawo ochrony środowiska, gdyż przepis ten zawiera odesłania do innych przepisów. Proponujemy zatem, aby na etapie prac nad nowelizacją ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, jeśli proponowana zmiana dotycząca informacji o identyfikacji terenu zanieczyszczonego, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy – Prawo ochrony środowiska, w tym wynikach badań zanieczyszczenia gleby i ziemi, uzyska akceptację, wprowadzenie również stosownej nowelizacji planowanej ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.
55.	art. 7 ust. 6 pkt 3	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie	W art. 7 ust. 6 pkt 3 projektu ustawy wskazano szczegółowe informacje, jakie powinien zawierać projekt poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w zakresie planowanego sposobu i harmonogramu wykonania remediacji w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w tym m.in. informacje o nazwach substancji powodujących ryzyko wraz z wynikami badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami (...). Należy rozważyć możliwość uwzględnienia w projektowanych przepisach ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych zmian planowanych w ustawie o zmianie ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie oraz niektórych innych ustaw, w tym w szczególności w zakresie informacji, jakie powinien zawierać projekt planu remediacji [tj. w miejsce informacji o nazwach substancji powodujących ryzyko wraz z wynikami badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami – informacje o identyfikacji terenu zanieczyszczonego, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy Poś, w tym wynikach badań zanieczyszczenia gleby i ziemi (...)].	Patrz wyjaśnienie do uwagi nr 53.
56.	Art. 7 ust. 6 pkt 4	Lion Environmenta I Sp. z o. o.	Art. 7. ust. 6, punkt 4 W tym miejscu ustawodawca wylicza metody ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, które poprzez użycie określenia „w szczególności” powinny być rozważane w pierwszej kolejności przez podmiot wykonujący projekt poprawę jakości środowiska. Jest to tym samym wskazówka Ustawodawcy dotycząca preferencyjnych metod, natomiast w naszej ocenie ta lista powinna być otwarta, gdyż występuje wiele innych metod, niewspomnianych w tekście ustawy, które mogą okazać się efektywniejsze pod kątem zaangażowanych środków technicznych, finansowych oraz czasu trwania prac.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
57.	Art. 7 ust. 8	Prezydent Miasta Bydgoszczy	Projekt ustawy nie określa w jakim trybie wskazane w art. 7, ust. 8 instytucje będą zaangażowane do opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska. Zgodnie z zapisami ustawy Prawo zamówień publicznych podmiotem, który prowadzi postępowanie mające na celu zawarcie umowy o zamówienie publiczne, jest zamawiający. Zamawiający to podmiot publiczny, na przykład	Uwaga została uwzględniona poprzez rezygnację ze wskazania instytucji uprawnionych do opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska na rzecz wskazania

			<p>administracja rządowa czy jednostki samorządu terytorialnego, który kupuje na rynku towary i usługi. Wydaje się, iż po wskazaniu w projekcie ustawy jednostek organizacyjnych, upoważnionych do opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska, najważniejsze byłoby zlecenie opracowania takiej dokumentacji przez ministra właściwego do spraw środowiska, w trybie zlecenia rządowego.</p> <p>Projekt planu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ma stanowić rozbudowaną dokumentację, m.in. opartą o wyniki kompleksowej oceny stanu środowiska, którą w trybie art. 6 projektu ustawy samodzielnie wykonuje lub zleca „właściwy organ” (gmina).</p> <p>Należy zauważyć, iż na tym etapie jednostki organizacyjne upoważnione do opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska nie są włączane nawet do określenia zakresu prac badawczych. Takie rozwiązanie, na etapie opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska spowoduje konieczność uzupełniania kompleksowej oceny stanu środowiska w zakresie wymaganym przez ekspertów. Może powodować także niewłaściwe wydatkowanie środków na zbędne, w ocenie ekspertów, badania.</p>	<p>wymagań dotyczących wyboru wykonawcy tego projektu. Zmiana dotyczy zarówno przepisów o wykonaniu kompleksowej oceny stanu środowiska, jak i opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska.</p> <p>Wprowadzono.</p>
58.	Art. 7 ust. 8	Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry	<p>W art. 7 ust. 8 zawarto zamknięty katalog wykonawców opracowania projektu. Nie wskazano jednak, w jaki sposób mają oni być wybierani przez gminy do realizacji zadania. W przypadku pozyskania finansowania ze środków europejskich, jedną z podstawowych zasad jest zasada konkurencyjności, która w przypadku ograniczenia potencjalnych wykonawców do czterech wskazanych w ustawie, może być kwestionowana przez instytucje finansujące.</p> <p>Należałoby dookreślić sposób wyboru wykonawcy projektu.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona poprzez rezygnację ze wskazania instytutów uprawnionych do opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska na rzecz wskazania wymagań dotyczących wyboru wykonawcy tego projektu. Zmiana dotyczy zarówno przepisów o wykonaniu kompleksowej oceny stanu środowiska, jak i opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska.</p> <p>Wprowadzono.</p>
59.	Art. 7 ust. 8	Stowarzyszenie Instytut Remediacji Terenów Zanieczyszczonych	<p>Wskazanie jednostek organizacyjnych będących upoważnionymi do opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska jest zbyt ograniczona i zawężona do jednostek będących instytucjami badawczo-doradczymi, nie są zaś jednostkami realizującymi działania remediacyjne oraz rekultywacyjne.</p> <p>Nowe brzmienie art. 7 ust. 8: „Jednostkami upoważnionymi do opracowywania projektu są podmioty, których działalność obejmuje wykonywanie badań środowiskowych, geologicznych, gospodarkę odpadami, remediację oraz rekultywację, które posiadają odpowiednie doświadczenie w zakresie badań, projektowania oraz realizacji projektów remediacyjnych, rekultywacyjnych oraz rewitalizacyjnych.”</p> <p>Ograniczenie liczby jednostek upoważnionych do opracowywania projektów planu poprawy stanu środowiska może z dużym prawdopodobieństwem spowodować długi czas opracowywania projektów, zwłaszcza w części technologicznej oraz wykonawczej, z uwagi na brak doświadczenia wymienionych jednostek w realizacji wieloetapowych zadań remediacyjnych oraz rekultywacyjnych.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona poprzez rezygnację ze wskazania instytutów uprawnionych do opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska na rzecz wskazania wymagań dotyczących wyboru wykonawcy tego projektu. Zmiana dotyczy zarówno przepisów o wykonaniu kompleksowej oceny stanu środowiska, jak i opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska.</p> <p>Wprowadzono.</p>

			<p>Proponowane przez instytucje rozwiązania, bez konsultacji lub współtworzenia projektów z instytucjami, firmami lub spółkami będącymi wykonawcami prac remediacyjnych lub rekultywacyjnych, mogą powodować wysokie koszty lub długi czas trwania realizacji. Zasadne jest dopuszczenie do wykonywania projektów planu poprawy stanu środowiska podmiotów, które na co dzień wykonują pełen zakres prac związanych z wykonywaniem badań środowiskowych, geologicznych, remediacji, rekultywacji oraz rewitalizacji.</p> <p>Dodatkowo, w wyniku konkurencyjności pomiędzy firmami, mogą powstać rozwiązania zoptymalizowane technologicznie, kosztowo oraz czasowo. Wykluczenie wolnej konkurencji w wykonywaniu usług może pozostawać w sprzeczności z prawem zamówień publicznych.</p>	
60.	Art. 7 ust. 8	Główny Inspektorat Sanitarny	<p>Dodatkowo w odniesieniu do art. 7 ust. 8 projektowanej ustawy należałoby ewentualnie rozważyć, czy instytucje wskazane w tym przepisie, które będą upoważnione do opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska odpowiednio na całości lub części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, o którym mowa w art. 7 ust. 5 projektowanej ustawy, dysponują odpowiednimi zasobami do przeprowadzenia szczegółowych badań wpływu i oddziaływania przyjętych w ww. planie rozwiązań na zasoby wodne będące źródłem zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona poprzez rezygnację ze wskazania instytutów uprawnionych do opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska na rzecz wskazania wymagań dotyczących wyboru wykonawcy tego projektu. Zmiana dotyczy zarówno przepisów o wykonaniu kompleksowej oceny stanu środowiska, jak i opracowania projektu planu poprawy stanu środowiska.</p> <p>Wprowadzono.</p>
61.	Art. 8 i 9	Wojewoda Mazowiecki	<p>Projekt ustawy wskazuje, że starosta będzie właściwy do wydawania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym (art. 8) oraz decyzji odszkodowawczej (art.9). Ustawa nie wskazuje natomiast organu odwoławczego od tych decyzji. Art. 9 ust. 20 wskazuje jedynie, że w zakresie nieuregulowanym stosuje się przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, co może sugerować, że organem tym będzie wojewoda;</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
62.	art. 8 ust. 4	Główny Inspektorat Sanitarny	<p>Proponuje się w art. 8 ust. 4 projektu ustawy po pkt 4 dodanie pkt 5 i 6 w brzmieniu: „5) państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym – w zakresie oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi na danym terenie; 6) państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym – w odniesieniu do zanieczyszczenia w ujęciach wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.”.</p> <p>Uzasadnienie: Projektowane regulacje prawne zawarte w art. 7 ust. 5 pkt 4 lit. f i g oraz art. 8 ust. 3 pkt 5 projektu ustawy przewidują, że w związku z wydaniem decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym uchyleniu będą podlegały decyzje, które w obowiązującym stanie prawnym są opiniowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej tj.:</p> <p>1) decyzje ustalające plan remediacji, wydawane na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.) – art. 7 ust. 5 pkt 4 lit. f;</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>

			<p>2) decyzje uzgadniające warunki przeprowadzenia działań naprawczych na podstawie ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187) – art. 7 ust. 5 pkt 4 lit. g.</p> <p>Ponadto w art. 13 ust. 1 pkt 6 i 7 projektowanej ustawy przewiduje się, że w przypadku, gdy decyzja o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym stanie się prawomocna, nie będą wydawane decyzje opiniowane obecnie przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska lub ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.</p> <p>Mając na uwadze konieczność oceny zagrożeń zdrowotnych i sanitarnych, a także zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, istotnym jest aby w procedurze wydawania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym była przeprowadzana kompleksowa analiza ww. aspektów, zarówno na etapie planowania działań w zakresie usunięcia lub ograniczenia wpływu na środowisko i zdrowie ludzi wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, jak i na etapie późniejszej eksploatacji wielkoobszarowego terenu zdegradowanego. W związku z powyższym, proponuje się zapewnienie udziału organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w procedurze wydawania ww. decyzji, poprzez dodanie w projektowanym art. 8 ust. 4 pkt 5 i 6.</p>	
63.	Art. 8 ust. 4 pkt 2	RDOŚ w Katowicach	<p>Jednoczesne wskazanie RDOŚ jako organu:</p> <p>a) właściwego w sprawach prowadzenia działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych,</p> <p>b) uzgadniającego projekt decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w zakresie remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi,</p> <p>c) wydającego opinię w zakresie oceny wykonania planu poprawy stanu środowiska, nawet w przypadku, gdy to RDOŚ jest organem właściwym do sporządzenia i przedłożenia staroście wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
64.	Art. 8 ust. 5	GDOŚ	<p>W art. 8 ust. 5 proponuje się dopisać, sformułowanie, zgodnie z którym oprócz projektu decyzji starosta zobowiązany będzie przedłożyć do uzgodnienia również projekt planu poprawy stanu środowiska w zakresie, o którym mowa w art. 7 ust. 6 pkt 3. Ocenie organu uzgadniającego powinien podlegać również projekt planu poprawy stanu środowiska w zakresie dotyczący remediacji, który powinien być załączany do wniosku o uzgodnienie. Wspecjalizowany organ współdziałający przy wydawaniu decyzji winien bowiem mieć możliwość oceny zarówno propozycji zawartej w projekcie planu poprawy, jak i oceny organu głównego dokonanej w przedłożonym projekcie decyzji. Powyższe zapewni w większym stopniu możliwość wydania merytorycznie prawidłowej decyzji.</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Zgodnie z projektowanym art. 8 ust. 3 pkt 1 decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym zawiera m.in. plan poprawy stanu środowiska.</p>
65.	Art. 9	Wojewoda Mazowiecki	<p>proponowana ustawa nie precyzuje do jakiego zasobu wchodzi nieruchomości, które zostaną wyłączone na rzecz Skarbu Państwa, ani kto będzie nimi gospodarował. Zasadnym byłoby sprecyzowanie powyższej kwestii w ustawie;</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
66.	Art. 9	GDOŚ	<p>Zgodnie z treścią art. 9 ust. 2 projektowanej ustawy działania związane z poprawą stanu środowiska</p>	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona</p>

ust. 2 i art. 9 ust. 13		<p>na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym będą wiązały się z wywłaszczeniem lub czasowym zajęciem nieruchomości w celu poprawy stanu środowiska na ww. terenie. Wywłaszczenie następuje w formie decyzji właściwego organu. Zgodnie z art. 9 ust. 13 projektowanej ustawy z dniem, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym stała się prawomocna, wywłaszczone nieruchomości stają się własnością Skarbu Państwa – w przypadku gdy właściwym organem jest regionalny dyrektor ochrony środowiska. Wskazać należy, że dla terenów zamkniętych zwykle właścicielem nieruchomości jest już Skarb Państwa, którego tereny nie podlegają wywłaszczeniu. Ponadto regionalny dyrektor nie posiada kompetencji do szeregu działań w procesie wywłaszczania, wskazanych w art. 9. Przedstawione propozycje rozwiązań wydają się być niezgodne z przepisami dotyczącymi wywłaszczeń w zakresie podmiotowym i przedmiotowym, uregulowanych w dziale III rozdziale 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899, z późn. zm.). Poza tym wskazać należy, że zgodnie z art. 131 POŚ decyzję o ograniczeniu sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną zasobów środowiska na podstawie art. 131 POŚ wydaje starosta.</p>	<p>poprzez doprecyzowanie dotyczące oddania nieruchomości w trwały zarząd regionalnego dyrektora ochrony środowiska.</p> <p>Należy zwrócić uwagę, że art. 131 Poś dotyczy jedynie ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną zasobów środowiska, które następuje przez: poddanie ochronie obszarów lub obiektów na podstawie przepisów o ochronie przyrody lub wyznaczenie obszarów cichych w aglomeracji oraz poza aglomeracją.</p> <p>Wprowadzono.</p>
67.	Art. 9 ust. 3	<p>GDOŚ</p> <p>Art. 9 ust. 3 pkt 1 projektowanej ustawy określa, iż wywłaszczenie ma dotyczyć nieruchomości, których właściciel lub użytkownik wieczysty nie wywiązuje się z nałożonych decyzją administracyjną obowiązków w zakresie ochrony środowiska, przy czym brak jest sprecyzowania terminu „nie wywiązuje się”, co w przypadku postępowań administracyjnych może okazać się problematyczne w ocenie – na jakim etapie można mówić o tym, że wystąpiła już sytuacja „nie wywiązywania się” z obowiązku (np. czy wymagane jest wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec zobowiązanego, czy też np. już następnego dnia po tym, jak decyzja stanie się ostateczna można uznać, że zobowiązany „nie wywiązuje się” z nałożonego na niego obowiązku).</p> <p>Podkreślenia także wymaga, iż powyższy przepis nie będzie mógł zostać zastosowany w przypadku braku ostatecznych decyzji administracyjnych. Jako przykład ww. sytuacji mogą posłużyć postępowanie prowadzone na gruncie aktualnie obowiązujących przepisów dotyczące zanieczyszczeń na terenie dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy. Wojewoda Kujawsko-Pomorski decyzją z dnia 29 listopada 2007 r., znak: WSRiRW-III-DL/6617-2/7/07, uzgodnił warunki przeprowadzenia działań naprawczych na podstawie art. 13 ust. 1 i 3 ustawy <i>szkodowej</i>. Nałożone obowiązki na podmiot korzystający ze środowiska powyższą decyzją nie przyniosły założonych skutków, wobec czego Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy wydał decyzję z dnia 23 stycznia 2018 r., znak: WSI.512.11.2016.MW.31, nakładającą obowiązek przeprowadzenia działań zapobiegawczych na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy <i>szkodowej</i>. Powyższa decyzja została uchylona decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, dalej jako: „GDOŚ”, z dnia 17 września 2018 r., znak: DOA-woss.512.18.2018.NG. W uzasadnieniu ww. decyzji GDOŚ wskazał na tożsamość między decyzją Organu I instancji, a wydaną przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego na podstawie art. 13 ust. 1 i 3 ustawy <i>szkodowej</i> ostateczną decyzją administracyjną z dnia 29 listopada 2007 r., znak: WSRiRW-III-DL/6617-2/7/07. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia</p>	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona w zakresie doprecyzowania „nie wywiązywani się” z obowiązków nałożonych decyzją administracyjną.</p> <p>Wprowadzono.</p>

			<p>11 marca 2019 r., sygn. akt IV SA/Wa 3138/18, uchylił decyzję GDOŚ z dnia 17 września 2018 r., znak: DOA-woss.512.18.2018.NG. Sąd wskazał na brak tożsamości spraw rozstrzygniętych odpowiednio na podstawie art. 13 i art. 15 ustawy szkodowej. Na powyższy wyrok skargę kasacyjną wniósł GDOŚ oraz Syndyk Masy Upadłości Infrastruktury Kapuściska S.A. Wyrokiem z dnia 28 września 2021 r., sygn. akt III OSK 1629/21, NSA oddalił skargi kasacyjne. Wobec powyższego, GDOŚ będzie rozpatrywał odwołanie od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 23 stycznia 2018 r., znak: WSI.512.11.2016.MW.31. Zatem pomimo upływu bardzo długiego czasu od zidentyfikowania szkody i podjęcia postępowania w sprawie nałożenia obowiązków decyzja dotycząca tych kwestii nadal nie jest ostateczna.</p> <p>Nawet w przypadku braku opisanych wyżej problemów nadal doprecyzowania wymaga w ocenie Generalnego Dyrektora to jaki „termin” i „zakres” niewywiązywania się z obowiązków należy przyjąć jako konsumujący dyspozycję przepisu, umożliwiającą skorzystanie z możliwości wywłaszczenia nieruchomości. Należy w tym miejscu przypomnieć, że z uwagi na dolegliwość środka jakim jest wywłaszczenie, przepisy w tym zakresie powinny być jak najbardziej precyzyjne, gdyż w przeciwnym razie ich stosowanie przez organy może być kwestionowane przez sądy jako naruszające konstytucyjnie chronione prawo własności. Z tego względu należałoby wskazać kryteria i doprecyzować sformułowanie „niewywiązywania się” władającego z nałożonych obowiązków.</p> <p>Proponujemy także dodanie alternatywnej drogi wywłaszczenia, z uwagi na zagrożenie dla zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku. Powyższy zapis został zastosowany w art. 16 pkt 2 ustawy szkodowej, zatem proponowane przez Generalnego Dyrektora rozwiązanie stanowiłoby pewną konsekwencję rozwiązań przyjętych w innym akcie prawnym o zbliżonej tematyce.</p>	
68.	Art. 9 ust. 3	Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry	<p>W ustawie przewidziano możliwość wywłaszczania nieruchomości lub czasowego nieodpłatnego zajęcia nieruchomości w celu realizacji projektu (art. 9 ust. 2, 17). Wątpliwości budzi zapis art. 9 ust. 3 projektu ustawy, tj. nie sposób jednoznacznie stwierdzić, czy w przypadku właścicieli nieruchomości na których znajdują się obecnie odpady wytworzone przez zakład będący w przeszłości własnością Skarbu Państwa, możliwa będzie procedura wywłaszczenia. Zarówno zapisy art. 9 ust. 3 jak i treść uzasadnienia do projektu ustawy nie pozwalają określić, czy w takim przypadku, gdy zanieczyszczającym nie jest obecny właściciel nieruchomości, możliwe będzie wywłaszczenie. Ma to istotne znaczenie również z uwagi na fakt, iż gdyby takiej możliwości nie było, to oczyszczenie nieruchomości, a co za tym idzie podniesienie jej wartości skutkować będzie naliczeniem opłaty adiacenckiej, która może przewyższać jej wartość. Wyegzekwowanie tej należności może okazać się w praktyce niemożliwe. Ustawa powinna wskazywać wprost, że wywłaszczyć można również podmioty władające terenem, na którym znajdują się odpady, pomimo że to nie one były zanieczyszczającym.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
69.	Art. 9 ust. 10	Warmińsko-Mazurski Wojewódzki	<p>Projekt ustawy zakłada, że będzie ona traktowana jako lex specialis w stosunku do aktualnie obowiązujących ustaw z zakresu ochrony środowiska, co w pewnym sensie powinno nieco uprościć wcześniej występujące zawilości prawne i wątpliwości dotyczące stosowania odpowiednich</p>	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona w art. 9 ust. 3 w zakresie doprecyzowania przesłanek wywłaszczenia.</p>

		Inspektor Ochrony Środowiska	<p>przepisów. Jednocześnie pozostaje dość kontrowersyjna kwestia wywłaszczenia całkowitego lub częściowego zawarta w projekcie.</p> <p>W szczególności chodzi o zapis art. 9 ust. 10 „przy uzgadnianiu ceny za nabycie nieruchomości bierze się pod uwagę stan, przeznaczenia i wartości nieruchomości w dniu wystawienia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, w szczególności zmniejszenie wartości tej nieruchomości spowodowane występującym na tej nieruchomości zanieczyszczeniem środowiska, w tym obecnością odpadów i zanieczyszczenia powierzchni ziemi” – w tym wypadku, zakładając że mamy do czynienia z odpadami niebezpiecznymi i koszt ich utylizacji będzie wysoki, może zdarzyć się sytuacja, że wartość nieruchomości będzie równa lub nawet niższa. Czy w takim przypadku nie będzie to przerzucenie kosztu na właściciela nieruchomości, czasem nieświadomego wcześniejszego jej przeznaczenia, zwłaszcza jeśli mamy do czynienia z wielokrotnym, trwającym lata podziałem terenu po byłym zakładzie stanowiącym własność Skarbu Państwa na mniejsze działki.</p>	<p>W opinii MKiŚ nie powinno mieć znaczenia, czy władający nieruchomością jest bezpośrednim sprawcą zanieczyszczenia, czy też przejął majątek zanieczyszczającego. Celem wywłaszczenia nieruchomości jest przeprowadzenie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w celu zapobiegania zagrożeniu dla zdrowia ludzi i stanu środowiska. Zdaniem MKiŚ projekt ustawy powinien zapewniać odzyskanie kosztów od władających, którzy nabyli zanieczyszczone grunty po obniżonej cenie, dotychczas uchylających się od obowiązków z zakresu ochrony środowiska i biernie oczekujących na działania państwa w tym zakresie. Istnieje możliwość istnienia „nieświadomego” władającego, na co zwracają Państwo uwagę. Jednakże, zdaniem MKiŚ możliwość taka jest jedynie teoretyczna - należy zauważyć, że nabywca nieruchomości z uwagi na jej obciążenie środowiskowe w większości przypadków nabył ją po zaniżonej cenie. Powinien zatem spodziewać się istnienia obciążenia tej działki. Co więcej, wszystkie wielkoobszarowe tereny zdegradowane i zagrożenia dla środowiska przez nie wywołane są szeroko komentowane zarówno w mediach lokalnych, jak i ogólnopolskich.</p>
70.	Art. 9 ust. 15	Wojewoda Mazowiecki	<p>Art. 9 ust. 15 projektu przewiduje, że „Za wywłaszczone nieruchomości przysługuje władającemu nieruchomością oraz osobie, której przysługują ograniczone prawa rzeczowe do nieruchomości, odszkodowanie. W przypadku nieruchomości, dla których nie ustalono osób, którym przysługują prawa rzeczowe do tych nieruchomości, odszkodowanie składa się do depozytu sądowego na okres 10 lat”. Jest to regulacja bardzo ogólna, która może w praktyce rodzić problemy przy ustaleniu prawa do odszkodowania. Zasadne byłoby rozważenie rozbudowania tych przepisów, np. na wzór <i>regulacji zawartej w art. 18 specustawy drogowej</i>.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
71.	Art. 10	GDOŚ	<p>W myśl art. 10 projektu ustawy właściwy organ staje się posiadaczem odpadów zgromadzonych na wywłaszczanej lub czasowo zajętej nieruchomości. Zgodnie z ustawą o odpadach przez posiadacza odpadów rozumie się wytwórcę odpadów lub osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej będącą w posiadaniu odpadów; domniemywa się,</p>	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona w art. 19.</p> <p>Na terenach zamkniętych, gdy rdoś jest organem właściwym do poprawy stanu</p>

			że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości. Jeśli właścicielem terenu, na którym znajdują się odpady jest Skarb Państwa, regionalny dyrektor nie powinien być ich posiadaczem. Taki zapis może powodować również daleko idące zobowiązania prawnorzeczowe, a także finansowe dla regionalnego dyrektora jako posiadacza odpadów.	środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, powinien zostać posiadaczem odpadów i nimi gospodarować, co jest niezbędne do wykonania planu poprawy stanu środowiska. Zwracamy uwagę, że celem projektowanych przepisów jest wykorzystanie dostępnych środków finansowych z funduszy UE. W celu uniknięcia problemów z dofinansowaniem fragmentu części wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, dla którego organem właściwym jest rdoś, uzupełniono art. 19 wskazując konieczność działania w porozumieniu z organem gminy w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie.
72.	Art. 11	Lion Environmental Sp. z o. o.	Projekt wskazuje na możliwość wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska jedynie przez uprawnionego wykonawcę. Powszechnie przyjętą praktyką jest, że realizacja takiej oceny jakości środowiska wykonywana jest przez doświadczonych ekspertów środowiskowych, natomiast dotychczas nie stosowane są jak również nie wydaje się wskazane, aby była konieczność posiadania specjalistycznych uprawnień do takich prac. Jeżeli ustawodawca nie przewiduje takich uprawnień, wnosimy o przerehabrowanie treści projektu.	Wyjaśnienie. Podobna regulacja obowiązuje dla remediacji zanieczyszczonej gleby i ziemi i dotychczas nie budziła wątpliwości (patrz przykładowo art. 101m ust. 5 ustawy – Prawo ochrony środowiska).
73.	Art. 13	RDOŚ w Katowicach	Przypisanie RDOŚ kompetencji w zakresie wywłaszczania lub czasowego zajęcia nieruchomości w celu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, podczas gdy zgodnie z art. 13 projektu omawianej ustawy z dniem, w którym decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, stała się prawomocna, wywłaszczone nieruchomości stają się własnością Skarbu Państwa – w przypadku gdy właściwym organem jest RDOŚ. Jednocześnie w uzasadnieniu do projektu ustawy podano, iż to starosta jest organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami (art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami), a istotnym elementem wykonywania projektu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym jest uregulowanie problemów gospodarki nieruchomościami.	Uwaga została uwzględniona w nowym art. 9 ust. 17. Wprowadzono.
74.	Art. 13 ust. 1	WIOŚ w Katowicach	Wydaje się także uzasadnione uzupełnienie regulacji wpływu prawomocnej decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w zakresie działań i nieruchomości objętych tą decyzją na decyzje, o których mowa w art. 13 ust. 1 projektu ustawy , tj. 1) decyzję o usunięciu odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania na podstawie art. 26 lub art. 26a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach; 2) decyzję o cofnięciu zezwolenia na zbieranie lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów na	Wyjaśnienie. W art. 7 ust. 5 pkt 4 (we wniosku o wydanie decyzji o poprawie stanu środowiska) oraz w art. 8 ust. 3 pkt 5 (w decyzji o poprawie stanu środowiska) przewidziano uchylenie tych decyzji w całości lub w części, jeśli jest to

			<p>podstawie art. 47 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;</p> <p>3) decyzję w sprawie zgody na wydobywanie odpadów wydanej na podstawie art. 144 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;</p> <p>4) decyzję dotyczącą zamknięcia składowiska odpadów, w części dotyczącej rekultywacji składowiska, na podstawie art. 146 lub art. 148 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;</p> <p>5) decyzję o ograniczeniu oddziaływania na środowisko na podstawie art. 362 ustawy Poś;</p> <p>6) decyzję ustalającą plan remediacji wydanej na podstawie przepisów art. 101i ust. 4, art. 101m ust. 1 pkt 2 lub art. 101o ust. 2 ustawy Poś;</p> <p>7) decyzję uzgadniającą warunki przeprowadzenia działań naprawczych wydanej na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, decyzji nakładającej obowiązek przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych wydanej na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 2 tej ustawy lub decyzji określającej zakres i sposób przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych wydanej na podstawie art.17 ust. 2 tej ustawy;</p> <p>8) decyzję o rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na podstawie art. 22 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.</p> <p>W przepisie art. 13 ust. 1 projektu ustawy przewidziano bowiem tylko sytuację gdy wskazane decyzje z zakresu ochrony środowiska nie zostały w ogóle wydane, nie przewiduje natomiast jak się wydadje sytuacji gdy decyzje te znajdują się już w obrocie prawnym.</p>	<p>konieczne dla wykonania projektu poprawy stanu środowiska.</p>
75.	art. 13 ust. 6 i 7	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie	<p>W art. 13 ust. 6 i 7 projektu ustawy uregulowano kwestię informowania regionalnego dyrektora ochrony środowiska o wydaniu lub wykonaniu decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, która zawierała działania dotyczące remediacji, celem umożliwienia dokonania odpowiednich wpisów do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku. Należy rozważyć wprowadzenie przepisów nakładających obowiązek zawarcia w informacji, o której mowa w art. 13 ust. 6 projektu ustawy, danych w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1397) lub rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie rejestru szkód w środowisku (Dz. U. z 2016 r., poz. 1398), celem umożliwienia regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska zamieszczenia w przedmiotowych rejestrach wszystkich informacji, które zgodnie z ww. rozporządzeniami winny być w nich gromadzone.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
76.	Art. 13 ust. 6 i 7	GDOŚ	<p>W art. 13 ust. 6 i 7 projektu ustawy uregulowano kwestię informowania regionalnego dyrektora ochrony środowiska o wydaniu lub wykonaniu decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, która zawierała działania dotyczące remediacji, celem umożliwienia dokonania odpowiednich wpisów do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku. Należy rozważyć wprowadzenie przepisów nakładających obowiązek zawarcia w informacji, o której mowa w art. 13 ust. 6 projektu ustawy, danych w zakresie określonym</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>

			<p>w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1397) lub rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie rejestru szkód w środowisku (Dz. U. z 2016 r., poz. 1398), celem umożliwienia regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska zamieszczenia w przedmiotowych rejestrach wszystkich informacji, które zgodnie z ww. rozporządzeniami winny być w nich gromadzone.</p>	
77.	Art. 13 - nowy ust. 8	Stowarzyszenie Instytut Remediacji Terenów Zanieczyszczonych	<p>Decyzja o poprawie środowiska ma charakter kompleksowy, jej wydanie powinno zwalniać z obowiązku uzyskania innych zezwoleń związanych z tymczasowymi obiektami, instalacjami i urządzeniami lokalizowanymi tymczasowo na obszarze zdegradowanym na potrzeby prowadzonych działań poprawiających stan środowiska takich jak pozwolenie na budowę, pozwolenie na przetwarzanie odpadów, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzja o warunkach zabudowy.</p> <p>Brzmienie nowego art. 13 ust. 8: <i>„Do lokalizacji, użytkowania jakiegokolwiek obiektu budowlanego, urządzenia lub instalacji w zakresie objętym decyzją o poprawie środowiska i przewidzianych do użytkowania w okresie prowadzonych działań związanych z poprawą stanu środowiska nie stosuje się ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane, ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne oraz działu IV ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska.”</i></p> <p>Z oczyszczeniem terenu często wiąże się powstanie tymczasowych instalacji na potrzeby prowadzonych działań remediacyjnych, bez których jedyną metodą byłaby remediacja ex situ. Bez proponowanego wyłączenia podmiot wykonujący działania poprawiające stan środowiska w tym np. remediację on site z użyciem tymczasowej instalacji oprócz decyzji o poprawie środowiska musiałby również uzyskać pozwolenie na przetwarzanie odpadów obejmujące zanieczyszczoną glebę i ziemię wydobytą w procesie remediacji, decyzję o warunkach zabudowy, pozwolenie na budowę, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. W niektórych przypadkach może wystąpić konieczność zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Remediacja on site jest zazwyczaj znacznie korzystniejszym dla środowiska sposobem oczyszczania gruntu od remediacji ex situ, gdyż nie wiąże się ona z powstawaniem składowisk odpadów ani zanieczyszczeniem środowiska powstałym w wyniku transportu gruntu. Taka metoda prowadzi do ostatecznego rozwiązania problemu zanieczyszczonego gruntu a nie tylko do jego przesunięcia w inne miejsce. Charakteryzują się one dużą skutecznością i w wielu przypadkach nie ustępują metodzie ex situ.</p> <p>Oczyszczanie gruntu na miejscu jego wydobycia i wykorzystanie na miejscu jest również zgodne z przyjętą w ustawie o odpadach zasadą bliskości przetwarzania odpadów tj. przetwarzaniem odpadów w pierwszej kolejności w miejscu wytworzenia oraz zasadą gospodarki o obiegu zamkniętym.</p>	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona w art. 7 ust. 6 nowy pkt 2, art. 13 ust. 1 i art. 15. MKiŚ nie widzi uzasadnienia dla wyłączenia stosowania przepisów dotyczących ochrony wód i ochrony powierzchni ziemi. Cele działania instalacji i urządzeń służących poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym muszą być zgodne z tymi przepisami, np. w zakresie osiągania dopuszczalnych poziomów zawartości substancji w glebie, ziemi lub wodach podziemnych i powierzchniowych. Natomiast wyłączenie stosowania przepisów o odpadach powinno ograniczać się jedynie do zwolnienia z uzyskiwania zezwolenia na przetwarzanie odpadów, z których usuwane są substancje niebezpieczne, w przypadku, gdy przetwarzanie odpadów odbywa się w tymczasowej instalacji lub urządzeniu położonych na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym lub poza instalacją na tym terenie, a zasady zagospodarowania odpadów zostały określone wprost w decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.</p> <p>Wprowadzono.</p>

78.	Art. 15 ust. 2	IOŚ-PIB	Nie jest jasne skąd mają pochodzić środki na utrzymanie instalacji i urządzeń niezbędnych do wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, o którym mowa w art. 15, ust. 2. Organy gminne mogą nie być w stanie wyasygnować odpowiednio dużych środków z własnych budżetów na takie działanie. Należałoby więc doprecyzować, że również na utrzymanie stanu środowiska organ będzie mógł pozyskać środki z wymienionych w art. 19. ust. 1 źródeł (poza funduszami własnymi).	Wyjaśnienie. Fundusze UE co do zasady nie finansują kosztów bieżących funkcjonowania infrastruktury wytworzonej we współfinansowanych przedsięwzięciach. Dostępność środków zapewnionych przez wnioskodawcę z innych źródeł będzie konieczna m.in. dla zapewnienia trwałości projektów.
79.	Art. 16 ust. 2	PIGO	Nie jest jasne, że ust. 2 art. 16 projektu ustawy odnosi się wyłącznie do nieruchomości wywłaszczonych. Powinno to zostać doprecyzowane.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
80.	Art. 16 ust. 2	NFOŚiGW	Zgodnie z art. 7 ust. 1, na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, wskazanym w załączniku do projektowanej ustawy, właściwy organ (<i>wójt, burmistrz albo prezydent miasta albo RDOŚ</i>) jest obowiązany do podjęcia działań związanych z poprawą stanu środowiska, w miarę dostępności na ten cel środków publicznych ze wskazanych źródeł. Nie zostało jednak określone, kto i w jaki sposób decyduje o dostępności środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Funduszu InvestEU, środków własnych gminy lub innych środków pozyskanych przez właściwy organ, na realizację działań związanych z poprawą stanu środowiska. Zgodnie z art. 7 ust. 2, niezwłocznie po powzięciu informacji o dostępności środków publicznych ze wskazanych źródeł właściwy organ (<i>wójt, burmistrz albo prezydent miasta albo RDOŚ</i>) jest obowiązany do sporządzenia i przedłożenia staroście wniosku o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym. Nie zostało jednak określone, kto i w jaki sposób decyduje o dostępności środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Funduszu InvestEU, środków własnych gminy lub innych środków pozyskanych przez właściwy organ. Informacja o dostępności środków publicznych z danego źródła nie jest tożsama z zapewnieniem finansowania z tego źródła. Czy dopiero uzyskanie zapewnienia finansowania z danego źródła nie powinno uruchamiać procedury wydania przez starostę decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym?	Uwaga została uwzględniona poprzez zmiany brzmienia art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 i 2. Wprowadzono.
81.	Art. 16 ust. 2	NFOŚiGW	Zgodnie z art. 16 ust. 2, w przypadku sprzedaży - po wykonaniu decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym - nieruchomości wywłaszczonych na rzecz Skarbu Państwa lub gminy, właściwy organ (<i>wójt, burmistrz albo prezydent miasta albo RDOŚ</i>) jest obowiązany zwrócić środki finansowe uzyskane z określonych źródeł na wykonanie tej decyzji na rachunek bankowy funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z którego uzyskano te środki, w terminie 14 dni od dnia dokonania sprzedaży nieruchomości.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.

			<p>Należy jednak zaznaczyć, że właściwy organ nie pozyskuje środków publicznych na wykonanie decyzji o poprawie stanu środowiska, tylko na wykonanie działań związanych z poprawą stanu środowiska, w tym na wykonanie planu poprawy stanu środowiska.</p> <p>Z uwagi na powyższe w art. 16 ust. 2 powinno się doprecyzować, że właściwy organ jest obowiązany do zwrotu środków uzyskanych na wykonanie planu poprawy stanu środowiska. Celem wykonania tego planu jest mi.in. wywłaszczenie nieruchomości.</p>	
82.	Art. 17	NFOŚiGW	<p>Zgodnie z art. 17, jeżeli po wykonaniu decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym poprzedni właściciel lub jego spadkobierca żąda zwrotu wywłaszczonej nieruchomości, jednym z warunków dokonania tego zwrotu jest zwrot poniesionych kosztów wykonania tej decyzji sfinansowanych ze środków publicznych pochodzących z określonych źródeł (zwrot na rachunek bankowy funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z którego uzyskano środki finansowe na wykonanie decyzji, a w pozostałych przypadkach – na rachunek bankowy gminy).</p> <p>W art. 17 nie chodzi o zwrot kosztów wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska, tylko o zwrot kosztów wykonania planu poprawy stanu środowiska, w części, w jakiej koszty te zostały sfinansowane ze środków publicznych.</p>	<p>Przepis usunięto.</p> <p>Wprowadzono.</p>

83.	Art. 18 ust. 1-4	WIOŚ w Katowicach	<p>Ponadto zgodnie z przepisem art. 18 ust. 1-4 projektu ustawy w pewnych wypadkach wykonuje się na danym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym zabezpieczenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszaru składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, 2) obszaru, na którym przeprowadza się samooczyszczanie powierzchni ziemi, 3) obszaru, na którym zlokalizowane są instalacje ochrony środowiska; <p>Wskazane zabezpieczenie wykonuje się przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ogrodzenie obszaru składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych lub obszaru, na którym przeprowadza się samooczyszczanie powierzchni ziemi; 2) prowadzenie wizyjnego systemu kontroli obszaru składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych; 3) ograniczenie sposobu użytkowania nieruchomości na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, na których są zlokalizowane składowiska historycznych odpadów przemysłowych lub miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych, lub obszary, na którym przeprowadza się samooczyszczanie powierzchni ziemi. Zabezpieczenie, o którym mowa wyżej, może obejmować również ustalenie monitoringu stanu środowiska lub monitoringu stabilności geotechnicznej składowanych lub zgromadzonych odpadów na danym terenie, o ile jest on konieczny dla zapewnienia bezpieczeństwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Przepis ten przewiduje fakultatywność monitoringu stanu środowiska lub monitoringu stabilności geotechnicznej składowanych lub zgromadzonych odpadów na danym terenie, podczas gdy uzasadnione jest nałożenie obowiązku ustalania w/w monitoringu na okres kilku lat po wykonaniu decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska i przekazywanie jego wyników organowi właściwemu. 	<p>Uwaga nieaktualna. Przepis usunięto, a działania dotyczące rozmieszczenia tablic ostrzegawczych, ogrodzenia, prowadzenia wizyjnego systemu kontroli i ograniczenia sposobu użytkowania nieruchomości na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych częściowo włączono do zakresu planu poprawy stanu środowiska.</p>
84.	Art. 19, 20 oraz 24	Prezydent Miasta Bydgoszczy	<p>W przypadku wskazanych w projekcie ustawy źródeł finansowania działań należy zauważyć, iż wskazane źródła zewnętrzne nie dają pewnego, adekwatnego do odpowiedzialności i długoterminowego wsparcia na przeprowadzenie przez gminę działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Zwłaszcza, że ewentualne korzyści związane z komercjalizacją tych gruntów w przyszłości są w projekcie ustawy limitowane. Wsparcie finansowe powinno być systemowe i gwarantowane, a nie okresowe w ramach perspektywy UE i faktycznie pochodzące wyłącznie ze środków unijnych bądź środków własnych gminy. Szczególnie w obecnej sytuacji, kiedy programy operacyjne nie są przyjęte, wstrzymywane i dyskusyjne (KPO), kryteria wyboru niesprecyzowane, dostępne środki i wymagany wkład własny trudny do oszacowania, a procedury pozyskania (poza najmniej pewnym KPO) konkurencyjne. Ponadto, przewidywane środki mają być głównie, a może i wyłącznie, wykorzystane na przygotowanie do rekultywacji – na same prace nie wystarczy funduszy ani czasu w perspektywie 2021-2027. Jak wynika z projektu ustawy głównym źródłem finansowania zadań na neutralizację ryzyka i rekultywację wielkoobszarowych terenów poprzemysłowych ma być Krajowy Plan Odbudowy z alokacją na ten cel w kwocie 200 mln euro. W ramach KPO ma nastąpić kompleksowa inwentaryzacja problemu zanieczyszczeń, która będzie</p>	<p>Wyjaśnienie. W projekcie ustawy wskazano na wybrane źródła finansowania przedsięwzięcia. Nie wykluczono możliwości częściowego współudziału budżetu państwa, niemniej jednak będzie się to potencjalnie odbywać w oparciu o zewnętrzne mechanizmy względem ustawy. Środki budżetu państwa potencjalnie mogą być ujmowane w poz. 1) oraz poz. 6) art. 19 ust. 2, np. środki z PFR w ramach trwających prac nad rozporządzeniem MFIPR mającym zabezpieczyć dla gmin finansowanie bezzwrotne w ramach inwestycji B.3.2.1 KPO. Niemniej jednak nie może to zostać przesądzone w projekcie niniejszej ustawy - z uwagi na trwające prace na poziomie rządowym</p>

		<p>dotyczyła oceny konkretnych, uprzednio wybranych lokalizacji, w tym terenów dawnych Z.Ch. ZACHEM. Przeprowadzona ma zostać pełna ocena stanu środowiska na danym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym oraz inwentaryzacja potrzeb w zakresie naprawy stanu środowiska. KPO stanowi, iż „Z uwagi jednak na krótki horyzont czasowy KPO (II kw. 2026), możliwe będzie sfinansowanie prac badawczo-analitycznych dla wybranych lokalizacji, które pozwolą na opracowanie kompleksowej dokumentacji na potrzeby przeprowadzenia w kolejnym etapie inwestycji terenowych. Zakłada się, że prace terenowe zostaną sfinansowane z innych środków europejskich i krajowych.”</p> <p>Drugim co do wielkości źródłem ma być Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (Fundusz Spójności). Jego projekt (program nie jest jeszcze zatwierdzony) przewiduje wsparcie działań związanych z rewaloryzacją obszarów przemysłowych i rekultywacją skażonych gruntów. Alokacja na ten cel wynosi jednak tylko 40 mln euro, a zaplanowany do wykonania wskaźnik powierzchni zrehabilitowanych gruntów to 50 ha. W Programie nie wskazują się konkretnych lokalizacji, które uzyskają wsparcie. Ma w tym zakresie obowiązywać konkurs. Projekt ustawy nie gwarantuje, iż środki z tego Programu zostaną przeznaczone do wsparcia indywidualnego, pozakonkursowego na 4 zidentyfikowane wielkoobszarowe tereny zanieczyszczone.</p> <p>Pozostałe potencjalne źródła finansowania obejmują m.in. gwarancje kredytowe (InvestEU), dotacje 10-15% i pożyczki z NFOŚiGW i WFOŚiGW. Obecnie jednak WFOŚiGW w Toruniu nie posiada programu dedykowanego terenom zdegradowanym, usuwaniu odpadów lub remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi. Wsparcia takiego nie przewiduje również projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Kujawsko-Pomorskiego 2021-2027 (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Biorąc powyższe pod uwagę, jeśli Miasto przejmie na mocy ustawy tereny dawnych Z.Ch. ZACHEM, istnieje szansa na otrzymanie dofinansowania na prace badawczo-analityczne i zdiagnozowanie skali i potrzeb ingerencji w ramach środków KPO (projekty indywidualne), o ile ten zostanie odblokowany. Natomiast wykonanie konkretnych prac terenowych na tym obszarze jest zagrożone z powodu braku istotnych środków na te cele oraz termin perspektywy finansowanej UE. Ramy czasowe obecnej perspektywy finansowej UE to lata 2021-2027. Horyzont ten, przy założeniu, że w ramach KPO udałoby się przeprowadzić prace badawczo-analityczne, które pozwoliłyby na opracowanie kompleksowej dokumentacji na potrzeby przeprowadzenia inwestycji terenowych, bardzo mocno ogranicza termin realizacji projektów z dofinansowaniem UE (składanie wniosków do końca 2027 r., termin realizacji projektów do końca 2029 r.). Należy zatem założyć, że dokumenty te byłyby przygotowane raczej na kolejną perspektywę finansową UE na lata 2028-2034, jednak jakie będą w niej regulacje i obszary wsparcia obecnie nie wiadomo. Projekt ustawy nie zakłada możliwości finansowania poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych ze środków pozyskanych z budżetu państwa, gdzie należy zauważyć, iż zanieczyszczenia powstały w wyniku funkcjonowania przez wiele lat zakładów państwowych.</p> <p>Co jest niezmiernie istotne, należy zauważyć, iż samorządy, przy ogromnej skali działań</p>	<p>w zakresie zasad dofinansowania ze środków poszczególnych funduszy oraz uregulowania zewnętrzne, niezależne od MKiŚ.</p> <p>Decyzja o przyznaniu finansowania przedsięwzięcia z danego źródła zewnętrznego oraz wysokości tego finansowania będzie podejmowana zgodnie z właściwymi w jego względzie regulacjami zewnętrznymi, które co do zasady są niezależne od ustawodawcy, wobec czego nie podlegają regulacjom zawartym w niniejszej ustawie, a następuje jedynie odwołanie do konkretnych źródeł wsparcia.</p>
--	--	---	--

			<p>i gigantycznych kosztach ich prowadzenia nie posiadają możliwości zapewnienia wkładu własnego. Wprowadzenie niniejszą ustawą zadań dla gmin odbyło się bez zagwarantowania środków z budżetu państwa.</p> <p>Z dotychczasowych doświadczeń dotyczących działań podejmowanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy wynika, iż koszt realizacji przez RDOŚ projektu obejmującego tylko fragment jednego strumienia zanieczyszczeń wód podziemnych i będącego pierwszym etapem działań remediacyjnych przewidzianych dla tego terenu, tylko w latach 2018-2023, wyniesie ponad 93 mln zł.</p> <p>W 2016 r. Akademia Górniczo – Hutnicza w Krakowie opracowała „Wstępną kalkulację kosztów remediacji środowiska gruntowo-wodnego na terenie dawnych Zakładów Chemicznych „ZACHEM” w Bydgoszczy”, zgodnie z którą koszt całkowity remediacji, obejmujący prace badawcze, projektowe, budowę instalacji i ich eksploatację w okresie 5 lat oszacowano na 1.400 – 2.650 mln zł. Szacowane koszty znacznie przekraczają możliwości finansowe gminy a brak zagwarantowanych środków zewnętrznych skutecznie uniemożliwi podejmowanie działań. W tym świetle limity wydatków wskazane w art. 24 nie pozwolą nawet na zainicjowanie działań na przedmiotowym obszarze.</p> <p>Dużą wątpliwość budzą zapisy dotyczące finansowania ustalonych wysokości odszkodowań za wywłaszczenie czy też za czasowe zajęcie nieruchomości, jak również zobowiązanie do zapewnienia lokali zamiennych oraz sposób i termin ich zapewnienia najemcom wywłaszczonych lokali. W Bydgoszczy tereny dawnych Z.Ch. ZACHEM są obecnie wykorzystywane przez różnego rodzaju przedsiębiorstwa o zróżnicowanym profilu działalności. Zapewnienie lokali zastępczych może okazać się niemożliwe, z uwagi na ograniczone zasoby mieszkaniowe Miasta Bydgoszczy. Należy zauważyć, iż teren Z.Ch. ZACHEM obejmował powierzchnię ok. 1600 ha, przy czym powierzchnię zanieczyszczoną szacuje się na 400-480 ha. Zanieczyszczenia z ognisk zlokalizowanych na terenie zakładu migrują w kierunku doliny Wisły i Brdy, tj. terenów zamieszkałych. Szacuje się, że łączna powierzchnia terenu zanieczyszczonego może wynosić ok. 1750-1980 ha (do potwierdzenia badaniami). Koszty odszkodowań za wywłaszczenie nieruchomości lub czasowe zajęcie nieruchomości stanowiłyby ogromne obciążeniem dla budżetu miasta. Projekt ustawy nie reguluje kwestii finansowania odszkodowań. W związku z realizacją nałożonych nowych zadań na gminy, gmina dodatkowo miałaby ponosić niebotyczne koszty związane z finansowaniem odszkodowań.</p> <p>Opisane wyżej, wynikające z projektu ustawy okoliczności wskazują, iż sposób przydzielenia zadania jednostce samorządu terytorialnego bez zapewnienia środków na jego realizację jest niezgodny z art. 167 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.</p>	
85.	Art. 19 ust. 1	NFOSiGW	<p>W art. 19 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „Koszty poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym” proponuje się zastąpić wyrazami „Działania związane z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych”.</p> <p>Uzasadnienie: W art. 1 w pkt 4 wskazano, że projektowana ustawa określa źródła finansowania działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>

			<p>Natomiast w zawartym w projekcie brzmieniu art. 19 ust. 1, 2 i 3 mowa jest o kosztach poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.</p> <p>Potrzebne jest ujednolicenie pojęć stosowanych na użytek ustawy. W konsekwencji również w art. 19 w ust. 2 we wprowadzeniu do wyliczenia oraz w ust. 3 wyrazy „Koszty, o których mowa w ust. 1” powinny zostać zastąpione wyrazami „Działania, o których mowa w ust. 1”.</p> <p>W art. 19 w ust. 1 powinien zostać określony precyzyjny katalog działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, które mogą być finansowane ze środków publicznych. Nie jest jasne, czy wykonanie kompleksowej oceny stanu środowiska, o której mowa w art. 6 ust. 1, mieści się w zakresie pojęcia używanego w art. 19 ust. 1 pkt 1 „wykonanie badań stanu środowiska i badań stabilności geotechnicznej”. W art. 19 w ust. 1 w pkt 3 wyrazy „realizację projektu” proponuje się zastąpić wyrazami „realizację planu poprawy stanu środowiska”. Zgodnie z art. 8 ust. 3, wydana przez starostę decyzja w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym zawiera m.in. plan poprawy stanu środowiska oraz harmonogram jego realizacji i termin jego wykonania, a także sposób potwierdzenia wykonania planu poprawy stanu środowiska oraz termin przedłożenia dokumentacji z jego wykonania, w tym wyniki badań stanu środowiska.</p>	
86.	Art. 19 ust. 1	Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry	<p>W art. 9 ustawy opisano sposób nabywania nieruchomości niezbędnych w celu poprawy stanu środowiska. Zgodnie z ust. 4 organ (wójt, burmistrz lub prezydent miasta) wskazuje nieruchomości podlegające wywłaszczeniu jeszcze przed sporządzeniem projektu. Nabywanie nieruchomości przed opracowaniem projektu uniemożliwia zaliczenie kosztów ich nabycia do kosztów poprawy stanu środowiska, określonych w art. 19 ust. 1. Należałoby zatem uwzględnić w art. 19 ust. 1 koszty nabycia nieruchomości przed opracowaniem projektu.</p> <p>Określone w art. 18 zabezpieczenie wykonywane jest przed wydaniem lub zakończeniem wykonania decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska, jednakże zarówno art. 7 ust. 5 i 6 jak i art. 8 ust. 3 nie zawierają zapisów dotyczących wykonania i utrzymywania zabezpieczenia. Co więcej, art. 18 ust 2 wprost mówi o wykonaniu zabezpieczenia po wykonaniu decyzji (projektu), czyli wyklucza jego finansowanie (art. 19 ust. 1). Koszty zabezpieczenia zarówno przed jak i po wykonaniu decyzji (projektu) powinny zostać uwzględnione w art. 19 ust.1. Zadania określone w art. 15 ust. 2 nakładają na właściwy organ (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) obowiązek zapewnienia funkcjonowania instalacji i urządzeń niezbędnych do wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska, również po wykonaniu decyzji (projektu). Podobnie jak w przypadku uwagi do art. 18 – zadania te nie mogą być finansowane ze środków określonych w art. 19 ust. 1, gdyż obejmują okres po realizacji projektu (decyzji). Koszty te powinny również zostać uwzględnione w art. 19 ust. 1.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Uszczegółowiono art. 19 ust. 1.</p> <p>Przepis art. 18 usunięto, a działania dotyczące rozmieszczenia tablic ostrzegawczych, ogrodzenia, prowadzenia wizyjnego systemu kontroli i ograniczenia sposobu użytkowania nieruchomości na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych częściowo włączono do zakresu planu poprawy stanu środowiska.</p> <p>Wprowadzono.</p>
87.	Art. 19 ust. 1 i 2	IOŚ-PIB	<p>Wątpliwości budzi wskazywanie środków własnych gminy jako jednego ze źródeł finansowania kosztów poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wskazanych w art. 19 ust. 1 i 2). Koszty te są bardzo wysokie, czego przykładem są koszty badań i działań mających na celu oczyszczenie wód z jednej z chmur zanieczyszczeń przeprowadzonych dotychczas na terenie dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy. Gminy mogą sobie z takimi</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Brak wskazania środków własnych gminy w katalogu źródeł finansowania mógłby uniemożliwić skorzystanie ze źródeł finansowych, w których wymagany jest wkład</p>

			kosztami nie poradzić. Wkład własny gminy powinien zatem ograniczać się do zaangażowania jej pracowników w działania związane z kompleksową oceną stanu środowiska – przygotowanie dokumentacji związanej z wyłonieniem wykonawcy badań, ich nadzorowanie i odbiór wykonanej oceny, w szczególności dbałość o przeprowadzenie kompleksowej oceny stanu środowiska zgodnie z wymogami opiniowanej ustawy i wydawanie decyzji na jej podstawie.	własny samorządu. Nie jest celem przepisów obciążenie gmin kosztami poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, a umożliwienie skorzystania z dostępnych środków. Po stronie gmin może leżeć konieczność zapewnienia finansowania kosztów niekwalifikowalnych w ramach uwarunkowań specyficznych dla poszczególnych źródeł funduszy (np. podatek VAT o ile wystąpi, koszty obsługi administracyjnej przedsięwzięcia).
88.	Art. 19 ust. 2	Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry	Art. 9 ust. 15 projektu ustawy stanowi, że za wyłączone i czasowo zajęte nieruchomości przysługuje odszkodowanie. Podmiotem zobowiązanym do wypłaty odszkodowania będzie gmina lub Skarb Państwa. Nie ma jednak w ustawie zapisów, które wprost wskazywałyby, że koszty nabycia nieruchomości lub wypłaty odszkodowania stanowią koszt realizacji projektu i finansowane są ze źródeł określonych w ustawie (art. 19 ust. 2).	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
89.	Art. 19 ust. 2	NFOŚiGW	Przepis art. 19 ust. 2 powinien wskazywać obligatoryjne źródła finansowania działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, dlatego proponuje się zastąpić wyrazy „mogą być finansowane” wyrazami „są finansowane”.	Wyjaśnienie. Zdaniem MKiŚ brzmienie przepisu powinno być możliwie elastyczne, z uwagi na różny montaż finansowy przedsięwzięć w poszczególnych przypadkach.
90.	Art. 19 ust. 3	NFOŚiGW	W art. 19 w ust. 3 na końcu proponuje się skreślić wyrazy „zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 400q ust. 2 ustawy Poś”. Uzasadnienie: Przepis zawarty w art. 19 ust. 3 powinien odzwierciedlać zasadę uzupełniającego finansowania ze środków NFOŚiGW lub WFOŚiGW działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych w zakresie, w jakim działania te nie mogą być objęte finansowaniem ze środków KPO lub środków UE. Nie trzeba przy tym przywoływać skierowanej do NFOŚiGW i WFOŚiGW normy z art. 400q ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska, nakazującej tym funduszom prowadzić gospodarkę finansową w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Stanowiłoby to tylko niepotrzebne powtórzenie normy, którą ww. fundusze od dawna stosują.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
91.	Art. 20 ust. 1	NFOŚiGW	Zgodnie z art. 20 ust. 1, w przypadku gdy podmiot był obowiązany do wykonania decyzji administracyjnej z zakresu ochrony środowiska, która została uchylona w całości albo w części decyzją o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, a działania objęte uchyloną decyzją zostały zrealizowane w ramach wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, a w przypadku terenów zamkniętych RDOŚ, ma	Uwaga została częściowo uwzględniona w zakresie zmiany wskazania rachunku bankowego do dokonania zwrotu. Natomiast zdaniem MKiŚ dyskusyjne jest ograniczenie zwrotu jedynie do działań objętych uchyloną

			<p>obowiązek nałożyć na ten podmiot, w drodze decyzji, obowiązek zwrotu poniesionych kosztów wykonania tych działań, w przypadku ich sfinansowania ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Funduszu InvestEU, NFOŚiGW lub WFOŚiGW, na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a w pozostałych przypadkach – na rzecz gminy, określając w niej wysokość kwoty zwrotu, sposób i termin jej uiszczenia.</p> <p>W art. 20 ust. 1 chodzi raczej o działania objęte uchyloną decyzją, zrealizowane w ramach wykonania planu poprawy stanu środowiska zawartego w decyzji o poprawie stanu środowiska, a nie o działania zrealizowane w ramach wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska.</p> <p>W art. 20 w ust. 1 proponuje się doprecyzować, że zwrotu kosztów dokonuje się na rachunek bankowy funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z którego uzyskano środki finansowe na wykonanie działań objętych uchyloną decyzją, realizowanych w ramach decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, a nie na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.</p>	<p>decyzją, gdyż nie jest znany i będzie trudny do oszacowania koszt działań, które nie były wykonane. Lepiej w tym przypadku pozostawić istniejące brzmienie przepisu, które daje jasność, co do wysokości zwrotu.</p>
92.	Art. 20 ust. 1	Wojewoda Śląski	<p>Ponadto, zgodnie z treścią art. 20 ust. 1 projektowanej ustawy, cyt.: „W przypadku gdy podmiot był obowiązany do wykonania decyzji administracyjnej z zakresu ochrony środowiska, która została uchylona w całości albo w części decyzją o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, a działania objęte uchyloną decyzją zostały zrealizowane w ramach wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, a w przypadku terenów zamkniętych regionalny dyrektor ochrony środowiska, nakłada na ten podmiot, w drodze decyzji, obowiązek zwrotu poniesionych kosztów wykonania tych działań w przypadku ich sfinansowania ze środków, o których mowa w art. 19 ust. 2 pkt 1-4 lub ust. 3, na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a w pozostałych przypadkach — na rzecz gminy, określając w niej wysokość kwoty zwrotu, sposób i termin jej uiszczenia”. Takie postanowienie ustawy skutkowałoby — w wypadku, gdyby decyzja nakładająca na Skarb Państwa - Wojewodę Śląskiego obowiązek usunięcia odpadów stała się ostateczna - zobowiązaniem zwrotu przez Skarb Państwa wydatkowanej kwoty, de facto z budżetu państwa. Z uwagi na powyższe proponuję, by zdaniu pierwszemu wyż. cyt. przepisu nadać brzmienie „<i>W przypadku gdy podmiot inny niż Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego był obowiązany do wykonania decyzji administracyjnej z zakresu ochrony środowiska [...]</i>”.</p> <p>Proponowane zmiany mają na celu uniknięcie sytuacji, w której — wbrew woli ustawodawcy - stanowiące obecnie istotę problemu - w przypadku zdegradowanych terenów po Zakładach Chemicznych Tarnowskie Góry - odpady poprodukcyjne usuwane byłyby bezpośrednio przez Skarb Państwa na koszt budżetu państwa.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
93.	Art. 22	NFOŚiGW	<p>W art. 22:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w pkt 3 wyrazy „ust. 2a” należy zastąpić wyrazami „ust. 3”. 2) w pkt 5 w zmienianym brzmieniu art. 145 po ust. 1 należy skreślić cudzysłów oraz średnik. 3) w pkt 6 w lit. b w zmienianym brzmieniu art. 146 ust. 2a należy skreślić dane publikacyjne 	<p>Uwaga nieaktualna. Przepis usunięto.</p>

			ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji - dane publikacyjne tej ustawy zostały wymienione w art. 68 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.	
94.	Art. 22 pkt 2-2a	Biuro RPO	<p>Zastrzeżenia wywołuje przyjęte przez projektodawcę założenie, w świetle którego w związku z realizacją planu poprawy stanu środowiska na terenie zdegradowanym, na obywateli może być nałożona opłata adiacencka.</p> <p>Taka możliwość wynika z art. 22 pkt 2 – 2a projektu. Propozycja ta wywołuje wątpliwości w kontekście poszanowania zasady zaufania obywateli do państwa i prawa oraz zasady sprawiedliwości społecznej, a więc zasad konstytucyjnych, o których mowa w art. 2 Konstytucji. Pośrednio zaś, zdaje się ona naruszać skierowane do władzy publicznej nakazy: ochrony środowiska i zapobiegania negatywnym dla zdrowia skutkom jego degradacji, wyrażone odpowiednio w art. 68 ust. 4 oraz 74 ust. 2 Konstytucji.</p> <p>Projektowane w tym zakresie rozwiązanie budzi wątpliwości z punktu widzenia istoty opłaty adiacenckiej. Opłata ta, w jej klasycznym ujęciu, stanowi wyraz współdzielenia przez mieszkańców, wraz z gminą, kosztów budowy urządzeń infrastruktury publicznej lub drogi publicznej. Bez tych urządzeń, jak i bez urządzonej drogi, co do zasady, jest jednak możliwe korzystanie z nieruchomości, w tym również na cele budowlane. Przykładowo bowiem, dla wydania decyzji o ustaleniu warunków zabudowy oraz decyzji o pozwoleniu na budowę, konieczne jest zapewnienie dostępu do drogi publicznej jak i odpowiedniego uzbrojenia nieruchomości – w związku z czym sytuację braku bezpośredniego dostępu do drogi publicznej o odpowiednim standardzie oraz infrastruktury potrzebnej dla obsługi obiektu, inwestorzy mogą rozwiązać we własnym zakresie. Tym samym, przewidziana przez ustawodawcę opłata adiacencka znajduje swoje uzasadnienie w podniesieniu poprzez działania organów władzy publicznej (tu, organów gminy) atrybutów nieruchomości (lepszy dostęp do drogi publicznej oraz mediów), a co za tym idzie - w podniesieniu jej wartości. Grunt zdegradowany, zanieczyszczony w takim stopniu, jak to zostało ujęte w projekcie, jak i grunty z nim sąsiadujące, mają natomiast znacznie obniżone możliwości użytkowania i inwestowania, lub wręcz tych możliwości nie mają wcale. Stan ten wynikać może natomiast z zaszłości historycznych, czyli ze szkodliwych działań poprzednich podmiotów władających gruntem oraz bierności czy zaniedbań władz publicznych w ograniczeniu lub zniwelowaniu skutków tych działań.</p> <p>Innymi słowy, mamy tu do czynienia z sytuacją, gdy za stan tego gruntu nie zawsze odpowiada aktualny właściciel, lub też nie tylko aktualny właściciel, wówczas, gdy bezpośrednim sprawcą degradacji gruntu jest podmiot nim już niewładający [gdyż tu zastosowanie znalazłyby przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r. poz.1973) lub ustawy o z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. z 2020 r. poz. 2187)].</p> <p>W związku z powyższym w takiej sytuacji budzi wątpliwości to, dlaczego jedynie obecny właściciel ma finansowo partycypować w kosztach naprawy tego stanu – będzie to wszak niejako ponoszenie przez niego odpowiedzialności za zaniedbania organów władzy publicznej na przestrzeni lat, czyli</p>	<p>Uwaga została uwzględniona w nowym art. 10.</p> <p>Wprowadzono.</p>

			<p>za niepodjęcie właściwych i skutecznych interwencji wobec szkodliwych działań poprzednich użytkowników gruntu, nieegzekwowanie orzeczeń nakazujących przeprowadzenie działań zapobiegawczych i naprawczych a w końcu niepodjęcie tych działań z urzędu.</p> <p>Należy przy tym zauważyć, iż przepisy projektu ustawy nie ograniczają możliwości nałożenia opłaty adiacenckiej tylko do (właścicieli) władających nieruchomościami bezpośrednio objętymi działaniami naprawczymi – w przepisach mowa jest o nieruchomościach, których wartość wzrosła w wyniku wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, bez konkretnego wskazania. Tym samym, opłata może dotyczyć także nieruchomości sąsiadujących z terenem zdegradowanym, jako że, z oczywistych względów, takie sąsiedztwo nie pozostaje bez wpływu na ich wartość. W rezultacie, obywatele – sąsiedzi terenów zdegradowanych, nie mający żadnego związku z powstaniem zanieczyszczeń, ale też możliwości samodzielnego ich usunięcia, czy wdrożenia działań naprawczych, jako podmioty nie dysponujące tytułem prawnym do tych terenów, będą ponosić koszty doprowadzenia ich do stanu „używalności”.</p> <p>Oznacza to nakładanie na obywateli odpowiedzialności finansowej za niezawiniony przez nich stan rzeczy, a co więcej, stan rzeczy, którego odwrócenie jest całkowicie poza zasięgiem ich możliwości. Niesprawiedliwość powyższego rozwiązania jest tym większa, jeśli zważyć na fakt bezskutecznego apelowania przez sąsiadów terenów zanieczyszczonych o podejmowanie przez właściwe organy skutecznej interwencji urzędowej, z uwagi na zagrożenia dla środowiska a co za tym idzie, dla życia i zdrowia ludzi, wynikające z zaistniałej sytuacji – czego przykładem jest sprawa Zakładów Chemicznych „Zachem”.</p> <p>W takim przypadku jak opisany powyżej, biorąc pod uwagę obowiązki państwa sformułowane w art. 68 ust. 4 oraz art. 74 ust.2 Konstytucji, przeprowadzanie działań naprawczych w ramach projektowanej ustawy nie prowadzi do „wzbogacenia” właścicieli nieruchomości, na których przez lata zalegały zanieczyszczenia oraz właścicieli nieruchomości sąsiednich, a jedynie rekompensuje im straty spowodowanych brakiem dotychczasowych, efektywnych działań właściwych organów ochrony środowiska. Nakładanie opłaty adiacenckiej w tej sytuacji może zatem poważnie godzić w zasadę sprawiedliwości społecznej wyrażoną w art. 2 Konstytucji. Może też budzić wątpliwości z punktu widzenia konstytucyjnej zasady zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez to państwo prawa. Obywatele będą bowiem musieli ponieść finansowe koszty ewentualnych zaniechań ze strony organów władzy publicznej, których efektem jest degradacja gruntów. W tym kontekście wątpliwości budzi także proponowana, sztywna wysokość stawki procentowej opłaty – aż 100% wzrostu wartości. Tymczasem opłata adiacencka w związku z budową urządzeń infrastruktury czy drogi wynosi – do 50% wzrostu wartości nieruchomości.</p>	
95.	Art. 23	NFOSiGW	<p>W art. 23:</p> <p>1) dane publikacyjne ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska powinny otrzymać brzmienie „(Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, 2127 i 2269 oraz z 2022 r. poz. 1079, 1260 ,1504 i 1576)”;</p> <p>2) w pkt 2 w dodawanym art. 130 ust. 1 pkt 4 należy skreślić wyrazy „(Dz. U. poz. ...) – dane publikacyjne ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych podane będą po raz pierwszy</p>	<p>Uwagi o charakterze legislacyjnym – zostały uwzględnione.</p> <p>Wprowadzono.</p>

			w dodawanym pkt 4 w ust. 1 w 73.	
96.	Art. 23 pkt 3	NFOŚiGW	<p>W art. 23 w pkt 3, w art. 400a w ust. 1 ustawy - Prawo ochrony środowiska dodawany pkt 20a powinien otrzymać brzmienie: „20a) działania związane z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, o których mowa w ustawie z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych;”.</p> <p>Uzasadnienie: W art. 1 w pkt 4 wskazano, że projektowana ustawa określa źródła finansowania działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Natomiast w zawartym w projekcie brzmieniu art. 400a ust. 1 pkt 20a ustawy – Prawo ochrony środowiska mowa jest o przedsięwzięciach związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
97.	Art. 23 pkt 4	NFOŚiGW	<p>Zgodnie z art. 23 pkt 4, uzupełniono katalog przychodów zobowiązań wieloletnich NFOŚiGW o wpływy z tytułu „zwrotu środków finansowych uzyskanych na wykonanie decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w przypadku sprzedaży nieruchomości, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, a także zwrotu kosztów wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w przypadku żądania zwrotu wyłączonej nieruchomości lub udziału w tej nieruchomości albo części wyłączonej nieruchomości lub udziału w tej części, o którym mowa w art. 20 tej ustawy” (dodawany art. 401 ust. 7 pkt 20 ustawy – Prawo ochrony środowiska). Proponuje się, aby dodawany przepis art. 401 ust. 7 pkt 20 ustawy – Prawo ochrony środowiska otrzymał następujące brzmienie: „20) wpływy z tytułu zwrotu:</p> <p>a) środków, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych,</p> <p>b) kosztów, o których mowa w art. 17 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia ... o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.”.</p> <p>Należy zauważyć, że projekt powinien także przewidywać zmianę w art. 401 ust. 8 ustawy - Prawo ochrony środowiska w celu uwzględnienia jako przychodów NFOŚiGW wpływów z tytułu zwrotu środków i kosztów, o których mowa w zaproponowanym brzmieniu art. 401 ust. 7 pkt 20. Wydaje się, że intencją projektodawcy jest utworzenie odrębnego zobowiązania wieloletniego NFOŚiGW w celu gromadzenia środków na finansowanie działań związanych z poprawą stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. W tym celu w art. 401c ustawy – Prawo ochrony środowiska należałoby dodać ust. 9d w brzmieniu:</p> <p>„9d. Środki Narodowego Funduszu w wysokości nie mniejszej niż kwota przychodów, o których mowa w art. 401 ust. 7 pkt 20, po pomniejszeniu o koszty obsługi tych przychodów, przeznacza się na finansowanie działań, o których mowa w art. 400a ust. 1 pkt 20a.”. W konsekwencji powyższej zmiany w art. 401c ust. 10, 11 i 12 należałoby uwzględnić odesłanie do ust. 9d.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona (bez odniesienia do art. 17, który został usunięty)</p> <p>Wprowadzono.</p>
98.	Oдноśnik nr 2	NFOŚiGW	<p>Opis odnośnika nr 2 powinien otrzymać brzmienie „Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1598, 2076, 2105, 2262 i 2328 oraz z 2022 r. poz. 835, 974, 1265 i 1301.”.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono.</p>
99.	Załączni	Urząd Miasta	Zwracam się z uprzejmą prośbą o uwzględnienie i ujęcie w załączniku do przywołanego powyżej	Uwaga została uwzględniona.

	k	Tomaszów Mazowiecki	projektu ustawy przedsięwzięć związanych z poprawą stanu środowiska na terenie Zakładu Włókien Chemicznych „Wistom”, w tym rekultywacji składowiska oraz lagun osadników zlokalizowanych na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Przedmiotowe tereny wpisują się zarówno swoim obszarem jak i charakterem w zakres niezbędnej interwencji objętej procedowaną regulacją prawną. Pragnę nadmienić, że powyższe inwestycje były również przedmiotem wystąpienia pokontrolnego Najwyższej Izby Kontroli - Delegatury w Łodzi (znak LLO.410.025.06.2019) w zakresie zapobieganiu zagrożeniom ze strony składowisk pozakładowych z terenu województwa łódzkiego.	Wprowadzono. <u>NOTATKA W AKCEPTACJI</u>
100.	Nowy przepis przejściowy	GDOŚ	Należy rozważyć także dodanie przepisów przejściowych, jednoznacznie rozstrzygających w jaki sposób powinno się procedować już wszczęte, a jeszcze nie zakończone sprawy dotyczące zanieczyszczeń na terenach wymienionych w załączniku 1 ustawy projektowanej (czy sprawy te powinny zostać umorzone, czy też nadal prowadzone pod rządami dotychczas obowiązujących przepisów). Pozwoliłoby to uniknąć wątpliwości i rozbieżnej praktyki organów, która – wobec braku jednoznacznego przepisu ustawowego – mogłaby być kontestowana przez adresatów decyzji i stać się podstawą skarg do sądu administracyjnego. Przykładem są wspomniane wyżej dawne Zakłady Chemiczne „Zachem” w Bydgoszczy, gdzie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy na podstawie art. 16 pkt 2 ustawy szkodowej prowadzi już projekt „Remediacja terenów zanieczyszczonych w rejonie dawnych ZCh „ZACHEM” w Bydgoszczy w celu likwidacji zagrożeń zdrowotnych i środowiskowych, w tym dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły oraz Morza Bałtyckiego”.	Uwaga została uwzględniona. Wprowadzono.
101.	Nowa propozycja	Wojewoda Śląski	Ponadto pragnę zwrócić uwagę na fakt, iż zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1317) z dniem wykreślenia przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorców mienie pozostałe po tym przedsiębiorstwie przejmuje wojewoda. Stosownie do brzmienia art. 44 Kodeksu cywilnego, mieniem jest własność i inne prawa majątkowe. Zgodnie z treścią art. 40 § 1 Kodeksu cywilnego, Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania państwowych osób prawnych , chyba że przepis odrębny stanowi inaczej. Państwowe osoby prawne nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania Skarbu Państwa. Tymczasem w praktyce orzeczniczej (wyrażonej w załączonej decyzji burmistrza Miasta Tarnowskie Góry) pojawia się pogląd, iż posiadanie odpadów jest mieniem i Skarb Państwa przejmuje to posiadanie po zlikwidowanym przedsiębiorstwie państwowym . W tej sytuacji zwracam się z prośbą o rozważenie zasadności zawarcia w projektowanej ustawie przepisu zmieniającego ustawę o przedsiębiorstwach państwowych poprzez dodanie postanowienia w art. 49 teże ustawy, iż Skarb Państwa nie przejmuje posiadania odpadów w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 19 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2022, poz. 699) po zlikwidowanym przedsiębiorstwie.	Wyjaśnienie. Kwestia zmiany przepisów o przedsiębiorstwach państwowych wykracza poza zakres projektowanej ustawy. Ponadto należy wyjaśnić, że odpady w świetle dyrektywy 2008/98 w sprawie odpadów i ustawy o odpadach są mieniem ruchomym. Ustawa o odpadach nie zajmuje się w żaden sposób kwestiami własnościowymi i w sumie z punktu widzenia jej przepisów ustalanie właściciela tego mienia jest bez znaczenia. Obowiązki administracyjnoprawne (a więc odpowiedzialność za zagospodarowanie odpadów) ciąży na posiadaczu odpadów w znaczeniu zdefiniowanym w art. 3 ust. 1 pkt 19 ustawy o odpadach. W pierwszej kolejności jest to wytwórca odpadów, a następnie kolejny posiadacz odpadów, który je faktycznie przejął wraz ze skutecznym przejęciem odpowiedzialności zgodnie z art. 27 ustawy o

				<p>odpadach. Celem uniknięcia sytuacji, w której nie ma posiadacza odpadów odpowiedzialnego za gospodarowanie odpadami (czego nie należy mylić z możliwością wyegzekwowania obowiązków w każdym przypadku), w definicji posiadacza odpadów zostało dodane domniemanie posiadania odpadów przez władającego powierzchnią ziemi. Ma ono zastosowanie, chyba że to domniemanie zostanie obalone poprzez wskazanie, kto jest faktycznym posiadaczem tych odpadów. To, że można być właścicielem odpadów a nie być ich posiadaczem, szczególnie jest widoczne w przypadku sprzedawcy odpadów, który je nabywa w imieniu własnym, ale jeżeli nie obejmuje ich w fizyczne posiadanie, nie staje się ich posiadaczem. W świetle powyższych przepisów niezrozumiała jest propozycja Wojewody Śląskiego dodania w art. 49 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych przepisu wyłączającego przejęcie posiadania odpadów przez wojewodę. Kto w takim razie miałby być posiadaczem tych odpadów odpowiedzialnym za ich zagospodarowanie, tym bardziej, że miałby to być przepis ogólny odnoszący się w ogóle do przejmowania mienia po wykreślonym przedsiębiorstwie państwowym, a nie tylko do wielkoobszarowych terenów zdegradowanych?</p>
--	--	--	--	---

102.	OSR w związku z art. 3 ust. 3 i 4	WIOŚ w Poznaniu	<p>Projekt ustawy w art. 21 dodaje nowe zadania dla WIOŚ. Wątpliwości budzi kwestia tego w jakim trybie będą realizowane te działania. Aby weryfikacja otrzymanych od wójta, burmistrza, prezydenta miasta, RDOŚ, informacji – art. 3 ust. 3 i 4 projektu ustawy, była rzetelna i wyczerpująca, niezbędne będą m.in. czynności takie jak: oględziny miejsca, pozyskanie wyników badań odpadów, pozyskanie danych dot. budowy geologicznej i hydrologicznej oraz emisji odpadów. Będą to zadania czasochłonne, angażujące zasoby pracowników.</p> <p>Ocena skutków regulacji zakłada zwiększenie zatrudnienia m.in. w GIOŚ, w wybranych gminach, a także zwiększenie limitu wydatków tych jednostek w związku z koniecznością weryfikacji informacji gromadzonych w ewidencji. Nie przewiduje się dodatkowych etatów i środków finansowych dla WIOŚ, które będą zobowiązane do weryfikacji tych obszarów zgłoszonych przez organy gminy. W praktyce, wykonanie kompleksowej oceny stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym – obowiązek nałożony na wójta, burmistrza, prezydenta, będzie następowało po zasięgnięciu opinii WIOŚ, który będzie musiał zaangażować kadry i środki finansowe na ich realizację.</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Kompleksowa ocena stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym ma być wykonywana przez właściwy organ (gminę lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska) ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.</p> <p>Przewidziano na ten cel odpowiednie środki finansowe oraz przepisy dotyczące zlecenia tego zadania odpowiedniemu wykonawcy. Z kolei weryfikacja informacji zgłoszonych przez gminę na podstawie projektowanego art. 3 ust. 2 będzie odbywała się na podstawie art. 3 ust. 3 i 4, które przewidują współpracę i żądanie informacji od innych organów i instytucji.</p> <p>Zatem nie wydaje się, aby obowiązek ten miał nadmiernie obciążyć wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.</p>
103.	OSR	WIOŚ Warszawa	<p>W ocenie skutków regulacji (ust. 4 Podmioty, na które oddziałuje projekt) pominięto całkowicie nowe zadania Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska wskazane w projektowanej ustawie, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • art. 3 ust. 3 i 4 polegające na obowiązku weryfikacji określonych informacji przekazywanych przez właściwe organy • art. 18 ust. 7 polegające na obowiązku przeprowadzenia kontroli wykonania zabezpieczenia. <p>Obciążenie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska kolejnymi, nowymi zadaniami bez zapewnienia środków na ich realizację oraz bez wzmocnienia etatowego – nie powinno mieć miejsca. Może to przyczynić się do realizacji zadań na niezadawalającym poziomie.</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>W punkcie 4 OSR wymieniono nowe zadania WIOŚ. Wyjaśnienie dot. braku zwiększenia zatrudnienia w związku z oceną stanu środowiska i prowadzeniem ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych wskazano w odpowiedzi na uwagę nr 101. Dodatkowo należy wyjaśnić, że przeprowadzenie na wniosek starosty kontroli wykonania planu poprawy stanu środowiska ogranicza się do zadań, których charakter jest zbliżony z zadaniami już obecnie wykonywanymi przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Wykonanie kontroli czterech wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, co będzie miało miejsce na przestrzeni wielu lat, nie stanowi podstawy do zwiększenia zatrudnienia w wioś.</p>
104.	OSR	Wojewoda Mazowiecki	<p>W ocenie skutków regulacji (ust. 4 Podmioty, na które oddziałuje projekt) pominięto całkowicie nowe zadania wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska wskazane w projektowanej ustawie tj.:</p>	<p>Wyjaśnienie jw. Do uwagi nr 101 i 102.</p>

			<p>a) art. 3 ust. 3 i 4 polegające na obowiązku weryfikacji określonych informacji przekazywanych przez właściwe organy,</p> <p>b) art. 18 ust. 7 polegające na obowiązku przeprowadzania kontroli wykonania zabezpieczenia.</p> <p>Należy podkreślić, że obciążenie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska kolejnymi, nowymi zadaniami bez zapewnienia środków na ich realizację oraz wzmocnienia etatowego może mieć duży wpływ na realizację zadań na niezadawalającym poziomie;</p>	
105.	OSR	GDOŚ	<p>Nałożenie nowych kompetencji na RDOŚ, a także na GDOŚ (jako organu II instancji) generuje potrzebę stworzenia nowych etatów w tych organach. Zgodnie z zapisami projektu ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, oprócz wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska, usuwania odpadów, remediacji, przeprowadzania działań na rzecz ochrony wód, powierzchniowych lub podziemnych oraz odtwarzania elementów przyrodniczych, RDOŚ będzie właściwy m. in. usuwania drzew i krzewów, monitoringu stanu środowiska lub monitoringu stabilności geotechnicznej składowanych lub zgromadzonych odpadów na danym terenie w trakcie wykonywania prac, a także do wydawania decyzji na udostępnienie terenu do wykonania badań na potrzeby wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska (art. 6 ust. 4 ustawy projektowanej), opiniowania oceny wykonania planu poprawy stanu środowiska (art. 12 ust. 2 projektowanej ustawy), uzgadniania projektu decyzji ws. poprawy stanu środowiska (art. 8 ust. 4 projektowanej ustawy), a także do składania wniosków o wydanie decyzji ws. poprawy stanu środowiska (art. 7 ust. 2 projektowanej ustawy) i o dokonanie wpisu w księgach wieczystych (art. 9 ust. 14 projektowanej ustawy).</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Przedmiotowy projekt ustawy dotyczy jedynie 4 lokalizacji na terenie kraju. Nawet jeśli w danym województwie znajduje się wielkoobszarowy teren zdegradowany, a na tym terenie jest teren zamknięty, dla którego organem jest regionalny dyrektor ochrony środowiska, oznacza to prowadzenie jednego lub dwóch dodatkowych postępowań administracyjnych w danym województwie i maksymalnie zaledwie kilku na terenie kraju w organie odwoławczym. Nie wydaje się zatem zasadne zwiększenie zatrudnienia w rdoś i GDOŚ.</p> <p>Zgodnie z projektem ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska jest organem wyłącznie dla terenów zamkniętych. Do projektu dodano nowy art. 18 ust. 4, zgodnie z którym wniosek o dofinansowanie z funduszy UE przygotowuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, również jeśli chodzi o tereny zamknięte, dla których wniosek przygotowany jest w uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Zatem znacząca część obciążenia dotyczy samorządu – wyłonienie wykonawcy kompleksowej oceny stanu środowiska oraz projektu planu poprawy stanu środowiska. Rdoś będzie obowiązany jedynie do ewentualnego wystąpienia z wnioskiem do starosty o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na części wielkoobszarowego terenu</p>

				zdegradowanego, która stanowi teren zamknięty, na podstawie ww. dokumentów, czyli już przygotowanych materiałów merytorycznych. Procedowanie wniosku o dofinansowanie poprawy stanu środowiska i wyłonienie jego wykonawcy również będzie zadaniem samorządu.
106.	OSR w związku z art. 7	RDOŚ w Katowicach	Nałożenie nowych kompetencji na RDOŚ generuje potrzebę stworzenia nowych etatów – zarówno w zakresie merytorycznym, jak i związanym z zamówieniami publicznymi. Zgodnie z zapisami projektu ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, oprócz usuwania odpadów, remediacji, przeprowadzania działań na rzecz ochrony wód powierzchniowych lub podziemnych oraz odtwarzania elementów przyrodniczych, RDOŚ będzie właściwy m. in. do rekultywacji gruntów, usuwania drzew i krzewów, monitoringu stanu środowiska lub monitoringu stabilności geotechnicznej składowanych lub zgromadzonych odpadów na danym terenie w trakcie wykonywania prac, a także wywłaszczania nieruchomości bądź czasowego ich zajmowania.	Wyjaśnienie jak do uwagi nr 104.

Institucje, które nie zgłosiły uwag do projektu ustawy:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie,
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi,
- Wojewoda Podkarpacki,
- Wojewoda Lubuski,
- Izba Branży Komunalnej,
- Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy,
- Wojewoda Świętokrzyski,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie,
- Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach,
- Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”.